

Actua sociaal overleg 2024

Een eigenzinnig weekoverzicht van min of meer opvallende feiten en ontwikkelingen op het vlak van sociaal overleg, werknemersinspraak, sociale conflicten en collectieve arbeidsverhoudingen in de brede zin van het woord. Elke week schuimen we de media af op zoek naar tendensen, feiten en cijfers. Soms met wat vertraging op de actualiteit, een zeldzame keer aangevuld met commentaar, nooit met de pretentie volledig te zijn. Reacties zijn altijd welgekomen.

Door Manou Doutrepoint en Paul Soete

**WEEKOVERZICHT 2024/46 VAN 12 TOT 18 NOVEMBER
2024**

**STUDIENAMIDDAG OVER HET SOCIAAL OVERLEG NA HET
SOCIAAL PACT VAN 1944**

Welke plaats neemt het Sociaal Pact van 1944 in de geschiedenis van het sociaal overleg? Dat was het thema van een studienamiddag georganiseerd door Social Dialogue Network en de Nationale Arbeidsraad op woensdag 13 november. De aanleiding van dit initiatief was de 80ste verjaardag van het Sociaal Pact en de veronderstelling dat het Sociaal Pact een startpunt was van de organisatie van het sociaal overleg zoals wij het vandaag kennen op interprofessioneel en sectoraal niveau en op ondernemingsvlak.

Dirk Luyten, historicus gespecialiseerd in sociale politiek, arbeidsverhoudingen en sociaal recht, verbonden aan het Rijksarchief/CegeSoma, corrigeerde de veronderstelling. Zijn overzicht van de ideologie van vakbonden, werkgeversorganisaties en politici en van de van de instellingen van het sociaal overleg voor en na WOII toonde aan dat het Sociaal Pact zeker een scharniermoment was maar ook niet meer. Voor een groot deel lag dit pact in het verlengde van het sociaal overleg van het interbellum. En nadien zijn er nog wijzigingen doorgevoerd die de onderhandelaars van dat pact niet hadden voorzien. (Noot: binnenkort zal een tekst te vinden zijn op de website van Social Dialogue Network en van de Nationale Arbeidsraad).

Rudi Delarue gaf een overzicht van de huidige agenda van de Nationale Arbeidsraad (NAR). Vandaag de dag proberen de sociale partners binnen de NAR een consensus te vinden rond 15 thema's, gaande van de hervorming van de thematische verlopen tot platformwerk via uitzendarbeid en AI in de arbeidsverhoudingen. Hij benadrukte terecht het feit dat de NAR een instelling is waar consensus gezocht en gerealiseerd wordt in concrete dossiers.

Daarop volgden vijf experten die één kenmerk van het sociaal overleg toelichtten.

Erwin De Deyn, jarenlang voorzitter van BBTK, benadrukte het belang van de loonvorming. Het zou goed zijn dat de Groep van Tien zijn positie (terug) sterk maakt door een compromis dat een einde stelt aan de twee essentiële twistpunten, m.n. de automatische indexering en de maximale loonnorm.

Matthieu Dewèvre die de Union des Classes moyennes vertegenwoordigt in de NAR, verdedigde de stelling dat de tewerkstellingsdrempels in het arbeidsrecht geen ontsappingsmechanisme voor KMO's vormen. Volgens laten die drempels toe strengere regels op te leggen aan grotere bedrijven.

Chris Serroyen, tot kort hoofd van de studiedienst van ACV, vestigde het belang van de wet van 1948 op de prestaties van algemeen belang in vreedstijd. Die wet is volgens het Hof van Cassatie in het arrest De Bruyne (1981) de basis is voor het stakingsrecht in België. Stakingsrecht en syndicale vrijheid gaan samen.

Luc Denayer, secretaris van de Centrale Raad van het Bedrijfsleven, lichtte het belang van de productiviteitsverklaring in 1954 op. De sociale partners schorsten de ideologische disputen om dezelfde visie over de toekomst van de Belgische economie te delen. Ze steunden een beleid dat de productiviteit om de vruchten ervan te verdelen. Het is in die tijd dat Amerikaanse investeringen aangetrokken werden, maatregelen tot stand kwamen om de problemen t.g.v. de transitie op te vangen (bv. economische werkloosheid) en werknemers aangemoedigd werden om zich bij te scholen.

Monica De Jonghe, directeur generaal van het VBO, pleitte voor de update van het Herenakkoord van 2002. De essentie van haar tussenkomst is dat het de sociale partners toekomt om een kader te scheppen van de stakingsvrijheid om ontsporingen te vermijden. Zij betreurde dat de vakbonden het debat niet willen aangaan.

Jan Dumolyn, professor aan de UGent, was de laatste spreker. Hij vertelde over de sociaaleconomische conflicten in de dertiende eeuw in de Nederlanden. De deelnemers konden vernemen dat er toen ook gestaakt werd voor hogere lonen en dat ging niet zonder slag of stoot.

Manou Doutrepont rondde de namiddag af met een dankwoord voor de gastvrijheid van de Nationale Arbeidsraad, de tempel van het sociaal overleg in België.

SECTORAAL OVERLEG

Op 14 november was er een collectieve actie van de **straattaxi's** in Brussel gericht tegen Uber en de Brusselse regering. De straattaxi's onderscheiden zich van taxi's met standplaats en werken via de platformen zoals Uber en Bolt en meestal met eigen auto. Ze vragen een betere vergoeding (hoger tarief en minder commissie). Vakbond BTB van het ABVV meldde hun actie te steunen. ([VRT](#))

De prijs van **dienstencheques** gaat vanaf 1 januari 2025 van 9 naar 10 euro. Ook wie dienstencheques uit 2024 wil omruilen in 2025, zal 1 euro per dienstencheque moeten bijbetalen. Die extra euro in de kostprijs moet 'integraal' naar de huishoudhulpen gaan. Dat zegt Vlaams minister van Werk Zuhal Demir. ([De Morgen](#))

Commentaar

Deze maatregel ziet er vrij eenvoudig uit maar is ongewoon complex.

Onrechtstreeks breekt een regionale regering in in de loonvorming die een federale materie is.

Deze beslissing breekt met de gebruikelijke techniek van subsidiëring, nl. het ten laste nemen van een bepaald percentage van de loonkosten.

Er is geen probleem met de loonnorm 2023-2024 maar hoe zal de situatie eruit zien vanaf 2025?

In ieder geval komt de minister tussen in de armworsteling tussen de vakbonden en de werkgeversorganisaties die de cao betreffende de eindejaarspremie en syndicale premie hebben opgezegd. Hoe zal dat verder evolueren? De vakbonden kunnen o.i.

niet anders dan vragende partij zijn voor een loonsverhoging en omgekeerd kunnen de werkgevers moeilijk aan hun werknemers uitleggen dat ze een loonsverhoging zouden weigeren.

Uit de berichtgeving kunnen we niet afleiden of de voorwaarde van de loonsverhoging in een sectorale cao overeengekomen moet worden of dat een ondernemingsakkoord volstaat.

EUROPA

NEDERLAND

Het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid publiceerde een rapport over de [cao-afspraken over verduurzaming en groene arbeidsvoorwaarden](#). Er werden 657 cao's onderzocht die betrekking hebben op 6,2 miljoen werknemers. In iets meer dan 1 op de 3 onderzochte cao's is tenminste één afspraak te vinden over verduurzamen van het woon-werkverkeer. ([MSZ](#))

Honderden **apotheken** in het hele land waren op dinsdag 12 november dicht, omdat hun medewerkers staakten. Ze voerden actie omdat ze zij een loonsverhoging eisen van 6 procent met terugwerkende kracht vanaf 1 juli 2024 en de werkgevers een bod doen van 2 procent vanaf 1 juli 2024 en 5 procent per 1 juli 2025. ([RTL](#))

Vakbond FNV heeft een looneis van 13 procent bij spoorbeheerder **ProRail** neergelegd. Om druk uit te oefenen gingen de verkeersleidingsposten woensdag 13, vrijdag 15 en maandag 19 november, telkens tussen 06.00 uur en 09.00 uur lokaal in staking. Het treinverkeer werd in belangrijk delen van Nederland ernstig maar tijdelijk ontregeld. ([AD](#))

DUITSLAND

Het waren harde onderhandelingen voor een nieuwe cao in de **metaalsector** in twee pilootregio's. Op de vervaldatum van de vorige cao eind oktober was nog geen akkoord. Op sommige plaatsen braken *warnstreiks* of verwittigingsstakingen uit. In de vierde onderhandelingsronde in de nacht van 11 op 12 november bereikten de onderhandelaars en akkoord voor 25 maanden. Dat pilootakkoord zal worden overgenomen voor het geheel van de Duitse metaalsector met zijn 3,9 mio werknemers.

De overeengekomen verhoging van de lonen bestaat in essentie uit drie stappen: (1) een premie van 600 euro op 1 februari 2025, (2) een loonsverhoging van 2 procent op 1 april 2025 en (3) een loonsverhoging van 3,1 procent op 1 april 2026. Komt daarbij een verhoging van het jaarlijkse [transformationsgeld](#) met 8 procent. Stagiairs genieten extra voordelen.

Ter vergelijking: Het vorige akkoord voorzag in een loonsverhoging van 8,5 procent over 2 jaar. De inflatie in oktober bedroeg 2,4 procent. Vakbonden eisten 7 procent voor één jaar. ([Gesamtmetall](#) , [IG metall](#), [Reuters](#))

FRANKRIJK

Alle vakbonden hebben het personeel van de **SNCF** opgeroepen om op donderdag 21 november te staken tegen de ontmanteling van het goederenvervoer per spoor. Na deze 36-urenstaking is het hoogstwaarschijnlijk dat de aangezegde staking van onbepaalde duur vanaf 11 december het spoorverkeer zal lam leggen. ([BFMTV](#))

SECTORAAL OVERLEG

Een betoging van de **socio-profitsector** in Brussel bracht meer dan 25.000 manifestanten op de been. Zij eisen van de Vlaamse en federale regeringen maatregelen om het personeelstekort en de werkdruk op te lossen. ([VRT](#))

De meeste **stages in het hoger onderwijs** in België worden niet vergoed. De Vlaamse Vereniging van Studenten (VVS) vraagt in een advies een verplichte kostenvergoeding voor alle vormen van stages en werkplekervaring. VVS pleit ook voor betere communicatie en overleg met de hogere onderwijsinstellingen. ([VVS](#)) Jong ACV pikte de boodschap op. ([Visie](#))

Commentaar

VVS stelt zich op als een vakbond van studenten die geen arbeidsovereenkomst hebben en richt zich tot de Vlaamse hogere onderwijsinstellingen.

Dit standpunt lanceerde een debat over het al dan niet betalen van stages. ([DS](#))

Het is geen nieuw debat. Uit een [studie van het European Youth Forum](#) blijkt begin 2023 dat België het best slecht doet in vergelijking met andere Europese landen. Het European Youth Forum eiste toen een EU-richtlijn ter zake. ([The Brussels Time](#)) Ook in Nederland klaagden de stagiairs zes maanden geleden aan dat ze ingezet worden als goedkope arbeidskracht. ([FNV](#)) In de UK gingen in 2023 de stagiairs in staking voor meer inkomen. ([BFMTV](#)) In Frankrijk hebben de stagiairs recht op een "gratification" van 4,05 euro per uur na een stage van twee maanden. ([Service-Public](#))

OPENBARE DIENSTEN

Het verschuiven van krantenvolumes van **Bpost** naar zelfstandige verdelers treft de arbeidsorganisaties bij postkantoren. Men vreest sociale onrust. ([DS](#))

Vakbonden kondigen een staking van het personeel van de **gevangenis van Merksplas** aan uit protest tegen de aanhoudende agressie. ([GvA](#))

Commentaar

Hiermee is bewezen dat een staking tegen agressie op voorhand aangezegd kan worden.

De **Waalse ambtenaren** bereiden zich voor op een staking op 14 november. De ambtenaren van de Fédération Wallonie-Bruxelles voorzien het werk neer te leggen op 22 november. Ze protesteren tegen de besparingsmaatregelen en de afbouw van het ambtenarenstatuut die de nieuwe politieke meerderheid wil doorvoeren. ([L'Echo](#))

ONDERNEMINGSOVERLEG

De staking bij **Imperial Logistics** die we vorige week hebben gesignaleerd duurde twee dagen waardoor de productie bij Audi Vorst stil viel. ([HLN](#))

Door overleg in het kader van de procedure rond collectieve ontslagen is het aantal ontslagen bij **Barry Callebaut** herleid van 311 tot 150. ([VRT](#))

EUROPA

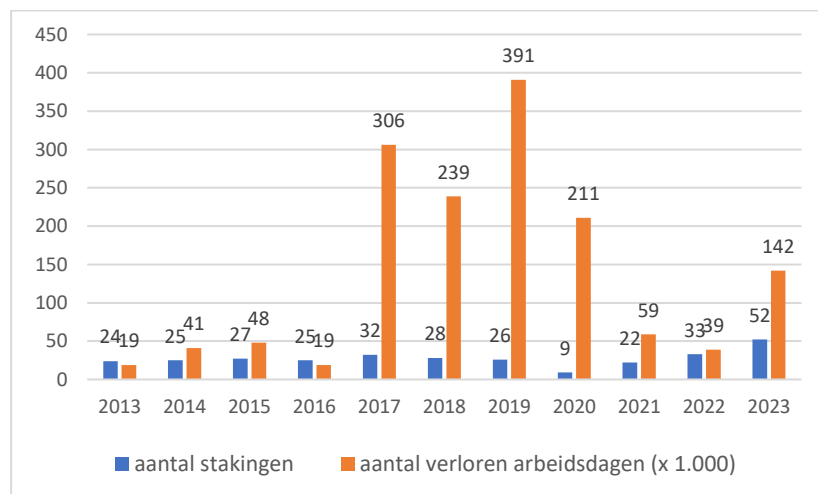
NEDERLAND

Er zijn nieuwe akkoorden in de branches van de **Horeca**, de **particuliere beveiliging** en de **baksteenindustrie**. (cao-info nummer 19 AAVN)

Medewerkers van 239 **apotheken** in Overijssel, Flevoland en Gelderland legden op dinsdag 5 november de hele dag het werk neer. Zij voeren actie voor een eerlijke loonsverhoging en betere werkomstandigheden. ([FNV](#))

In diverse ondernemingen verhoogden de vakbonden de druk op loononderhandelingen, zoals bij **Essity** ([RTV](#)) en **DSM** ([Omroep Delft](#)) en **ProRail** ([Oost](#)).

Stakingscijfers (bron: [CBS](#))

DUIETSLAND

De loononderhandelingen in de **metaal- en elektrotechnische industrie** verlopen naar verluid constructief, ondanks het feit dat de standpunten over de loonvorming nog zeer ver uit elkaar liggen. IG Metall had reeds in mei een eis van 7 procent ingediend, op een moment dat de economische vooruitzichten nog beter leken. De werkgever bieden 3,6 procent loonsverhoging voor een looptijd van 27 maanden. De onderhandelaars hebben een piste verkend van uitzonderingen voor bedrijven die minder dan 2,3 procent rendement op hun omzet genereren. De vakbond dreigt met 24-uurstakingen. ([MarketScreener](#))

FRANKRIJK

Uit onvrede wegens het invoeren van drie carensdagen in de **publieke sector** (i.p.v. één) dreigen vakbonden FO en CGT met een staking begin december. ([Le Monde](#))

De Franse **spoorbonden** kondigen een staking van onbepaalde tijd aan vanaf 11 december. Uit protest tegen de reorganisatie van het goederenvervoer opgelegd door de Europese Commissie. ([Le Monde](#))

LUCHTVAART

De vakbonden van de **Franse piloten** roept op om op donderdag 14 november te staken uit protest tegen een belasting van de vliegtuigreizen van 2,60 tot 40 euro per vlucht afhankelijk van de afstand. ([Le Monde](#)) De bonden beweren dat op termijn er tienduizenden jobs in de Franse luchtvaartmaatschappijen verloren zullen gaan door deze fiscale maatregel. ([Le Point](#))

LEVENSLANG LEREN

Levenslang leren is een thema van het sociaal overleg. Vandaag geldt het recht op vijf dagen opleiding per jaar en is de registratie een politiek strijdpunt. Het is een thema voor raadpleging in de ondernemingsraad. Ook in het huidige Vlaams Regeerakkoord wordt er aandacht aan besteed. Meer dan voldoende redenen om stil te staan bij de realiteit op de werkvloer. Steunpunt werk analyseert in het [Monitoringsrapport 2024](#) o.a. de opleidingsdeelname, de opleidingsinspanningen, opleidingskenmerken, de motivatie en de drempels bij het volgen van opleidingen. Allemaal feiten die sociale partners toelaten beter overleg te plegen over opleidingen.

CITAAT VAN DE WEEK

A Trump administration would be “eager to test the outer limits of executive power for the purpose of weakening and destroying unions,”
([Seth Harris](#))

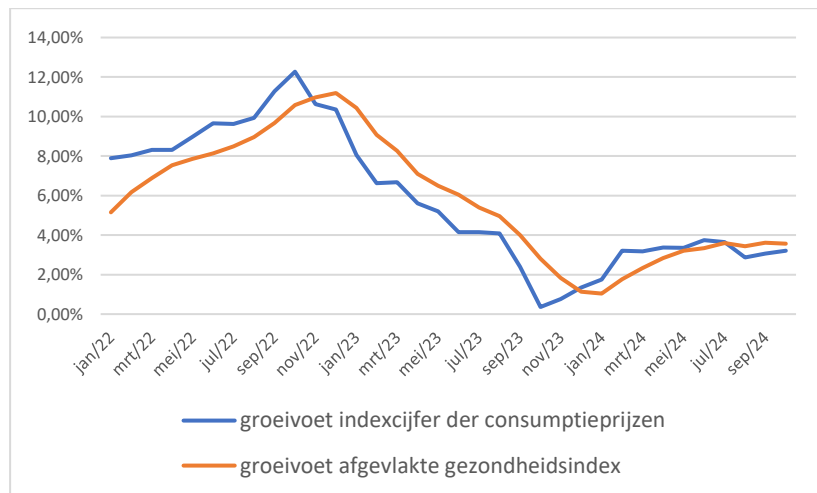
[Experten in sociale relaties](#)

Advies – Training – Audit - Interim management

WEEKOVERZICHT 2024/44 VAN 29 OKTOBER TOT 4 NOVEMBER 2024

INFLATIE

De **inflatie** gaat in oktober van 3,06% naar 3,20%. De inflatie op basis van de **gezondheidsindex** daalt van 3,83% naar 3,63%, de **afgevlakte gezondheidsindex** van 3,61% naar 3,57%.

OPINIE. DE ONDRAAGLIJKE LICHTHEID VAN SPONTANE STAKINGEN

Zoals vorige week beloofd komen we terug op het gebruik van de media om stakingen zonder verwittiging spontane stakingen te noemen. Want dit is fout en misleidend.

Een incident kan de vlam in de pan doen slaan. Een staking kan uitgelokt zijn door grote verontwaardiging. Emoties en ongeduld kunnen werknemers doen beslissen om onmiddellijk tot actie, lees staking, over te gaan. De plotse "passage à l'acte" zonder verwittiging is een drukkingsmiddel om een conflict op te lossen zonder eerst een oplossing te zoeken door rede, dialoog en zin voor compromis. Met een onaangekondigde staking willen werknemers de werkgever straffen.

Is dat een reden om te spreken van "spontane" stakingen? "Spontaan" is een geladen woord. Het dient om te framen. Het is een woord waarachter een heel verhaal schuilt met helden en slachtoffers dat leidt tot destructieve interacties tussen

werknemers en werkgevers. Een voorbeeld van de dramadriehoek¹.

Ook de term “wilde” stakingen zoals de werkgevers liever doen is een voorbeeld van framing. “Wild” verwijst naar de ongeregelde in de natuur of zelfs van anarchie. “Wild” is het tegenovergestelde van redelijk. “Wild” is een beschuldiging van ongecontroleerd gedrag, denk maar aan de uitdrukking “wild om zich heen slaan”.

Puur factueel, zonder intentieverklaring, zijn de zgn. spontane of wilde stakingen onaangekondigde stakingen. En daar schuilt het probleem.

Werkgevers en vakbonden hebben cao's gesloten die voorzien in regels, in een procedure om collectieve conflicten op te lossen en die elke staking moet voorafgaan. Wie die procedure zoekt vindt die in de sectorale cao's betreffende het statuut van de vakbondsafvaardiging.²

De normale gang van zaken volgens die cao's is dat de partijen een aanhoudend collectief conflict eerst proberen op te lossen door een verzoeningsvergadering. Lukt dat niet dan dienen de vakbonden de werkgever op voorhand te verwittigen van een dreigende staking. Pas na verloop van tijd na de verwittiging, men spreekt van aanzeggingsperiode, kan gestaakt worden. Voor een goed begrip, dit zijn afspraken onderhandeld en ondertekend door vakbonden.

Deze escalatie om collectieve conflicten op te lossen garandeert een afkoelingsperiode van een of twee weken, naargelang de sector. Deze procedure verhoogt de kans om een collectief conflict op te lossen door overleg zonder de schade die elke

---

¹ De dramadriehoek is een psychologisch model dat de dynamiek beschrijft van destructieve interacties tussen mensen. Het werd ontwikkeld door de psychotherapeut Stephen Karpman. De drie rollen in deze driehoek zijn:

1. *Het slachtoffer: Deze persoon voelt zich machteloos en zoekt vaak aandacht of medelijden.*
2. *De redder: Deze persoon probeert de slachtoffer te helpen, vaak uit een behoefte om zich nuttig te voelen, maar zonder de echte problemen op te lossen.*
3. *De vervolger: Deze rol houdt in dat iemand anderen beschuldigt of onder druk zet, wat kan leiden tot conflicten.*

² De Lijn en de vakbonden hebben die afspraken apart vast gelegd in twee cao's van onbepaalde duur. De eerste dateert van 15 juni 2005, de tweede van 8 juni 2007.

staking veroorzaakt. Zij geeft ook de kans aan de klanten van de geviseerde werkgever om zich te organiseren.

Gedurende die periode blijft de dreiging van een staking in de lucht hangen. Die onzekerheid op zich is al een krachtige afschrikking. Het is vreemd dat werknemers en hun vakbonden dit drukkingsmiddel te veel uit handen geven. In andere landen spelen vakbonden subtiel met dit wapen en combineren het met waarschuwingsstakingen van een paar uren.

De procedure is een contractuele verbintenis van de vakbonden en is geen voorwaarde voor de werknemers om het stakingsrecht uit te oefenen. Een onaangekondigde staking is in België geen fout in hoofde van de stakende werknemers. Zij zijn niet gebonden door deze regels. In die zin is het stakingsrecht in ons land een liberaal recht of meer een vrijheid dan een recht met plichten.

De contractuele verbintenis van de vakbonden betekent dat vakbondsleiders geen staking mogen uitlokken zonder verwittiging. Daaruit moet afgeleid worden dat zij ook nooit onaangekondigde stakingen mogen erkennen. In vermelde cao's hebben de partijen geen uitzondering gemaakt die vakbonden vrijstelt van het volgen van de procedure. De emotie kan nooit een excuus zijn. Onaangekondigde stakingen zouden volgens de afspraken in cao's altijd niet erkende stakingen moeten zijn.

Samengevat is een onaangekondigde staking op zich niet onregelmatig maar wel de erkenning ervan door de vakbonden.

In de praktijk erkennen de vakbonden toch onaangekondigde stakingen om te vermijden dat de stakers bepaalde rechten zouden verliezen. De vakantiereglementering voor arbeiders bijvoorbeeld zorgt ervoor dat alleen erkende stakingsdagen gelijkgesteld worden voor de berekening van vakantie rechten.

Vakbondsleiders die onaangekondigde stakingen erkennen leven de voorwaarden niet na om erkend te worden door de werkgevers als volwaardige gesprekspartner.

Vakbondsleiders die achteraf een stakingsbeweging erkennen die zij niet georganiseerd hebben geven in feite toe dat ze hun achterban niet onder controle hebben. Door hun gebrekkig leiderschap missen de legitimiteit om de werknemers te vertegenwoordigen.

Toch gaan vakbonden hier systematisch en ongestraft in de fout. Kampioenen zijn de vakbonden bij De Lijn. Kind van de rekening zijn de kinderen die op hun bus of tram wachten om naar school te gaan en de pendelaars die op tijd op hun werk willen zijn.

Deze procedure is een belangrijk bestanddeel van het sociaal overleg in België. Het maakt deel uit van het sociaal contract waarin de werkgevers de vakbonden erkennen als volwaardige gesprekspartner. Deze werkwijze is geruimd voor het recht van de vakbonden om aanwezig te zijn op de werkvloer. Werkgevers kunnen dus reageren.

De contractuele fout van de vakbond stelt de werkgever vrij om op zijn beurt zijn plichten t.o.v. vakbondsafvaardiging te schorsen zo lang de procedure niet wordt nageleefd. In de geest van de cao's betreffende de vakbondsafvaardiging kunnen ze zelfs een vergadering aanvragen bij het verzoeningsbureau van het bevoegd paritair comité. Zij kunnen bij de nationale woordvoerders van de vakbonden aandringen hun achterban te beïnvloeden om de regels na te leven. Dat heet de beïnvloedingsplicht die ongeschreven deel uitmaakt van elke cao.

OPENBARE DIENSTEN

Het was weer zo ver, een “spontane” staking van de werknemers van de stelplaats van **De Lijn** in Tremelo uit onvrede voor een nieuw uurrooster dat in voege gaat op ... 6 januari. Maandag 28 oktober waren de reizigers er opnieuw aan voor hun moeite. ([RTV](#)) Vlaams minister De Ridder “betreurt” de stakingen en vindt die “eigenlijk onaanvaardbaar” omdat die leidt tot frustratie bij reizigers. ([VRT](#))

INTERPROFESSIONEEL OVERLEG

De sociale partners verenigd in de Nationale Arbeidsraad (NAR) roepen de partijen die deel nemen aan de Regeringsonderhandelingen op om voordeel te putten uit het sociaal overleg. In een [mededeling van 29 oktober](#) beklemtonen ze de kwaliteit van het werk van de NAR, de rol van het sectoraal overleg, de invloed van de federale inspectiediensten.

Commentaar

Deze oproep is een reactie op de soms ondoordachte hervormingsvoorstellen in de zgn. supernota van de formateur. Kort door de bocht vragen de sociale partners niets te veranderen aan de modus operandi van het sociaal overleg. We zijn benieuwd om te weten of deze teneur en de aangehaalde argumenten zullen aanslaan bij de politici.

ONDERNEMINGSOVERLEG

De werknemers van **Imperial Logistics**, toeleverancier van Audi, staken omdat er geen sociaal plan is voor het vertrek van 295 werknemers. Door deze staking ligt de productie van Audi Vorst plat. ([Bruzz](#))

EUROPA

DUITSLAND

Duitsland is in de ban van het conflict bij **Volkswagen**. De Pandorados is open. ([Industrial1](#))

NEDERLAND

Op donderdag 31 oktober legden de werknemers van de productielocatie van **DSM in Leeuwarden** het werk neer om kracht te zetten achter hun looneisen. ([FNV](#))

Medewerkers van **openbare apotheken** in Noord-Brabant, Zeeland en Limburg hebben op donderdag 31 oktober de hele dag het werk neer gelegd. Zij voeren actie voor een eerlijke loonsverhoging en betere werkomstandigheden. Het is de negende stakingsronde in de apotheken, waar inmiddels al 8 weken actie wordt gevoerd. ([CNV](#))

FNV vindt dat **VodafoneZiggo** de rechten van werknemers schendt door onafhankelijke vakbonden te weren. De bond dient daarom een melding in bij het Nationaal Contactpunt OESO-richtlijnen. Deze instelling in Den Haag kijkt of bedrijven zich houden aan de [richtlijnen van de OESO](#). FNV beklaagt zich ook over het gebruik van een digitale enquête die vakbond De Unie faciliteert en die de werkgever financiert. Met deze tool gaat de werkgever in feite op de stoel van onafhankelijke bonden zitten. VodafoneZiggo geeft aan hierdoor verrast te zijn. ([HR praktijk](#))

Commentaar

Ook in België bestaat er een dergelijk Nationaal Contactpunt. ([FOD Economie](#))

ITALIË

Op 25 oktober ondertekenden de Italiaanse dochteronderneming van de **Sanofi**-groep, de werkgeversorganisatie Assolombarda en de vakbondsfederaties FEMCA-CISL, FILCEM-CGIL en UILTEC-UIL, met de steun van de digitale innovatieobservatoria van de universiteit van Milaan, een pact over digitale technologieën en kunstmatige intelligentie op de werkvloer. ([IR Share](#))

PORTUGAL

Het land moet het hoofd bieden aan een golf van stakingen. Eind vorige maand waren de werknemers van de spoorwegen in staking gegaan, wat leidde tot een nieuw akkoord en de schorsing van de acties op 31 oktober. ([PortugalNews](#)) Een nationale 24-urenstaking van de ambtenaren op 31 oktober heeft een groot impact op onderwijs en gezondheidssector. ([PortugalNews](#))

LUCHTVAART

Ryanair, samen met enkele andere vliegtuigmaatschappijen, riep de EU een initiatief te nemen om op om de internationale vluchten over Frankrijk te waarborgen wanneer de Franse verkeersleiders staken. ([Ryanair](#))

ELDERS IN DE WERELD

De Republikeinse gouverneurs van Utah, Missouri en Montana hebben er dinsdag 29 oktober bij **Boeing** en de vakbond op aangedrongen om een bijna zeven weken durende staking te beëindigen, gezien de gevolgen voor hun staten en de toeleveranciers van de vliegtuigbouwer.

([MarketScreener](#)) De staking had zelfs impact op de banengroei.

([MarketScreener](#)) Op maandag 4 november zullen de werknemers stemmen over een licht aangepast ontwerp van akkoord met een loonsverhoging van 38 procent of vier jaar. ([Reuters](#)). Maandag 4 november keurde 59 procent van de werknemers het akkoord goed. ([ABC](#))

De **haven van Montreal** draait op 60 procent capaciteit door een staking van 320 dokwerkers die hogere lonen eisen. De staking dreigt uit te breiden tot de andere Canadese havens. ([CBC](#))

INTERNATIONAAL ONDERNEMINGSOVERLEG

Levi Strauss & Co. heeft een overeenkomst ondertekend om de veiligheid van kledingarbeiders in Pakistan te waarborgen. Het Amerikaanse denimmerk is hiermee de 129^e ondertekenaar van het Pakistan akkoord. Dat akkoord is een bindende overeenkomst tussen modemerken en vakbonden. Het doel is dat de notoir gevaarlijke kledingsector in Pakistan veiliger wordt. Het akkoord kwam tot stand na de dodelijke instorting van [het Rana Plaza-gebouw in Bangladesh in 2013.](#) ([FashionUnited](#))

VLAAMS OVERLEG

Vlaams minister van Werk Zuhail Demir herschikt de raad van bestuur van de VDAB. Het totaal aantal leden gaat van 23 naar 18. Vakbonden en werkgevers krijgen elk vier zetels i.p.v. elk tien. Er komt meer plaats vrij voor onafhankelijke experts. De sociale partners in de SERV klagen de verandering aan omdat die gebeurde zonder voorafgaand overleg. ([DS](#))

Commentaar.

Is dit een "staatsgreep"? Een vraag met twee facetten: een procedurele en een inhoudelijke. Wat de procedure betreft, de minister nam een beslissing zonder te luisteren naar de sociale partners. Wat de inhoud betreft valt het op dat de verandering een kritiek inhoudt op de besluitvorming binnen de raad van bestuur van de VDAB zonder kritiek op de output van de VDAB. De beslissing wekt de indruk dat het gaat om macht om de macht en niet over de performantie van de VDAB onder de bestaande samenstelling van de raad van bestuur. Volgens [Axel Ronse](#) heeft het ook te maken met het feit dat sociale partners niet kunnen betogen tegen de VDAB en ze tegelijk besturen, noch oordelen over tenders waar ze zelf hebben aan deelgenomen. Zuhail Demir zelf beweert op X dat het om een besparingsmaatregel gaat.

ONDERNEMINGSOVERLEG

De reeds lang bestaande sociale onrust onder het personeel van de brouwerij **AB Inbev in Hoegaarden** is maandag 21 oktober uitgebarsten in een wilde staking, gevolgd door een "officiële staking" van 48 uren. ([Retaildetail](#))

Commentaar

De staking was een onaangekondigde protestactie tegen onderbezetting en verziekte sfeer. Waarom wouden de werknemers de werkgever verrassen door te staken zonder eerst een verzoening aan te vragen om een langdurend probleem op te lossen? Hoe verantwoordden de vakbonden dat ze de staking erkennen zonder naleving van de stakingsprocedure overeengekomen in de sectorale cao betreffende de vakbondsafvaardiging?

OPENBARE DIENSTEN

Nieuwe werkroosters waren donderdag 24 oktober de aanleiding voor een wilde staking van **De Lijn** aan de kust ([VRT](#)), in Mechelen ([VRT](#)) en in Ieper ([De Morgen](#)). Telkens gaat het om een betwisting van de aanpassing van dienstroosters.

Commentaar

Wie snapt het nog? Een keten van "spontane" stakingen, lees een plotse stakingen zonder verwittiging, tegen een plan van een nieuw uurrooster dat pas binnen meer dan twee maanden toegepast zou worden? Alsof er geen tijd is om verder te onderhandelen en eventueel beroep te doen op het verzoeningsbureau om tot een compromis te komen. Hoe verantwoordere de stakers zich t.o.v. de pendelaars en andere gebruikers van De Lijn die het gelag betalen van dit impulsief gedrag en anarchistisch gedoe? Wie verstaat de vakbonden die dergelijk stakingen uitlokken en, indien dat niet het geval is, toch erkennen?

In een volgend weekoverzicht zullen we dieper in gaan op de spraakverwarring rond het begrip "spontane" stakingen. Het zal de gelegenheid zijn om het verschil te beschrijven met "wilde" stakingen, "erkende of niet erkende" stakingen en "regelmatige en niet-regelmatige" stakingen. Dit allemaal tegen een achtergrond van bestaande afspraken in collectieve arbeidsovereenkomsten.

EUROPA

Zoals reeds gemeld is deze week beslissend voor de onderhandelingen in de **Duitse metaalsector** (cf. weekberichten week 42). Is er geen akkoord tijdens de derde onderhandelingsronde op 28 oktober, dan zijn vanaf de volgende dag **warnstreiks** mogelijk. ([IGM](#))

Volkswagen staat voor een bijzonder belangrijk verandering. Het management wil drie vestigingen in Duitsland sluiten en de lonen verminderen met tien procent. Dit zal aanleiding geven tot harde onderhandelingen tussen directie en vakbonden tegen een achtergrond van medebeheer en het aandeelhouderschap van 20 procent van Neder Saksen. ([Reuters](#))

Het is een jaar geleden dat de Zweedse vakbond IF Metall opriep tot een staking tegen **Tesla**, omdat de Amerikaanse autofabrikant weigert te onderhandelen over een collectieve overeenkomst. Talrijke solidariteitsacties, tot in andere Scandinavische landen, kwamen van de grond om hem te verplichten het Zweeds overlegmodel te omarmen. Vandaag staan er nog altijd stakingsposten voor de Teslagarages.

([Industrial!](#)) De boycot van het automerk verhinderde niet dat het marktaandeel van Tesla toenam van 7,8 procent in 2023 naar 8,5 procent in 2024. De onderneming slaagt er in op één of andere manier het effect van de staking van de techniekers te omzeilen. ([Reuters](#) en [ETUC](#))

De zeelui van de **Griekse veerboten** hebben gedurende vier dagen het werk neergelegd omdruk te zetten op de loononderhandelingen. De vakbonden eisen een loonsverhoging van 12 procent terwijl de werkgever 3 procent aanbiedt. ([Parakalo](#))

ELDERS IN DE WERELD

De werknemers van **Boeing** hebben het voorstel van compromis (zie vorige week) met 64% van de stemmen afgewezen en beslist om de de staking die al meer dan vijf weken duurt voort te zetten. ([Reuters](#))

ACV CONGRES

Duizend mensen namen deel aan het [ACV-congres 2024](#) dat op 17 en 18 oktober door ging in Brugge. De slogan klonk “werk, daar is werk aan!”. Uit de bundel van [resoluties](#) pikten wij de volgende uit:

- de erkenning van het sociaal overleg op federaal en regionaal niveau,
- de bescherming van de toegang en verzekering van de sociale zekerheid

De bouwblokken van het congres waren:

- zinvol werk vereist waardige werkomstandigheden voor alle statuten,
- waardig werk vereist een waardig inkomen en kleinere inkomensverschillen,
- ons economisch en sociaal systeem herdenken voor meer inspraak van werknemers in de noodzakelijke en onvermijdelijke transitie.

Achter deze algemeen geformuleerde zinnen schuilen concrete verwachtingen.

Ann Vermorgen voorzitter, riep de federale Arizona-onderhandelaars op tot redelijkheid met het oog op sociale vooruitgang. “Anders zit er niets anders op dan acties in een gemeenschappelijk werknemersfront”. ([persbericht](#))

Oud-voorzitter Luc Cortebeek klaagt op [LinkedIn](#) de media aan omdat die geen aandacht hebben besteed aan dit congres van een vakbond die 1,5 miljoen leden telt. Hij ziet dit als een foute inschatting van het belang van de sociale democratie.

ONDERNEMINGSOVERLEG

De **assistent-radiologen van het Academisch Ziekenhuis Brussel** (H.U.B.) zijn in staking gegaan om te protesteren tegen een gebrek aan adequate supervisie en begeleiding. ([de specialist](#))

Dinsdag 25 oktober werd spontaan gestaakt bij verwarmingsinstallatie-bedrijf **Vaillant** door de technici. De aanleiding was onvrede over een aantal hangende problemen, ondermeer inzake arbeidsorganisatie. Het werk werd woensdag hervat en een bemiddelingsvergadering is gepland. ([VRT](#) en eigen bronnen)

De ondernemingsraad van **Audi** kreeg dinsdag 15 oktober te horen dat de overname van de site hoogst onwaarschijnlijk is. ([DS](#))

Commentaar

De Standaard publiceerde volgende foto met het bijschrift "stakingspiket bij Audi Vorst". Zou AI er een andere tekst onder zetten?

Er is een akkoord over het sociaal plan voor 140 ontslagen bij de luiierfabrikant **Ontex in Buggenhout**. ([VRT](#))

OPENBARE DIENSTEN

De (wilde) staking van 84 werknemers van het verdeelcentrum van **bpost in Wetteren** duurde een week. Directie en vakbonden zijn het eens geworden over de krantenbedeling en werkdruk. ([VRT](#))

De Lijn kampt met een golf van wilde stakingen. Een wilde staking verstoortte donderdag 17 oktober het busverkeer in Brussel en Vlaamse Rand omdat De Lijn en vakbonden geen akkoord bereikten over de nieuwe dienstregelingen en werkroosters. ([VRT](#)) De chauffeurs in de Kempen en Heist-op-den-Berg hebben zich vrijdag aangesloten bij de staking. ([VRT](#)) Na een nieuw overleg was vrijdagmiddag een akkoord uit de bus gekomen. ([VRT](#)) Maar maandagochtend is een nieuwe wilde staking uitgebroken in een aantal stelplaatsen in de provincie Antwerpen. ([VRT](#))

Commentaar

'Busreizigers zijn geen drukkingsmiddel' blokletterde [TreinTramBus](#), de vereniging van de gebruikers van het openbaar vervoer. Terecht. Een wilde staking van het openbaar vervoer schaadt de betrouwbaarheid. Reizigers kunnen zich niet voorbereiden. Wie mobiel genoeg is en de middelen heeft zoekt

alternatieven om zich te verplaatsen. Op die manier verliest De Lijn klanten.

Hoe kunnen werknemers verantwoorden dat zij de gereguleerde stakingsaanzegging niet naleven? Hoe leggen de vakbonden uit dat ze wilde stakingen erkennen? Hebben experts al de CO² pieken berekend tijdens de dagen van wilde stakingen van het streekvervoer? De auteurs van dit weekoverzicht engageren zich om de antwoorden te publiceren.

VRIJE BEROEPEN

De Koninklijke Vereniging van **Accountants en Boekhouders** van België (KVABB) overweegt een “opstand van burgerlijke ongehoorzaamheid” (de pers gebruikt het woord “staking”). Het voortdurend probleem is de complexiteit, de laattijdige veranderingen, de haperende digitale platforms en de strengere aansprakelijkheid. Als reactie dreigen de boekhouders de Btw-aangiftes tegen het einde van 2024 niet in te dienen. ([VRT](#))

Commentaar

Een bedrijfstak die dreigt met een collectieve actie: is dit een staking? Niet in het licht van het collectief arbeidsrecht. Het is ook geen lock-out. Het is geen uitoefening van een recht. Het is een collectieve burgerlijke ongehoorzaamheid.

Wat zijn dan de gevolgen? Werknemers van boekhouders zullen allicht blijven werken en betaald worden. De zelfstandigen en bedrijven zullen de dienstverlening aan de boekhouders blijven betalen. De kantoren zullen de BTW-aangiftes niet indienen. De zelfstandigen en bedrijven zullen bij gebrek aan aangifte geen geld doorstorten. De Belgische schatkist zal geld tekort schieten. Zal de overheid boetes opleggen? Zo ja, wie zal vervolgd worden, de belastingplichtigen of de boekhouders? Zullen de klanten de boekhouders dagvaarden?

ARBEIDSRECHTBANKEN

In de onderhandelingen over een federale regering ligt het idee op tafel om justitie simpeler te maken door alle rechtbanken in eerste aanleg te laten opgaan in één rechtbank. ([De Tijd](#)). Nochtans hadden de sociale partners reeds in september laten weten tegen de **afschaffing van de arbeidsgerechten** te zijn. ([NAR](#))

EUROPA

NEDERLAND

Werkgevers, vakbonden en minister van Sociale Zaken hebben een akkoord bereikt over een permanente en globale regeling van het **vroegpensioen**. Werknemers in zware beroepen kunnen daardoor tot drie jaar eerder met pensioen gaan. ([Rijksoverheid](#))

Ieder half jaar vindt er een indexatie van het **minimumloon** plaats, waarbij het minimumloon telkens automatisch meestijgt met de cao-lonen. Zo wordt het minimumuurloon op 1 januari 2025 geïndexeerd met 2,75 procent en stijgt het van 13,68 euro naar 14,06 euro voor een werkweek van 36 uur. ([AWVN](#))

Het sectoraal overleg draait verder. Nu zijn de onderhandelingen voor een nieuwe cao **Groen Grond en Infrastructuur** begonnen. ([Cumela](#))

FRANKRIJK

De werknemers van **Ubisoft** gingen drie dagen in staking tegen de verplichting beslist door de werkgever om gedurende drie dagen per week op kantoor te werken. ([STIJ](#) en [RTBF](#))

DUITSLAND

Tarifrunde 2024 in de **metaal- en elektro-industrie**. De tweede onderhandelingsronde voor hogere lonen leidde niet tot een akkoord. De werkgevers legden een bod op tafel van 3,6 % voor een akkoord tot einde 2026 (duurtijd 27 maanden), daar waar de vakbonden 7 % eisen. Dit bod is voor de bonden te laag, te laag en gespreid over een te lange periode. Er komt nog een derde onderhandelingsronde voordat de sociale vrede afloopt op 28 oktober. Van dan af zijn *warnstreiks* mogelijk. ([IG Metall](#))

VERENIGD KONINKRIJK

De Labour-regering van Keir Starmer presenteerde op 10 oktober een hervorming van het arbeidsrecht om de maatregelen van de vorige politieke meerderheid terug te draaien. Deze hervorming bevat een wetsvoorstel ([Employment Act Bill](#)) en een programmatisch document ([Next Steps to Make Work Pay](#)).

Naast een aantal aanpassingen van het individueel arbeidsrecht voorziet het voorstel op collectief niveau in:

- een raadpleging van werknemersvertegenwoordigers voor ontslagen van meer dan 20 personen over een periode van 90 dagen,

- de versoepeling van de toegang van vakbonden tot werkplekken en het verkrijgen van statutaire erkenning, onder meer door de aansluitingsdrempels te verlagen,
- de plicht van de werkgevers om werknemers te informeren over hun recht om lid te worden van een vakbond,
- de afschaffing van de beperkende stakingswetgeving. ([IRShare](#))

Bewakers, receptionisten, schoonmakers en cateraars tewerkgesteld door de **outsourcingbedrijven G4S en ISS** zullen van maandag 28 oktober tot zondag 10 november een 14-daagse staking houden voor betere loonvoorwaarden. Achterliggend ligt de eis van *insourcing* in de openbare diensten. ([Civildserviceworld](#))

De werknemers van de **metro van London** zeggen in de eerste week van november te staken voor een hoger loon. ([RMT](#))

ITALIË

Onzekerheid en onrust over de toekomst van de **auto-industrie**. Op vrijdag 18 oktober vindt de eerste nationale stakingsdag sinds 20 jaar plaats. De 3 grootste vakbonden organiseerden een betoging in Rome. Stellantis, de op drie na grootste autoconstructeur in de wereld, is daarbij kop van jut, gezien de sterke daling van de productie en van het aantal werknemers in Italië. ([Morning Star](#))

EUROPESE LUCHTVAART

De recente gesprekken tussen werkgevers en vakbonden voor het grond- en handlingpersoneel van de **Spaanse luchthavens** om een staking te vermijden, zijn niet gelukt, waardoor de kans op stakingsacties groter is geworden. ([Spanje vandaag](#))

Op de **luchthaven van Charleroi** worden op dinsdag 22 oktober alle vertrekkende vluchten geannuleerd door een staking van het veiligheidspersoneel. ([De Tijd](#))

ELDERS IN DE WERELD

VS

De arbeidersstaking van **Boeing** escaleerde verder maar het einde is in zicht. De werknemers waren vastberaden. De werkgever dreigde 17.000 jobs te schrappen. De situatie was zo ernstig dat de Amerikaanse minister van Arbeid naar Seattle is gevlogen om te bemiddelen. Het resultaat is dat de vliegtuigbouwer een nieuw voorstel (*tentative deal*) doet van 35 procent loonsverhoging, i.p.v. 25 procent in het vorig voorstel, verspreid over vier jaar, een verhoging van de pensioenbijdragen, een eenmalige premie van 7.000 dollar en behoud van oudere bonussen. Dat kost de werkgever 1

miljard dollar. Woensdag 23 oktober zal het personeel zich uitspreken over dit voorstel. ([CNN](#))

Commentaar

Zoals in vele compromissen om een einde te stellen aan een staking wordt een eenmalige premie vastgelegd, die, toevallig of niet, ongeveer overeenkomt met het gederfde loon tijdens de staking.

In de pers konden we niets lezen over de downsizing of andere structurele maatregelen die de directie nodig vindt om competitief te blijven.

De staking kostte Boeing 1 miljard dollar, een kost die bovenop de 33 miljard dollar verlies komt dat het bedrijf geleden heeft in de laatste jaren.

De Minister van Arbeid Julie Su is een sleutelfiguur geweest, net zoals in de oplossing van de driedaagse staking van de arbeiders van de havens aan de Oostkust van de VS.

INTERNATIONAAL ONDERNEMINGSOVERLEG

De directie van de **Suez-groep** en de Europese vakbondsfederatie van werknemers in de openbare dienst (FETSP) hebben op 3 oktober een nieuwe [Europese overeenkomst inzake gezondheid en veiligheid op het werk](#) ondertekend.

ONDERNEMINGSOVERLEG

Het personeel van de spoeddienst van **ziekenhuis Paul Brien in Schaarbeek** kondigde een staking aan vanaf 21 oktober wegens toxisch leiderschap. Het personeel hekelt de 'ondraaglijke druk', een angstklimaat, de inmenging in het dagelijkse werk van de verplegers en het "ongepast administratief en financieel beheer". ([BRUZZ](#) en [Medisquare](#))

OPENBARE DIENSTEN

De reorganisatie van de krantenbedeling was de reden voor de werknemers van het distributiekantoor van **bpost in Wetteren** om te staken. ([De Morgen](#))

Chauffeurs van **De Lijn** in Oostmalle ([Nieuwsblad](#)) en van Leuven en Tielt-Winge ([VRT](#)) legden zonder een poging tot voorafgaande verzoening het werk. Steen des aanstoots is het werkschema.

INTERNATIONAAL ONDERNEMINGSOVERLEG

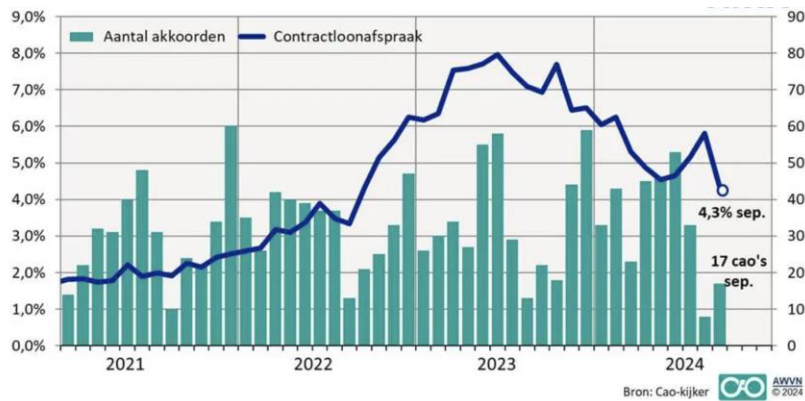
Het management van autofabrikant **Stellantis Group** en een speciale onderhandelingsgroep, bijgestaan door de vakbondsfederatie IndustriAll Europe, ondertekenden op 18 september een overeenkomst over de oprichting van een nieuwe Europese ondernemingsraad. De overeenkomst komt er na drie jaren na de fusie van FCA, PSA en Opel/Vauxhall. Het akkoord is gesloten onder Nederlandse wetgeving en houdt rekening met de teksten tot herziening van de Europese EG-richtlijn. ([IR Share](#) en [IndustriAll](#)) (Zie ook weekbericht 2024/40)

BUURLANDEN

NEDERLAND

Volgens [AWVN](#) kwamen de loonafspraken in september 2024 uit op gemiddeld 4,3 procent.

Vakbonden FNV en CNV kondigen opnieuw massale stakingen **apotheken** voor lagere werkdruk en hogere salaris aan. ([FNV](#))

Omdat er nog geen cao-akkoord is in de **baksteenindustrie** (1.500 werknemers) kondigde FNV langere stakingen aan om een loonsverhoging van 4,5 procent plus 100 euro per maand te bekomen. ([FNV](#)) De stakingsgolf duurt nu al vier weken. ([CNV](#))

De onderhandelingen voor een nieuwe cao voor de werknemers van de **vleeswarenindustrie** zijn van start gegaan. Naast de klassiek looneisen valt het op dat de vakbond de automatische prijscompensatie naar voor schuift. ([FNV](#))

Doorbraak in het dossier van het **vroegpensioen voor de politie**. Politieagenten geboren in 1961 kunnen drie jaar voor hun AOW stoppen met werken en een uitkering genieten. Het is een overbruggingsregeling voor 1 jaar, dus enkel voor 2026. De politie stopt de acties en kan weer aanwezig zijn bij voetbalwedstrijden, waar tot nu actie werd gevoerd. ([RTL](#))

ELDERS IN DE WERELD

VS

Na vier weken staking blijven de onderhandelingen bij **Boeing** muurvast zitten. Sinds 14 september staken de 33 000 werknemers in de fabrieken (zie weekberichten 2024/39 en 40). Het conflict verhardt.

Na de mislukte gesprekken vorige week trok de werkgever zijn loonvoorstel in en kondigde tevens aan het personeelsbestand met 17 000 personen te verminderen, hetzij 10 % van het totale personeel. ([Reuters](#)) Daarnaast leidde de vliegtuigbouwer een aanklacht in bij de National Labor Relations Board tegen de vakbond voor 'unfair-labor-practices'. Boeing beweert dat de vakbond zich had beziggehouden met een patroon van te kwader trouw onderhandelen en van het verstrekken van verkeerde informatie aan haar leden over de status van de onderhandelingen. ([Reuters](#))

Dit wordt een uitputtingsstrijd. De stakende werknemers krijgen een stakingsvergoeding van 250 dollar per week van hun vakbond. ([Reuters](#)) Volgens de Bank of America kost de staking Boeing 50 miljoen dollar per dag. ([Business Insider](#)) De leveringen van vliegtuigen worden vertraagd en de werkgever incasseerde in het derde kwartaal 5 miljard aan verliezen ([Reuters](#))

MEXICO

Een staking die langer duurt dan een jaar, dat komt niet veel voor. Het is geval bij **Caterpillar** in Nuevo Laredo, Mexico. Op 22 september vorig jaar gingen de werknemers in staking voor een hoger loon, de eerbiediging van de vakbondswerking en de naleving van de Mexicaanse wetgeving. ([IndustriAll](#))

SECTORAAL OVERLEG

Dinsdag 1 oktober hielden de vakbonden, zoals aangekondigd, een actiedag om de wantoestanden in de **bewakings-, schoonmaak- en horecasector** aan te klagen. Wat onder meer leidde tot staking van het luchtverkeer vanuit Zaventem en Charleroi.

ONDERNEMINGSOVERLEG

Spontane werkonderbreking bij **Audi** dinsdag 1/10 tijdens de middagploeg, na kennisname van het voorstel van sociaal plan door de directie. Woensdag heeft de ochtendploeg het werk hervat. (Dagelijkse pers 2/10)

Bij **Ontex in Buggenhout** zijn werkgever en vakbonden het uiteindelijk akkoord geraakt over een sociaal plan. ([VRT](#))

OPENBARE DIENSTEN

Bij **TEC** opnieuw een staking na een geval van agressie. Dit keer in de regio Centre (Henegouwen) (Le Soir 4/10)

BUURLANDEN

NEDERLAND

De estafette staking bij **het apothekerspersoneel** gaat door (cfr vorige weekberichten). De laatste week een 70-tal apotheken getroffen in het Noorden. Eisen gaan over hogere lonen en lagere werkdruk (Omroep Fryslan 2/10)

En de vakbonden schorsen hun acties op inzake **vroegpensioen** voor mensen met zware beroepen. Tot begin december om het overleg met de regering alle kansen te geven (Telegraaf 4/10)

FRANKRIJK

1 oktober was ook in Frankrijk een actiedag. Met een oproep van CGT, FSU en Solidaires om te staken en te manifesteren ter gelegenheid van de regeerverklaring van kersvers eerste minister Michel Barnier. Maar volgens

Le Monde was dit een mobilisering “en demi-teinte” met 95.000 deelnemers. (170.000 deelnemers volgens de CGT) (Le Monde 1/10)

EUROPESE LUCHTVAART

De 4 luchthavens en 6 havens van het eiland werden donderdag 3/10 geblokkeerd door een vakbondsactie. Aanleiding was de discussie over het in vraag stellen van het beheer van deze infrastructuur. Vrijdag werd de situatie genormaliseerd (RTBF 4/10)

ELDERS IN DE WERELD

VS

Voor de **havens aan de Oostkust** van de VS werd na drie dagen staking een principe akkoord bereikt over de lonen. Die zouden met 61,5 % stijgen over een periode van 6 jaar. Het voorstel van de directie net voor de staking was 50 %. De oorspronkelijke eis van de vakbonden was 77 % loonsverhoging. Over de andere punten wordt verder onderhandeld, waarbij het lopend akkoord tot 15 1 2025 wordt verlengd (zie ook weekberichten 2024-24 ,31 en 39) (dagelijkse pers en VRT 4/10)

En bij **Magna Seating** (zetelsystemen voor automotive) in Shepherdsville is een akkoord van 4 jaar goedgekeurd met een loonstijging van 25 % en 3 bijkomende verbeteringen inzake gezondheidszorg en betaalde rust. (UAW 4/10)

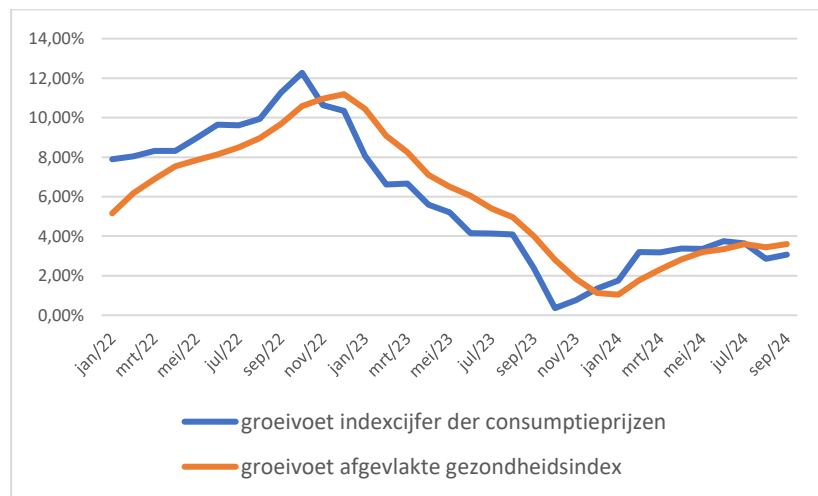
Ook wat nieuws van de staking bij **Boeing** die de derde week inging (weekberichten 38-39). De gesprekken zouden hernemen op 7 oktober. Beide partijen zoeken een oplossing voor de staking van ongeveer 33.000 werknemers. Federale bemiddelaars zijn ingeschakeld (Reuters 4/10)

Bij automaker **Stellantis** lopen de spanningen dan weer op. Discussie gaat over de uitvoering van het akkoord van einde 2023. Het bedrijf zou ook en gerechtelijke actie tegen de vakbond UAW opstarten gezien de stakingsdreiging die het lopende contract op de helling zet. De positie van de huidige Ceo wordt ook expliciet geïllustreerd. Vakbond UAW klaagt aan dat het bedrijf via “robocalls” de vakbondsleden vraagt niet in te stemmen met de staking (UAW en internationale pers).

WEEKOVERZICHT 2024/39: VAN 23 SEPTEMBER 2024 TOT 30 SEPTEMBER 2024

INFLATIE

De **inflatie** gaat in september van 2,86% naar 3,06%. De inflatie op basis van de **gezondheidsindex** stijgt van 3,20% naar 3,83%. De **afgevlakte gezondheidsindex** stijgt lichtjes tot 3,61%. ([Statbel](#))

KAMPIOENSCHAP STAKINGEN

Bij gebrek aan officieel toernooi brengen de geschreven en digitale pers met regelmaat informatie over het kampioenschap stakingen. De berichtgeving volgt telkens op de nieuwsberichten van vakbondsinstellingen, m.n. [ETUI](#), het Europees vakbondsinstituut, en [WSI](#) van de Hans Bockler Stichtung. Dit was weer het geval vorige week. De titels zijn weinig origineel en meestal simpel te herleiden tot het feit dat België stakingskampioen is of behoort tot het selecte clubje van de stakingskampioenen. De Tijd bracht bericht hierover op [23 september](#), een remake van [20 juni 2024](#). (zie ook ons weekbericht 2024-25)

Die berichtgeving kreeg de te verwachten negatieve aandacht in de (sociale) media.

Vakbonden lijken wat verveeld. Ze reageren met de stelling dat de cijfers verzameld door hun eigen studiediensten moeten genuanceerd worden. Ze stellen ook de betrouwbaarheid van de cijfers van andere landen in vraag. ([GVA](#)). Zij willen liever peilen naar de oorzaken van de sociale onvrede en komen dan steevast tot de conclusie dat regeringsbeslissingen de aanleiding zijn van sociale onrust. Maar een kampioenstitel, beseffen ze, is op dat vlak geen troef, eerder integendeel.

Commentaar

We zullen de tijd nemen om, zonder wetenschappelijke pretentie, de oorzaken van onze hoge stakingscijfers te analyseren en komen hierop terug in de loop van de volgende weken.

SECTORAAL OVERLEG

Dinsdag 1 oktober houden de vakbonden een actiedag om de wantoestanden in de **bewakings-, schoonmaak- en horecasector** aan te klagen. Door de deelname van een groot aantal werknemers om deel te nemen aan de manifestatie ontstaat een domino-effect. Brussels Airport schrapt daarom alle vertrekkende passagiersvluchten. (Alle media)

ONDERNEMINGSOVERLEG

Bij luiierproducent **Ontex** in Eeklo is een einde gekomen aan de strijd over een sociaal plan voor het ontslag van 350 personeelsleden. Vorige woensdag bracht de directie een tweede voorstel naar voor. Zij koppelde een bijkomende ontslagpremie aan de heropstart van de onderneming. 55 procent van het personeel vond het ontoereikend. Volgens de interne regels van de vakbonden is dat onvoldoende om verder te staken. De werknemers gingen terug aan het werk. ([De Tijd](#))

Decathlon kwam in de pers met de ondertekening van het sociaal akkoord voor de 131 werknemers van opslagplaats van Willebroek. De inhoud was reeds gekend einde juli (zie weekbericht 2024-29/30).

ARBEIDSRECHTBANKEN

Werkgeversfederaties en vakbonden blijven het bestaan van arbeidsgerechten en arbeidsauditoriaten steunen. In een unaniem advies gericht tot de regeringsonderhandelaars vragen ze niet te raken aan deze instellingen. ([NAR](#)) Deze communicatie past in een bredere strategie van de werkgevers en de vakbonden om meer te wegen op de regeringsformatie. ([De Tijd](#))

BUURLANDEN

NEDERLAND

Op maandag 23 september is de landelijke estafettestaking voor betere cao-voorwaarden gestart in de **baksteenindustrie**. ([CNV](#))

De cao-onderhandelingen over werkdruk in het **voortgezet onderwijs** zijn stukgelopen. De vakbonden dreigen nu met stakingen. ([De Telegraaf](#))

AWVN heeft een overzicht gepubliceerd van de inzet van de vakbonden CNV en FNV voor volgend jaar. Traditiegetrouw publiceren de vakbonden vlak voor Prinsjesdag wat wij in België eisenbundels noemen. ([AWVN](#))

FRANKRIJK

Nu Frankrijk opnieuw een regering heeft kan er weer gestaakt worden. Vakbond CGT roept de Fransen op tot een **nationale betoging en staking** op 1 oktober. De inzet is (1) afschaffing van de hervorming van de pensioenen, (2) financiering van de openbare diensten en (3) een wet die de lonen automatisch indexeert. ([CGT](#))

DUITSLAND

De onderhandelaars van een nieuwe cao voor 120.000 werknemers van **Volkswagen** staan lijnrecht tegenover elkaar. Vakbonden eisen een loonsverhoging van 7 procent, wat in de lijn ligt van de eis in de metaalsector (zie weekoverzicht 2024-25). De autofabrikant wijst op de hoge loonkosten in Duitsland, wil de kosten terugdringen en duizenden banen schrappen. Eerder deze maand heeft de werkgever een dertig jaar oude werkzekerheids-overeenkomst opgezegd. ([BNR](#)) Dit worden harde onderhandelingen. De vredesplicht loopt tot 28 oktober. Nu al wordt bedreigd met stakingen vanaf 1 december. ([DS](#))

UK

145.000 verpleegkundigen die werkzaam zijn bij de **National Health Service** in Engeland hebben met een meerderheid van 64 procent gestemd tegen het loonbod van 5,5 procent voor 2024/25 van de Britse regering. Dit is nog geen mandaat om te staken, de wet vereist daar een aparte stemming voor. ([Personnel Today](#))

VS

Boeing bood een loonsverhoging aan van 30 procent over vier jaar, samen met een herstel van een prestatie gebaseerd incentive plan. De vakbond IAM bleef bij de eis van 40 procent. Naast het “beste en laatste bod” beloofde de werkgever een premie van 3000 dollar wanneer de werknemer zou instemmen. De premie zou verdubbeld worden als de werknemers instemmen voor vrijdag 27 september. ([Business Insider](#)) Boeing speelde de kaart van de transparantie en informeerde zijn werknemers over zijn aanbod. IAM hekelde deze tactiek om werknemers rechtstreeks te benaderen (direct-dealing tactics). ([Business Insider](#)). Zaterdag kregen we het bericht te lezen dat de onderhandelingen afgesprongen zijn. ([Reuters](#)) De toeleveranciers beginnen werknemers te ontslaan en stellen investeringen uit. ([Reuters](#))

36 havens aan de Oostkust van de VS bereiden zich voor op een volledige staking als er voor 30 september geen nieuw akkoord kan worden bereikt met de International Longshoreman's Association (ILA). ([AJOT](#)) Die vakbond vertegenwoordigt 45.000 havenarbeiders en eist een loonsverhoging van 32 procent. De staking zou een chaos in het containerverkeer veroorzaken en dreigt de aanvoer van grondstoffen en basisproducten en de export van landbouwproducten in gevaar te brengen. Door een domino-effect zal de industrie plat liggen. Het perspectief van de economische schade juist voor de presidentsverkiezingen zet het Witte Huis onder druk. ([politico](#)) De Biden administratie dringt bij de partijen aan om snel een akkoord te sluiten. ([Reuters](#)) (zie ook weekberichten 2024-24 en 31)

ONDERNEMINGSOVERLEG

De directie van **Bandag**, specialist in bandenvernieuwing, in Dilsen-Stokkem (100 werknemers) is van plan de fabriek te sluiten. Als reactie gingen de werknemers op 14 september zonder aanzegging in staking. De productie zal maandag 23 september terug opgestart worden na toekenning van een "motivatiepremie". De vakbond weigerde het bedrag ervan mee te delen aan de pers. Werkgever en vakbonden hebben vijf overlegmomenten vast gelegd. ([VRT](#))

Commentaar

Een "motivatiepremie" zonder vermelding van het bedrag zal wel het schaamwoord zijn voor de betaling van het loon van de voorbije staking.

De directie van het textielbedrijf **Nyobe Belgotex** stelde het personeel een sociaal plan voor 157 ontslagen werknemers, zonder akkoord van de syndicale onderhandelaars. ([made in](#)) 87 procent van het personeel gaf groen licht. ([De Tijd](#))

Het personeel van de **Ontex**-fabriek in Eeklo heeft met 93 procent van de stemmen het sociaal voorakkoord in het kader van de sluiting van de site verworpen. ([Nieuwsblad](#))

Bedienden van de wapenproducent **FN Herstal** aangesloten bij SETCa blokkeerden woensdag 18 september de toegang tot het bedrijf. Ze eisten dezelfde arbeidsomstandigheden als voor de kaderleden. ([De Tijd](#))

Deadline. Vanaf 2 september krijgen werkgevers, die nog niet de nodige stappen hebben ondernomen, 6 maanden de tijd om hun opleidingsplannen in het kader van de Federal Learning Account in te dienen. ([FOD WASO](#))

SECTORAAL OVERLEG

De informatie vermeld in dit weekbericht over het overleg in het paritair comité voor de **dienstencheques** blijkt achteraf complexer te zijn dan gedacht. Federgon ontkent het bericht van de vakbonden dat er een sectorale cao ondertekend werd om een einde te maken aan de hetze over de eindejaarspremie en syndicale premie. In een persbericht stelt de werkgeversfederatie dat zij een ontwerptekst, niet de cao zelf, ondertekende en bovendien onder voorbehoud van een consensus met alle partijen. Er is dus (nog) geen cao die de rechten van de

huishoudhulpen volledig herstelt. De voorzitter van het paritair comité zal allicht de partijen uitnodigen op een verzoeningsvergadering om klaarheid te scheppen in deze verwarrende situatie. ([De Tijd](#))

Op 1 oktober zal een nationale betoging van de **sectoren van de bewaking, schoonmaak en horeca** plaats vinden. Die zal voor problemen zorgen voor de passagiers van de luchthaven van Zaventem. ([Le Soir](#))

OPENBARE DIENSTEN

Sinds 12 september hebben de **gemeentelijke straatvegers en schoonmakers van Sint-Jans-Molenbeek** het werk neergelegd omwille van de harde werkomstandigheden. De vakbonden eisten loonsverhogingen, een kortere werkweek voor werknemers ouder dan 55 en extra personeelsaanwervingen. Na een mislukt overleg met de burgemeester schorsten ze toch de staking. ([HLN](#))

“Spontane” staking van het personeel van de **verbrandingsoven van ISVAG** in Wilrijk. Dat gebeurde nadat bekend was geraakt dat het huisvuil van zowat 1 miljoen inwoners van de regio Antwerpen naar een verbrandingsoven van afvalverwerker **Indaver** in het havengebied kan worden gebracht. Die van ISVAG moet dinsdag dicht omdat de vergunning is vernietigd. ([VRT](#))

Commentaar

Hoe spontaan kan een wilde staking zijn? Het blijft eigenaardig dat de werknemers op 19 september “spontaan” in actie zijn geschoten voor het nieuws dat reeds op 9 september gekend was. ([VRT](#)) Vakbonden zouden er alle belang bij hebben de achterban onder controle te houden om de overeengekomen aangezingsprocedure te doen naleven. Op die manier vermijden ze het rollenconflict tussen loyale gesprekspartner van werkgever en belangenverdedigers van werknemers.

Op maandag 23 september organiseerde het gemeenschappelijk vakbondsfront een algemene staking bij **De Lijn** uit ongerustheid over de werkplanning 2025. ([VRT](#)) (zie vorig weekbericht)

SPORT

Topvoetballers dreigen met een staking als het aantal wedstrijden niet terug geschroefd wordt. ([Voetbal België](#))

Als gevolg van het wanbeleid van het bestuur van **SKN Sint-Niklaas** hebben de spelers uit de A-kern van ex-trainer Paul Geertsen donderdagavond geweigerd te trainen. ([Nieuwsblad](#))

EUROPA

NEDERLAND

Vrijdag 20 september leggen de werknemers van de **apotheken** het werk neer voor een hoger loon en betere werkomstandigheden. Daarmee gaat de estafettestaking in de apothekersbranche zijn vierde ronde in. Het aantal apotheken waar actie gevoerd is komt op 34 te staan. ([FNV](#))

FRANKRIJK

De **medische laboratoria** gingen van vrijdag 20 tot en met maandag 23 september in staking tegen de daling van de tarieven betaald door de ziekteverzekering. ([Franceblue](#))

UK

Sinds 2014 heeft Groot-Brittannië een vereenvoudigd mechanisme voor de overdracht van bedrijven aan werknemers. Dit heet het **Employee Ownership Trust**. In tien jaar tijd zijn 1.756 bedrijven overgedragen aan hun 124.000 werknemers. In 2024 worden er elke dag tussen de één en twee bedrijven (6% van alle bedrijfsoverdrachten) overgedragen aan hun werknemers. De werknemers worden over het algemeen 100% eigenaar van het bedrijf. ([EFES](#))

Een loonsverhoging van 22,3 procent maakt een einde aan de reeks stakingen (44 dagen verspreid over 18 maanden) van de 20.000 Britse **ziekenhuisassistenten**. ([de specialist](#))

De regering heeft een loonsverhoging van 5,5% aangekondigd voor 330.000 personeelsleden van de **National Health Service** in het kader van Agenda for Change (AfC). ([WageIndicator](#))

Een loonsverhoging van bijna 15 procent over drie jaar en de zekerheid dat de arbeidsvoorwaarden niet zullen veranderen maakte een einde aan een staking bij 16 **spoorwegmaatschappijen** gedurende 18 dagen. ([The Guardian](#))

ELDERS IN DE WERELD

VS

Negen van de tien grootste vakbonden spraken hun steun uit voor Harris als de Democratische presidentskandidaat. Teamsters, de vakbond van chauffeurs, piloten en pakjesverdelers, blijft echter onpartijdig omdat noch Harris noch Trump de vraag inwilligde om zich niet te bemoeien met

cruciale vakbondscampagnes of kernindustrieën van de Teamsters, en om het stakingsrecht van zijn leden te respecteren. ([De Tijd](#))

Stellantis ligt in de clinch met vakbond UAW. De vakbond dreigt met een staking als de autobouwer geen duidelijkheid schept over zijn investeringsplannen in de fabriek in Illinois. Stellantis zou de overeenkomst niet naleven die gesloten werd na de stakingen eind 2023. De fabriek ligt al maanden stil. ([DS](#))

Boeing maakt zich na één week staking klaar voor een lange strijd. (Zie Actua van vorige week). De vorige staking, in 2008, duurde twee maanden. Het bedrijf snijdt in de uitgaven, bevriest aanwervingen en overweegt ontslagen. ([Businessinsider](#)) Eén van de pijnlijkste kwesties is het verlies van pensioenvoordelen. ([CNN](#)) De staking kost het bedrijf 50 miljoen per dag. De werknemers aan hun kant bereiden zich voor door tijdelijk ander werk te zoeken. ([CNBC](#))

ZWITSERLAND

De vakbonden eisen een loonsverhoging van 4 procent voor het jaar 2025. ([TGD](#))

INTERNATIONAAL OVERLEG

De internationale erkenning van het stakingsrecht staat voor een belangrijk en kritisch moment.

Is het stakingsrecht een internationaal of mondiaal erkend recht? De vraag houdt weinig mensen in België wakker maar het antwoord kan grote gevolgen hebben in andere landen. Luidt dat antwoord “ja, maar” of “neen, maar”?

Eerst de algemene context. In de schoot van de Internationale Arbeidsorganisatie (IAO) werd de conventie 87 (1948) gesloten die de vakbondsvrijheid voorop stelt. De originele Franse tekst vermeldt de vrijheid ‘*d’organiser leur gestion et leur activité, et de formuler leur programme d’action*’. Maar geen spoor van het recht op staken. Toch was er een informele consensus onder regeringen, werkgeversorganisaties en vakbonden dat deze conventie impliciet het recht op staken erkent. Die consensus werd vooral tijdens de Koude Oorlog door Westerse regeringen, werkgevers en werknemers samen in de verf gezet als tegengewicht tegenover het centralisme van en de onvrijheid in het Sovjetblok.

De [Commissie van Experts van de Normen](#) onderschreef de interpretatie dat het stakingsrecht deel uit maakt van de vrijheid van actie. Dit is een commissie van 20 onafhankelijke internationale rechters en topjuristen die jaarlijks de toepassing van de IAO-conventies controleert. De besluiten van deze commissie zijn niet afdwingbaar maar hebben een groot gezag.

Sedert 2012 (na 60 jaar) stelt de [internationale werkgeversorganisatie](#) die interpretatie in vraag. De redenering hierachter is dat zo’n belangrijk

item nooit formeel is overeengekomen in een verdrag (conventie) en dat de Expertencommissie met de erkenning van het stakingsrecht haar boekje te buiten gaat. De inzet is een opening voor de onderhandeling over de definitie en de modaliteiten van het stakingsrecht die de bestaande consensus in vraag stelt.

De werkgevers erkennen nog wel de casuïstiek van de [Commissie van de Syndicale Vrijheid](#), een klachtencommissie die samengesteld is uit vertegenwoordigers van regeringen, *werkgevers* en werknemers, 3 van elke groep. Deze oordeelt *a posteriori*, discreet en in consensus of in specifieke gevallen de vrijheid van werkgevers- en werknemersorganisaties (o.m. het stakingsrecht) voldoende werd gewaarborgd.³ Maar verder dan deze concrete gevallen (er zijn er 3.300), namelijk een internationale erkenning van het stakingsrecht, is sedert 2012 een brug te ver voor de werkgeversgroep.

Grote, begrijpelijke ontstentenis en verontwaardiging van de werknemersorganisatie en de lidstaten van de IAO. De redenering van de werkgeversorganisatie gaat verder dan de contestatie van de modaliteiten van het stakingsrecht. Zij stelt het fundamenteel recht in vraag. Door een domino-effect zet zij ook het recht van onderhandeling en zelfs het wezen van de IAO op de helling. De diplomatie binnen de IAO kwam wel tot een voorlopig werkbare oplossing maar fundamenteel bracht deze geen soelaas. Een lang verhaal.⁴

Uiteindelijk, in 2023, besliste de Raad van Bestuur van de IAO om het probleem voor advies voor te leggen aan het Internationaal Gerechtshof (Den Haag). De vraag is: *'Wordt het stakingsrecht van werknemers en hun organisaties beschermd door het Verdrag betreffende de vrijheid tot het oprichten van vakverenigingen en de bescherming van het vakverenigingsrecht (nr. 87)?'*⁵

Deze procedure is zeker geen gewoonte in de werking van de IAO,. Hoewel voorzien is in de Constitutie van de IAO werd er slechts voor de tweede maal in 105 jaar beroep op gedaan. Dit is dus bijzonder, ten eerste omdat de partijen die verdragen sluiten, de regeringen, de werkgeversfederaties en de vakbonden, hun geschil niet kunnen uitklaren door consensus. Waar anders de problemen opgelost worden door interpretatie van verdragen door de onafhankelijke experts en/of door de partijen zelf, vragen ze advies aan een onafhankelijk extern gerechtshof. Het besluit van het Internationaal Gerechtshof geldt als advies, niet als een dwingende uitspraak. Het zal daarna opnieuw aan de partijen zijn om zich neer te leggen of conclusies te trekken uit de wijsheid van de

---

³ De "rechtspraak" van deze commissie is samengevat in de [Compilation des décisions du Comité de la liberté syndicale](#)

⁴ Een nauwgezet relaas kan je lezen in het lezenswaardig boek "Er is nog werk", geschreven door Luc Cortebeek, uitgegeven door Lannoo

⁵ Het verloop van de procedure voor het Internationaal Gerechtshof kan je vinden op de [website van het Hof](#).

rechters. Hopelijk helpt het advies van het Internationaal Gerechtshof de partners tot het bereiken van een consensus.

INTERPROFESSIONEEL OVERLEG

De [Centrale Raad van het Bedrijfsleven](#) (CRB) stuurde een open brief naar de politieke partijen die een regering proberen te vormen (Arizonapartijen). De CRB is het overlegorgaan waar de sociale gesprekspartners economische issues behandelen, waaronder de concurrentiepositie van bedrijven. In deze open brief somt hij de uitdagingen van de volgende Regering op: de vergrijzing, de klimaatproblemen, de technologische verandering en de geopolitieke onzekerheid. Als de politiek de CRB inschakelt mag die rekenen op draagvlak voor de transitie maatregelen. De sociale partners maken duidelijk dat ze daarvoor de nodige expertise hebben, zoals bewezen in het verleden. ([CRB on LinkedIn](#))

Commentaar

Dit is het derde initiatief van de interprofessionele actoren in enkele maanden tijd om hun plaats op te eisen in het politiek veld. Het eerste, in mei, was een nota van de Groep van Tien over de mobiliteit. Het tweede, in de voorbije weken, was de aparte oproep van vakbonden en werkgeversorganisaties om gehoord te worden in de regeringsformatie. Het derde, is deze open brief van de CRB. Logischerwijze zou de Nationale Arbeidsraad kunnen volgen. De inzet is de rol van de sociale democratie in samenloop met de politieke democratie zoals uitgetekend in het Sociaal Pact van 1944. In vroegere tijden waren dergelijke openbare initiatieven niet nodig. De strategie van de sociale partners bestond in directe contacten met de politieke partijen. De Regeringsverklaringen stonden bol van verwijzingen naar het sociaal overleg. Het waren ook andere partijen die aan het stuur zaten.

Daarop lanceerde Georges-Louis Bouchez op 12 september de volgende tweet op X:

[Georges-L BOUCHEZ](#)

[@GLBouchez](#)

L'Etat est dirigé par des gens élus. Pas par des représentations à la légitimité variable et perfectible. Ça a s'appelle la démocratie. Les partenaires sociaux ces dernières années n'ont été capable d'aucun accord pour réformer. Juste pour augmenter les dépenses de l'Etat à

Commentaar

De reactie van de voorzitter van MR leert dat hij de democratie herleidt tot de democratie gebaseerd op politieke verkiezingen. Hij negeert de claim van inspraak van de sociale partners. Wat hij een “représentativité à la légitimité variable et perfectible” noemt is eigenlijk een constante vertegenwoordiging van 3,4 miljoen werknemers en tweehonderdduizend werkgevers. Behoudens die vergissing legt hij de vinger op de wonde: het gebrek aan aanpassingsvermogen van dezelfde sociale partners om akkoorden te sluiten en hervormingen door te voeren.

Op maandag 16 september vond op initiatief van de vakbonden een nationale betoging plaats om aandacht te vragen voor de industrie. Zij vragen dat de overheid ingrijpt. Het is een pleidooi voor een **nieuw industrieel beleid**, gedragen door overheden, werkgevers en werknemers. De drie pijlers voor dit beleid zijn een beter gerichte overheidsinterventie, minder concurrentie tussen EU-landen en snellere vergroening. De bonden konden 5.500 betogers op de been brengen. Het VBO onderschrijft het principe maar legt de nadruk op de loonkostenhandicap en vindt een betoging die gepaard gaat met staking in de ondernemingen niet het gepaste middel. (Alle media)

Commentaar

Dat de vakbonden alle heil verwachten van de overheden zonder een nieuw industrieel beleid op de kaart van het sociaal overleg te plaatsen geeft gelijk aan de overtuiging dat de sociale partners niet in staat zijn om hun legitieme rol te spelen. 70 jaar geleden, in 1954, hebben zij dat wel gedaan met de gemeenschappelijke verklaring over de productiviteit. ([bijgewerkte versie 1959](#)).

De **Nationale Arbeidsraad** (NAR) bracht een beknopte informatieve nota uit over de rol; impact en belang van de NAR in de wereld van de arbeidsverhoudingen. ([NAR](#))

SECTORAAL OVERLEG

Het sociaal overleg in de sector van de **dienstencheques** kwam onder zware druk toen de werkgeversfederatie in december vorig jaar de cao betreffende de eindejaarspremie en de syndicale premie opzegde. Er was betwisting over de juridische gevolgen van de opzegging (o.m. i.v.m. de doorwerking van de opgezegde cao). Los daarvan ontketende de beslissing van de werkgevers grote verontwaardiging bij vakbonden en werknemers. Na actie en onderhandeling lieten de vakbonden op de sociale media weten dat 2 van de 3 werkgeversfederaties tot een akkoord zijn gekomen. ([ACV op X](#)) Ze beschuldigden de derde federatie en bedrijven die er lid van zijn met naam en toenaam. Door die communicatie bereikten de bonden dat die federatie overstag ging en de cao ondertekende. (Eigen info)

Commentaar

Een open klacht tegen een organisatie, of dat nu een vakbond of een federatie is, is om het zacht uit te drukken ongewoon. Hier verwijt de pot schaamteloos de ketel. Alsof in het verleden geen precedentes kunnen aangekaart worden van weigering van een vakbond om een interprofessioneel akkoord te ondertekenen. Moet eraan herinnerd worden dat niet alle vakbonden het sociaal pact ondertekenden? Het verwijt is de negatie van het principe van de onderhandelingsvrijheid en de vrijheid van elke organisatie om interne zaken te organiseren. Individuele werkgevers beschuldigen in een sectoraal conflict (zonder kennis van de interne besluitvorming binnen een federatie) is een slag onder de gordel.

ONDERNEMINGSOVERLEG

Het conflict van **Audi Vorst** is na een hobbelig parcours op een keerpunt geraakt. Op dinsdag 10 september gaven de vakbonden de gestolen sleutels terug en bekwamen dat de directie de actievoerders die de sleutels verborgen niet zal vervolgen. De fabriek bleef toch gesloten. De pers ontdekte dat een lock out een rechtmatige collectieve actie van de werkgever is. Vele werknemers verklaarden te willen werken. De bonden gaven te kennen dat ze de lock out juridisch zullen aanvechten. Pas woensdag kon men lezen dat een sociaal bemiddelaar zou worden aangesteld. Donderdag verklaarde de directie een bemiddeling aan te vragen. De onderhandelingen tussen werkgever en vakbonden liepen verder. Die laatsten eisten de betaling van het loon voor de dagen dat de fabriek gesloten bleef en concrete afspraken over een geleidelijke herstart van de fabriek. Vrijdag werd een akkoord bekend gemaakt: de productie zal op dinsdag 17 september in stappen worden heropgestart o.b.v. vrijwilligheid en alle medewerkers zullen betaald worden voor deze week. Toch blijven werknemers tot maandag actie voeren aan de poorten van de fabriek. Dinsdag morgen startten de ateliers stapsgewijs op en gingen de werknemers aan het werk. Over de toekomst van de fabriek is nog geen zekerheid. (Alle media)

Na twee maanden sociale vrede na de aankondiging van de sluiting van de fabriek van **Ontex in Eeklo** lieten de werknemers vrijdag 13 september het werk vallen. Het sociaal plan dat de directie donderdag voorlegde (een vergoeding van 1.200 euro per gewerkt jaar) is een onvoldoende waardering voor het geleverde werk, vinden zij. ([DS](#))

OPENBARE DIENSTEN

Vakbonden roepen het personeel van **De Lijn** op om vanaf 23 september te staken. De reden is de organisatie van het werk. "De eenzijdige beslissingen

van de directie over de jaarplanning en het tijdelijk weigeren van wissels zijn de druppel” volgens een vakbondsleider. ([GVA](#))

Commentaar

Hoeveel inspraak kunnen vakbonden eisen in de organisatie van het werk? Ons collectief arbeidsrecht geeft de werknemersvertegenwoordigers in de ondernemingsraad het recht om advies te geven. Dit is geen recht op medebeslissing. Dit is geen medebeheer. In de collectieve arbeidsovereenkomst nummer 5 betreffende de vakbondsafvaardiging hebben de vakbonden afstand genomen van het medebeheer, in ruil voor de erkenning van de vakbondsafvaardiging (artikel 2). Dat principe, resultaat van interprofessionele onderhandelingen, stoort de vakbonden van De Lijn niet. Het gaat zelfs zo ver dat zij enkele afgeschafte diensten willen reanimeren (sic). Vergelijk het met het hypothetisch geval dat een vakbond een confectiebedrijf wil verplichten de modellen van vorig seizoen opnieuw te maken. Gaat het om de belangen van de werknemers of om de macht? Hoe ver kunnen vakbonden gaan zonder verantwoordelijkheid te nemen?

EUROPA

NEDERLAND

Vakbond CNV zet in op 3,5 tot 6% loonsverhoging in het komende cao-seizoen en een arbeidsduurverkorting van 2 uur per week. ([CNV](#)) Voor AWWN is die eis een risico voor de welvaartontwikkeling van Nederland. ([AWVN](#))

De aangekondigde stakingen voor een **zwaarwerkregeling** en vervroegd pensioen gingen door. De staking in het openbaar vervoer van Amsterdam, Rotterdam en Den Haag vond plaats op 10 september van 4 tot 8 uur. Op 11 september staakten de spoorwegen en het streekvervoer ook van 4 tot 8 uur. ([NU](#))

FRANKRIJK

Staking bij het **streekvervoer van Orléans** en de **medische laboratoria**. ([c'estlagrève](#))

Frankrijk bereid zich voor op een **nationale betoging en staking** op 1 oktober uitgeroepen door de CGT als verzet tegen de politiek van président Emmanuel Macron. ([CGT](#))

Commentaar

Op het eerste gezicht lijkt dit een politieke staking te zijn.

UK

Amazon heeft een loonsverhoging van bijna 10% aangekondigd voor tienduizenden werknemers in het Verenigd Koninkrijk, nadat het een poging van de vakbond GMB om onderhandelingsrechten over lonen en voorwaarden te krijgen, heeft afgeslagen. ([The Guardian](#))

DUITSLAND

De onderhandelingen voor loonsverhogingen voor de werknemers van de **horecaketens** beloven gespannen te verlopen. De vakbond NGG eist een aanvangssalaris van 15 euro en roept zijn leden op tot een waarschuwingsstaking. ([Frankfurter Allgemeine](#))

EUROPESE OPENBARE AANBESTEDINGEN

De Europese vakbonden UNI Europa en Effat en de Belgische vakbonden organiseren op dinsdag 1 oktober een actiedag, met een betoging in Brussel, om wantoestanden in de **bewakings-, schoonmaak- en horecasector** aan te klagen. Ze willen dat (Europese) openbare aanbestedingen aangepast worden zodat die kwaliteitsvolle jobs

garanderen, met eerlijke lonen en goede arbeidsomstandigheden. De manifestatie zal gepaard gaan met hinder door staking op de **luchthavens van Zaventem, Charleroi en Luik**. ([Bruzz](#); [HLN](#))

LUCHTVAART

Het gemeenschappelijk vakbondsfront van het logistiek personeel van de **luchthaven van Charleroi**⁶ betekende op 4 september een stakingsaanzegging van 14 dagen. Aanleiding is de werkdruk als gevolg van het hoog absentisme en een agressief management. Geen twee weken maar een week later, op donderdag 12 september, legden de werknemers gedurende 24 uren het werk neer, zonder dat de vakbonden hen hadden opgeroepen om die dag te staken. Een verzoeningsvergadering op het kabinet van Cécile Neven, de minister in de Waalse regering bevoegd voor de luchthavens, leverde niets op. Ook vrijdag werd er niet gewerkt. De ceo en de personeelsdirecteur waren op verlof vertrokken. ([DS](#)) Zaterdag 14 september werden de activiteiten terug opgestart, na de belofte van de directie bepaalde problemen op te lossen. ([De Tijd](#))

Commentaar

Werknemers die de stakingsaanzegging van een vakbond niet naleven: de onvrede van de werknemers moet zeer groot zijn. Dergelijke situatie plaatst de vakbonden voor een dilemma. Ofwel geven ze de stakende werknemers geen steun uit respect voor het gegeven woord aan de werkgever, nl. enerzijds het naleven van een procedure zoals bepaald in een cao. Ofwel erkennen ze de actie uit loyaliteit voor de werknemers om de leiding van het verzet te recupereren.

De tussenkomst van een Waalse minister⁷ in een sociaal conflict terwijl de Waalse regio meerderheidsaandeelhouder van de luchthaven is? Je zou mogen verwachten dat een federale sociale bemiddelaar onmiddellijk zijn diensten aanbiedt.

Het vliegend personeel van **EasyJet** staakt sinds 16 september voor reden van de sluiting van de site van Toulouse. ([Cnews](#))

---

⁶ De luchthaven telt 793 werknemers. Ryanair is goed voor 85 procent van alle vluchten van en naar Charleroi.

⁷ De Waalse overheid is meerderheidsaandeelhouder en stort elk jaar 30 miljoen subsidies.

VS

In Seattle hebben 94 procent van de 33.000 werknemers van **Boeing**⁸ het voorstel van de werkgever om het loon te verhogen met 25 procent over vier jaar afgewezen. Ze hebben vrijdag 13 september het werk neergelegd om 40 procent te bekomen als compensatie voor de 16 jaar stagnerende lonen. ([CNN](#)) Achter deze eisen schuilen jarenlange frustraties en onverteerde cultuurclash ([NPR](#)) en een stuurloze directie van een verlieslatend bedrijf ([CNN](#)). Als reactie bevriest het bedrijf de aanwervingen en overweegt het de tijdelijke schorsing van de uitvoering van de arbeidsovereenkomsten ([Reuters](#)) en van de leveringen door toeleveranciers. ([Flight Global](#)) Federale bemiddelaars zijn in actie geschoten. ([FMCS](#)) De staking zou wel eens lang kunnen duren ([Luchtvaart Nieuws](#)) Ryanair liet weten dat bij langdurige staking de kans bestaat minder vliegtuigen te bestellen. ([Up in the sky](#))

---

⁸ Boeing telt 150.000 werknemers in de VS en 10.000 toeleveranciers.)

DUURZAAMHEID

Binnenkort zullen grotere vennootschappen een **duurzaamheidsinformatie** moeten opnemen in hun jaarverslag. Eén van de vele vragen is de rol van de ondernemingsraad. De Centrale Raad voor het Bedrijfsleven (CRB) organiseert hierover samen met de FOD Economie op 1 oktober een studiedag. Meer info en mogelijkheid om in te schrijven vind je op de [website van de CRB](#).

ONDERNEMINGSOVERLEG

De werknemers van **Audi Brussels** werden geconfronteerd met het nieuws dat de Volkswagengroep geen nieuw model zal toewijzen aan de fabriek. Als reactie weigerden ze woensdag 4 september het werk aan te vatten na een periode van economische werkloosheid. De vakbonden planden een betoging op 16 september onder het motto “de industrie is van ons”. Zij blokkeerden de weg naar de fabriek en namen de sleutels van 200 auto’s “in beslag”. Een drukkingsmiddel “omdat we niet anders kunnen” zei een vakbondsleider. Daarop dreigde de directie een strafklacht in te dienen. Zondagavond 8 september kondigde de directie aan dat de fabriekspoorten gesloten zullen blijven tot het personeel bereid is normaal aan de slag te gaan. Werknemers zullen noodgedwongen thuis moeten blijven zonder loon. Een oorlogsverklaring volgens de vakbonden die de rust en de veiligheid van de fabriek niet langer kunnen garanderen. Later op de dag van maandag gingen de deuren van het overleg op een kier open. Vakbonden stelden voorwaarden om de sleutels terug te geven. Intussen bleven de poorten van de fabriek maandag en dinsdag gesloten. De vakbond zal kijken om stappen te ondernemen richting tijdelijke werkloosheid door overmacht. (Alle media)

Commentaar

Van zodra geweten was dat de vakbonden de sleutels van 200 wagens als drukkingsmiddel achter de hand houden stond het vast dat het conflict zou escaleren. Achter het omfloerst taalgebruik voor eigen daden en theatrale verontwaardiging van de vakbonden voor de beslissing van de directie schuilt een keihard conflict. Een situatie die doet denken aan het conflict bij Delhaize en aan de sluiting van Van Hool, maar dat een andere wending neemt.

Werknemers die sleutels van wagens van de werkgever afpakken of verstoppen als bewarende maatregel staat gelijk met het recht in eigen handen nemen. Alleen de overheid kan goederen in beslag

nemen als bewarende maatregel ten behoeve van een strafvordering. Onrechtmatig bezit van goederen van de werkgever staat niet beschreven als een recht in het sociaalrechtelijk woordenboek maar wel als een misdrijf in het strafwetboek. Dit kan aanleiding zijn tot een schadevergoeding te betalen door de daders.

Vakbonden bij Audi hebben olie op het vuur gegoten door onrechtmatig te handelen. De tegenstelling met de modus operandi van de vakbonden bij Makro, Ontex en Van Hool kan niet groter zijn.

De vakbonden dachten de sleutels van auto's "in beslag te nemen omdat ze niet anders kunnen". Ze kunnen wel anders, ze kunnen staken. Nu dachten ze een drukkingsmiddel gevonden te hebben zonder te moeten staken, zonder inkomensverlies voor de werknemers. Waarom de vakbonden deze actie ondernomen hebben nadat de werknemers al tweeënhalve week betaald werden met vrijstelling van prestaties, is een aanfluiting van de goodwill van de werkgever.

De vakbonden hebben buiten de waard gerekend. Audi Vorst draalde niet en confronteerde hen met een lock out met als inzet de teruggave van de sleutels. Het zou kunnen dat dit de reden is dat de directie de lock out niet heeft op voorhand heeft aangekondigd.

Een oorlogsverklaring zeggen de vakbonden terwijl de werkgever een recht uitoefent, nl. weigeren werk te geven als reactie op onrechtmatig gedrag van de vakbonden. Het is het recht van de werkgever om over te gaan tot een defensieve lock out, de evenknie van het stakingsrecht van de werknemers. De feiten moeten niet omgedraaid worden: de sleutels afpakken was de casus belli.

Het alternatief voor de lock out zou de vaststelling kunnen geweest zijn dat er te weinig werkwilligen zijn om de productie aan te vatten. In dat geval zou de werkgever ook vrijgesteld zijn van zijn plicht om werk te geven en loon te betalen. Dat het om tijdelijke werkloosheid zou gaan die recht geeft op werkloosheidsuitkering is een dwaling.

Werknemers van de kippenverwerker **Plukon** in Maasmechelen gingen spontaan in staking uit onvrede met hun verloning en de werkdruk. Directie en vakbonden kwamen snel tot een akkoord. ([VRT](#))

Emotionele staking bij de **TEC** in Henegouwen. Na een agressie tegen een chauffeur leggen de chauffeurs het werk neer uit solidariteit met de getroffen collega en de om te strijden tegen geweld op bussen. ([RTL](#))

Commentaar

Geweld is ontoelaatbaar en revolterend wanneer dienstvaardige chauffeurs slachtoffers zijn van agressieve idioten. Maar de wilde stakingen blijven verbazen. Hebben de 99,99 procent rustige reizigers begrip voor de vertraging die zij oplopen? Hoe voelen de stakingen aan bij het slachtoffer? Dwingen ze de directie tot onmiddellijke maatregelen? Bestaan er geen betere manieren om solidariteit te tonen? Laten rechters zich door de stakingen beïnvloeden om zwaarder straffen uit te spreken? Nemen de politici het thema op in hun campagne voor de gemeenteraadverkiezingen? Bespreken de politieke partijen de aanpassing van het strafwetboek tijdens deze regeringsonderhandelingen? Hoe pakken ze het aan in andere landen?

Vrijdag 6 september was een staking aan de gang in het **repatriëringscentrum 127bis in Steenokkerzeel**. De aanwezigheid van hardnekkige bedwantsen in de personeelsruimte zou de reden zijn. Een gespecialiseerde firma is opgeroepen om het ongedierte te verdelgen. ([VRT](#))

EUROPA

NEDERLAND

Vakbonden mobiliseren voor acties voor een betere regeling voor zwaar werk (zie vorige week). De havenarbeiders van Rotterdam gaven het startsein met een staking van 4 uren op zaterdag 7 september. (NL media) De **luchthaven van Schiphol** wil dat er ondanks de staking treinen rijden van Schiphol naar Amsterdam Centraal. De vakbond zegt die eis "vierkant" naast zich neer te leggen. Daarom spant Schiphol een kort geding aan om de staking te laten verbieden. ([NOS](#))

Commentaar

Volgende week zal een belangrijke week zijn. Want dan kunnen we zien hoe groot het draagvlak voor acties voor een bijzondere regeling voor zwaar werk zal zijn. Het kortgeding ingediend door Schiphol zal de rechter confronteren met de vraag of de schade voor de luchthaven buiten proportie is met de inzet van de staking.

De **dekkingsgraad van cao's** blijft dalen in Nederland. In 2010 had 76 procent van de werknemers een cao, in 2022 was dit nog maar 72 procent. Dat is minder dan de doelstelling bevat in de Europese Richtlijn betreffende

de minimumlonen. De loonongelijkheid neemt toe. ([CBS](#)) Het poldermodel staat onder druk en baart sommige waarnemers zorgen. ([WBS](#))

FRANKRIJK

M.A. France, een onderaannemer van Stellantis, sluit zijn deuren. De werknemers, georganiseerd door de CGT, bezetten hun fabriek al sinds 16 april. ([CGT op Facebook](#)) De vakbond organiseert een solidariteitsfonds. ([papayoux](#))

DUITSLAND

De onderhandelingen (Tarifunde) voor loonsverhogingen van de werknemers van de **zeehavens** staan op een keerpunt. De vakbond Ver.di legt het verhoogd aanbod van de werkgevers voor aan de achterban. ([Ver.di](#))

Volkswagen overweegt de sluiting van een fabriek in Duitsland zelf. Ook de werkzekerheidsovereenkomst zou kunnen worden opgezegd. Een primeur. ([Bloomberg](#)) Hoeveel van de 300.000 Duitse werknemers getroffen zullen worden is niet duidelijk. ([Nieuwsblad](#))

ELDERS IN DE WERELD

10.000 werknemers uit de **hotelsector** in negen steden van de VS staakten op 2 september (Labor Day) voor meer loon. ([NPR](#))

De werknemers van **Boeing** krijgen een loonsverhoging van 25 procent waarmee een staking vermeden kon worden. ([Business Insider](#))

In **Turkije** kalft de hoge inflatie de koopkracht af en is de inzet van harde onderhandelingen en stakingen in vele industriële sectoren. ([IndustriAll](#))

EEN VERGELIJKING VAN DEKKINGSGRAAD EN SYNDICALISATIEGRAAD

Op macro-economisch niveau evalueren theoretici het sociaal overleg a.d.h.v. meerdere indicatoren. Wij pikten er twee uit en vergeleken ze met elkaar.⁹

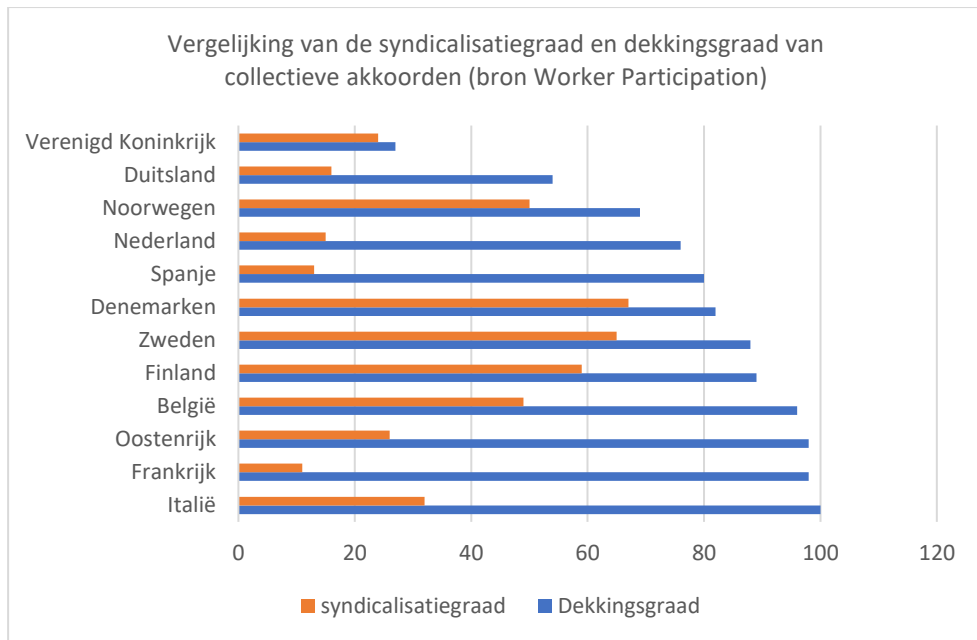
- **De dekkingsgraad van collectieve akkoorden**, d.i. het percentage werknemers dat onder de toepassing valt van collectieve loononderhandelingen. Dit cijfer is bijzonder belangrijk omdat die in verband worden gebracht met inkomensgelijkheid.¹⁰
- **De syndicalisatiegraad**, d.i. het percentage van werkende werknemers die lid zijn van een vakbond. Dit cijfer komt overeen met de representativiteit van vakbonden aan de onderhandelingstafel.

Nu hebben we de twee cijfers naast elkaar gezet.

---

⁹ Bron: [Worker-Participation](#)

¹⁰ Matthias Somers. Collectief onderhandelen: niet goed voor de ongelijkheid. ([Minerva](#))

Wat blijkt uit deze grafiek?

- De dekkinggraad, dus het aantal werknemers dat de voordelen van cao's geniet, is hoger dan de het aantal aangesloten werknemers.
- Er is geen systematisch verband tussen de twee cijfers. In het Verenigd Koninkrijk bv. is het verschil klein en in Spanje bv. zeer groot. De Scandinavische landen scoren met hoge cijfers voor de twee indicatoren. Ook in het Verenigd Koninkrijk lijkt er een band te zijn tussen syndicalisatie en dekkinggraad. Maar in Frankrijk bv. waar de syndicalisatiegraad vrij laag ligt is de dekkinggraad van collectieve akkoorden zeer hoog.

Commentaar

Tot daar de observeerbare gegevens. Dat heeft ons niet tegen gehouden om enkele vragen en werkhypothesen uit te werken.

- *Kan het verschil tussen dekkinggraad en syndicalisatiegraad een idee geven van het aantal meelifters, d.i. werknemers die niet aangesloten zijn maar wel de voordelen van een sociaal akkoord genieten. Behalve in de landen waar de dekkinggraad (quasi) 100 procent is, is er geen vaststaand antwoord. Het zou immers kunnen zijn dat alle niet-aangesloten werknemers in sectoren en bedrijven werken die niet gedekt zijn door collectieve akkoorden. In het meest extreem geval zal geen enkele niet aangesloten werknemer het voordeel van een collectief akkoord genieten en zijn alle aangesloten werknemers geconcentreerd in bedrijven met collectieve akkoorden. M.a.w. het aantal niet-aangesloten werknemers valt uiteen in twee groepen: freeriders en werknemers die niet onder het toepassingsgebied van een collectief akkoord vallen.*

- *Als de dekkinggraad niet in verhouding staat met de syndicalisatiegraad, hoe kan men dan de hoge of lage dekkinggraad uitleggen? Dat hangt o.i. af van drie factoren. De twee eerste zijn factoren die de dekkinggraad positief beïnvloeden, de derde werkt negatief.*

(1) de dynamiek van het sectoraal overleg;

(2) de mogelijkheid om sectorale afspraken algemeen verbindend te verklaren;

(3) de mogelijkheid voor werkgevers om zich buiten het toepassingsgebied van sectorale cao's te plaatsen, bv. door opt out clauses of door lidmaatschap met de federatie op te zeggen. Elk land kent zijn eigen modaliteiten.

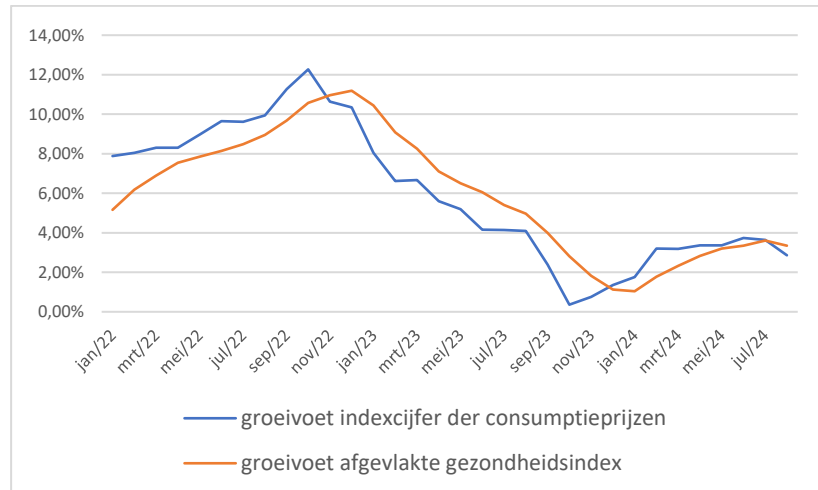
HERDENKINGEN

Op 8 augustus werd de **ramp van de kolenmijn van Marcinelle** herdacht. In 1956 kostte die het leven van 262 kompels. ([ETUC](#))

WEEKOVERZICHT 2024/35: VAN 28 AUGUSTUS TOT 2 SEPTEMBER

INFLATIE

De **inflatie** gaat in augustus van 3,64% naar 2,86%. De inflatie op basis van de **gezondheidsindex** daalt van 3,60% naar 3,20%. De **afgevlakte gezondheidsindex** daalt lichtjes tot 3,44%. ([Statbel](#))

OPENBARE DIENSTEN

De loketten van het **Zuidstation** werden dinsdagnamiddag gesloten na het vierde geval van agressie in een maand tijd. De stakers wezen op een aanhoudend probleem van onveilige werkomstandigheden. ([BRUZZ](#))

REGERINGSFORMATIE

Vorige week kon je een overzicht lezen van passages uit de zgn. supernota van toenmalig formateur Bart De Wever die betrekking hebben tot het sociaal overleg. Als commentaar gaven we aan dat er geen wetgevend initiatief nodig is om **all-in akkoorden** te promoten. We kwamen te snel tot deze conclusie, merkte een wakkere lezer op (waarvoor dank). Correctie is hier op zijn plaats.

All-in akkoorden zijn mogelijk als de loonnorm uitgedrukt wordt als een percentage van de nominale loonevolutie, bv. 6 procent over 2 jaar, alles inbegrepen. Dergelijke norm bevat zowel de ingeschatte indexering en als de reële loonsverhoging. Het gevolg is dat de reële loonsverhoging variabel is in functie van de reële indexering in de loop van de twee jaren. Dit heet het saldomechanisme.

Deze techniek is niet meer mogelijk sinds de beschikbare marge voor onderhandelen bestaat in een vast percentage (of vast bedrag of koopkrachtpremie) exclusief of boven op de reële indexering. De passage uit de supernota betekent dus impliciet de terugkeer naar een inclusieve loonnorm.

CIJFERS & FEITEN

HITPARADE ALTERNATIEVE LOONVOORDELEN 2022

Onlangs publiceerde de [RSZ](#) een overzicht van 14 alternatieve loonvoordelen uitbetaald in 2022. Dit overzicht is het resultaat van een samenwerking met SD Worx, Antwerp Management School, FOD Financiën en Sigidis. Hieronder enkele algemene vaststellingen m.b.t. voordelen die gelinkt zijn aan sociale onderhandelingen en collectieve loonvorming.

Noot: De studie is beperkt tot 14 voordelen die in de steekproef identificeerbaar zijn door een aparte looncode. Hierdoor hebben we een beeld van de belangrijkste alternatieve voordelen maar nog niet van andere voordelen zoals hospitalisatieverzekeringen en aanvullende verzekeringen voor gezondheidsrisico's.

Voordeel	Dekkingsgraad of verdeling onder de populatie loontrekkenden (afgerond)	Gewogen gemiddeld voordeel per loontrekkende met voordeel (euro)	Link verplicht sociaal overleg Algemene regel: indien collectieve maatregel, informatie/consultatie in ondernemingsraad en informatie aan vakbondsafvaardiging Specifieke verplichting: zie hieronder in deze kolom.

Tweede pensioenpijler	80 %	5.999	Verplichte cao indien (1) sectorale pensioenplannen of (2) i.g.v. werknemersbijdrage
Maaltijdcheques	72%	1.205	Cao (uitz. indien (1) geen vakbondsafvaardiging of (2) voor personeelscategorie gewoonlijk niet betrokken bij cao's)
Aandelenopties en warrants	5%	11.346	Verdeelde rechtsleer over de verplichte toepassing algemene regel.
Werkgeverstussenkomst woon-werkverplaatsing openbaar vervoer	8%	669	
Werkgeverstussenkomst woon-werkverplaatsing met eigen wagen	49%	499	
Privé gebruik bedrijfswagen (VAA)	21%	2.006	
Ecocheques	50%	195	Zie maaltijdcheques
Fietsvergoeding	16%	416	
Winstpremie	2,3%	1.916	Cao of toetredingsakte indien gecategoriseerd premie
Cao 90	22%	1.302	Cao of toetredingsakte
Aanvullende kinderbijslag	1,8%	512	
Bellen & surfen	25%	124	
Sport- & cultuurcheques en geschenken	7,1%	52	

Deze [gedetailleerde studie](#) is een belangrijke bron voor verder onderzoek en monitoring van de alternatieve beloningsvormen naar de omvang, de complexiteit, de (ongelijke) verdeling per leeftijd, geslacht en loonniveau.

Grasduinenen in de gegevens verzameld door de [FSMA](#) levert nog andere gegevens over de tweede pensioenpijler. De [CRB](#) publiceert gedetailleerde cijfers over de niet-recurrente resultaat gebonden voordelen.

EUROPA

NEDERLAND

De Nederlandse politiebond NPB kondigde aan dat er geen **politieagenten** beschikbaar zullen zijn voor de klassieke wedstrijd tussen Feyenoord en Ajax op zondag 1 september. De reden is het uitblijven van een fatsoenlijke vroegpensioenregeling. ([VI](#)) De bond mikt op media-aandacht en de steun van voetballiefhebbers om de Regering onder druk te zetten. ([NLNieuws](#))

Commentaar

Een alliantie tussen voetballiefhebbers en politieagenten, dat is iets nieuws.

De terminologie “niet beschikbaar zijn”, is een eufemisme voor staken, tenzij dit woordgebruik een werkweigering zou verbergen.

De actiebereidheid in meerdere sectoren neemt toe om te strijden door korte werkonderbrekingen op 11 september voor een **zwaarwerkregeling** (zie vorig weekoverzicht). ([FNV](#))

DUITSLAND

De onderhandelingen voor een nieuwe cao voor 11.500 werknemers van de **Duitse Noordzeehavens** (zie weekoverzicht 2024/29-30) hebben nog altijd geen resultaat geleverd. ([Ver.di](#))

FRANKRIJK

Werknemers van het **streekvervoer** van Nancy, Nantes, Clermont-Ferrand, Saint-Nazaire en Calvados gaan in staking op 2 september. ([c'estlagrève](#))

De vakbonden FSU-SNUipp, CGT-éducation en Sud éducations roepen de **leerkrachten van de basisscholen** op om op dinsdag 10 september te staken tegen het nieuwe nationaal evaluatiesysteem van leerlingen. Dat systeem is tijdrovend en nutteloos volgens de vakbonden. ([Figaro](#))

Commentaar

Verzet tegen een taak toegewezen door de werkgever, in dit geval de overheid, kan twee vormen aannemen: ofwel de weigering om die taak uit te voeren wat in zich een werkweigering is en geen staking, ofwel het werk volledig neerleggen. De staking roept vragen op. Is dit wel staking legitiem? M.a.w. is dit een actie voor de verdediging van de sociaaleconomische rechten van de werknemers? In België zou men de actievoerders kunnen confronteren met artikel 2 van cao nummer 5 dat stelt dat de werknemers het wettig gezag van de werkgever erkennen, dit is de macht om de arbeid te organiseren.

LUCHTVAART

In Duitsland heeft het cabinepersoneel van **Discover Airlines** dat aangesloten is bij vakbond UFO de daad bij het woord gevoegd (zie vorig weekoverzicht). Het plan was om het werk van dinsdag tot vrijdag neer te leggen. ([MarketScreener](#)) Op donderdag kondigde de vakbond aan ook in

het weekeinde te staken. ([Reuters](#)) Cockpit, de vakbond van de piloten, riep de collega's van vrachtvervoerder **Lufthansa Cityline** op tot een steunstaking van zes uren. ([FAZ](#))

ELDERS IN DE WERELD

Vakbond UAW en de **Cornell University** hebben een tentatief akkoord gesloten dat een einde stelt aan het conflict dat je vorige week kon lezen. Dat akkoord houdt een nominale loonsverhoging in van 25,4 procent, een aanpassing aan de levensduurte (*cost of living adjustment*) en garantie van gelijk loon voor gelijk werk voor alle werknemers ongeacht de datum van indiensttreding (afschaffing van *two tiered wage system*). ([UAW](#))

De Israëliëse vakbond, Histadrut wou met een nationale staking op 2 september de Regering dwingen een **Gaza-akkoord** te sluiten. ([The Guardian](#)) Maar de rechter verbood de staking en gebod de voorzitter van de rechtbank de algemene staking te beëindigen. ([Reuters](#))

Labor Day, de eerste maandag in september, is een jaarlijkse viering van de sociale en economische prestaties van Amerikaanse arbeiders. De feestdag vindt zijn oorsprong in 1882. Arbeidersactivisten drongen aan op een federale feestdag om de vele bijdragen te erkennen die arbeiders hebben geleverd aan de kracht, welvaart en het welzijn van Amerika. ([DOL](#))

REGERINGSFORMATIE

Hieronder de thema's uit de 'supernota' van de voormalige formateur die betrekking hebben tot het sociaal overleg en de loonvorming:

- Hervormingen arbeidsmarktbeleid gebeuren in overleg met sociale partners. Indien geen akkoord bereikt, beslist de regering
- Aantal paritaire comités wordt verminderd
- Transparantie financiering vakorganisaties. Daartoe krijgen ze rechtspersoonlijkheid en worden hun jaarrekeningen publiek gemaakt.
- Sociale verkiezingen: herbekijken van beschermingsperiodes kandidaten en effectieve verkozenen. Afstemming op deze van zwangere werknemers
- Automatische indexering lonen blijft behouden. Bij uitzonderlijke inflatie wordt automatische loonindexering toegepast als netto loonsverhoging
- WG en WN kunnen autonoom all-in-akkoorden afsluiten, met afspraken over loon- en arbeidsvoorwaarden, aanvullende voordelen en flexibiliteit
- Advies aan sociale partners wordt gevraagd tegen 31/12/2026 over hervorming loonwet en systeem van automatische indexering

Commentaar

De "supernota", of beter de drie verschillende versies ervan, lokte reeds heel wat politieke reacties uit. Die kan je nu nog dagelijks lezen in de pers. Wij van onze kant beperken ons commentaar tot twee technische bedenkingen

*De idee van **all-in akkoorden** bestaat al 25 jaar. Enkele sectoren zoals de metaal en de voedingsindustrie hebben dit met succes toegepast, in de periode dat de loonnorm voldoende groot was. Daarvoor is geen wet nodig.*

***Aantal paritaire comités verminderen?** Belangrijker dan het aantal is de aanpassing van het sectoraal overleg aan homogene branches, of ze nu groter of kleiner zijn. Dat idee kan leiden tot zowel nieuwe paritaire comités (zoals recent het paritair comité voor de orthopedische technologieën) als fusies van paritaire comités (om te beginnen de paritaire comités voor arbeiders en bedienden van dezelfde sectoren). Een blik op het sectoraal overleg in Nederland, Frankrijk en Duitsland kan inzicht geven op wat aangepast kan zijn aan de Belgische situatie.*

INTERPROFESSIONEEL OVERLEG

Welke rol speelt de Nationale Arbeidsraad (NAR) in de arbeidswereld. Op zijn [website](#) stelt de NAR zichzelf voor in drie bladzijden.

ONDERNEMINGSOVERLEG

De ondernemingsraad is de plaats waar werkgever en werknemersvertegenwoordigers zich buigen over de toekomst van de onderneming. In die zin is het overleg over de impact van nieuwe technologieën belangrijk (cao nummer 9 en 39). **Artificiële intelligentie** hoort er natuurlijk bij. AI zal een enorme impact hebben op de organisatie van het werk. Het zou een evidentie moeten zijn dat er overlegd wordt over de gevolgen van de toepassing van AI in de onderneming. De werkgever heeft er belang bij dat de werknemers en hun vertegenwoordigers zich voorbereiden op de toekomst. De professionals van het overleg die niet goed weten hoe eraan te beginnen kunnen inspiratie vinden in de Franse publicatie [*Négocier la gestion algorithmique: Un guide pour les acteurs du monde du travail.*](#)

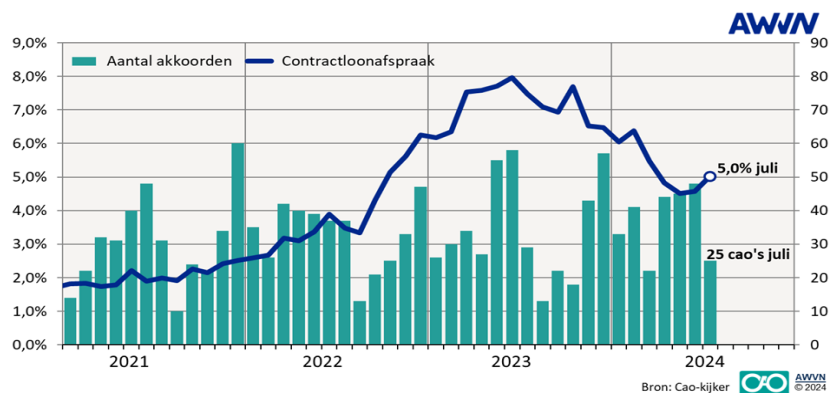
OPENBARE DIENSTEN

De **kuststaking** (zie vorig weekoverzicht) was een succes voor de vakbonden. Slechts een op de tien kusttrams reeds op 15 augustus. (Alle media)

EUROPA

NEDERLAND

[AWVN](#) zegt bezorgd te zijn over de hoogte van de loonafspraken.

September belooft een warme maand te worden. FNV kondigt stakingen aan in de schoonmaakbranche, het stadsvervoer, de Nederlandse Spoorwegen en in diverse bedrijven in de industrie en de metaal sector. De inzet is een permanente en verbeterde **zwaarwerkregeling** die mogelijkheid biedt voor werknemers die zwaar werk hebben om vroeger te stoppen met werken. ([FNV](#)) Op 11 september tussen 4 en 8 uur zal het personeel van de Nederlandse Spoorwegen en van het stadsvervoer staken. ([FNV](#))

Nederlandse tolken weigeren onderbetaalde opdrachten voor de overheid. De vertaalbureaus doen daarom beroep op Vlaamse tolken. De Belgische beroepsvereniging voor tolken roept haar leden op geen opdrachten van Nederlandse Justitie aan te nemen. ([De Tijd](#))

LUCHTVAART

Rivaliteit en machtsstrijd onder de vakbonden vakantieluchtvaartmaatschappij **Discover**, een dochter van Lufthansa (1.900 werknemers). Vakbond Vereniging Cockpit (VC) voor de piloten en vakbond Ufo voor het kabinpersoneel, die de meerderheid van het personeel vertegenwoordigen, willen een eigen cao naast deze die de werkgever vorige week met de rivaliserende vakbond Verdi sloot. ([MarketScreener](#)) De leden van de meerderheidsvakbonden stemden met veel overtuiging voor een staking. Details van de acties op til zijn nog niet gekend. ([Tagesschau](#))

Commentaar

Concurrentie tussen vakbonden tijdens onderhandelingen is ons niet vreemd, maar meestal eindigt het in een gemeenschappelijk front. Een cao op een of andere manier betwisten klinkt raar in onze oren. Dat komt omdat het sociaal overleg in het algemeen en het ondernemingsoverleg in het bijzonder in Duitsland (en in Nederland, zie vorig weekoverzicht) anders georganiseerd is dan in België. Voor meer informatie kan je klikken op de website van [Worker-Participation](#).

ELDERS IN DE WERELD

Werknemers van de **grootste kopermijn ter wereld in Escondida in Chili** hebben op 13 augustus het werk neergelegd. De vakbond eist naast meer klassieke betere loonvoorwaarden dat 1 procent van de aandeelhoudersdividenden wordt uitgekeerd aan het personeel. ([NU](#)) Snel werd gevreesd bestaat dat de koperprijs verder zou stijgen als de stakingen niet snel voorbij zou zijn. Vrijdag bereikten de onderhandelaars een voorlopig akkoord om de staking te beëindigen. Na dreiging met een nieuwe staking kwam een akkoord tot stand dat een einde stelt aan het risico van een nieuwe staking. De Chileense mijn Escondida is goed voor ruim 5 procent van de wereldproductie. ([MarketScreener](#)) De inhoud van het akkoord werd niet bekendgemaakt. ([Welingelichte Kringen](#))

Indiase artsen staken massaal na verkrachting en moord op een vrouwelijke collega. ([NOS](#))

Het **telecombedrijf AT&T** wordt sinds vrijdag 16 augustus getroffen door een staking van meer dan 17000 werknemers in 9 staten. Aanleiding is het niet vorderen sinds juni van de onderhandelingen voor een nieuwe cao. ([APWU](#))

Ongeveer 1.300 conciërges, bewakers, tuiniers, koks en keukenpersoneel van de **Cornell University**, gekend als een elitaire instelling, staken al een week sinds 18 augustus. Hun vakbond, United Auto Workers (UAW), onderhandelt een loonsverhoging van 45 procent over vier jaar, met aanpassing van de levensduurte tijdens de contractperiode. ([The Progressive](#))

GELE VAKBONDEN (VERVOLG)

In het vorige overzicht heb je kunnen lezen wat een *gele vakbond* is, nl. een vakbond opgericht en/of (financieel) gesteund door de werkgever zelf om de pas van andere vakbonden af te snijden. Op vraag van enkele lezers geven we nog wat meer informatie.

Gele vakbonden vermijden conflicten met werkgevers en het woord staking staat niet in hun woordenboek. Hun leden krijgen het label *gele werknemers*. Ze leunen dikwijls aan bij rechtse politieke bewegingen (die een zeer beperkte rol toekennen aan de vakbonden). Gele werknemers steunen de stakingen georganiseerd door de andere vakbonden niet. Ze zijn werkwilleg. Soms treden ze op als echte stakingsbrekers¹¹. Het is dus niet moeilijk om te begrijpen dat andere vakbonden de gele vakbonden de naam geven van *nepvakbonden* en *anti-vakbond*. Gele vakbonden zijn in hun ogen verenigingen van verraders.

Van waar komt de term *gele* vakbond? Waarom heeft men de kleur *geel* gebruikt? Daar bestaan twee theorieën over. Volgens de ene taalkundige wordt geel geassocieerd met een kleur die men kan afzetten tegen andere politieke kleuren. Volgens de andere historicus was geel de kleur van het lokaal van ... de eerste gele vakbond.

Kleurenspecialisten leren ons het volgende. Bij additieve kleurmenging is het geel een secundaire kleur die wordt verkregen door menging van rood en groen. Geel is ook de complementaire kleur van blauw. Toeval?

Leden van een gele vakbond hebben het verwijt omgedraaid in een reden om fier te zijn. Hetzelfde verhaal als het woord geuzen. (Bron: Wikipedia)

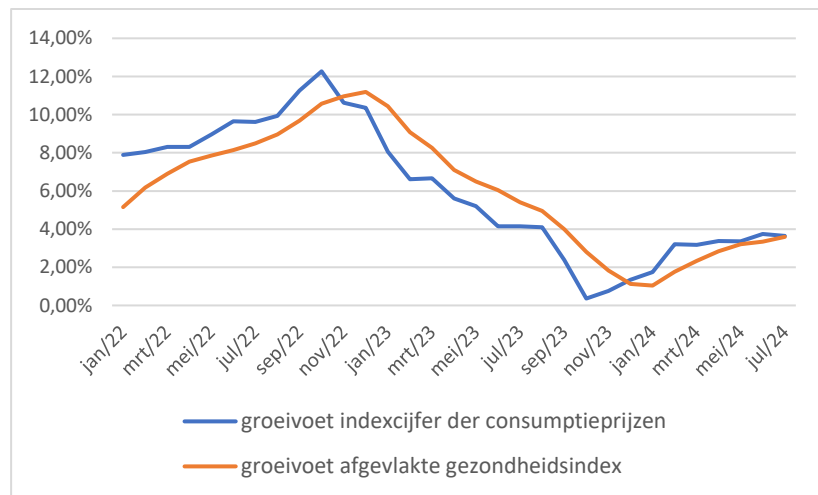
¹¹ Engelse woorden zijn scab, blackleg, bootlicker, blackguard or knobstick. Er is wel een onderscheid tussen werkwilligen en stakingsbrekers. Werkwilligen gaan werken bij hun werkgever waar er gestaakt wordt. Stakingsbrekers zijn individuen die de werkgever speciaal aangeworven worden om het werk van stakers uit te voeren.

WEEKOVERZICHT 2024/31-32 VAN 31 JULI TOT 13 AUGUSTUS 2024

INFLATIE

De **inflatie** gaat in juli van 3,74% naar 3,64%. De inflatie op basis van de **gezondheidsindex** daalt van 3,80% naar 3,60%. De **afgevlakte gezondheidsindex** stijgt lichtjes tot 3,47%.

INTERPROFESSIONEEL OVERLEG

REGERINGSONDERHANDELINGEN

Formateur Bart De Wever heeft de leiders van werkgeversfederaties en vakbonden ontvangen. Die hebben hun bezorgdheid over de sociaaleconomische toestand geuit, zoals dat heet. (DS) Om de zoveel dagen worden er ballonnetjes opgelaten over (netto) indexering van de lonen vs. (versoepeling van de) loonnorm, harmoniseren van ecocheques en maaltijdcheques en anciënniteitsverhogingen. (Alle media)

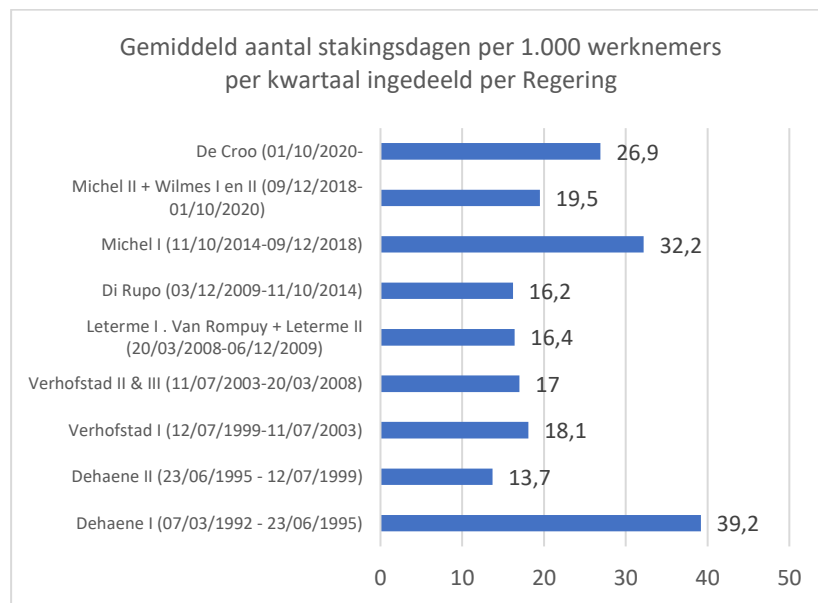
Commentaar

De sociale partners klagen samen over het gebrek aan erkenning door de politiek maar vinden zelf geen akkoord over de loonvorming die ze aan de formateur kunnen voorleggen. M.a.w. de sociale partners verwijten de formateur een beleid te willen uitstippelen dat ze zelf niet kunnen invullen.

NATIONALE STAKINGEN TEGEN REGERINGSMAATREGELEN

Periodes van relatieve sociale rust en van relatieve sociale onrust wisselen elkaar af. Dat wordt gemeten a.d.h.v. het **aantal stakingsdagen per 1.000 werknemers per trimester of jaar**. Hoewel er geen officiële cijfers over bestaan, mag men ervan uitgaan dat in België de nationale actiedagen de stakingsfrequentie sterk beïnvloedt. Elk jaar organiseren de vakbonden 10 à 14 keer acties om te protesteren tegen overheidsmaatregelen

De grafiek hieronder, met een overzicht van de stakingsfrequentie van de laatste 30 jaren, illustreert dat de frequentie sterk afhangt van de politieke meerderheid (Bron [Kurt Vandaele op X](#)).

Twee vallen dingen op. (1) Aan het syndicaal front was het vrij rustig gedurende de eerste 20 jaren van toepassing van de loonnormwet. In die periode zaten de socialistische partijen in de federale regering. (2) De strijd flakkerde op bij de wijziging, lees verstrenging, van de loonnormwet in 2017. Toen besloot de politiek, zonder socialistische partijen in de Regering, de ruimte voor loononderhandelingen te beperken.

Puur wiskundig bekeken kostte het beheersen van de loonkostenhandicap na 2017 gemiddeld 10 stakingsdagen per kwartaal meer dan in de periode voordien. 10 nationale stakingsdagen per kwartaal per duizend werknemers is gelijk aan een verlies van 0,015 % van de arbeidstijd, berekend op macro-economisch niveau, volgens de formule:

$$\frac{10 \text{ stakingsdagen/kwartaal}}{65 \text{ arbeidsdagen/kwartaal} \times 1000 \text{ werknemers}}$$

LANGDURIGE ARBEIDSONGESCHIKTE WERKNEMERS

De FOD WASO trekt de aandacht van de sectorale onderhandelaars op een [aanbeveling van de Nationale Arbeidsraad betreffende de preventie van ziektes op het werk en een collectief re-integratiebeleid](#). Het is een belangrijk signaal dat de sociale gesprekspartners erin geslaagd zijn om een gezamenlijke analyse van het probleem te formuleren. Meer, ze zijn het eens geworden over vijf aanbevelingen:

- (1) bewustwording van de situatie in de onderneming,
- (2) samenwerking tussen de actoren
- (3) zorgen voor een goede interne communicatie,
- (4) voorzien in een proactieve aanpak,
- (5) kennis en gebruik van beschikbare hulpmaatregelen.

Commentaar

Het thema kan niet onderschat worden. Het betreft een half miljoen mensen die langer dan een jaar arbeidsongeschikt zijn. Het is een probleem van de arbeidsmarkt, een probleem van uitgaven van de sociale zekerheid en een individueel probleem voor de werknemers. Het is een complex probleem omdat er heel wat partijen bij betrokken zijn, niet alleen de werkgever en de arbeidsongeschikte werknemer, maar ook mutualiteiten, controlegeneesheren, huisartsen, ... Het is een voorwerp van sociaal overleg, misschien in de paritaire comités, zeker in de CPBW's. Het is bovendien een politiek gevoelig thema.

De aanbeveling is door haar volledigheid vrij complex. De tekst blinkt door zijn administratieve stijl niet uit als educatief instrument. De NAR is er precies bewust van en kondigt de publicatie van een brochure aan.

OPENBARE DIENSTEN

Een nieuw woord in de woordenschat van stakingen: de kuststaking. De chauffeurs van **De Lijn** aan de kust en in de Westhoek zullen, met respect voor een stakingsaanzegging, op 14 augustus het werk neerleggen. Ze hebben daar verschillende redenen voor: misplaatste controles, personeelstekort, gebrek aan ondersteuning van slachtoffers van geweld, ... (alle media)

EUROPA

NEDERLAND

Na maanden van stakingen hebben CNV en de andere bonden een onderhandelingsresultaat bereikt met werkgeversvereniging FWT over een nieuwe cao voor de 340.000 werknemers in de **Metaal en Techniek**. In totaal is een loonsverhoging afgesproken van ongeveer 13% over een periode van 22 maanden. ([CNV](#))

De staking bij **ArcelorMittal** gaat de vierde week in om een regeling af te dwingen voor de werknemers die ontslagen worden bij de sluiting van de vestiging in Born. ([FNV](#))

Het woordgebruik in het sociaal overleg in Nederland klinkt soms verfrissend in de oren van Vlamingen. Het kan ons inspireren. Vier voorbeelden uit de woordenschat van het [sociaal plan van verzekeraar Lifetri Groep B.V.](#)

- **Boventallige werknemer:** de werknemer aan wie is meegedeeld dat zijn arbeidsplaats op grond van een reorganisatie vervalt.
- **Boventaligheidsdatum:** de datum waarop de arbeidsplaats van de boventallige werknemer komt te vervallen zoals schriftelijk is bevestigd door werkgever.
- **Peildatum:** de datum waarop het voorgenomen besluit tot een herstructurering als adviesaanvraag bij de ondernemingsraad wordt ingediend.
- **Plaatsmaker:** een werknemer die niet boventallig is verklaard maar vrijwillig zijn arbeidsovereenkomst beëindigt en plaats maakt voor een boventallige werknemer.

Nepbonden of gele vakbonden, nog een woord dat weinig kennen en dat nu bij onze Noorderburen in de actualiteit komt. De FNV, de grootste vakbond van Nederland, heeft juridische stappen ondernomen tegen de Landelijke Belangen Vereniging (LBV). FNV beschouwt deze organisatie als een 'nepbond' of [gele vakbond](#). Het verwijt luidt dat LBV met werkgevers minder gunstige cao's sluit voor alle werknemers terwijl zij zelf weinig leden telt. Naast de vraag naar de legitimiteit schuilt ook een financieel

probleem. Cao's zijn financieel aantrekkelijk voor vakbonden. Zij ontvangen een vergoeding van werkgevers per werknemer onder hun cao. Dit systeem creëert een situatie waarin kleinere bonden zonder veel leden veel macht hebben en financieel voordeel buitenproportie hebben. In Nederland zijn er weinig wettelijke regels over wie zich vakbond mag noemen en cao mag onderhandelen. Dit geeft ruimte voor organisaties zonder echte ledenbasis om dit proces te domineren. Deze kleinere bonden worden soms opgericht door werkgevers zelf, zoals Ikea's WIM of ABN Amro's Our Next Move. ([Headliner](#))

Toelichting

A company union is a trade union created and/or controlled by the company itself, which responds to its own interests instead of those of the workers. In some countries, it is referred to as a 'yellow' union. Companies use this form of union to take control of works councils. (...) The International Labour Organization prohibits the establishment of such unions (ILO Convention 98, article 2). Furthermore, in terms of EU regulation, company unions infringe Directive 2002/14/EC: ([European Industrial Relations Dictionary](#))

Het overleg voor een nieuwe cao voor de werknemers van de **Particuliere Beveiliging** is afgesprongen. De vakbonden eisen een loonsverhoging van de inflatie plus 1 procent per 2025, de reiskostenvergoeding naar 23 cent per kilometer per 1 september dit jaar en teruggave van vakantiedagen die afgelopen twee jaar ten onrechte zijn afgenomen van beveiligers. Prompt stapten de werkgevers op. ([CNV](#))

De Vereniging van **Nederlandse Gemeenten** en de vakbonden zijn erin geslaagd een akkoord te sluiten over een nieuwe pensioenregeling. ([VNG](#))

FRANKRIJK

Na 65 dagen staking hebben de schoonmaaksters van het Radisson Blu Hotel in Marseille een aantal toezeggingen bekommen: een 13de maand na 4 jaar anciënniteit, een premie van 150 € en de beperking van last minute opdrachten tot 3 per maand. ([ICI](#))

Commentaar

Toeval of niet, de Franse film '[Les Petites Mains](#)' over het werk van hotelpersoneel kwam uit juist voor het begin van de staking.

DUISSLAND

De sociale rust is terug gekeerd in de sector van de **banken** na een akkoord met 10,5 procent loonstijging over twee jaar. ([DGB](#))

UK

Uber Eats heeft GMB Union, de vakbond van de Uber drivers in de UK, erkend als sociale partner. Het akkoord voorziet in trimestrieel overleg. ([RestaurantOnline](#))

LUCHTVAART

99 procent van et Portugees cabinepersoneel van **Easy Jet** stemt in met een staking op 15, 16 en 17 augustus uit ontevredenheid over het uitblijven van oplossingen voor de voorbije aangekaarte problemen. ([Aviation24](#))

Verdi en **Discover Airlines**, een dochter van Lufthansa, bereikten een akkoord dat geraamd wordt op minstens 15,7 procent voor de piloten en 34,1 procent voor het cabinepersoneel. ([MarketScreener](#))

ELDERS IN DE WERELD

VS

Al in weekbericht 2024-24 schreven we dat de **dokwerkers** langs de Amerikaanse oostkust en in de Golf van Mexico met staking dreigen vanaf 1 oktober. De vakbond eist een verhoging van 32 procent na afloop van de zesjarige cao die per 30 september afloopt. De gesprekken liggen stil. ([Maritime Executive](#))

INTERPROFESSIONEEL OVERLEG

Gedurende de eerste zes maanden van 2024 keurden de sociale partners in de **Nationale Arbeidsraad** (NAR) vijf interprofessionele collectieve arbeidsovereenkomsten goed en gaven 28 eenparige adviezen, rapporten en aanbevelingen uit. ([Rudi Delarue op LinkedIn](#))

Commentaar

Het interprofessioneel overleg in de Nationale Arbeidsraad werkt. Jammer genoeg, zoals de voorzitter van de NAR opmerkt, krijgen de successen minder aandacht in de pers dan conflicten.

De **Hoge raad voor de Werkgelegenheid** (HRW) heeft kritiek op het systeem van loononderhandelingen in België. De interprofessionele loonnorm duwt de loononderhandelingen op niveau van de bedrijfstakken en bedrijven in een uniform canvas. Het gevolg is geen of weinig loondifferentiatie terwijl de productiviteitsgroei wel verschilt. Vanuit macro-economische standpunt is de differentiatie gewenst om de arbeidsmarktparticipatie te verhogen. Dat is, volgens de HRW even belangrijk als de beheersing van de loonkosten om het concurrentievermogen te vrijwaren. ([HRW](#))

Commentaar

De HRW gaat o.i. kort door de bocht door de aanbeveling voor meer loondifferentiatie in een rapport over de werkgelegenheid. We stellen het geïnsinueerde causaal verband tussen loondifferentiatie en arbeidsmarktparticipatie in vraag. Het argument 'vanuit macro-economische standpunt' wordt in het rapport voorgesteld zonder referenties. In de veronderstelling dat dit gezagsargument correct is, verwachten we een antwoord op de volgende vragen.

- (a) Hoe komt het dat in de praktijk quasi alle paritaire comités loonakkoorden sluiten gelijk aan de loonnorm, terwijl de loonnorm een maximum voorschrijft en dus differentiatie toelaat tussen nul en het maximum?*
- (b) Bestaan er cijfers over de uniformiteit van de loonkostenevolutie op ondernemingsniveau? M.a.w. is er controle op de strikte toepassing van de loonnorm op ondernemingsniveau?*
- (c) Heeft men rekening gehouden met het feit dat het ene paritaire comité ondernemingsoverleg uitsluit terwijl het andere dat wel tolereert?*
- (d) Vraag is ook of de redenering stand houdt als men de voordelen overeengekomen op ondernemingsvlak niet uit het*

oog verliest. De voordelen komen tot stand, soms boven de loonnorm, soms in de vorm van voordelen die er buitende loonnorm vallen zoals de eenmalige doelgebonden voordelen (cao 90), de aanvullende pensioenen en de winstpremies.

- (e) Kan men het causaal verband aantonen tussen loondifferentiatie en tewerkstellingsniveau? M.a.w. heeft loondifferentiatie een effect op het totaal arbeidsaanbod (meer mensen willen aan de slag)? Gaat loondifferentiatie het tekort aan arbeidskrachten oplossen? Of is het effect eerder beperkt tot verschuiving van de werkgelegenheid van sectoren en bedrijven met lage productiviteitsgroei naar die met een hogere productiviteitsgroei? In dat geval is de loondifferentiatie nodig om sterkere sectoren toe te laten te groeien. Loondifferentiatie is volgens deze redenering nodig voor de arbeidsmobiliteit. Het ziet ernaar uit dat dit probleem er een is van competitiviteit van sterke sectoren en niet van tewerkstellingsniveau in het algemeen.*

Deze vragen komen eigenlijk neer op de vraag naar evidence-based argumenten. Bovendien zou o.i. de macro-economische redenering getoetst moeten worden aan sociologische en psychologische inzichten in de mobiliteit op de arbeidsmarkt.

ONDERNEMINGSOVERLEG

Het is al langer geweten dat **Decathlon** zijn distributiecentrum van Willebroek wil stop zetten. Na drie maanden moeizaam overleg kwam een sociaal akkoord uit de bus dat het personeel drie opties geeft: werken in een andere vestiging van Decathlon, werken bij de overnemer van het depot of uit dienst gaan met een opzeggingsvergoeding. ([VRT](#))

LOONONDERHANDELINGEN

De **Centrale Raad voor het Bedrijfsleven** heeft een [pagina op zijn website](#) geplaatst met essentiële informatie over de loononderhandelingen in België. Komen aan bod:

- het kader voor loononderhandelingen volgens de wet van 1996,
- het minimumloon,
- de lonen en de levensomstandigheden van de werknemers,
- de lonen en het concurrentievermogen van de ondernemingen,
- de verdeling van de toegevoegde waarde.

Commentaar

Dit uitstekend initiatief maakt de studies die betrekking hebben tot de loononderhandelingen toegankelijk. Toegankelijk moet hier wel met een korrel zout genomen worden, in die zin dat de opsporing van de studies zo veel gemakkelijker is geworden. Het blijft stevige lectuur voor mensen die interesse hebben in macro-economie. Het zal voor hen een ontdekking zijn dat er zo veel materiaal bestaat. Alleen die vaststelling is voldoende om te besluiten dat loonvorming een complex verhaal is.

EUROPA

NEDERLAND

Het Nederlands **stakingsrecht** laat de rechter toe tussen te komen in stakingen. Het kader van de bevoegdheid van de rechter moet duidelijker zijn, oordeelt het [Europees comité voor sociale rechten](#).

In principe wordt de staking erkend als het ultieme middel om belangen te verdedigen. De schade op zich maakt de staking niet onrechtmatig.

Uitzonderlijk kan de rechter in kortgeding tussen komen als er sprake is van een schending is van de zorgvuldigheidsnorm. Dit is het geval als er een kennelijke onevenredigheid bestaat tussen het doel en de maatschappelijke gevolgen van de staking. Dit heet ook het

proportionaliteitsbeginsel dat toelaat om de maatschappelijke schade te beperken en de belangen van derden te beschermen. In de praktijk betekent dit dat rechters stakingen kunnen verbieden bij werkgevers die openbare diensten leveren. ([VBK](#)) Tegen deze praktijk dienden de Nederlandse vakbonden een klacht in bij het Europees Comité voor sociale rechten. Dat Comité heeft geoordeeld dat er geen sprake is van systemische schending van het Europees stakingsrecht. Wel moeten voor werknemers en vakbonden vooraf duidelijker zijn wanneer stakingen wel of niet rechtmatig zijn. ([FNV](#))

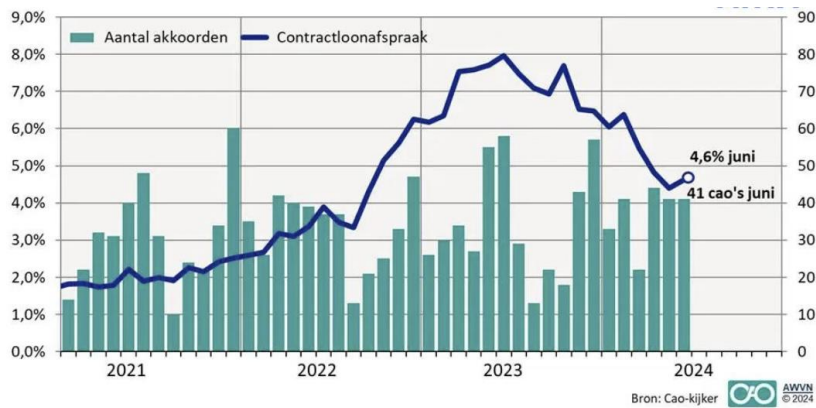
Commentaar

Drie kenmerken van het proportionaliteitsbeginsel moeten onderlijnd worden. (1) Het gaat om een afweging van belangen, niet van rechten. Dat is een feitenkwestie en geen juridische toetsing. (2) Het wordt enkel ingeroepen om de belangen van derden te beschermen. Het wordt dus niet toegepast bij onevenredige schade bij de werkgever. (3) De rechter komt alleen tussen bij kennelijke onevenredigheid. Dit heet de techniek van de marginale toetsing.

Het Comité vraagt een duidelijker kader voor de tussenkomst van de rechter om feiten te beoordelen. Dit roept drie vragen op. (1) Laat de Grondwet toe de rol van de rechter op een andere manier te omkaderen dan door een wet? (2) Is dat politiek mogelijk zonder dat de wetgever het stakingsrecht in zijn geheel bekijkt? (3) Kan de wetgever duidelijke indicatoren van onevenredigheid definiëren?

Het is juist omdat die vragen zo moeilijk te beantwoorden zijn dat het begrip kennelijke onevenredigheid bestaat dat vertrouwen geeft aan het oordeel van rechters. Dat dit voor een stuk rechtsonzekerheid creëert is onvermijdelijk. Alleen wie zich inbeeldt dat het stakingsrecht een fundamenteel recht is zonder plichten kan er tegen zijn.

In juni 2024 kwamen **nieuwe loonafspraken** in cao's uit op gemiddeld 4,6 procent. Dit is iets hoger dan het gemiddelde van mei. De onderliggende trend blijft dalend. De gemiddelde loonafpraak in 2024 is 5,2 procent. Veel meer data in het artikel via onderstaande button. ([AWVN](#))

De **gemiddelde normale arbeidsduur van een voltijdwerknemer** in cao's bedraagt 37,2 uur. ([SV Salaris](#)) Het niveaugemiddelde van het laagste cao-loon ligt in 2023 5,3% boven het wettelijk minimumloon voor werknemers van 21 jaar en ouder. ([SV Salaris](#))

Nu is het de beurt van de **baksteenindustrie** om een nieuw loonakkoord te sluiten. Maar vakbonden en werkgevers vinden nog geen vergelijk. ([CNV](#)) Er is wel een akkoord over een salarisverhoging van 6,1% in twee stappen voor de werknemers van de **Groothandel in Groenten en Fruit**. ([AGF](#))

Commentaar

De laatste weken is in ons weekoverzicht duidelijk geworden dat het sectoraal overleg in Nederland zeer versnipperd is. Misschien zelfs meer dan in België. Zo'n systeem heeft het voordeel dat de sectoren meer homogeen zijn en dichter aansluiten bij de realiteit van de ondernemingen. Het is een voorwaarde voor meer differentiatie. Het nadeel is de transactionele kost van het veelvuldig overleg. Toch iets dat in overweging genomen moet worden als men wil ingrijpen in het Belgisch sectoraal landschap.

Wie geïnteresseerd is in het nieuwe sociaal plan dat vakbonden en werkgevers van de **Jeugdzorg** overeenkwamen kan klikken op de [website van FBZ](#).

Commentaar

Wat bij ons een sociaal plan heet, nl. de omkadering van een concreet collectief ontslag, is gans iets anders dan wat de sociale partners van de jeugdzorg bij onze Noorderburen bedoelen. Hier hebben we te maken met een sectoraal (in de tekst 'landelijk') kader om de problemen van de organisatie van een sector en van de arbeidsmarkt tegemoet te komen, met wederzijdse rechten en plichten. Er is sprake van mobiliteit, faciliteiten, vertrekpremies, herplaatsing met meer of minder uren, mobiliteitsgesprekken, ... Dit uniek akkoord kan best inspirerend werken maar is o.i. gemakkelijker te realiseren in een zeer homogene sector zonder concurrentie.

Elders werden er meer klassieke sociale plannen overeengekomen, zoals bij [Scildo](#) en [Royal FloraHolland](#). Dat is niet het geval bij **Arcelor Mittal** in Born. ([FNV](#))

Elf vakbonden werknemers- en studentenorganisaties uit het **hoger onderwijs** roepen op tot een 'opstand' tegen de aangekondigde bezuinigingen. ([NOS](#))

DUITSLAND

Twee weken geleden kon met het bericht lezen dat de stakingsbeweging in de **Duitse zeehavens** zich uitbreidde. ([Schuttevaer](#)) Een week later legden de werkgever een finaal voorstel voor. ([Loadstar](#)) We hebben geen bericht gevonden dat de achterban van Ver.di het voorstel goedkeurde of niet.

FRANKRIJK

We hebben het al geschreven: in Frankrijk is staken een olympische discipline. Het is de beurt aan de artiesten die dreigen het werk neer te leggen voor de openingsceremonie van 26 juli om de ongelijkheid tussen de deelnemers aan te klagen. ([ICI](#)) Bovendien diende een kleine vakbond, Force Ouvrière, een stakingsaanzegging in van de werknemers van de luchthavens van Parijs. De eis is een premie van 1.000 euro afdwingen i.p.v. de 300 die vroeger overeengekomen was door drie andere vakbonden. ([La Tribune](#))

Commentaar

De openingsceremonie verliep vlekkeloos zonder dat we een bericht konden lezen over het resultaat van het conflict.

VK

Vakbonden en de **spoorwegmaatschappijen** in het Verenigd Koninkrijk liggen nu al meer dan twee jaar in de clinch. De spoorwegmedewerkers voeren actie voor meer werkzekerheid en betere lonen en arbeidsomstandigheden. Een complex verhaal door de regionale structuren van de spoorwegen. Stakingen hebben het spoorverkeer sinds juli 2022 regelmatig lamgelegd. Nu de nieuwe regering zelf aan de onderhandelingstafel wil zitten, wat de vorige weigerde, heerst er optimisme dat er schot komt in de zaak. Dit alles tegen de achtergrond van een mogelijke nationalisering van het passagiersvervoer. ([Railtech](#))

ZWEDEN

Het conflict tussen **Tesla** en de vakbonden blijft duren. De vakbonden klagen aan dat de werkgever gedetacheerde werknemers inzet om de staking te omzeilen. ([SocialEurope](#))

VS

Onder druk van dreigende stakingen van vier vakbonden heeft **Disneyland in Californië** betere loonvoorwaarden toegekend. ([CNN](#))

Boeing riskeert ook een staking als de lonen niet opgetrokken worden met 40 procent over drie jaren. ([Le Monde](#))

De **hotelketens** Marriott International, Hilton Worldwide Holdings en Hyatt Corp worden geconfronteerd met mogelijke stakingen in augustus. Vakbond UNITE HERE zet hiermee druk op onderhandelingen voor betere loon- en arbeidsvoorwaarden. ([Investing](#))

De **stemacteurs van videogames** legden het werk neer omdat de gamestudio's AI gebruiken ten nadele van de stemacteurs. ([ABC News](#))

Voor het eerst heeft **Apple**, die de reputatie heeft vakbonden tegen te werken (union-busting), een overeenkomst gesloten met een vakbond voor winkelpersoneel. Het ontwerp van driejarig akkoord dat nog moet worden goedgekeurd door de werknemers voorziet in een gemiddelde loonsverhoging van 10 %. Het bevat ook afspraken over uurroosters en ontslag. Het gaat hier enkel over de winkel in Towson in de staat Maryland. Van de 270 Apple winkels in de VS hebben er slechts 2 een vakbond. ([CNN](#))

HET VOLGEND OVERZICHT VERSCHIJNT OP DINSDAG 13/08

SOCIAALECONOMISCH OVERLEG

Negen paritaire adviesraden die ons land rijk is roepen de politiek op de structuren op te zetten voor een betere samenwerking op alle niveaus.

De adviesraden vertegenwoordigen het maatschappelijk middenveld dat actief is in de gewesten, gemeenschappen en op federaal niveau. Het gaat om: Brupartners (sociaal-economische raad Brussels Gewest), CESE Wallonie (sociaal-economische raad Wallonië), CRB (Centrale Raad voor het Bedrijfsleven), FRDO (Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling), MinaRaad (Milieu- en Natuurraad Vlaanderen), NAR (Nationale Arbeidsraad), Raad voor het Leefmilieu Brussels Gewest, SERV (sociaal-economische raad Vlaanderen), WSR (sociaal-economische raad Duitstalige Gemeenschap). ([CRB](#))

OPENBARE DIENSTEN

Door een vakbondsactie reed donderdag 11 juli slechts de helft van de **bussen en trams in de regio rond Antwerpen**. Met deze staking leggen de vakbonden druk op organisatorische afspraken met de directie. Het gaat om de invulling van uurroosters, enkele aspecten van de verloning en nog andere dingen waarover de vakbonden niet willen communiceren. ([VRT](#))

Commentaar

In principe heeft de werkgever de vrijheid om zijn onderneming te organiseren. Per uitzondering voorziet de wet dat alle uurroosters in het arbeidsreglement vermeld moeten zijn en dat atypische uurregelingen zelfs in een cao afgesproken moeten worden. Dat betekent dat zonder instemming van de ondernemingsraad of van de vakbondsafvaardiging de werkgever niets kan veranderen aan uurregelingen. Waarom de vakbonden dan hun juridische macht nog eens versterken met een staking (op de feestdag van de Vlaamse Gemeenschap) is toch bizar. Dat militanten hun medeburgers onnodig ergeren behoort duidelijk tot het cultureel erfgoed van De Lijn.

ONDERNEMINGSOVERLEG

Audi deelde het voornemen mee om 1.400 van de 3.000 werknemers die in de fabriek van Vorst werken te ontslaan. Dat is het gevolg van de vervroegde stopzetting van het huidig model dat het er geproduceerd wordt. In de pers werd dit uitvoerig becommentarieerd. Iedereen vreest de

uiteindelijke sluiting van de fabriek. (Alle media) Op straat betoogden 300 werknemers. ([Bruzz](#))

BBTK heeft in acht dossier sociale verkiezingen voor de rechtbank kunnen afdwingen van **gefranchiseerde Delhaizewinkels** waar meer dan 50 werknemers overgeplaatst werden. ([BBTK](#))

Commentaar

Het bericht van BBTK leert ons jammer genoeg niet wat de feiten waren en hoe de rechter tot het besluit gekomen is. Het zijn ook uitspraken in eerste aanleg. Wordt vervolgd!

De weerbaarheid tegen **toxisch leiderschap** is toegenomen. Problemen in de wereld van de sport en cultuur halen de pers. Conflicten worden geëscaleerd door ze openbaar te maken. Ook bedrijfsleiders worden aangeklaagd. Dat was het geval van Plopsa in 2023. Vandaag staat de CEO van de Nationale Loterij voor hete vuren.

Commentaar

In deze twee gevallen spelen de vakbonden een coördinerende rol tussen de werknemers, de betrokken bedrijfsleider en de instantie boven de betrokken personen.

Dergelijke conflicten belanden in een juridisch kluwen en geraken moeilijk opgelost. Het probleem van het aangeklaagde onaanvaardbaar gedrag wordt overschaduwd door de inzet van de positie en het bedreigde gezichtsverlies van personen. Met als gevolg een stellingenoorlog waardoor bemiddeling onmogelijk wordt. Waarschijnlijk is dat de verklaring dat de media ingeschakeld worden.

BUURLANDEN

NEDERLAND

Na het verslag van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid over de cao's gesloten in de eerste helft van dit jaar (zie overzicht 2024-26) komt AWWN met een tussenevaluatie. De titel luidt: [betaalbaarheid van lonen komt onder druk](#). De cijfers laten zien dat de gemiddelde loonafpraak in de 300 in 2024 afgesloten cao's op 5,7 procent uitkomt. In 2023 was dat 7,1 procent. Meer dan in afgelopen jaren worden afspraken gemaakt over werk-privébalans en ontwikkelingsmogelijkheden voor medewerkers. Dat de productiviteit de loonstijgingen niet kan bijbenen is het probleem.

Leden van de FNV gaan in september drie dagen staken in het **openbaar vervoer**. Ze willen dat het kabinet met plannen komt zodat mensen eerder kunnen stoppen met zwaar werk. ([NOS](#))

Werkgevers in de **metaal- en techniekbranche** hebben naar eigen zeggen een verbeterd aanbod gedaan om op korte termijn tot een cao-akkoord te komen. Ze nodigen de vakbonden uit weer om tafel te gaan, nadat duizenden mensen vorige week tijdens een landelijke staking het werk neerlegden uit ontevredenheid over het toenmalige eindbod van de werkgevers. Aan die staking ging een hele reeks regionale stakingen vooraf. [\(NL\)](#) De vakbonden hebben daarop beslist om de stakingen op te schorsen. [\(OogTV\)](#)

De sociale partners van de **Groothandel in Groenten en Fruit** hebben een [akkoord](#) bereikt met een loonsverhoging van 3,1 procent per 1 juli 2024 en 3 procent per 1 januari 2025.

Het loonakkoord voor het **hoger beroepsonderwijs** is goedgekeurd. Met ingang van 1 juli krijgen alle hbo-medewerkers 3% loonsverhoging. Op 1 januari 2025 komt daar nog eens 4 procent bovenop. Daarnaast krijgen werknemers die op 1 oktober 2024 in dienst zijn in die maand eenmalig 485 euro uitgekeerd. [\(AOB\)](#)

Werknemers van Nederlandse **universiteiten** krijgen in september 3,7% loonsverhoging en een eenmalige uitkering van €300. In januari 2025 komt daar nog een procent extra salaris bij. Dat is het resultaat van onderhandelingen van vakbond FNV met de koepelorganisatie van Nederlandse universiteiten UNL. [\(FNV\)](#)

Een tweejarige cao voor de 6.400 werknemers van de branche van de **tuinzaden** geeft hun recht op een loonsverhoging van 8,5 procent. [\(CNV\)](#)

De vakbonden organiseren stakingen om druk te zetten op loononderhandelingen in de **textielsector** (12.500 werknemers verdeeld over 900 bedrijven). [\(FNV\)](#)

Defensiemedewerkers hebben recht op een loonsverhoging van 7 procent na afloop van het huidige akkoord 2024. [\(FNV\)](#)

Een nieuw akkoord voor de **Kunststof-, Rubber- en Lijmindustrie** voorziet in een loonsverhoging van 3 procent per 1 juni '24 en 2,6 procent per 1 januari '25. Een teleurstellend resultaat vindt vakbond CNV dat te wijten is aan het gebrek aan actiebereidheid. [\(CNV\)](#)

CNV, De Unie, FNV Finance en **Rabobank** hebben een onderhandelingsresultaat bereikt voor de laatste fase van de zgN Rabobank-cao 2024-2025. [\(CNV\)](#) Het is een zeer uitgebreide cao.

Commentaar

Wat wij vermeldingswaardig vinden is dat de integrale ondernemingscao op de [website van FNV](#) gepubliceerd wordt en voor iedereen toegankelijk is. Een praktijk die we in België helemaal niet gewoon zijn.

Het akkoord tussen de bonden en **ABN Amro** is ook goedgekeurd door de leden. Er is een afspraak rond premies volgens merite van minimum 2,5 en 5 procent. ([CNV](#))

FRANKRIJK

Het personeel van de **Centre Pompidou** heeft zaterdag 6 juli een dag gestaakt om een regeling op te eisen die de overrompeling tijdens de Olympische spelen opvangt. ([Le Monde](#))

DUITSLAND

De staking van arbeiders in **Duitse havens** breidt zich uit naar andere plaatsen. Naast die van Hamburg en Bremerhaven wordt nu ook in Wilhelmshaven, Bremen en Emden gedurende twee dagen het werk neergelegd. Het conflict met werkgevers gaat over hogere lonen. ([Schuttevaer](#)) De staking valt samen met een wereldwijde "containerchaos". ([AGF](#))

De werknemers van de **kleinhandel** kunnen rekenen op een verhoging van 14 procent van hun loonvoorwaarden. Dat is het resultaat van lange onderhandelingen in alle regio's. ([UNI](#))

ELDERS IN EUROPA

ZWEDEN

Het conflict tussen **Tesla** en de vakbonden om het Zweeds model van sociaal overleg toe te passen duurt nu al acht maanden en lijkt niet opgelost te geraken. ([IndustriAll](#)).

ZWITSERLAND

Op 3 maart stemden de Zwitserse kiezers in met een initiatief van de Zwitserse vakbonden om het **staatspensioen** te verhogen. Het was om verschillende redenen een historisch moment, ook omdat het de eerste keer was dat een vakbondsiniciatief de stemming won. ([Social Europe](#))

EUROPESE LUCHTVAART

Het zou best kunnen zijn dat op 17 juli de **luchthavens van Roissy en Orly** last hebben van een staking. Het vakbondsfront eist een premie ter compensatie van de werkdruk t.g.v. de Olympische Spelen. ([TF1](#))

ELDERS IN DE WERELD

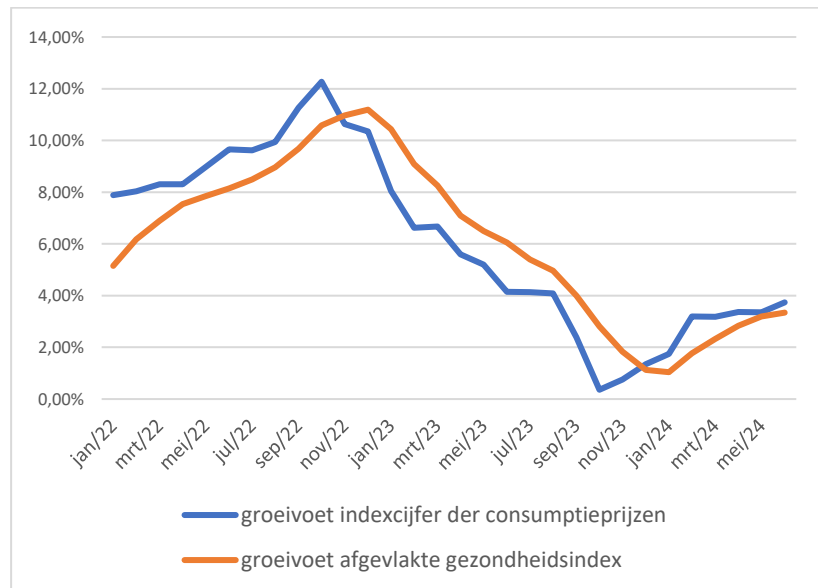
Werknemers van **Samsung** Electronics in Zuid-Korea legden op maandag 8 juli het werk neer. De oorspronkelijke bedoeling was om gedurende drie dagen te staken. ([Nederlands Dagblad](#)) Maar woensdag werd de staking voor onbepaalde duur verlengd. ([De Tijd](#))

Een maritieme werkgeversvereniging van **British Columbia** aan de westkust van Canada heeft de Industrial Relations Board gevraagd om tussenbeide te komen om een staking te voorkomen die maandag 8 juli is uitgeroepen door een vakbond die **scheeps- en dokwerkers** vertegenwoordigt. Als de staking doorgaat, dan gelooft de BCMEA dat het geen andere keuze heeft dan defensieve actie te ondernemen in de vorm van een industriebrede lock-out," ([Marktscreener](#))

HET VOLGEND OVERZICHT VERSCHIJNT OP DINSDAG 30/07

INFLATIE

De **inflatie** der consumptieprijzen gaat in juni van 3,36% naar 3,74%. De inflatie op basis van de **gezondheidsindex** stijgt van 3,20% naar 3,80%. De groeivoet van de **afgevlakte gezondheidsindex** bedraagt 3,34%. ([Statbel](#))

KOOPKRACHTPREMIE

De RSZ publiceert cijfers over de koopkrachtpremies die in 2023 werden toegekend.

- 39.700 werkgevers betaalden hun personeel een koopkrachtpremie uit.
- In totaal genoten 1.079.500 personen dergelijke premie.
- Het gemiddeld bedrag van de premies was bijna 370 euro.
- In totaal was dit goed voor bijna 400 miljoen euro.

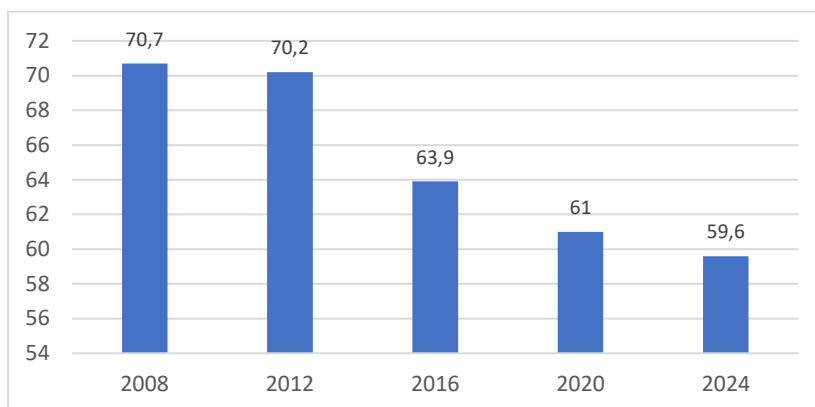
Op de [website van de RSZ](#) vind je zowel de globale als gedetailleerde cijfers per activiteitstak, dimensieklasse en paritair comité.

Commentaar.

Deze interessante studie vult de fiches aan die de [Centrale Raad voor het Bedrijfsleven](#) opstelde over de loononderhandelingen.

SOCIALE VERKIEZINGEN

De [FOD WASO](#) publiceerde de voorlopige **resultaten van de sociale verkiezingen** (zie ook weekoverzicht 2024-22). Deze week pikken we er de participatiegraad uit van de sociale verkiezingen 2024 en vergelijken die met de cijfers van vorige verkiezingen.

Figuur 1: evolutie participatiegraad (in %) sociale verkiezingen ondernemingsraad 2008-2024 (bron FOD WASO)

De reële participatie 59,6 procent in 2024) ligt in de lijn van de 61 procent werknemers die volgens de [enquête van Randstad](#) (p.27) verklaart te gaan stemmen indien zij de mogelijkheid daartoe krijgen.

Het is nog wachten op de participatiegraad per kiescollege (arbeiders-bedienden-kaderleden) zoals gepubliceerd door de FOD WASO bij de vorige sociale verkiezingen.

ONDERNEMINGSOVERLEG

Het textielbedrijf **Beaulieu** en de vakbonden onderhandelen een sociaal plan voor bijna 140 werknemers die het bedrijf moeten verlaten. De werknemers hebben beslist niet te staken in afwachting van de gesprekken einde augustus. ([KW](#))

Commentaar.

Een zeldzame keer dat sociale vrede nieuws komt van de (lokale) pers terwijl de aankondiging van de herstructurering de (nationale) pers haalde.

OPENBARE DIENSTEN

De gemeente Schaarbeek heeft dinsdag een privébedrijf ingeschakeld om het vuilnis in de Brabantwijk op te halen. De arbeiders van Net Brussel weigeren daar nog langs te gaan na verschillende gevallen van agressie. (Zie vorig weekoverzicht). De gemeente laat dinsdag ook weten dat ze van plan is om gerechtelijke stappen te nemen tegen Net Brussel. ([BRUZZ](#))

Commentaar.

Als de gemeente een privéfirma inschakelt om het werk te doen van de stakers bij een leverancier, kunnen we dan spreken van een voorbeeld van breken van een staking?

Het antwoord is neen. De gemeente is een klant en niet de werkgever. Het staat haar vrij haar probleem te laten oplossen door een andere dienstverlener. Haar beslissing valt buiten de arbeidsverhoudingen.

En wat indien de werkgever zelf een privébedrijf had ingeschakeld? In België is het de werkgever formeel verboden uitzendkrachten in te schakelen tijdens een staking (cao nummer 108). Het is hem niet wettelijk of conventioneel verboden om beroep te doen op een onderaannemer. Deze praktijk druist wel in tegen de internationale principes ([Compilation des décisions du Comité de la liberté syndicale](#), n° 919)

De situatie wordt wel zeer eigenaardig als de werkgever (Net Brussel) veroordeeld zou worden om bij wijze van schadevergoeding, de kosten te betalen van de klant (de gemeente Schaarbeek) die een andere leverancier inschakelt. De werkgever betaalt geen loon aan de stakende werknemers maar wel onrechtstreeks een concurrent om het werk van zijn stakende werknemers te laten doen. Zoek het feitelijk verschil met onderaanneming.

EUROPESE LANDEN

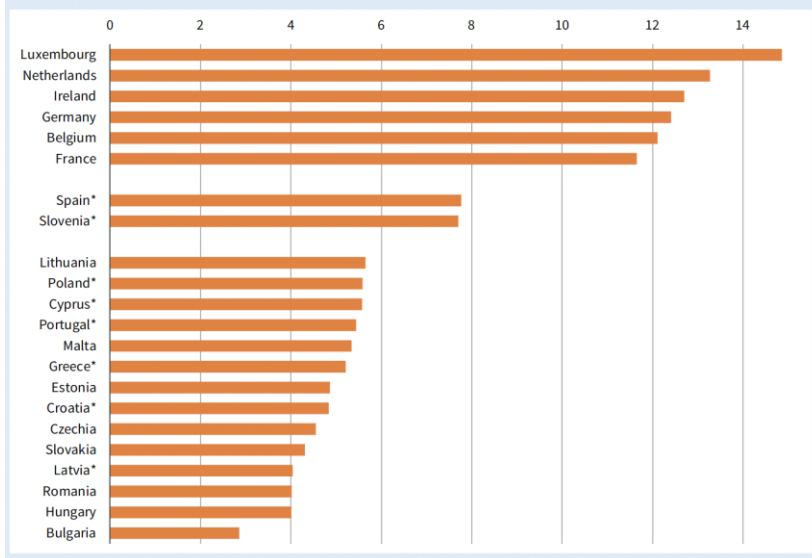
EUROPESE ONDERNEMINGSRAAD

Langzaam draait de wetgevende molen om de richtlijn 2009/38/CE betreffende de Europese ondernemingsraden aan te passen om een zestal lacunes op te vullen. Het [voorstel](#) is op 20 juni goedgekeurd geweest door de Ministers van Werk. ([IR Share](#))

MINIMUMLONEN

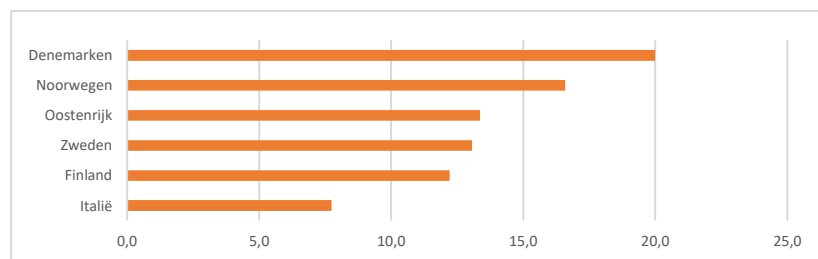
Eurofound publiceerde het [jaarlijks overzicht van de minimumlonen](#) in de Europese landen met alle mogelijke aspecten van de minimumlonen.

Figure 1: Notable disparities between countries in gross hourly national minimum wages, 22 EU Member States, nominal terms, January 2024 (€)

De spanning tussen het laagste en hoogste loon in nominale cijfers is ongeveer 1 op 5.

Wat opvalt is dat Oostenrijk, Denemarken, Finland, Italië, Noorwegen en Zweden geen nationaal minimumlonen kennen. In die landen bestaan er wel duidelijke loonafspraken voor werknemers die tewerkgesteld zijn in laagbetaalde jobs. A.d.h.v. de nationale medianen van de 10 laagste lonen, omgerekend in uurlonen, konden we deze landen als volgt rangschikken.

De vraag is wat de invloed zal zijn van de [richtlijn 2022/2041 betreffende de toereikende minimumlonen](#).¹²

Over het effect van een minimumloon bestaat er naast de publicatie van Eurofound heel wat literatuur. We stonden alleen stil bij het effect op de reële lonen in België. De recente verhoging van het minimumloon overeengekomen in de Nationale Arbeidsraad ([cao 43](#)) heeft min of meer invloed op het loon van 150.000 werknemers. ([SamPol](#))

Meer informatie over het gewaarborgd minimumloon kan je vinden op de [website van de Centrale Raad van het Bedrijfsleven](#).

NEDERLAND

De directie Uitvoeringszaken Arbeidsvoorwaardenwetgeving (UAW) van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid publiceerde een **rapportage over de recente ontwikkelingen van arbeidsvoorwaarden in cao's**. Dit verslag is gebaseerd op de "grootste" 149 cao's waaronder 5,3 miljoen werknemers vallen. Naast de cao-loonafspraken worden ook zgn. principeakkoorden over reiskosten, stages, hybride werken, diversiteitsverlof en inclusie, vakbonden, krapte op de arbeidsmarkt, welzijn, klimaat en gelijke beloning onderzocht. Wie op zoek is naar onderhandelingsthema's komt zeker aan bod in deze brochure. Zeker lezenswaardig is het hoofdstuk 8 van het volledig rapport 2024 over afspraken m.b.t. zelfstandigen zonder personeel. Het betreft principeakkoorden over tarieven, inroostering, inzet en schijnzelfstandigheid. ([UAW](#); zie ook [salarisvanmorgen](#))

In één op de drie cao-akkoorden spreken werkgevers en vakbonden een (gedeeltelijke) **gedifferentieerde loonsverhoging** af. Op een of andere manier, bv. centen i.p.v. procenten, verhogen zij relatief meer de lagere loonschalen dan de hogere loonschalen, met het risico van opstuwend effect van menig loongebouw.

([AWVN](#))

Op donderdag 27 juni vond de landelijke actiedag plaats voor een betere cao in de sector van **Metaal en Techniek**. ([MTL](#)) (Over de moeilijke sectorale onderhandelingen zie ook de berichten van de vorige weken)

DUITSLAND

De Duitse vakbond Verdi heeft medewerkers van Jade Weser Port in de Wilhelmshaven opgeroepen om op donderdag 27 juni het werk neer te leggen om druk te zetten op de onderhandelingen met de Centrale Vereniging van **Duitse Zeehavens**. (NT)

---

¹² Deze richtlijn suggereert o.m. dat het minimumloon vergeleken wordt met 60% van het mediane brutoloon en 50% van het gemiddeld brutoloon.

Werkgevers en vakbonden van de Duitse **chemische sector** hebben een cao gesloten met niet alleen een loonsverhoging van 6,85 procent (2 procent op 1 september 2024 en 4,85 procent op 1 april 2025). Het akkoord geldt tot eind februari 2026. Opvallend is de extra vrije dag alleen voor vakbondsleden. “Een bonus als teken van waardering, bedoeld om de vrijwillige inzet van vakbondsleden in hun vrije tijd te belonen” laat de onderhandelaar van de werkgever weten. ([MarketScreener](#))

Commentaar

In Duitsland zijn strikt genomen cao's over het algemeen alleen van toepassing op vakbondsleden, maar in de praktijk gelden ze voor iedereen. Die praktijk ontsteekt de woede van de vakbonden tegen de freeriders.

In België is een onderscheid in loon- en arbeidsvoorwaarden tussen werknemers die al dan niet aangesloten zijn bij een vakbond bij [wet](#) verboden. Er bestaat wel een consensus dat de syndicale premie geen disproportioneel verschil of discriminatie inhoudt.

Eigenlijk is de extra vrije dag voor de vakbondsleden in Duitsland vrij vergelijkbaar met de Belgische syndicale premie. Met dat verschil dat de werkgever in Duitse chemie de gesyndiceerde werknemers kent en in België lidmaatschap anoniem blijft.

FRANKRIJK

Op 28 juni manifesteerden de agenten van de private **veiligheidsdiensten** voor het goede verloop van de Olympische en Para-olympische spelen als protest tegen de gevaarlijke arbeidsomstandigheden. ([UNI](#)) Daarna zullen de stakingen elke zondag plaats vinden tussen 21 juli en 22 september. ([c'est la grève](#))

Op 10 april II. Heeft de CGT Overheidsdiensten een stakingsaanzegging van 15 april tot 15 september betekend voor betere loonsvoorwaarden. (Zie o.m. weekbericht 2024-22) Maar de Franse pers maakt geen gewag van effectieve stakingen, buiten de eenmalige actie op 20 juni tegen de opgang van extreem rechts (zie weekbericht vorige week).

ZWEDEN

Vakbond IF Metall gaat **Tesla** voor de rechter dagen om de werkgever te dwingen regelmatig financiële informatie te delen met vakbonden die leden hebben op de werkvloer. Het is een nieuw (juridisch) hoofdstuk in het open conflict sinds eind oktober van vorig jaar, omdat Tesla weigert een loon-cao te sluiten met de vakbonden. ([DS](#))

LUCHTVAART

De vakbonden van het personeel van de **luchthavens van Parijs** dreigen met een staking om maatregelen te eisen die de toevloed van passagiers tijdens de Olympische spelen opvangen. ([RTBF](#))

Bij de Ierse luchtvaartmaatschappij **Aer Lingus** wordt er van af vandaag tot en met zaterdag gestaakt. De actie komt er op initiatief van de piloten, die meer loon eisen. De vorige loonsverhoging dateert al van 2019, ze willen nu 24 procent opslag om de hoge inflatie te compenseren. ([Nieuwsblad](#))

JAARVERSLAG 2023 VAN DE FOD WERKGELEGENHEID

Op 28 juni publiceerde de FOD Werkgelegenheid zijn jaarverslag 2023 op zijn website. De collectieve arbeidsbetrekkingen krijgen geen aandacht buiten de fusie van de paritaire comités van de arbeiders en van de bedienden in de petroleumsector. ([FOD WASO](#))

VOLGEND OVERZICHT

In de maanden juli en augustus zal het overzicht om de twee weken verschijnen. Het volgend nummer mag je op 16 juli verwachten.

VAKANTIELECTUUR?

WEEKOVERZICHT 2024-25: VAN 18 TOT 24 JUNI 2024

SECTORAAL OVERLEG

Vanaf 1 december kunnen **sekswerkers** hun beroep uitoefenen in loondienst. De [wet van 3 mei 2024](#) die sekswerk decriminaliseert en regulariseert is verschenen in het Belgisch Staatsblad van 6 juni II. We laten

de analyse van deze wet over aan anderen (bv. [Groep S](#)). Onze aandacht ging naar de eventuele gevolgen voor het sociaal overleg. Zo lezen we in artikel 5 dat binnen het bevoegd paritair comité (volgens een [bericht van de Minister van werk](#) wordt het PC 302 - Horeca), een cao gesloten moet worden om de voorwaarden vast te leggen voor sekswerk in de vorm van thuiswerk.

ONDERNEMINGSOVERLEG

De bedienden van **Barry Callebaut** legden op woensdag 19 juni het werk neer omdat ze niet akkoord gaan met de “onwerkbaar herstructureringsplannen” voorgesteld door de werkgever. ([ACV Puls op X](#))

De stilte in de media rond de herstructureringen bij **Ontex** en **Onsemi** (zie vorige weekberichten) is blijkbaar het bewijs dat gesprekken over downsizing kunnen verlopen zonder verstoring van de sociale vrede.

OPENBARE DIENSTEN

De schoonmaakploegen van **Net Brussel** weigeren de Brabantstraat en omliggende straten schoon te maken om toezichhoudend personeel te eisen tijdens hun schoonmaakrondes. ([BRUZZ](#))

De malaise in de **gevangenissen** blijft. Er is geen reden om de staking in de gevangenissen te stoppen volgens de vakbonden. ([MSN](#))

BUURLANDEN & ANDERE EUROPESE LANDEN

FRANKRIJK

Drie vakbonden van de **openbare diensten**, CGT, FSA en Solidaires, mobiliseerden hun leden op 20 juni om te protesteren tegen extreemrechts en voor een zevental maatregelen ter valorisatie van het openbaar ambt. ([CGT](#))

DUITSLAND

Vakbond IG Metall heeft zijn eisenbundel klaar voor de opstart van de sectorale onderhandelingen in de **metaal en elektro-industrie** (3,9 mio werknemers). Inzake lonen wordt een verhoging van 7 % gevraagd op jaarbasis. De sociale vrede op basis van de lopende cao eindigt op 28 Oktober. De onderhandelingen starten midden september. ([IGM](#))

Vakbond Verdi organiseerde op maandag 17 juni een waarschuwingsstaking in de **Duitse zeehavens** om druk te zetten op de loononderhandelingen. ([Verdi](#))

De werkgeversorganisatie van de **private banksector** (140.000 werknemers) presenteerde een eerste aanbod, dat voorziet in een totale salarisverhoging van 8,5 procent in drie stappen over een periode van drie jaar. Het aanbod is te laag vindt de vakbond. ([Verdi](#))

NEDERLAND

Tussen 2010 en 2022 daalde de **dekkingsgraad van collectieve onderhandelingen** van 75,8 procent naar 71,8 procent. ([WENB](#))

Commentaar

Nederland zal dus een tandje moeten bijsteken om de doelstelling van 80 procent dekkingsgraad van collectieve onderhandelingen te halen zoals de [Europese richtlijn betreffende toereikende minimumlonen](#) het voorschrijft. ([FNV](#))

FNV en werkgevers bereikten een akkoord over een nieuw sociaal plan voor de **jeugdzorg**, als reactie op de bezuinigingen van 17 procent en hervormingen die de Regering voor ogen heeft. ([Nieuws](#))

FNV legt de druk op de ketel om van de landelijke staking op 27 en 28 juni in **Metaal & Techniek** een succes te maken. (Zie ons weekoverzicht van vorige week) ([FNV](#))

Het sociaal plan dat de downsizing van 200 jobs bij **FedEx** omkadert is met een meerderheid van meer dan 90 procent goedgekeurd. ([FNV](#))

De **gemiddelde loonsverhoging** afgesproken in cao's dit jaar bedraagt 5,8 procent. ([NRC](#))

Dalende trend in loonafspraken in mei voortgezet

VERENIGD KONINKRIJK

1.500 werknemers van staalbedrijf **Tata Steel** in het Verenigd Koninkrijk gaan vanaf 8 juli staken uit protest tegen het schrappen van wel 2800

banen en de sluiting van twee hoogovens in de staalfabriek in Port Talbot in Wales. ([MSN](#))

ITALIË

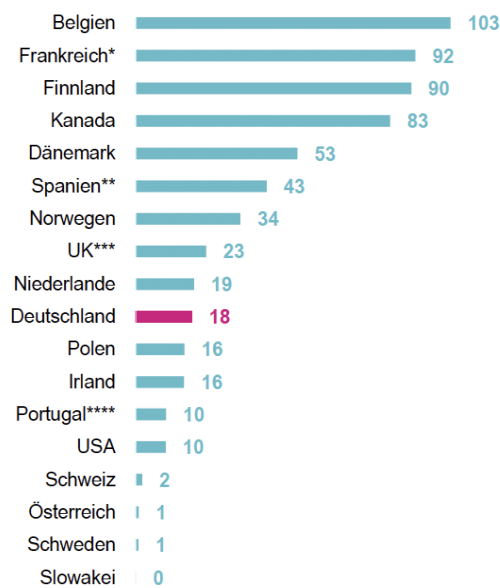
Sociale onvrede bij de **beurs van Milaan**. De vakbonden plannen een staking voor de twee laatste uren van 27 juni omdat ze vrezen voor het schrappen van banen. ([MarketScreener](#))

STAKINGSCIJFERS

In de periode 2013-2022 werd er, volgens het Duitse onderzoekcentrum van vakbonden [WSI](#), per duizend werknemers in ons land 103 dagen gestaakt. Daarmee is België kampioen in Europa, bloklettert [De Tijd](#). Dat gemiddelde werd sterk beïnvloed door het recordjaar 2022 met 164 stakingsdagen per duizend werknemers.

Arbeitskampfbedingt ausgefallene Arbeitstage im internationalen Vergleich

Angaben pro 1.000 Beschäftigte, jährlicher Durchschnitt 2013–2022

Anmerkung

* Frankreich: Nur Privatsektor

** Spanien: ohne Generalstreiks

*** UK: ohne 2020, 2021

**** Portugal: ohne öffentliche Verwaltung

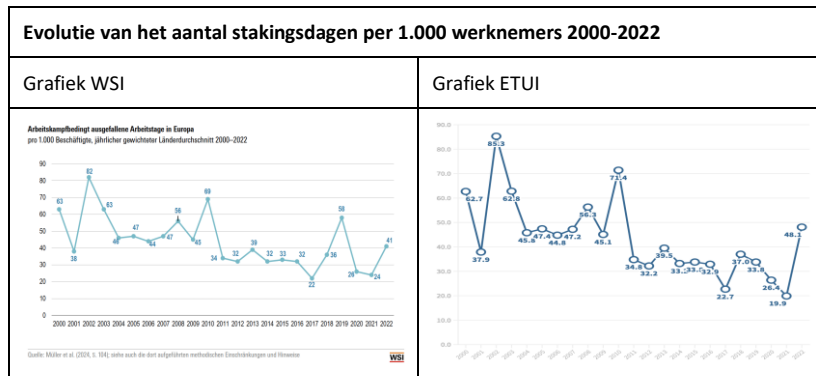
Quelle: Ausfalltage: WSI, nationale Statistiken;
Beschäftigung: Eurostat, OECD (USA, Kanada); eigene Berechnung

WSI

De voetnoten bij deze grafiek leren ons dat niet alle cijfers vergelijkbaar zijn. De statistiek van Frankrijk bv., i.t.t. die van andere landen, houdt geen rekening met de (frequente) stakingen in de openbare diensten.

[ETUI](#), de Instelling van Europese vakbond, doet dat wel. A.h.v. de [cijfers verzameld door de specialist Kurt Vandaele](#) berekenden we dat het gemiddelde voor de periode 2010-2022 in Frankrijk 106 dagen per 1.000 werknemers bedraagt.

Op Europees niveau stelt WSI een dalende tendens van de stakingsfrequentie tussen 2013 en 2022 vast. Een tendens die bevestigd wordt door de cijfers die ETUI verzamelt volgens een andere methode.

ZOMERRECES

Vanaf de eerste week van juli tot en met 15 augustus stappen we over van wekelijkse berichten naar tweewekelijkse berichten.

ONDERNEMINGSOVERLEG

VDL en alle vakbonden hebben een ‘werkbaar akkoord’ gesloten over loon- en arbeidsvoorwaarden die gelden na overname van **Van Hool** in Koningshooik. ([ACLVB](#))

Fedex kondigde woensdag 13 juni de intentie aan van collectief ontslag (het vijfde sinds 2016). Het voornemen treft 385 werknemers of 28 procent van het personeel. ([VRT](#)) Daarop ging het personeel in staking. ([RingTV](#)) Vrijdag 15 juni hebben de vakbonden klacht ingediend bij de sociale inspectie wegens het verboden inzetten van uitzendkrachten tijdens de staking.¹³ ([HLN](#))

Commentaar.

In het verleden trokken de vakbonden al naar de rechtbank tegen bedrijven die interimss inzetten tegen stakingen. ([Nieuwsblad, legalnews](#)). Met deze een oproep om vonnissen of arresten hierover met ons te delen.

In dit geval zal de arbeidsinspectie in de eerste plaats moeten nagaan of er (1) een staking gaande was in de afdeling en (2) of er daadwerkelijk uitzendkrachten op dat moment aan het werk waren. De aangehaalde feiten zijn betwistbaar. (Eigen info)

Luierproducent **Ontex** overweegt 489 jobs of bijna de helft van de banen in België te schrappen. De directie wil een respectvolle en constructieve dialoog aangaan met de sociale partners. ([VRT](#) en [DS](#))

Technologiebedrijf **Onsemi** sluit zijn vestiging in Oudenaarde en bespaart in Mechelen: 106 jobs in de tocht. ([HLN](#))

Deze drie bedrijven vullen de lijst aan van **drastische vermindering van de tewerkstelling** die in 2024 de pers haalden: Barry Callebaut, Audi, Van Hool, Decathlon, Milcobel, Van Hool, Bpost en Beaulieu. B

Voor volledige cijfers inzake **collectieve ontslagen** moeten we terecht bij de FOD WASO. Die registreerde tijdens het eerste trimester van dit jaar 16 collectieve ontslagen die betrekking hadden op 2.551 werknemers. ([FOD WASO](#))¹⁴

---

¹³ Artikel 19 cao nummer 108.

¹⁴ [Statbel](#) houdt maandelijks de faillissementen bij met het daarbij horende banenverlies.

Tabel 1: aantal ondernemingen en werknemers betrokken bij de opstart van de procedure voor collectief ontslag

Eerste kwartaal van jaar	Aantal betrokken technische eenheden	Aantal betrokken werknemers
2020	7	879
2021	36	2824
2022	13	760
2023	31	2601
2024	16	2551

LOONNORM

Het softwarebedrijf **Afas** heeft in Nederland de vierdagenweek zonder loonverlies ingevoerd. Het bedrijf kondigt vandaag aan dat in 2025 het Belgisch filiaal (50 medewerkers) zal volgen. De werkgever vindt niet dat er een probleem is met de loonnorm want, zo beweert hij, de medewerkers krijgen geen extra loon maar wel tijd. ([DS](#))

Commentaar.

Een goed idee of een pr-stunt?

*Een logische gang van zaken, zegt de ene, een aanwijzing dat de marges van het softwarebedrijf (te) hoog zijn, zegt de andere.
(Discussie op X)*

Eindelijk zullen de Ugent en het Federaal Planbureau een tweede bedrijf (het eerste is [Femma](#)) vinden voor een studie over de vierdagenweek met arbeidsduurvermindering en zonder loonverlies. ([HRSquare](#))

Met de vierdagenweek met vermindering van de arbeidsduur naar 32 uur per week zonder loonverlies stijgt het brutoloon per gewerkt uur¹⁵ met 20 procent. In België kan de werkgever rekenen op een [bijdragevermindering](#) van 1.000 euro per kwartaal gedurende 16 kwartalen¹⁶. Met dat bedrag kan deze subsidie de verhoging van de loonkosten per gewerkt uur niet neutraliseren zodat we tot de conclusie komen dat dit systeem indruist tegen de loonnormwet. Het is wiskunde.

Het bedrijf **Poetsbureau** voerde jaren geleden een arbeidsduurvermindering in voor voltijdse werknemers met behoud van koopkracht om een bijdragevermindering¹⁷ te genieten. Via [juridische](#)

¹⁵ De loonnormwet definieert de loonkostenontwikkeling als *de nominale verhoging van de gemiddelde loonkosten per werknemer in de privé-sector, uitgedrukt in voltijdse equivalenten en zo nodig gecorrigeerd door veranderingen in de gemiddelde jaarlijkse effectieve arbeidsduur*, wat eenvoudiger gezegd de loonkosten zijn per gewerkt uur.

¹⁶ Artikel 350 [programmawet 24 december 2002](#).

¹⁷ Zelfde bepaling.

[spitstechnologie](#) paste de werkgever dit voordeel toe op de deeltijdse werknemers zonder perequatie van het uurloon van de deeltijdse werknemers, d.w.z. zonder de proportionele verhoging van het uurloon. De sociale partners in het paritair comité van de dienstencheques (PC 322.01) vonden dit een oneigenlijk gebruik van de RSZ-middelen, een vervalsing van de concurrentie en een oneerlijke maatregel voor de deeltijdse werknemers. Ze stelden vast dat de Regering de maatregel niet snel wou aanpassen¹⁸ en sloten een cao¹⁹ om de werkgever in dergelijk geval te verplichten de lonen van de deeltijdse werknemers aan te passen. De werkgever weigerde de toepassing van deze cao. Daarop stapten 30 werknemers, gesteund door de vakbonden, naar de rechtbank van Hasselt. De rechter gaf hun ongelijk omdat de cao indruist tegen de loonnormwet.

(VRT)

Commentaar.

Dit vonnis lokt heel wat commentaar op. We laten dat in de eerste plaats over aan de betrokken partijen (bv. [ACV](#)). Gespecialiseerde juristen zullen volgen. Ons valt het op dat de rechter onrechtstreeks oneigenlijke subsidies bevestigt o.b.v. een letterlijke interpretatie van de wet. De rechter tart bovendien het paritair comité dat de eerlijke concurrentie wou herstellen.

Misschien volgt nog beroep of een ander proces want de uitspraak is niet tegenstelbaar aan andere werknemers.

OPENBARE DIENSTEN

TEC haalt (weer) de pers met een wilde staking op vrijdag 14 juni als protest tegen agressie van een chauffeur. ([Le Soir](#))

Commentaar.

Met alle respect voor de chauffeurs en begrip voor protest tegen het geweld op trams en bussen, stellen we ons drie vragen: (1) waarom wilde stakingen en geen respect voor de voorafgaande procedure, (2) hoeveel aarde hebben de tientallen stakingen aan de dijk gebracht en (3) waarom moeten duizenden pendelaars het gelag betalen van een paar daders?

BUURLANDEN

NEDERLAND

¹⁸ De wetswijziging kwam er pas met de wet van 22 december 2022.

¹⁹ Cao 22 april 2020, algemeen verbindend verklaard door KB van 29 mei 2020.

FNV Metaal roept zijn leden in de **Metaal & Techniek** donderdag in Drenthe en in Gelderland/Overijssel op tot een 24-uursstaking voor een goede cao. Eerder waren er al tal van 24-uursstakingen in Drenthe, Friesland, Gelderland/Overijssel, Groningen, de Noordoostpolder, Limburg, Noord-Brabant, Noord-Holland, Utrecht, Twente en in de regio Zuidwest. (Zie vorige weekberichten). ([FNV](#)) Nadat de 20 roterende 24 urenstakingen in de verschillende provincies geen effect hebben gehad, schakelt de vakbond over naar 48 urenstakingen op 27 en 28 juni op 7 locaties door heel Nederland. ([FNV](#))

Dankzij een nieuw akkoord kunnen de werknemers van het logistiek bedrijf **DSV** rekenen op een loonsverhoging van 9,5 procent in drie schijven. ([FNV](#))

FRANKRIJK

De minderheidsvakbond van de **luchtverkeersleiders**, UNSA-ICNA had een staking op 11, 12 en 13 juni aangekondigd. Hij heeft nu deze staking opgeheven vanwege de politieke ontwikkelingen in Frankrijk. ([BFMTV](#))

Commentaar.

Vorige weken konden we nog schrijven dat de vlam van de Olympische Spelen de eisen van werknemers van openbare diensten aanwakkert. Vandaag lezen we dat de politieke situatie een branddeken is op de dreigende sociale onrust. Ook dat is Frankrijk.

DUITSLAND

De sociale partners van de **Oost-Duitse textiel** hebben een sectoraal akkoord getekend met loonstijging van globaal 10% over 22 maanden. (Zie onze weekberichten 20-21). ([IG Metall](#))

*Eigenlijk is de extra vrije dag voor de vakbondsleden in Duitsland vrij vergelijkbaar met de Belgische syndicale premie. Met dat verschil **dat de werkgever in Duitse chemie de gesyndiceerde werknemers kent en in België lidmaatschap anoniem blijft.***

EUROPA

De **Europese afdeling van de voetballersvakbond** FIFPRO vraagt via een Brusselse rechter doorverwijzing naar het Europese Hof van Justitie. De overladen en onwerkbaar internationale kalender die de FIFA eenzijdig heeft opgesteld is volgens de voetballersvakbond een schending van het Europees verdrag voor de rechten van de mens en strijdig met de regels van eerlijke concurrentie. ([De Tijd](#)).

ELDERS IN DE WERELD

Bij de opstart van nieuwe onderhandelingen voor een nieuw sociaal akkoord tussen vakbond ILA van de 45.000 zeehavenarbeiders en de werkgevers van de **havens aan de Amerikaanse oostkust en de Golf van Mexico** hangt een staking in de lucht. ([MarktScreener](#))

ENQUÊTE

Naar vierjaarlijkse gewoonte heeft de HR-dienstverlener **Randstad** een enquête gepubliceerd met de titel [inspraak en participatie](#). Een zeldzame studie over werknemersinspraak in ons land. Dat is een verdienste op zich.

Onder participatie wordt verstaan zowel de directe inspraak, d.i. zonder tussenpersoon, als indirecte inspraak, d.i. via de tussenpersoon van een vakbondsvertegenwoordiger.

We grasduinen in de enquête en onthouden de volgende punten:

- Matige tevredenheid in het algemeen wat hun mogelijkheden tot participatie in het bedrijf betreft. Een lichte stijging trouwens t.o.v. vorige enquête (2020).
- De vakbondswerking op ondernemingsvlak geniet een vrij groot draagvlak.
- Arbeiders hebben meer voeling met inspraak dan bedienden.
- Minder positieve sfeer inzake participatie in de publieke sector
- Toenemende aandacht voor opleiding bij de werknemers.
- Geen negatieve impact van het hybride werken.
- 33 procent van de werknemers richten zich tot de vakbondsafgevaardigden met een probleem van te hoge werkdruk. Rond de 30 procent heeft vragen over loon en premies.
- 53 procent van de respondenten denken dat collega's zich kandidaat voor de sociale verkiezingen stellen om de ontslagbescherming te genieten.

BOEKENWIJSHEID

[Trade Union in the European Union](#) is een publicatie met een comparatief overzicht van de nationale vakbonden in de EU.

ONDERNEMINGSOVERLEG

Het personeel van de betalingsverkeerverwerker **Worldline** in België heeft met een grote meerderheid een sociaal plan voor 182 ontslagen werknemers goedgekeurd. ([Nieuwsblad](#))

Sibelco kondigde in de ondernemingsraad aan dat ze meer dan 20 kaderfuncties wil verhuizen naar het Spaanse Bilbao. ([DS](#))

Staking op zaterdag 8 juni bij **Carrefour** te Sint Agatha Berchem wegens te veel werkdruk en te weinig personeel. (Pulsretail op X)

Commentaar.

Een foto met lege winkelkarretjes verhinderen de toegang tot de winkel. Klanten en werkwilligen kunnen niet door. We zijn het gewoon maar het is niet normaal. Blokkade is een miskennis van de vrijheid om (niet) te staken.

VERKIEZINGSPROGRAMMA'S EN COLLECTIEF ARBEIDSRECHT

De politieke partijen hebben in hun verkiezingsprogramma's enkele voorstellen geformuleerd die betrekking hebben op het collectief arbeidsrecht. Een greep uit de teksten maakt duidelijk dat bijna elk voorstel van de ene partij een voorstel van een andere partij opheft.

- De **Renault-wet** moet aangepakt en verstrengd worden, zo vinden PS, CD&V en PVDA. Een collectief ontslag zou niet mogelijk mogen zijn zolang een bedrijf winst maakt (PVDA) of alleen als er een sociaal plan overeengekomen wordt (PS en CD&V). Leveranciers en onderaannemers zouden betrokken moeten worden (PS, PVDA). De referentieperiode voor de berekening van het collectief ontslag moet verlengd worden tot 120 dagen (PS).
- De **drempel** voor het installeren van een OR of een CPBW moeten verlaagd worden (PVDA).
- De **rol van de vakbonden** moet versterkt worden (door verlaging van de tewerkstellingsdrempels (PVDA, PS) en de werknemersvertegenwoordigers moeten nog beter beschermd worden, o.o. door verplichte re-integratie (PVDA).
- Vakbonden moet een **rechtspersoonlijkheid** krijgen (Les Engagés, MR, Vlaams Belang).
- Het **stakingsrecht** wordt op de korrel genomen: voor de ene moeten blokkades gestraft worden (N-VA), voor de andere

moeten ze geliberaliseerd worden (Ecolo, Groen, PVDA). Het verbod van uitzendarbeid tijdens een staking moet opgegeven worden (N-VA)

- Weinig animo rond de **automatische indexering**. De meeste partijen zijn conservatief en voor het behoud ervan (Ecolo, Groen, PS, Vooruit, CD&V, PVDA, MR, Vlaams Belang). Twee partijenschuiven een netto indexering naar voor (N-VA en Open VLD).
- Er is een meerderheid voor de versoepeling van de **loonnorm** (Vooruit, Ecolo, PS, CD&V, PVDA, Groen, Les Engagés). Een partij (MR) is voor de status quo en een ander pleit voor de “all-in” akkoorden.

Commentaar.

Dit overzicht danken we aan de [webinar](#) van het advocatenkantoor Claeys & Engels en de analyse gepubliceerd door de orde van advocaten ([advocaat.be](#)).

Wat is de levenskans van die programmapunten?

Sinds 1971, het jaar van cao nummer 5, zijn er wel geteld maar twee belangrijke paaltjes geslagen in het collectief arbeidsrecht. Het eerste is het De Bruyne arrest (1981) van het Hof van Cassatie dat de puntjes op de i zette van het stakingsrecht. Het tweede is de loonnormwet (1996), die het kader tekent voor de tweejaarlijkse loononderhandelingen.

Sommigen zullen er nog een derde aan toevoegen, nl. de bijzondere beschermingswet (1991). Andere zullen zeggen dat we wat de loonnormwet betreft we te kort door de bocht zijn gegaan omdat die strenger is geworden in 2017 en dan weer versoepeld in 2021 (coronapremie) en in 2023 (koopkrachtpremie).

Daarbuiten moeten we wel vaststellen dat alle wetsvoorstellen inzake rechtspersoonlijkheid van vakbonden en stakingsrecht vakkundig in de kelders van het Parlement werden opgeslagen.

Op de keper beschouwd, het collectief arbeidsrecht, i.t.t. het individueel arbeidsrecht, is conservatief. Hebben we te maken met de vaststelling dat hoe ouder een idee is, des te langer de levensverwachting is? ([Lindy-effect](#))

Hoe dan ook, we openen de weddenschappen over de kans dat de wetgever in de komende vijf jaar zal tussenkomen in de collectieve arbeidsverhoudingen en loonvorming.

Bijna alle **Brusselse recyparken** waren woensdagmiddag gesloten vanwege een staking om de toename van agressie te hekelen. ([Bruzz](#))

BUURLANDEN

FRANKRIJK

De **dokwerkers** en andere havenarbeiders leggen het werk neer op 7, 13, 21 en 25 juni als protest tegen het optrekken van de pensioenleeftijd. ([C'est la grève](#))

De **privé-ziekenhuizen** (1.030 instellingen, 200.000 medewerkers waarvan 40.000 dokters) gingen sinds 3 juni in staking maar blijven dringende essentiële diensten waarborgen. De werkgevers protesteren op die manier tegen de achtergestelde financiering in vergelijking met de publieke sector. ([Le Figaro](#))

Commentaar.

Over het woordgebruik 'staking' kan gediscuteerd worden. Als de directie van de ziekenhuizen de medewerkers geen werk geven en geen loon betalen is er in termen van arbeidsverhoudingen sprake van een lockout. Bekeken vanuit het perspectief van de patiënten en de overheid is er dan wel sprake van een staking, in die zin dat de ziekenhuizen weigeren om te doen wat van hen verwacht wordt om druk uit te oefenen op een besluitvorming.

NEDERLAND

De onderhandelingen voor een nieuwe cao in **Metaal en Techniek** (27.000 ondernemingen, 300.000 werknemers) begonnen in februari. In totaal kwamen de onderhandelaars vier keer bijeen. De posities blijven te ver uiteen. Vakbonden volharden daarom in de estafettestakingen. Op 6 juni was het de beurt aan Groningen. ([CNV](#))

FNV poogde de onderhandelingen voor hogere lonen voor de 6.000 werknemers van de **houthandel** te forceren met een 48-urenstaking op donderdag 6 en vrijdag 7 juni. ([MSN](#))

Nog maar een op de acht werknemers is lid van een **vakbond**. Vakbondsleden zijn gemiddeld aanmerkelijk ouder dan niet-leden, hebben veel vaker een vast contract, werken meestal fulltime en de helft werkt in de industrie of zorg en welzijn. ([Paul de Beer op LinkedIn](#))

DUITSLAND

De sectorale onderhandelingen draaien op volle toeren.

- De vakbond Ver.di heeft de medewerkers in de **haven van Hamburg** opgeroepen vrijdag 7 juni het werk neer te leggen om druk uit te oefenen op de loononderhandelingen. ([Nieuwsblad Transport](#) en [Ver.di](#))
- Vakbonden van de **detailhandel** strijden al meer dan een jaar voor duurzame loonsverhogingen. Na een eerste akkoord in de Hamburgse detailhandel hebben nu ook Noordrijn-Westfalen, Nedersaksen en Bremen loonakkoorden gesloten. ([Ver.di](#))
- De sociale partners van de sector van de **privé banken** zijn in onderhandelingen voor betere lonen. ([Ver.di](#))
- In de **grafische industrie** is er ook na vijf onderhandelingsrondes geen akkoord gevonden. ([Ver.di](#))
- De achterban keurde een akkoord goed voor de werknemers van **Deutsche Telekom**. ([Ver.di](#))

UK

Wie van plan is het Kanaal over te steken naar het Verenigd Koninkrijk kan op [Strikecalendar](#) nagaan of zijn reis misschien gestoord zal worden door stakingen.

ELDERS IN DE WERELD

In **Nigeria** begonnen de grootste vakbonden van het land aan een nationale staking van onbepaalde duur. Ze eisten de verhoging van het minimumloon van 20 euro per maand. Op maandag 3 juni sloten zij de luchthavens en schrikten zij er niet voor terug de elektriciteit over heel het land af te sluiten. ([VRT](#)) Dinsdag 4 juni, na akkoord van een minimumloon van 40 euro per maand, besloten ze de staking met een week op te schorten. ([VRT](#))

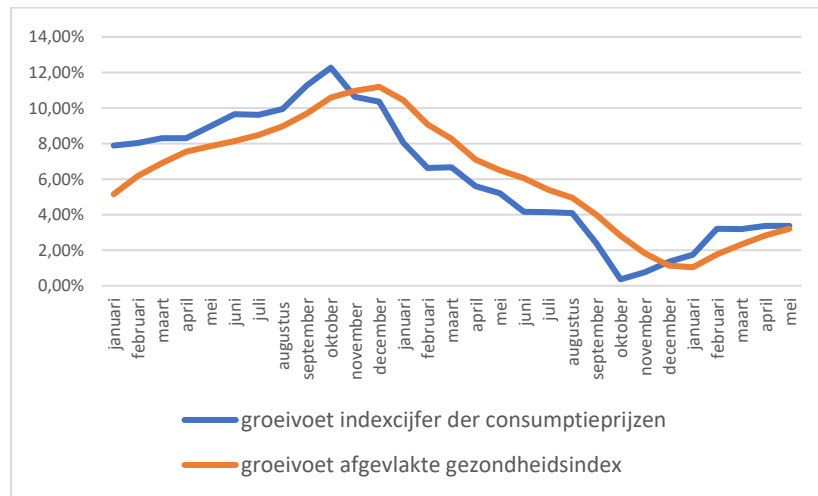
Bij **Samsung** rommelt het (weekbericht 2024-22). De National Samsung Electronics Union (NSEU) eist een loonsverhoging van 6,5 procent en een extra bonus voor het personeel. De vakbond vertegenwoordigt ongeveer 28.000 mensen, zo'n 20 procent van Samsungs personeelsbestand in Zuid-Korea. De werknemers legden op 7 juni voor één dag het werk neer. De eerste staking in 55 jaar dat het bedrijf bestaat. Alhoewel, onder hen waren er die een verlofdag opnamen. ([CNN](#))

Een rechter gebood het academisch personeel van de **University of California** de staking tegen de oorlog in Gaza te schorsen. ([AP](#))

De werknemers van **Renault in Brazilië** staken al sinds 7 mei voor meer veilige arbeidsomstandigheden. ([IndustriALL](#))

INFLATIE

De inflatie gaat in mei van 3,37% naar 3,36%. De inflatie op basis van de gezondheidsindex daalt van 3,28% naar 3,20%. De afgevlakte gezondheidsindex bedraagt in mei 128,62 punten en stijgt op jaarbasis met 3,20%. ([Statbel](#))

INTERPROFESSIONEEL OVERLEG

De Groep van Tien zette de **mobilititeit** op de agenda van de sociale verkiezingen. De sociale partners pleiten voor een kilometerheffing in heel het land ([Knack](#)). Het is een zeldzaam geworden gemeenschappelijke verklaring van vakbonden en werkgeversfederaties. ([De Tijd](#))

Op 28 mei sloten de sociale partners de [cao nummer 19/12](#) om de financiële bijdrage van de werkgevers in de prijs van het gemeenschappelijk openbaar vervoer aan te passen.

Dezelfde dag werd de handtekening gezet onder een commentaar bij [cao nummer 10/6](#) betreffende het collectief ontslag.

Op maandag 3 juni werden diverse openbare diensten verstoord door een **nationale staking** georganiseerd door ABVV. De aankondiging van de acties kreeg veel aandacht in de media maar de staking was enkel voelbaar in de

luchthaven van Charleroi, bij De Lijn en de Tec en in de scholen. (Alle media)

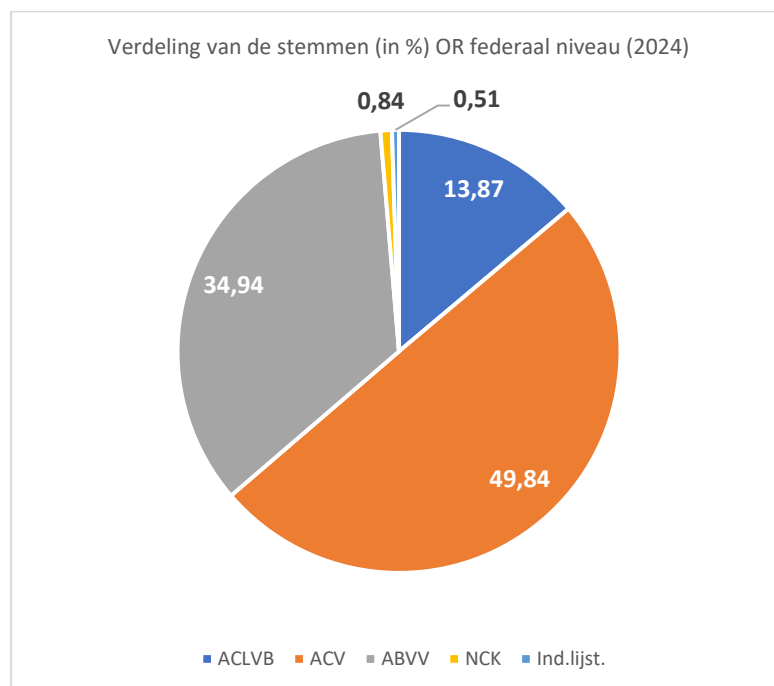
Commentaar.

Als we goed geteld hebben is deze actiedag de tweede interprofessionele staking in 2024 tegen de Europese besparingsmaatregelen. De eerste vond plaats op 12 maart. De twee actiedagen zijn het werk van ABVV.

ONDERNEMINGSOVERLEG

De **sociale verkiezingen** zijn achter de rug. Bijna 1,4 miljoen werknemers konden stemmen: in 7.407 ondernemingen voor het CPBW, in 4.170 voor de OR. Op basis van de voorlopige cijfers ([VBO](#)) kunnen we het volgende vast stellen:

- 1) De gemiddelde participatiegraad bedraagt 60 procent wat een daling is t.o.v. 66 procent in 2020. Dit bevestigt de dalende trend van de laatste 20 jaar.
- 2) Daartegenover stijgt de participatiegraad van de jongeren: 42 procent in 2024 t.o.v. 39 procent in 2020.
- 3) Geen aardverschuivingen. De evolutie van de stemmen blijft beperkt tot cijfers na de komma. ACV blijft de meeste stemmen oogsten (50 procent), gevolgd door ABVV (35 procent). 14 procent van de kiezers kozen voor ACLVB. NCK en de individuele lijsten verliezen een beetje terrein. (Afgeronde resultaten van de verkiezingen voor de ondernemingsraad).

Commentaar

Het percentage stemmen dat naar NCK en de individuele lijsten gingen lijkt marginaal in het geheel van de verkiezingen. De uitslag zou eigenlijk vergeleken moeten worden met het aantal stemmen die kaderleden hebben gebracht op de aparte kieslijst, en niet met het geheel van alle stemmen.

OPENBARE DIENSTEN

De woordenschat van stakingen is een woord rijker geworden: de **surveillancestaking**. Uit protest tegen het geweld in Gaza en de reactie van de Vlaamse universiteiten daarop heeft een groep toezichthouders aangekondigd dat ze komende examenperiode niet strikt gaan toezien tijdens de examens. (Alle media)

Commentaar.

Dit is een valse staking en een reële werkweigering. Staken veronderstelt het neerleggen van het werk en dat is een recht. Het is binair: werken volgens de goede trouw of het werk neerleggen. Niemand heeft het recht zijn arbeidsovereenkomst niet correct of slechts gedeeltelijk uit te voeren ook niet uit protest. In dat geval mag men gerust spreken van professionele fout.

Maandagmorgen was een spontane staking uitgebroken bij een aantal onderaannemers van **De Lijn** in het Waasland. ([Waaskrant](#))

BUURLANDEN

NEDERLAND

Op 1 mei dreigde FNV met stakingen vanaf 15 mei als het kabinet geen werk maakte van een permanente en verbeterde regeling van **vroegpensioen bij zwaar werk**. ([FNV](#)) Een maand later is er in de pers niets te merken van een politieke beslissing noch van syndicale acties.

De loononderhandelingen voor een nieuwe cao in de sector van de **Open Teelten** (akkerbouw, bloembollenteelt, fruitteelt, ..., goed voor 30.000 werknemers) zijn opgestart. De vakbonden eisen een loonsverhoging van 8 procent en een minimumloon van 16 euro. ([FNV](#))

De golf van estafettestakingen in de sector **Metaal & Techniek** (320.000 werknemers) wordt verder gezet omdat de werkgevers zich verder verzetten tegen de looneisen van 10,1 procent en invoering van de automatische looncompensatie. ([FNV](#)) De werkonderbrekingen zijn al drie

weken aan de gang maar sorteren weinig effect. De werkgevers houden voet bij stuk. ([Automotive](#))

De **Wet op de Ondernemingsraden** wordt onvoldoende nageleefd. Dertig procent van de OR-plichtige werkgevers (d.i. ondernemers met 50 of meer werknemers) heeft geen OR. Er komen beleidsmaatregelen om de wet te handhaven. ([SV](#))

FRANKRIJK

De **openbare diensten** blijven tot 15 september, de periode van de olympische en paralympische spelen, in de greep van mogelijke acties van CGT. De vakbond eist aanwervingen met contracten van onbepaalde duur, premies voor extra werk gedurende de spelen, meer rechten op telewerk, het recht op deconnectie en behoud van de koopkracht. (Franse media)

DUITSLAND

Na meer dan twee weken van stakingen hebben de onderhandelaars voor een sectorakkoord in de bouwnijverheid een compromis bereikt. De vakbondsacties zijn daarom opgeschort. ([Bauingenieur24](#))

EU

Op 24 mei heeft de Raad de **richtlijn inzake passende zorgvuldigheid** (*due diligence*) in het bedrijfsleven op het gebied van duurzaamheid aangenomen. Bedrijven met meer dan 1.000 werknemers en met een omzet van meer dan € 450 miljoen zullen binnen drie à vijf jaar, in functie van de grootte van het bedrijf, verplicht zijn ervoor te zorgen dat de mensenrechten en milieuverplichtingen in hun hele activiteitenketen worden nageleefd. Deze ondernemingen zijn dus aansprakelijk voor de naleving van fundamentele rechten van de ganse ketting, stroomopwaarts en stroomafwaarts. ([Concilium](#))

Commentaar.

De lijst van mensenrechten is een opsomming van basisrechten die wij kennen in ons arbeidsrecht zoals het recht op billijke en gunstige arbeidsomstandigheden, billijk loon, en veilige arbeidsomstandigheden. Komen er ook in voor het verbod op kinderarbeid en het recht op vrijheid van vereniging.

Veel van die rechten zijn al bezegeld door verdragen gesloten in de schoot van de Internationale Arbeidsorganisatie (IAO). Het grote verschil is dat de richtlijn toelaat ondernemingen te vervolgen terwijl de IAO alleen staten op de vingers kan tikken.

Voor de vakbonden is deze richtlijn een historisch feit. ([IndustriAll](#))

Leveranciers van Europese bedrijven die gevestigd zijn in landen die het niet nauw nemen met de syndicale vrijheid dreigen niet meer te willen leveren en uitsluitend Chinese klanten te zoeken. (Eigen info)

De Europese Commissie heeft de procedure op gang gezet om eventueel een richtlijn uit te vaardigen over **het recht van telewerkers op deconnectie** en vraagt de sociale partners om een advies ([EC](#))

Commentaar.

De Commissie neemt dit initiatief nadat de onderhandelaars van de Europese sociale partners een ontwerp van [raamakkoord](#) bereikt hadden dat nadien niet goedgekeurd werd door de achterban van de werkgeversorganisaties.

De Europese sociale partners van de **banksector** hebben een [gemeenschappelijke verklaring](#) opgesteld over de sociale gevolgen van de artificiële intelligentie.

Europese vakbonden IndustriAll en EPSU en werkgeversfederatie **Eurogas** onderhandelden een voorakkoord over de rechtvaardige transitie, maar de tekst werd niet goedgekeurd door de achterban van Eurogas. ([IndustriAll](#))

EUROPESE LUCHTVAART

Op **Heathrow Airport** stonden zaterdag 1 juni lange rijen bij de paspoortcontrole. DE grenspolitie staakte omwille van veranderingen in de uurroosters. ([Nederlands Dagblad](#))

De luchtverkeersleiders staken gedurende een week, van vrijdag 31 mei tot vrijdag 7 juni als protest tegen de veranderingen in de arbeidsorganisatie. ([c'est la grève](#))

ELDERS IN DE WERELD

Voor het eerst in de geschiedenis van het Zuid-Koreaanse technologieconcern **Samsung Electronics** zal er worden gestaakt. ([Nieuwsblad](#))

Kledingmerken ondertekenden voor het eerst een akkoord met IndustriALL dat ze het sociaal overleg in **Cambodja** steunen. ([IndustriAll](#))

De 112de sessie van de **Internationale Arbeidsorganisatie** zal plaats vinden van 3 tot 14 juni. Vertegenwoordigers van regeringen, werkgevers en vakbonden van de 187 lidstaten zullen het hebben over thema's zoals de bescherming van werknemers tegen de effecten van de klimaatverandering en biologische risico's, de zorg-economie en de fundamentele principes en rechten op het werk. ([ILO](#))

RECHTSPRAAK

Bij ontslag van een beschermde werknemer loopt de werkgever het risico van een dubbele vergoeding.

Het Arbeidshof van Brussel kende op 6 mei 2024 in een arrest van 39 bladzijden een ontslagen werknemer twee vergoedingen toe: een wegens onrechtmatig ontslag als beschermde werknemersvertegenwoordiger en een ander wegens discriminatie op basis van syndicale overtuiging. ([arrest ACV vs Commscope](#))

De betrokken werknemer was lid van de OR en van het CPBW. De werkgever ontsloeg hem zonder naleving van enige voorafgaandelijke procedure en met betaling van de bijzondere ontslagvergoeding.

Na onderzoek van de feiten en van de conclusies van de partijen besluit het Arbeidshof dat de werkgever niet kan bewijzen dat het ontslag niet ingegeven is door de syndicale overtuiging van de betrokkene. Dit gezegd zijnde stelt het Arbeidshof vast dat de betrokkenen bij toepassing van de antidiscriminatiewet recht heeft op een vergoeding wegens discriminatie o.b.v. syndicale overtuiging. Die vergoeding kan gecumuleerd worden met de bijzondere beschermingsvergoeding o.b.v. de wet van 1991 omdat beide wetten een andere finaliteit hebben.

Commentaar.

Deze strikt juridische redenering is aanstootgevend wegens de zeer hoge bedragen die hier ter sprake zijn. Zij is zelfs onbegrijpelijk zonder loepzuivere analyse van de feiten en wereldvreemde uitpluizing van de wetgeving.

De redenering dat beide vergoedingen gecumuleerd kunnen worden is (nog) niet bevestigd door het Hof van Cassatie.

Hoe dan ook, de enige praktische conclusie is dat het ontslag van een beschermde werknemer bijzonder goed verantwoord moet worden en bijstand vraagt van een expert.

TIP VAN DE WEEK

Nu de sociale verkiezingen achter de rug zijn en de resultaten en de namen van de werkgeversafvaardiging op dag Y + 2 aangeplakt zijn staan er vijf deadlines op de agenda van de ondernemingsraad en het comité voor preventie en bescherming op het werk. Die kalender, sterk vereenvoudigd, ziet eruit als volgt.

- 1) Dag Y + 15 dagen is de limietdatum voor een beroep tegen de ontslag van de sociale verkiezingen.

- 2) Dag Y + 25: uiterste datum voor het bewaren van documenten m.b.t. verkiezingen indien geen beroep werd ingesteld.
- 3) Dag Y + 45 dagen is de uiterste datum voor de installatievergadering.
- 4) Dag van de oprichting van de OR + 2 maanden is de uiterste datum voor de presentatie van de basisinformatie aan de OR.
- 5) Dag Y + 86 dagen is de dag dat het laatste bericht dat aangeplakt moet blijven (nl. de samenstelling van OR en CPBW) verwijderd mag worden.
- 6) Dag Y + 2 dagen + 6 maanden is de laatste dag dat de werkgever aan de OR een overzicht moet geven over het genderevenwicht in OR en CPBW.

Hoewel er geen formele termijn voor bestaat raden we aan om asap de namen van de leden van OR en CPBW op te nemen in de bijlage van het arbeidsreglement.

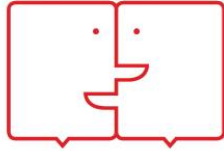
WIST JE DAT

De [lijst van paritaire comités](#) is lang. Op 1 januari 2024 bestonden er 98 paritaire comités en 65 paritaire subcomités. Sommige met een hoog “couleur locale” gehalte zoals het paritair subcomité voor het bedrijf der kalksteengroeven, cementfabrieken en kalkovens van het administratief arrondissement Doornik (PSC 102.07). Andere roepen nostalgie op zoals het paritair comité voor de wapensmederij met de hand (PC 147) waar de laatste 14 arbeiders uit dienst zijn gegaan in 2014. Het contrast kan niet groter met het in feite multisectoraal Aanvullend Paritair Comité voor Bedienden met zijn 517.000 bedienden. (De tewerkstellingscijfers zijn te vinden op de website van de [RSZ](#))

Stervoetballers zijn miljonairs maar door de overvloed aan wedstrijden hebben ze geen tijd om te recupereren en ... om hun geld uit te geven. Daarom waarschuwen ze FIFA dat ze bereid zijn te staken. ([Nieuwsblad](#))

OPNIEUW BESCHIKBAAR IN DE BOEKHANDEL

Survivalgids van het ondernemings- overleg

De essentie
van de sociale relaties

Manou Doutrepoint

Lannoo
Campus

INTERPROFESSIONEEL OVERLEG

Zoals reeds aangekondigd in ons weekoverzicht van 2024/18 maar nu in de pers bevestigd, organiseert ABVV op 3 juni een actie (lees betogingen) tegen de Europese bezuinigingsmaatregelen in meerdere steden. Afwezigheid van werknemers om deel te nemen aan de betoging geldt als een stakingsdag.

OVERHEIDSDIENSTEN

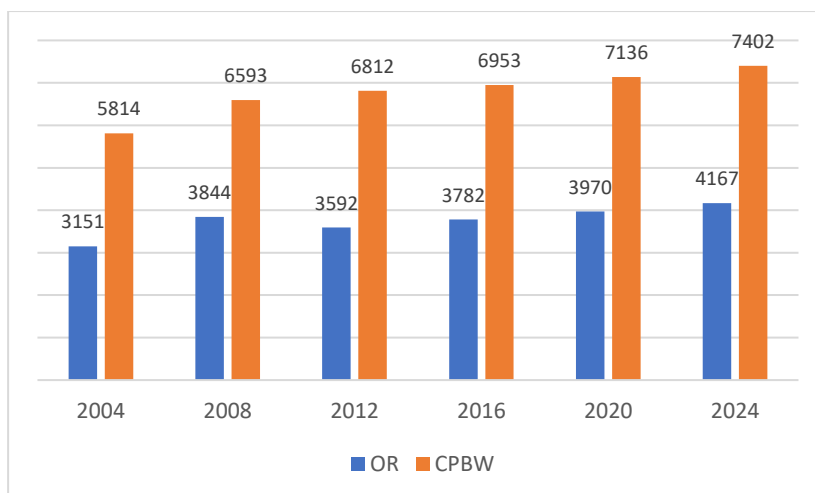
De **leraren** hielden een betoging in Leuven (13 mei), Hasselt (14 mei) en Gent (15 mei).

Het sociaal conflict in de **gevangenissen** sleept nu al bijna twee maanden aan. Hoofdthema is de overbevolking. Per provincie werden tweedaagse stakingen van de cipers georganiseerd. Twee weken geleden in Vlaams Brabant, Limburg en West-Vlaanderen. De laatste week op maandag 20 in Oost-Vlaanderen, dinsdag 21 in Brussel en op woensdag in Antwerpen. Op 23 mei was er overleg. Beslist werd meer gevangenen met penitentiair verlof te sturen. Ook de capaciteitsuitbreiding wordt gepland. Voor de vakbonden zijn die maatregelen onvoldoende. (Dagelijkse pers)

En ook **De Lijn** mag niet ontbreken in dit overzicht. Vrijdag 24 werd het busverkeer in Limburg verstoord. Meer dan de helft van de busritten werden geschrapt. De chauffeurs legden het werk neer omdat De Lijn hun dienstroosters de dag zelf vaak nog aanpast ([VRT](#))

ONDERNEMINGSOVERLEG

Sinds 2004 stijgt het aantal ondernemingen met **sociale verkiezingen** om de vier jaar. (Bron: FOD WASO)

Figuur 2: aantal ondernemingen met sociale verkiezingen (OR en CPBW) 2004-2024

Weinig persnieuws over het verloop en de afloop van de sociale verkiezingen. Bij biotechbedrijf **Argenx** was er wel aandacht voor commotie bij de vakbonden na het ontslag van een kandidaat. Daardoor bleef er maar één kandidaat over zodat er wellicht weinig sprake zal zijn van formeel sociaal overleg ([De Tijd](#))

Vakbonden en **VF Corporation**, het kledingbedrijf van 750 werknemers in Antwerpen en Sint Niklaas, hebben een sociaal plan onderhandeld voor 100 werknemers die ontslagen worden. ([De Tijd](#))

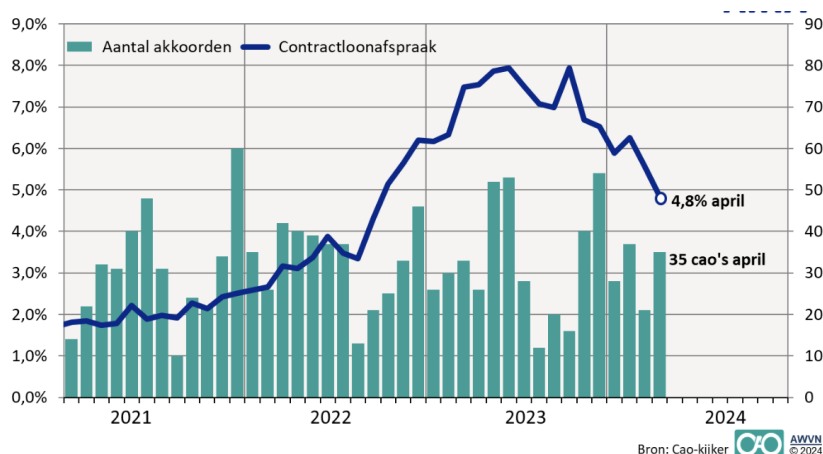
En er is een akkoord bij **Decathlon** m.b.t. de sluiting van het distributiecentrum in Willebroek (zie weekberichten 19 en [Retailtrends](#))

BIJ DE BUREN

NEDERLAND

In april 2024 registreerde AWWN **35 cao-akkoorden**, die gemiddeld voorzien in 4,8 procent loonsverhoging.

Figuur 3: dalende trend loonaafspraken (AWVN)

In de **Metalektro sector** (grootmetaal, 150 à 170 000 werknemers – zie weekberichten 12 en 17) werd op 13 mei een akkoord gevonden over een voorstel van cao die zou lopen van 1 juni 2024 tot einde 2025. Globaal worden in loonsverhogingen voorzien van 9 % (2,75 % op 1 juni 2024, 3,25 % op 1 januari 2025 en 3 % op 1 juni 2025). Het ten laste nemen door de werkgevers van de verhoogde pensioenpremie voor werknemers wordt nog voortgezet tot 1 januari 2025 en dan gestopt. Tevens werden afspraken gemaakt om gemeenschappelijk de sector en haar belang te promoten op alle vlakken ([FME](#))

Inmiddels blijft de situatie in **Metaal en Techniek** (kleinmetaal) geblokkeerd en lopen de provinciale 24 urenstakingen gewoon door (cfr. Weekberichten 19- [Vraag en Aanbod](#))

De vakbonden wijzen het voorstel af van de werkgevers van de **drukkerijen** met een loonsverhoging van 6 procent in 2024 en 4 procent in 2025. ([CNV](#))

In de **Reissector** is dan weer een akkoord gesloten met een forfaitaire loonsverhoging van 300 € per maand gedurende volgende 2 jaar in twee stappen. ([Travelpro](#))

Ook in de **Slagerijen** (cfr. Weekberichten 19) is er beweging en hebben de bonden hun acties opgeschort. Een nieuw voorstel ligt op tafel met een loonsverhoging van 10 % in 3 stappen ([ANP](#))

De sociale partners van de sector **Groothandel in Bouwmaterialen** hebben onderhandelingen voor loonsverhogingen opgestart. ([De Unie](#))

Sinds februari wordt er strijd gevoerd over de vraag of **onlinesupermarkten en flitsbezorgers** gebonden zijn door de supermarkt-cao. De rechter oordeelde dat dit wel het geval is. De Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid geeft dispensatie tot 1 juli zodat de betrokken werkgevers en vakbonden nog tot een akkoord kunnen komen. ([Retailtrends](#))

En bij ViskoTeepak (verpakkingen voor worst en zuivel) met zijn 60 werknemers is er een akkoord na 3 weken staking met een loonsverhoging van 5 %. Ook de ziektebonus zou niet worden doorgevoerd ([FNV](#))

Typisch dan voor Nederland is de dagvaarding door FNV van een andere vakbond, [LBV](#), voor de rechter omdat ze niet onafhankelijk en een 'yellow union' zou zijn. Een yellow union of gele vakbond is er een die volledig afhankelijk is van de werkgevers en geen effectieve machtsmiddelen inzet. FNV betwist daarom de bevoegdheid van LBV om cao's te sluiten. De onvrede tussen beide vakbonden betreft onder meer de onderhandelingen over de cao voor uitzendwerk ([FNV](#))²⁰

Een Nederlandse rechter oordeelde dat vakbond FNV geen actie kan ondernemen, lees staking kan organiseren, om de uitvoering van cao's te wijzigen, nu zij hiermee akkoord is gegaan bij het sluiten van de cao. ([Recht.nl](#))

FRANKRIJK

De **Olympische spelen** zijn de inzet van een aantal sociale acties. Werknemers van het spoor, van de politie, van de pompiers, uit de luchtvaartsector, ... Sommige beroepen bereikten hogere vergoedingen voor het extrawerk tijdens de spelen. Andere dreigen met stakingen voor vergelijkbare voordelen. ([France 24](#))

Weldra een olympische medaille voor wie er het beste heeft uitgehaald?

De **publieke audiovisuele media** werden getroffen door een staking op 23 en 24 mei. Vakbonden reageren tegen een fusieplan van de drie openbare bedrijven ([RTL](#))

DUITSLAND

Onderhandelingen in de **textielindustrie Oost-Duitsland** zitten na de tweede ronde in het slop. Bonden vragen een loonsverhoging van 8,5 % voor een 12 maanden akkoord plus een inflatiepremie en een verdere toenadering tot het niveau van het Westen. Werkgevers hebben zich in het kader van een voorstel over 24 maanden beperkt tot een 3 % loonstijging in 2024 met verder een verhoging van 3,3 en 1,5 % het jaar daarop ([IG Metall Textilindustrie Ost](#))

En ook in **de bouw** (930 000 werknemers) vlotten de onderhandelingen niet (zie week 15). Bij stakingsacties eerder deze maand waren 12 500 bouwvakkers betrokken. De vakbond breidt de stakingen nu uit naar transportinfrastructuur ([Archidat](#))

---

²⁰ FNV verzette zich reeds begin dit jaar tegen een andere gele vakbond. Zie weekbericht 2024-09.

LUCHTVAARTSECTOR

Staking van de **luchtverkeersleiders** legt vliegverkeer **Parijs Orly** in ruime mate plat tijdens het weekeinde. ([Francetvinfo](#))

Bij **Easyjet in de UK** hebben de piloten het voorstel van de directie met een belangrijke loonsverhoging met een nipte meerderheid verworpen, zodat de stakingsdreiging reëel wordt ([Mirror](#))

De vakbond dreigt met nieuwe staking van de **grenspolitie op Heathrow** vanaf 31 mei. De medewerkers zijn niet blij met veranderingen in hun uurroosters en verandering van functies. ([ANP](#))

ELDERS IN DE WERELD

Nu 49 medewerkers van de Vaticaanse Musea de slechte werkomstandigheden aankaarten is naar boven gekomen dat vakbonden niet zijn toegestaan in **Vaticaanstad**. ([KRO](#))

En het resultaat van de stemming over het installeren van een vakbondsafvaardiging in de **Mercedesfabriek in Alabama-VS**, aangekondigd in weekberichten 17, was negatief. 2045 stemmen voor en 2642 tegen. ([Huffpost](#))

Dat **renners van de Giro** weigerden op 21 mei de Passo Umbrail te beklimmen omdat de afdaling te gevaarlijk was. De rit werd ingekort met 80 kilometers waardoor een staking vermeden werd. ([De Standaard](#))

PRO MEMORIE:

RERUM NOVARUM

Op Hemelvaart herdenkt in ons land ACV de encycliek [Rerum Novarum](#) (Latijn voor Over de Nieuwe Dingen) van paus Leo XIII. Deze 'herdersbrief' van 1891 is de basis van de [katholieke sociale leer](#), als antwoord op het 19e-eeuwse 'arbeidersvraagstuk', ongebreideld kapitalisme en opkomend socialisme.

Algemeen wordt aangenomen dat deze encycliek steunt op twee uitgangspunten: (1) het recht op privé eigendom en (2) het gezin. De paus pleit, in subtiele woorden, voor reformisme door samenwerking tussen Kerk, Staat, werkgevers en vakbonden, voor rechtvaardig loon en voor solidariteit met de zwakkeren.

LA GRÈVE DES 100.000

Op 10 mei 1941, precies één jaar na de Nazi-invasie, staakten de vrouwen tewerkgesteld bij de staalfabriek Cockerill in Seraing. Zij eisten een betere voedselvoorziening. Het verzet breidde uit. Op het hoogtepunt telde men 70.000 stakers (geen 100.000). De sociale vrede werd zonder repressie hersteld door een akkoord over betere rantsoenering en een loonsverhoging van 8 procent. De staking was een aanzet voor de Communistische Partij om vakbondscomités (Comités de lutte syndicale) in de ondernemingen op te richten. Een maand later, na de inval van Duitsland in Rusland, werden de leiders van de staking gedeporteerd naar concentratiekampen. Dat was ook het lot van Julien Lahaut, voorman van de staking van 10 mei en na de oorlog leider van communistische partij. Hij werd in 1950 vermoord. ([Jacobin](#))

ONDERNEMINGSOVERLEG

Tussen maandag 13 mei en zondag 26 mei kunnen 1,7 miljoen werknemers naar de stembus gaan om hun vertegenwoordigers in 4.000 ondernemingsraden en/of 7.000 comités voor preventie en bescherming op het werk te kiezen. Een sluitstuk in de sociale democratie in de privésector die niet bestaat voor ambtenaren die werken voor de overheid.

Vorige dinsdag vond een ondernemingsraad van **Decathlon** plaats. Een vakbondsleider is niet toegelaten geweest omwille van enkele uitspraken in de media. Volgens de vakbonden is er nog geen sprake van een opstart van echt overleg. Er zou een sociaal bemiddelaar zijn gevraagd om de gesprekken in goede banen te leiden. ([RTV](#))

Commentaar.

Toch merkwaardig, ten minste voor wie het ondernemingsoverleg een beetje kent, dat de pers een potje maakt van ondernemingsraad, vakbondsafgevaardigden, regionale secretarissen, informatie/consultatie en onderhandelingen.

OPENBARE DIENSTEN

De **onderwijsvakbonden** ACOD Onderwijs, COC en VSOA organiseren vijf actiedagen om hun ongenoegen te uiten over een rapport met radicale hervormingen van het lerarenberoep. De eerste actie, een betoging van 4.377 mensen, vond plaats op dinsdag 7 mei in Antwerpen. ([De Tijd](#)) De getroffen scholen schakelden over op afstandsonderwijs. ([VRT](#))

Commentaar.

De kritiek mag dan wel terecht zijn, maar staken tegen een rapport? Is dit machtsverhoudingen laten primeren op debat en dialoog of is het een krachtmeting om dialoog af te dwingen?

De betoging bracht 4.377 leerkrachten op de been, van de 175.000 voltijds equivalente medewerkers werkzaam in het Vlaams onderwijs.

De vakbonden van de **cipiers** hebben woensdagochtend actie gevoerd aan de Financietoren om de uitbreiding van de minimale dienstverlening in de gevangenissen aan te klagen. Daarbij waren volgens ACOD Justitie 300 deelnemers aanwezig.

Commentaar.

De totale personeelsbezetting van penitentiaire inrichtingen bedraagt ongeveer 10.000 medewerkers verdeeld over 39 gevangenissen.

De werknemers van **Net Brussel** staken nog altijd om de opstapeling van vakantiedagen en het gebrek aan personeel aan de kaak te stellen. Met als gevolg dat de niet opgehaalde fel gekleurde vuilniszakken het straatbeeld in de Brusselse gemeenten versieren. ([BRUZZ](#))

BUURLANDEN

FRANKRIJK

De vakbonden sloten met werkgeversorganisatie U2P die de ambachtelijke bedrijven, buurtwinkels en vrije beroepen vertegenwoordigt een **akkoord over de tijdspaarrekening** ([compte épargne temps universel](#)). De twee

andere interprofessionele werkgeversfederaties tekenden het akkoord niet. ([Europe 1](#))

Zes vakbonden betekenden een stakingsaanzegging bij **Radio France** voor de verdediging van de vrije meningsuiting. ([CGT](#))

NEDERLAND

CNV, FNV en VCP hebben minister Schouten op 1 mei 2024 een ultimatum over **vroegpensioen** (RVU) bij zwaar werk gestuurd. Als het kabinet mensen met zwaar werk 'in de kou' laat staan komen vanaf 15 mei stakingen in beeld, stellen de bonden. ([SV Salaris](#))

Woensdag 8 mei legden medewerkers van **Metaal en Techniek** in de provincies Groningen en Limburg hun werk neer. Ze doen dat in navolging van hun collega's in Friesland, Twente, Rotterdam, Eindhoven, Utrecht en Alkmaar. Met de twee provincies van voorbije week hebben de vakbonden in alle provincies één dag gestaakt. De werkgevers stelden een loonsverhoging voor van 12,15 procent verspreid over 18 maanden. Een bod dat de leden van FNV onvoldoende achtten. ([CNV](#))

Vakbonden en werkgevers sloten een cao voor de ruim 122.000 werknemers in de **kinderopvang**. De cao voorziet in een loonsverhoging van 2,5 procent in zes maanden en verloopt na zes maanden. Bonden en werkgevers moeten dus voor het einde van het jaar weer aan tafel. ([FNV](#)) De loonsverhoging van 2,5 procent in 2024 komt na een verhoging van de lonen met 13 procent in 2023. ([NOS](#))

De ruim 120.000 **schoonmakers en glazenwassers** hebben zicht op een verhoging van de lonen met 7 à 9 procent, naast een betere reiskostenvergoeding, ervaringsbonus en zondagtoeslag voor hotelschoonmakers. ([CNV](#))

De onderhandelingen zijn gestart voor een nieuwe cao voor de **groothandel in bloembollen** ([FNV](#)) en voor de **universiteiten**. ([FNV](#)) De onderhandelingen voor een nieuwe cao voor het **slagersbedrijf** geraken niet uit het slop. ([Vleesmagazine](#))

DUITSLAND

Na een waarschuwingsstaking einde april riep vakbond Ver.di de 70.000 werknemers van **Deutsche Telekom** op om op maandag 13 en dinsdag 14 mei te staken. Met deze landelijke staking wil Ver.di druk zetten op de 'tariefrende' om de lonen te verhogen met 12 procent. ([Focus](#)) 13.000 werknemers legden het werk neer. Blijkbaar zonder succes. Daarom roept de vakbond de werknemers weer op om op maandag 13 mei te staken. ([Ver.di](#))

Er werd hard onderhandeld voor loonsverhogingen in het **openbaar vervoer in Noordrijn-Westfalen**. De leden van Ver.di zullen zich in week 20 uitspreken over een bemiddelingsvoorstel. ([Focus](#))

ELDERS IN DE WERELD

ITALIË

Ook in Italië wordt er gestaakt voor de persvrijheid. De journalisten van de openbare omroep **RAI** hebben gedurende 24 uren het werk neergelegd om te protesteren tegen de politieke beïnvloeding door de regering Meloni. ([HLN](#))

VS

Van 13 tot 17 mei kunnen de werknemers van **Mercedes-Benz in Alabama** voor de eerste keer stemmen voor een vakbondsafvaardiging. ([IndustriAll](#))
(Zie ook weekoverzicht 2024/17)

CITAAT

The inclusion of wage indexation mechanisms in collective agreements linking wage developments to actual change in the cost of living, has not been embraced by the social partners as such mechanisms would compromise their autonomy to negotiate on wages ' ([Living and working in Europe 2023](#))

GRAFIEK VAN DE WEEK

Welk land munt uit in sociale democratie? In welk land heeft werknemersinspraak het meeste effect voor werknemers? [Eurofound](#) heeft volgens een eigen methode de volgende [rangschikking](#) uitgewerkt. Die methode meet het effect op de sociaaleconomische politiek van een land, de inspraak op ondernemingsniveau en de kwaliteit van werknemersrechten.

Figure 1. Ranking of Members States of industrial democracy and index subdimensions, 2021 (Eurofound)

VOLGENDE WEEK GEEN ACTUA

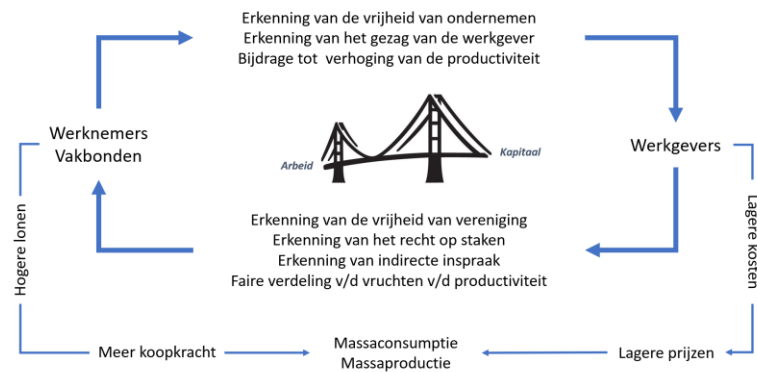
Volgende week is voor ons een week van deconnectie. Letterlijk omdat we streken opzoeken waar toevallig (?) de internetverbinding te wensen valt. Na een week vakantie schuimen we weer de sociale actualiteit af en nemen we opnieuw de pen in hand.

PRO MEMORIE: 5 MEI 1954

Op 5 mei 1954 ondertekenden de sociale partners de eerste **'Gemeenschappelijke Verklaring over de Productiviteit'**. Daarin erkende de vakbeweging het gezag van de werkgever en verklaarde zich bereid om mee te werken aan de productiviteitsstijging, naar voorbeeld van de Amerikaanse economie. In ruil zijn de werkgevers bereid de vruchten van de productiviteit te delen in de vorm van hogere lonen die de consumptie aanwakkeren en van werktijdverkorting die de verhoogde werkdruk compenseert.

Deze verklaring werpt een brug tussen kapitaal en arbeid en geeft vorm aan een samenwerkingsmodel dat het fordistisch groeimodel genoemd wordt.

Figuur 4: Het fordistisch model in een oogopslag (Bron: Manou Doutrepoint (2022), Survivalgids van het ondernemingsoverleg. Lannoo Campus, p.106 (met dank aan Stan De Spiegelaere).

De verklaring werd, net zoals het Sociaal Pact, gepubliceerd in het Arbeidsblad, het tijdschrift van het ministerie van arbeid, en [herbevestigd in 1959](#).

1 MEI

135 JAAR GELEDEN

Voor het ontstaan van 1 mei als de Dag van de Arbeid moeten we terug gaan naar het eerste congres van de 'Tweede Internationale' in **1889** in

Parijs. Toen werd besloten het jaar erop op 1 mei te demonstreren voor de achturedag. Dat idee van internationale manifestatie ontstond een paar jaar voordien in de Verenigde Staten. Tijdens het congres van de 'Tweede Internationale' van 1891 werd beslist er een jaarlijks terugkerende traditie van te maken. Daarna werd 1 mei een officiële feestdag in talrijke landen zoals België, Duitsland, Frankrijk, Italië, Spanje en Polen, maar niet in Denemarken, Ierland, Nederland en ... de Verenigde Staten. ([Wikipedia](#))

HOGER MINIMUMLOON

Het viel op tijdens de speeches op 1 mei dat Vooruit gaat voor een minimumloon van 2.500 euro.

Commentaar.

In België leggen de sociale partners het minimumloon in de vorm van een cao gesloten in de Nationale Arbeidsraad. De laatste verhoging van het minimumloon dateert nog maar van 1 april en bedraagt 2030 euro per maand. Het Belgisch minimumloon behoort hiermee tot de hoogste van Europa.

Vooruit duwt hiermee schaamteloos de sociale partners van het podium.

Deze aanval op de onderhandelingsvrijheid van de sociale partners kan tellen, na de even schaamteloze bewering van minister Dermagne dat hij het minimumloon verhoogd heeft. (Zie weekoverzicht 2024/13)

De werkgeversorganisaties en vakbonden verdedigden niet hun territorium. Het leek zelfs dat ABVV-topvrouw Miranda Ulens het voorstel van Vooruit applaudisseerde.

We zijn nieuwsgierig naar de technische gevolgen van een verhoging van het minimumloon met 25 procent, zoals het effect op hogere lonen, de fiscaliteit, de sociale zekerheidsbijdragen en de sociale tarieven voor talrijke dienstverleningen.

INTERPROFESSIONEEL OVERLEG

De **Nationale Arbeidsraad** keurde op 30/4/2024 het eenparig [advies Nr. 2418](#) goed over de vrijwillige terugkeer naar werk van personen met een gezondheidsprobleem.

Het **ABVV** organiseert op maandag 3 juni een actiedag tegen de Europese bezuinigingsmaatregelen. Afwezige werknemers die deelnemen aan deze actie worden beschouwd als stakers. (Brief ABVV gericht tot de interprofessionele werkgeversorganisaties dd. 3 mei)

De drie vakbonden ACV, ACOD en ACLVB beschuldigen de topman van de **Nationale Loterij** van toxisch leiderschap.

Commentaar.

Onaanvaardbaar verbaal geweld heeft niets te maken met sociaal overleg, zal je zeggen. Toch besteden we er aandacht aan omdat er bemiddeld wordt tussen het vakbondsfront en de ceo. In de pers klinkt het als een collectief conflict. Als we wat dieper graven dan zien we dat er eigenlijk bemiddeld wordt tussen de vakbonden en de voorzitter van de raad van bestuur met behulp van een externe bemiddelaar. Dit is dus geen munterij of revolte omdat het gezag van de bedrijfsleider op zich niet in vraag gesteld wordt.

OVERHEIDSDIENSTEN

Bpost heeft een akkoord gesloten met de Vlaamse uitgevers en kan garanderen dat er geen ontslagen zullen vallen onder de Vlaamse werknemers met een vast contract. ([HLN](#))

Door een staking van vakbond VSOA is de **afvalophaling in meerdere Brusselse gemeenten** verstoord en dit tussen 2 en 5 mei, en op 10 mei. 40 tot 50 procent van het personeel legde het werk neer. Aan de basis ligt een conflict over niet-uitgekeerde vakantiedagen. ([VRT](#))

Het protest van de **cipiers** tegen de overbevolking, het personeelstekort en de opvoeding van personeel vanaf de eerste stakingsdag heeft na een maand stakingen nog niets opgebracht. De onderhandelingen zitten muurvast. Dinsdag 7 mei zitten de onderhandelaars opnieuw rond de tafel. Ondertussen zijn de leden van de socialistische en liberale bonden weer aan het werk gegaan maar de christelijke vakbond staakt “voorlopig” verder tot dinsdag. Woensdag organiseren alle vakbonden een federale solidariteitsactie met mogelijkheid dat er 24-urenstakingen plaats vinden. De algemene staking wordt afgeblazen omdat de personeelsleden geen verlofdagen toegekend krijgen door de stakingsaanzegging van onbepaalde duur. Dus schakelt ACOD vanaf week 20 over tot 48-urenstakingen per provincie die telkens apart betekend worden: 13 mei in Vlaams-Brabant, 14 mei in Limburg, 15 mei in Oost-Vlaanderen. VSOA roept zijn leden niet op om te staken maar steunt de acties van ACOD. ([Nieuwsblad](#), [VRT](#), [Le Vif](#))

Commentaar.

We stellen vast:

- dat er na een maand stakingen er nog geen akkoord gevonden is,
- dat de vakbonden zeggen de basisrechten van de gedetineerden te verdedigen zonder bewijs van de steun van dezelfde gedetineerden,
- dat de vakbonden zeggen de situatie van de gedetineerden te willen veranderen door de aangeklaagde situatie door de staking tijdelijk te verergeren (een toppunt van dialectisch discours),
- dat er geen gecoördineerde stakingen in Wallonië plaats vinden en de situatie in het Brusselse onzeker is,
- dat de drie vakbonden blijkbaar momenteel niet op dezelfde lijn zitten,
- dat een staking van onbepaalde duur de werkgever een reden geeft om de aanvraag van vakantiedagen te weigeren,
- dat de mogelijkheid om personeel op te vorderen gepaard gaat met onzekerheid bij de werknemers,

- dat de pers geen aandacht besteedt aan de financiële gevolgen voor de gezinnen van de cipiers.

EUROPESE LUCHTVAART

De stakingen in het eerste kwartaal van 2023 kostte **Brussels Airlines** 14 miljoen euro. Voor de moedermaatschappij **Lufthansa** bedraagt de impact van collectieve acties 350 miljoen euro. ([DS](#))

Commentaar.

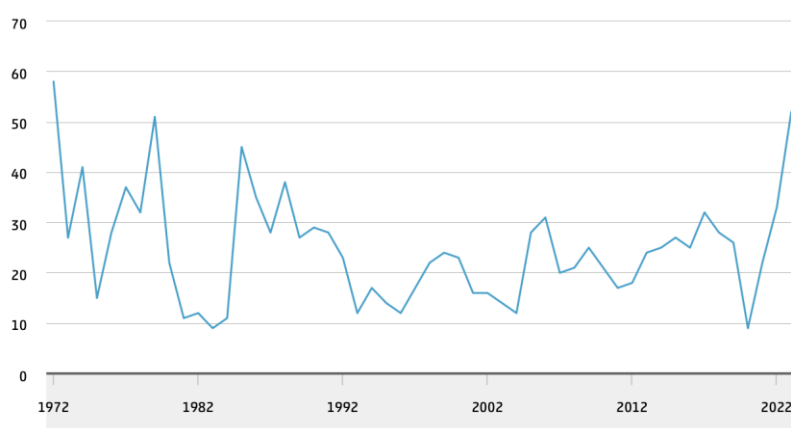
Het is meteen duidelijk wat de financiële vernietigingskracht is van enkele dagen staking en zo kan iedereen de vergelijking maken met de eisen van de stakers.

650 werknemers op de **luchthaven van Charleroi** dreigden om op donderdag 2 mei het werk voor 24 uur neer te leggen. Vluchten zouden geschrapt worden, een streep door de rekening van 17.500 reizigers. ([Nieuwsblad](#)) De staking werd afgewend. Directie en vakbonden bereikten een akkoord. ([VRT](#))

BUURLANDEN

NEDERLAND

In 2023 waren er in Nederland 52 **werkstakingen**. Dat is het grootste aantal in meer dan 50 jaar en iets lager dan in 1972. 142.000 arbeidsdagen gingen verloren waarbij 17.000 werknemers betrokken waren. ([CBS](#))

Figuur 5: werkstakingen in Nederland 1972-2022

Gemeten over een langere periode zijn de verdiende lonen meer toegenomen dan de cao-lonen. Voor de periode 2010-2023 komt de stijging van de verdiende lonen uit op 32,8 procent, terwijl de cao-lonen

30,4 procent toenamen. Ter vergelijking: de inflatie, op basis van de consumentenprijsindex, bedroeg in deze periode 37,7 procent. ([CBS](#))

Commentaar.

Bekeken met een Belgische bril zijn deze nationale cijfers niet indrukwekkend. Maar we moeten rekening houden dat het hier uitsluitend om bedrijfsstakingen gaat. Nederland kent het fenomeen niet van de nationale acties dat tot ons cultureel erfgoed behoort.

Buschauffeurs in de regio Twente mogen maandag niet staken. Dat heeft de rechtbank Midden-Nederland bepaald in een kort geding dat vervoersbedrijf Arriva had aangespannen tegen vakbond FNV. De motivering van het bevel van de rechter is nog niet gekend. ([NOS](#))

Na een eerste actieweek met talrijke stakingen in 6 provincies gaat FNV volgende week door met stakingen in de sector van de **Metaal & Techniek** werkers in de provincie Groningen en Limburg. ([FNV](#)) (Zie ook weekoverzicht 2024/17)

DUITSLAND

Er is een voorakkoord bij **Deutsche Postbank** (12000 werknemers) met onder meer loonsverhoging van 7 % op 1 juni 2024 (minimum 270 €), en 4,5 % op 1 juli 2025. Daarnaast bestaat de mogelijkheid om loon in te ruilen voor vrije dagen tot maximum 4 weken en om over te schakelen naar een vierdagen week van 36 uren ([Ver.di](#))

RECHTSPRAAK. RECHTEN EN PLICHTEN AAN DE ONDERHANDELINGSTAFEL. VERGELIJKING NEDERLAND-BELGIË

Mag een werkgever weigeren om met een vakbond aan de onderhandelingstafel te zitten? Antwoord van een Nederlandse en een Belgische rechter.

De **Nederlandse Hoge Raad** heeft op 26 april 2024 over die vraag een uitspraak gedaan. Het geschil ontstond wanneer **TUI** een onderhandeling over loon- en arbeidsvoorwaarden wou opstarten met alleen de ondernemingsraad²¹ en zonder vakbond FNV. FNV dagvaardde de werkgever.

De Hoge Raad bevestigt het uitgangspunt dat een werkgever niet verplicht is om met een vakbond te onderhandelen over collectieve arbeidsvoorwaarden. Een partij is vrij te bepalen of, en zo ja met wie, zij wil

---

²¹ In Nederland heeft de ondernemingsraad het recht akkoorden te sluiten over niet primaire arbeidsvoorwaarden. ([SBI](#))

overleggen. Maar in bepaalde gevallen kan de weigering van een werkgever om met een vakbond een cao te onderhandelen maatschappelijk gezien onzorgvuldig en dus onrechtmatig zijn. Dat hangt af van de concrete afweging van de belangen en omstandigheden, zoals de representativiteit van een vakbond. De rechter mag dat controleren. ([Uitspraken](#))

In België kenden we een soortgelijke zaak. In 2016 oordeelde de **arbeidsrechtbank van Brussel in de zaak KBC** dat de werkgever te goeder trouw alle fracties dient uit te nodigen om te onderhandelen, ook als hij beslist heeft dat hij geen akkoord kan sluiten met een of andere vakbond.²²

---

²² Rechtbank eerste aanleg Brussel, 26 oktober 2018, AR 2017/3371/A.

PRO MEMORIE: HET “SOCIAAL PACT” VAN 1944 (DEEL II)

Hoe kwam het [Sociaal Pact](#) tot stand? Of beter gezegd, hoe komt het dat het draagvlak tot stand kon komen om een nieuw systeem van sociale zekerheid op touw te zetten? En waarom is dit Pact uniek?

Er waren twee doorslaggevende factoren: (1) de sociaaleconomische en politieke crisissituatie en (2) een merkwaardige rolverdeling tussen sociale partners en overheid.

- (1) Kort door de bocht zag de crisissituatie er als volgt uit. De Belgische economie was ontwricht en moest heropgebouwd worden. Gelukkig was de haven van Antwerpen vrij intact en zorgde het uranium uit Congo voor belangrijke inkomsten. De koopkracht van de gezinnen was enorm achteruit gegaan. Fabrieksvakbonden, hadden macht verworven. Het beeld van het opkomend communisme was een gemeenschappelijke vijand en schrikbeeld voor de gevestigde orde.
- (2) Het proces van onderhandelingen in de clandestiniteit tot de publicatie van de wet van 28 december 1944 is merkwaardig. Net zoals de rolverdeling onder de actoren. Hoe verliep dat proces? Fuss, een hoge ambtenaar, nam de leiding van de gesprekken van bezorgde leiders die de wereld van de werkgevers en vakbonden door en door kenden. Die tripartiete gesprekken monden uit op een compromis dat voorgesteld werd als een ontwerp van paritair akkoord tussen de sociale partners. De onderhandelaars van werkgevers en vakbonden hebben hun nek uitgestoken maar werden teruggedrukt door hun instanties. Toch heeft Minister Van Acker het onbekrachtigd akkoord verheven tot een politiek statement door het te laten publiceren in het Arbeidsblad, het tijdschrift van het Ministerie van Werk. Men zegt dat hij het graag in het Staatsblad zag verschijnen maar een informele tekst publiceren kon natuurlijk niet. En dan heeft hij de volmacht van de regering gebruikt om de wet van 28 december 1944 door te duwen, zonder de inbreng van het parlement maar met de discrete hulp van werkgeversorganisaties en vakbonden om draagvlak te hebben voor de technische modaliteiten. Eigenlijk was dit een volwaardig tripartiet overleg dat gepaard ging met leiderschap en gedeelde verantwoordelijkheidszin van alle actoren.

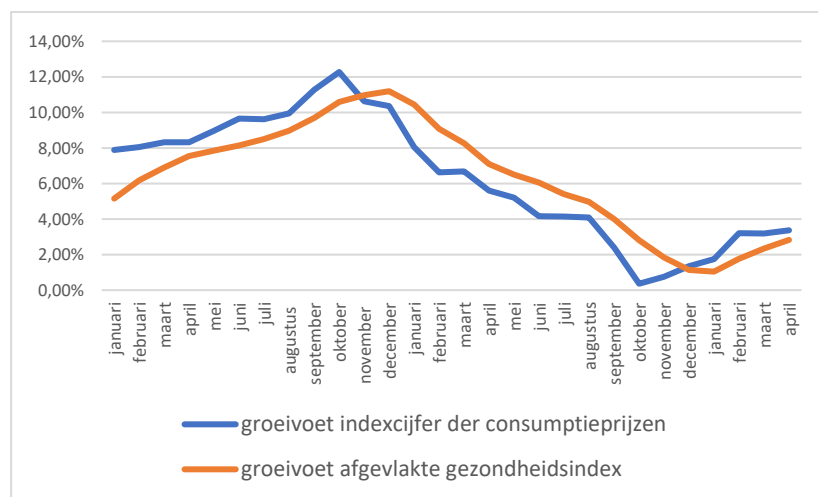
Ook later werd dit concept van rolverdeling tussen de politieke macht en de sociale partners in een of andere vorm en met min of meer succes toegepast om crisissituaties aan te pakken, zoals bij de devaluatie samen met de loonblokkering uitgevaardigd door de Regering Martens (1982), het

Globaal Plan van Jean-Luc Dehaene (1993), het Generatiepact onder de regering-Verhofstadt II (2005), de aanpak van de financiële crisis met op de achtergrond een “uitzonderlijk akkoord” (2008) en, voor het laatst, de wet op het eenheidsstatuut die de ontslagregeling en carensdag van arbeiders en bedienden harmoniseerde (2013).

INFLATIE

De **inflatie** stijgt in april van 3,18 procent naar 3,37 procent. De inflatie op basis van de **gezondheidsindex** stijgt van 3,09 procent naar 3,28 procent. De **afgevlakte gezondheidsindex** bedraagt in april 128,32 punten, d.i. een stijging van 2,86 procent op jaarbasis. ([Statbel](#))

INTERPROFESSIELE OVERLEG

De sociale partners benadrukken in een [verslag van de Centrale Raad van het Bedrijfsleven](#) de noodzaak voor België om extra inspanningen te leveren om op lange termijn haar overheidsschuld te stabiliseren.

Commentaar.

Dit unaniem verslag is onder de radar gebleven terwijl meerdere economen en opiniemakers van diverse signatuur een hevig debat voeren over de overheidsfinanciën.

ONDERNEMINGSOVERLEG

Tijdens de online bijzonder ondernemingsraad van dinsdag 23 april bij **Decathlon** kondigde de werkgever het voornemen aan de logistieke

activiteiten van Willebroek te stoppen en 132 jobs te schrappen. De betrokken werknemers zouden elders aan de slag kunnen, in andere vestigingen of bij de overnemer van de site. Vakbonden verwijten de werkgever dat de regionale secretarissen niet werden toegelaten tot het lokaal van de videoconferentie. Donderdag volgde dan voor de eerste keer een fysieke bijeenkomst. Een grote overwinning zeggen de vakbonden die wel moeten toegeven dat de vergadering geen resultaat gaf. Op 7 mei zitten de partijen opnieuw samen. (Alle media)

Commentaar.

Dit is een verhaal met vele dimensies.

Een online vergadering van de ondernemingsraad is op zich betwistbaar. In principe kan dat op voorwaarde dat deze wijze van vergadering door beide zijden van de OR wordt goedgekeurd. ([FOD WASO](#)) In de praktijk roept een digitale vergadering om een herstructurering aan te kondigen vanzelfsprekend commentaar en emoties op.

Regionale secretarissen kunnen uitgenodigd worden als expert en dat gebeurt meestal ook bij aankondiging van een herstructurering, maar het hoeft niet. Alleen de leden van de ondernemingsraad, zijnde werknemers- en werkgeversafgevaardigden, kunnen in principe zetelen in de vergaderingen. Deskundigen, zoals de regionale secretarissen, kunnen een vergadering bijwonen als de verschillende partijen hierover akkoord zijn. ([FOD WASO](#))

Een eerste vergadering dient voor de aankondiging van een herstructurering en hoeft, volgens alle adviezen over slechtnieuwsgesprekken, niet lang te duren. Vragen en antwoorden kunnen perfect op de agenda van de volgende vergaderingen staan. Het is wettelijk.

De vraag wordt gesteld of de Wet Renault van toepassing is. Het depot wordt gesloten maar de betrokken mensen kunnen elders aan de slag. De vraag wordt voorgelegd alsof de werknemers verplicht kunnen worden op een andere locatie in een andere functie of bij een andere werkgever te werken. Alsof de werkgever niet het ontslag overwogen heeft als werknemers weigeren. (Zie ook Actua 2024/15).

De bonden klagen al jaren het bedrijf aan wegens het chronisch niet respecteren van de regels van het sociaal overleg. Begin van de maand was de onrust onder het personeel groot en wou de burgemeester van Willebroek de plaats innemen van het verzoeningsbureau. ([HLN](#)) Eind vorig jaar dienden de bonden een strafklacht in tegen de top drie van het bedrijf. ([DS](#)) Het jaar voordien was het afblokken van de vakbonden een van de redenen om te staken in het depot van Willebroek. ([Retail](#)) Wie

geïnteresseerd is in de sociale strategie van Decathlon in Frankrijk kan terecht op [LinkedIn](#).

Het is opvallend stil rond het faillissement van **Van Hool**.

Het Brusselse koeriers-collectief La Maison des Livreurs, gesteund door ACV, roept de **maaltijdverzorgers van Uber Eats** op volgende week dinsdag en woensdag te staken voor een loonsverhoging. ([DS](#))

ExxonMobil heeft onlangs de delocalisatie van de Tradingactiviteiten aangekondigd met ontslagen tot gevolg. De onderhandelingen voor een sociaal plan en een “meer menselijk reorganisatiebeleid” liep op de klippen. De vakbonden stuurden een stakingsaanzegging op. ([BBTK](#))

PUBLIEKE SECTOREN

Bpost is in onderhandelingen met de Vlaamse en Franstalige uitgevers voor de krantenbedeling. Het plan van Bpost was om die door te schuiven naar AMP, een dochteronderneming, die werkt met freelancers die anders betaald worden en minder sociale rechten genieten. Het is niet de bedoeling de betrokken werknemers van Bpost te ontslaan. Zij zouden nieuwe taken kunnen uitvoeren.

De Franstalige christelijke CSC en socialistische CGSP verzetten zich tegen dit plan. De krantenbedeling zal met Bpost medewerkers zijn of zonder Bpost, zo klinkt het. Gedurende vier dagen verstoorden de werknemers de postbedeling door het werk achtereenvolgend neer te leggen in de grote sorteercentra, de regionale verdeelcentra en in sommige kantoren.

Donderdag kwam een akkoord uit de bus in Franstalig België blijft de krantenverdeling in handen van de postmedewerkers mits “efficiëntiewinsten” in de distributiecentra. In Vlaanderen wordt de verdeling van de kranten wel doorgeschoven naar AMP. Een compromis dat helemaal niet naar de zin is van de Vlaamse vakbonden en ook niet van de Franstalige uitgevers. (Alle media)

Commentaar.

Dit compromis, Belgischer bestaat niet, komt neer op een regionalisering van het businessmodel en van het sociaal overleg binnen een federaal overheidsbedrijf.

Bpost is nu officieel een federaal overheidsbedrijf met twee snelheden in een land met twee snelheden ([Patrick Claerhout](#)). Dit conflict is een open deur voor politieke partijen die naast de regionalisering van spoorwegen de regionalisering van Bpost op hun partijprogramma zullen zetten. Of voor hen die aan de zijlijn van onderhandelingen pleiten voor regionaal overleg.

En nog een woordje over de organisatie van de staking. Een afdeling van een bedrijf plat leggen met de bedoeling de volledige activiteit onmogelijk te maken heet een staking met mandaat. Als werknemers t.g.v. een staking van andere werknemers van hetzelfde bedrijf niet kunnen werken is de werkgever bevrijd van de verplichting om arbeid te geven en loon te betalen.

De staking in de **gevangenissen** is praktisch verdwenen uit de actualiteit. We vonden twee artikels die wezen op klachten en spanningen binnen de gevangenis muren. ([Nieuwsblad](#) en [HLN](#)) Een derde artikel meldde dat er een nieuwe stakingsaanzegging volgde nadat een gevangene drie cipiers van de gevangenis van Marche-en-Famenne met een mes had aangevallen. ([Nieuwsblad](#))

De **onderwijsbonden** verzamelden dinsdag 23 april in Brussel voor een nationale betoging (de eerste sinds 1996). Ze willen onder meer de hoge werkdruk en structurele onderfinanciering aanklagen. De bonden organiseren nog vijf verschillende actiedagen in verschillende steden in mei. ([VRT](#))

IN DE BUURLANDEN

NEDERLAND

FNV Metaal riep zijn leden in de **Metaal & Techniek** in verschillende regio's op tot een 24-uurs staking "voor een goede cao". Dit nadat de werkgevers een ultimatum hadden afgewezen (zie Actua van vorige week) ([FNV](#))

Groene arbeidsvoorwaarden maken de nieuwe trend in de loononderhandelingen. We spreken hier over fietsen als alternatief voor de auto en klimaatbudget om woningen te verduurzamen. ([AWVN](#))

Commentaar

In Nederland ondersteunen de sociale partners de fietsenindustrie en de bouwnijverheid, in België zijn de eco-cheques een steunmaatregel voor de Belgische kleinhandel.

ProRail, verantwoordelijk voor het Nederlandse spoorwegnet, zet onderhandelingen met de vakbonden in met de ambitie om een verbeterde en vernieuwende cao af te sluiten, met ruimte voor persoonlijke ontwikkeling, vitaliteit en aandacht voor iedereen. ([SpoorPro](#))

De lopende cao voor huisartsen in dienst van een huisarts wordt verlengd tot einde juli 2024. Zo krijgen de partijen meer tijd om de inflatiecorrectie en andere loonafspraken voor **huisartsen in loondienst** af te spreken en het beroep weer aantrekkelijk te maken. ([Skipr](#))

Vakbond FNV heeft een ultimatum gesteld aan **brancheorganisatie van slagers**. Zonder akkoord voor donderdag volgen vanaf 1 mei stakingen. ([Nieuwe Oogst](#))

Voor de onderhandelingen voor de **metalektro** (grootmetaal- cfr Actua 2024/12) geraken de partijen het niet eens en hebben een nieuwe onderhandelingsdatum afgesproken. ([CNV](#))

FRANKRIJK

De productie in drie fabrieken van Stellantis, twee in Frankrijk en een in Groot-Brittannië, is voor meerdere dagen stilgelegd als gevolg van een staking in een fabriek van leverancier **MA France**. ([Reuters](#)). MA France is een divisie van het Italiaanse CLN, dat gespecialiseerd is in de productie van geperste metalen onderdelen. De vakbonden organiseren er een staking sinds 17 april voor het behoud van de tewerkstelling. ([Le Parisien](#))

De lijst van de aangekondigde stakingen is goed gevuld. De Franse burger bereidt zich best voor op stakingen van de **openbare diensten, de RATP, treincontroleurs, apotheken, privéziekenhuizen en privé artsen**. ([C'estlagrève](#))

DUITSLAND

In Baden-Württemberg is een akkoord bereikt tussen Verdi en de werkgevers in het loonconflict in het **openbaar vervoer**. Ondertussen is een staking van onbepaalde duur in het lokale openbaar vervoer in Saksen voorlopig uitgesteld. ([Focus](#))

EUROPESE LUCHTVAART

Op donderdag 25 april staakten de 4.000 **Franse luchtverkeersleiders** om 25 procent loonsverhoging en 18 inhaalrustdagen te eisen. Het is hun 249ste staking sinds 2005. ([CNews](#)) Een van de gevolgen is dat Ryanair 300 vluchten over Frankrijk schrapt. ([Spanje vandaag](#))

Problemen inzake arbeidsorganisatie hebben de vakbonden van de **luchthaven van Charleroi** (650 werknemers) ertoe geleid op vrijdag 26 april een aanzegging van staking "tot" 15 mei in te dienen. ([RTBF](#) en [Le Soir](#))

Commentaar.

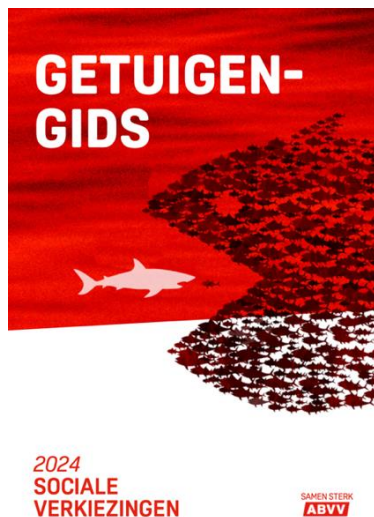
Eigenaardig. Een stakingsaanzegging is een verwittiging dat er "vanaf" een bepaalde datum gestaakt kan worden. Hier geven de vakbonden het signaal dat er gestaakt kan worden vanaf een de dag van indienen van de aanzegging tot een bepaalde datum, zonder dat er al effectief gestaakt wordt.

ELDERS IN DE WERELD

De **Italiaanse staatsomroep RAI** zal op 6 mei staken vanwege de verstikkende controle door de radicaal-rechtse regering. ([De Morgen](#))

Nadat drie kwart van de werknemers van Volkswagen te Chattanooga gestemd hebben voor een vakbondsafvaardiging, een primeur in het Zuiden van de VS (zie Actua van vorige week), bereiden de werknemers van **Mercedesfabriek in Alabama** zich voor op een referendum in de maand mei. ([IndustriAll](#))

ARBEIDSVERHOUDINGEN IN BEELD (EN ZONDER WOORDEN)

PRO MEMORIE: HET "SOCIAAL PACT" VAN 1944 (DEEL I)

Tachtig jaar geleden, op 20 april 1944, ondertekenden de onderhandelaars van werkgevers en vakbonden, [le projet d'accord de solidarité sociale](#), beter gekend als het Sociaal Pact. Het wordt herdacht in artikels en debatten over het verleden, heden en toekomst van onze sociale zekerheid. Terecht.

Deze tekst, tot stand gekomen onder impuls van Henri Fuss, een hoge ambtenaar, werd nooit bekrachtigd. De socialistische vakbond BVV (de A kwam later) en de werkgeversorganisatie Comité Central Industriel weigerden dat.

Maar toch, dit ontwerp van akkoord was het informeel draagvlak van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders. Een betwist compromis werd de rotsvaste basis van onze sociale zekerheid. Dankzij het doorzettingsvermogen van Achilles Van Acker, toen Minister van Werk. ([VRT](#); [Dirk Luyten](#))

In de schaduw van deze kathedraal van de sociale zekerheid blijven de passages over het sociaal overleg zelf in de schaduw. Ten onrechte. Het Sociaal Pact is het standvastig fundament van het overleg tussen werkgevers en vakbonden in België. Dat vinden we terug in de volgende plechtige verklaring:

De werknemers eerbiedigen het wettig gezag van de hoofden der ondernemingen en stellen er een eer in, hun werk plichtsgetrouw uit voeren.

De werkgevers eerbiedigen de waardigheid der arbeiders en stellen er een eer in hen met rechtvaardigheid te behandelen. Zij

*verplichten zich er toe, hun vrijheid van vereniging en de uitbreiding van hun organisatie, direct, noch indirect te hinderen.*²³

Deze passage vinden we quasi letterlijk terug in artikel 2 en 3 van de [collectieve arbeidsovereenkomst nummer 5](#) betreffende de vakbondsafvaardiging gesloten in 1971 in de Nationale Arbeidsraad.

Deze tekst heeft de waarde van een Magna Charta, een grondwet, een sociaal contract tussen werkgevers en werknemers en hun vakbonden. Zij opteerden voor overleg i.p.v. open conflicten om sociaaleconomische problemen op te lossen. Misschien wel de basis van onze cultuur van compromissen.

In het Sociaal Pact lezen we ook hoe men in 1944 dacht over de organisatie van de sociale democratie op interprofessioneel vlak, de structuren van sectoraal overleg en de noodzaak van een werknemersvertegenwoordiging op ondernemingsvlak, vanaf 20 werknemers nota bene. Hierover schrijven we later maar verklappen nu al dat we verwonderd zijn dat er toen geen sprake was van een vakbondsafvaardiging in de ondernemingen en men vorm gaf aan de idee van representatieve werknemersorganisaties.

OVERHEIDSDIENSTEN

Het is sociaal onrustig bij **Bpost** (25.000 werknemers). Twee Waalse vakbonden dreigen met lange stakingen, waardoor het opsturen van de oproepingsbrieven voor de verkiezingen in het gedrang kan komen. Ze vrezen voor banenverlies, nu het krantencontract niet langer exclusief voor het overheidsbedrijf is. Er waren reeds lokale acties op zaterdag 13 april. Militanten blokkeerden een krantendrukkerij in Nijvel en een distributiecentrum in het Luikse. ([De Tijd](#)) De onderhandelaars zijn al samen gekomen op maandag 22 april, ([De Tijd](#)) wat niet wegneemt dat in Wallonië de post niet verdeeld werd. (Alle media)

---

²³ Een woordje uitleg voor wie van theorie houdt. Sociologen kwalificeren dergelijk benadering van de arbeidsverhoudingen als het pluralistisch model, d.i. een model dat vertrekt van de vaststelling dat werkgevers en werknemers aparte belangen hebben wat aanleiding kan geven tot open conflicten. Toch hebben de sociale partners voordeel om samen te werken rond gemeenschappelijke belangen. Daar tegenover staat de unitaristische visie met de basistelling dat alle partijen dezelfde belangen hebben. Winst en ontplooiing gaan hand en hand. Samenwerken is de boodschap. Open kritiek is bewijs van gebrek aan loyaleit. De werkgever draagt zorg voor zijn personeel. Vakbonden zijn niet nodig. Een derde benadering is de radicale visie dat vertrekt van de tegenstelling werkgevers – vakbonden. Het is wij tegen zij. Dat zet aan tot permanente strijd door open contestatie, strikte controle en regelmatige conflicten, in afwachting van zelfbestuur. De actoren van het overleg worden gesprekspartners genoemd.

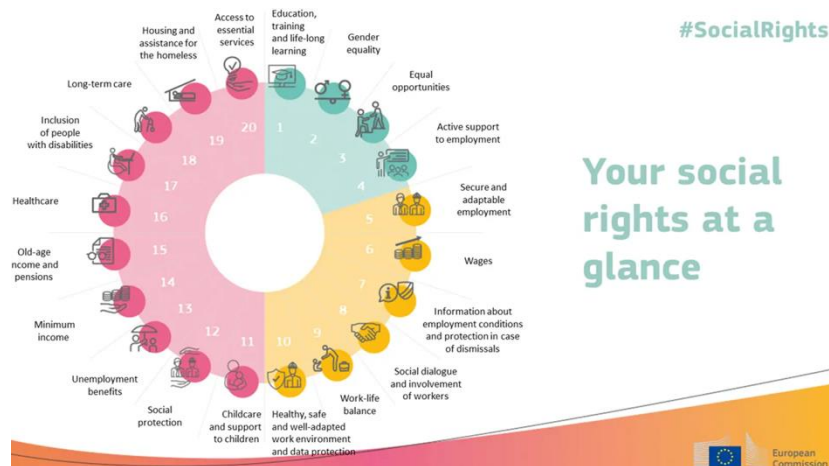
Vorige week heeft het gemeenschappelijk front ACOD, ACV en VSOA geen acties in het **gevangeniswezen** georganiseerd. Na een week van stakingspauze (hier betekent pauze dat er gewoon gewerkt wordt) vindt vanaf maandag 22 april elke dag van de week ergens in Vlaanderen een staking plaats. ([GVA](#)) Bovenop komt er allicht een nationale staking, maar nu naar aanleiding van de sluiting van de gevangenis in Hoogstraten. *Als gevolg van de sluiting krijgen gevangenen minder kansen om te re-integreren en neemt het risico op recidive toe*, klinkt de reden van de staking. ([RTBF](#))

Commentaar

Wat moeten wij ons daarbij voorstellen? Dat de cipers de gedetineerden geconsulteerd hebben? Dat de gedetineerden mandaat gegeven hebben aan hun cipers om te staken en hen in de steek te laten om hun belangen te verdedigen?

EUROPA

Op 17 april hebben de Europese instanties, de sociale partners en de vertegenwoordigers van het middenveld de [Verklaring van Terhulpen](#) ondertekend. Deze verklaring bevat de twintig beginselen van sociale rechten voor een sterk sociaal, rechtvaardig en inclusief Europa. Een tiental daarvan hebben betrekking op de [arbeidsverhoudingen](#), nl. veilige en flexibele werkgelegenheid, billijke lonen, recht op informatie en bescherming bij ontslag, sociaal overleg, evenwicht tussen werk en privéleven en veilige arbeidsomstandigheden. Deze verklaring is de basis voor een actieplan voor de Europese pijler van sociale rechten.

BUURLANDEN

NEDERLAND

De vakbonden hebben stakingen aangekondigd bij **kleinere metaal- en techniekbedrijven** na het stuklopen van de cao-onderhandelingen. ([De Telegraaf](#)) De acties zullen beginnen in Friesland op maandag, daarna volgen Twente, Noord Brabant, Rotterdam, Noord Holland en Utrecht. ([MetaalNieuws](#)) De vakbonden willen de actie een beetje uitstraling geven door een betoging bij De Fabriek in Leeuwarden. ([FNV](#))

Bij **chipmaker NXP** is er eindelijk een akkoord gesloten (cf. week 12), na 4 stakingsrondes, met gespreid over 26 maanden loonaanpassingen van 5 procent op 1 mei 2024, en 2,75 procent op 1 maart 2025. Komt daarbij een premie in mei 2024 van 1,5 % van het basisloon met minimum van 1000 euro. Er is ook in een extra vakantiedag voorzien vanaf 2025 naast aanpassingen in het kader van het generatiepact. ([RN7](#))

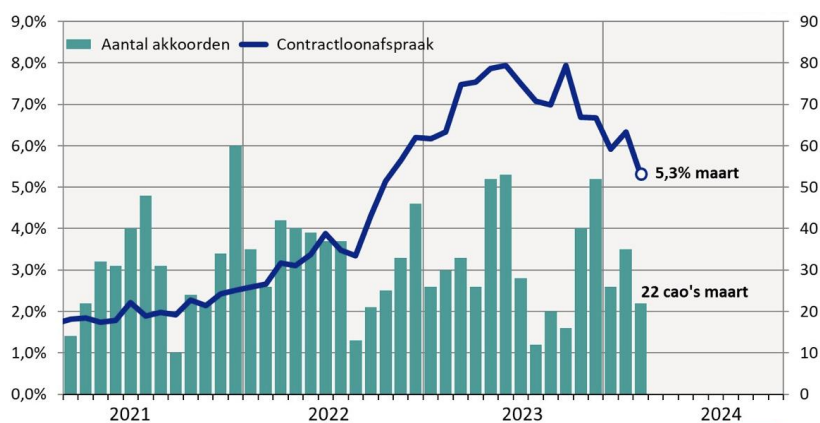
Commentaar

Een eenmalige premie kort na een staking, wat we hier en elders vaak tegen komen in een akkoord na een open conflict, komt eigenlijk neer op de betaling van loon voor de stakingsdagen.

Werkgeversorganisaties FTN en Netex bereikten een akkoord met vakbond FNV over een nieuwe cao. Daarin gaan de lonen omhoog met 4,5 % op 1 mei 2024 en met 3,6 % op 1 januari 2025. Daarmee komt een einde aan de stakingen bij diverse **industriële wasserijen**. ([FNV](#))

Op 1 juli 2024 wordt het **minimumloon** geïndexeerd met 3,1 procent. Het minimumuurloon stijgt hiermee van 13,27 euro naar 13,68 euro. ([AWVN](#))

De **loonafspraken** blijven dalen. In maart 2024 kwamen de nieuwe loonafspraken uit op een gemiddelde van 5,3 procent. ([AWVN](#))

DUIJSLAND

Na waarschuwingsacties (warnstreiks) kwamen werkgevers en vakbonden tot een akkoord in de **hout en kunststoffensector regio Saksen**. Dat

akkoord loopt tot eind november 2025. De lonen stijgen in vier stappen met 11,5 % en in mei wordt het eerste deel van een inflatiepremie van 2300 € betaald. ([IG Metall](#)).

FRANKRIJK

De *Fédération de l'Hospitalisation Privée* en *syndicats des médecins libéraux* hebben op 3 april aangekondigd dat de **privé ziekenhuizen** vanaf 3 juni in staking zullen gaan uit protest tegen de ontoereikende ziekenhuistarificatie. ([FHP](#))

Commentaar

De actie wordt aangekondigd als "une grève totale". D.w.z. dat niet alleen de geneesheren zullen staken maar dat blijkbaar ook de ziekenhuizen hun deuren zullen sluiten. Zoals wij het verstaan zouden we moeten spreken van een lock-out.

EUROPESE LUCHTVAART

Directie en vakbonden van de **luchthaven van Charleroi** zaten dinsdag 16 april aan de onderhandelingstafel voor de verbetering van de arbeidsomstandigheden onder dreiging van een staking. ([RTL](#)) Geen spoor van de uitslag te lezen in de pers.

ELDERS IN DE WERELD

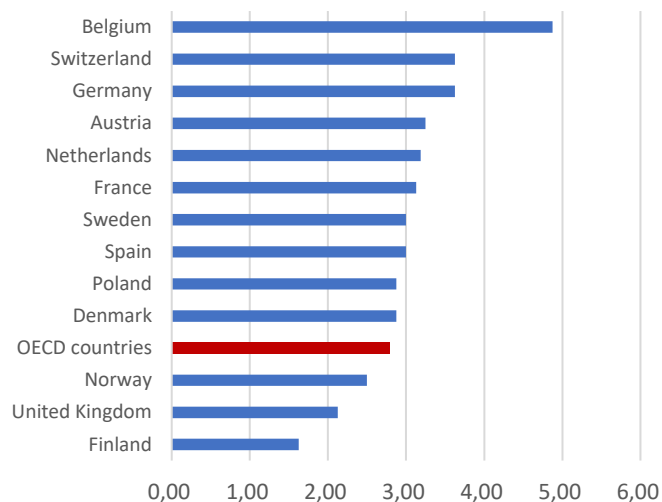
75 procent van de werknemers van een **Volkswagenfabriek in Chattanooga, Tennessee**, hebben voor toetreding tot de vakbond United Auto Workers gestemd. Dit is een primeur en een precedent voor autowerkers buiten de Big Three en in het Zuiden van de States waar de politiek gekant is tegen vakbonden. ([CBS](#))

COLLECTIEF ONTSLAG: FEITEN EN CIJFERS

Bij elke grote herstructurering of sluiting van onderneming klaagt men de 'strengere' Renaultwet aan. Het is een symbooldossier geworden, voor de ene om het gebrek aan flexibiliteit van onze arbeidsmarkt en bemoeizucht van de politiek aan te klagen, voor de andere om de wet nog strenger te maken.

Om je toe te laten zelf een opinie over die stelling te kunnen vormen zetten we enkele feiten op een rijtje:

- 1) Er bestaat een [Europese richtlijn](#) die werkgevers verplicht werknemers te consulteren van zodra ze een collectief ontslag overwegen. De Wet Renault afschaffen is dus geen optie.
- 2) De Belgische regeling is de strengste in Europa, volgens de [OESO](#).

Figuur 6: strickness of employment protection - collective dismissals in some European countries (2019) (OECD)

- 3) Hieronder een overzicht van het aantal opgestarte procedures en betrokken werknemers zoals de [FOD WASO](#) optekende.

Jaar (kwartaal in 2024)	Aantal technische bedrijfseenheden dat een procedure heeft opgestart	Aantal betrokken werknemers bij de procedure
2021	79	5.762
2022	61	3.705
2023	83	7.339
Q1 2024	16	2.551

- 4) In vergelijking met de grosso modo 3 miljoen werknemers tewerkgesteld in de privésector was dat in 2023 minder dan 0,25 procent.
- 5) Ter vergelijking: in 2023 werden 5,4 procent van de werknemers ontslagen ([Securex](#)).
- 6) De duur van de informatie- en raadplegingsprocedure zag er in 2023 als volgt uit: 20 procent van de procedures werd beëindigd binnen de maand, 52 procent binnen de twee maanden, 75 procent binnen de drie maanden. Slechts een op de vier procedures (lees 20 bedrijven) duurde langer dan drie maanden. Het gemiddelde bedroeg 72 dagen, de mediaan 55 dagen. ([FOD WASO](#))
- 7) Bij ons weten bestaat er geen internationale vergelijking betreffende collectieve ontslagen die toelaat te zeggen of de Belgische strikte reglementering, naar OESO-normen, een invloed heeft op de arbeidsmarkt.

INTERPROFESSIONEEL OVERLEG

De sociale partners in de schoot van de Nationale Arbeidsraad tekenden op 8 april [cao nummer 19/11](#) om de **financiële bijdrage van werkgevers in de prijs van woon-werkverkeer via het openbaar vervoer** te verhogen tot 71,8 procent van de abonnementskosten. De verhoging is van toepassing vanaf 1 juni 2024. ([NAR](#))

Commentaar.

Vraag aan onze lezers: van waar komt die 71,8 procent? (Wij zullen het antwoord publiceren.)

Een andere vraag is wat het effect is van deze verhoging van de tussenkomst van de werkgever in de kosten van het gebruik van “andere vervoermiddelen”. Het antwoord hangt af van wat bedongen is in de sectorale cao’s. Zo staat in [de cao van 18 november 2021 gesloten in het aanvullend paritair comité voor bedienden \(PC 200\)](#) dat de bijdrage van de werkgever in de kosten voor het transport met een privé wagen gelijk is aan 50 procent van de prijs van een treinkaart. Hoe zal de reactie zijn van de bedienden zonder bedrijfswagen die met eigen auto en niet met het openbaar vervoer naar het werk gaan? Zullen zij dit rechtvaardig vinden? Wat waarschijnlijk bedoeld is als een aanmoediging van het gebruik van het openbaar vervoer kan de druk op bedrijfswagens verhogen.

ONDERNEMINGSOVERLEG

Na drie weken economische werkloosheid zijn de werknemers van **Audi Vorst** terug aan de slag. De stakingsaanzegging van ABVV en ACLVB blijft van kracht maar er wordt niet gestaakt. Er wordt nog verder onderhandeld, zij het in een slechte sfeer. De regering heeft een taskforce in het leven geroepen om een toekomst te verzekeren aan de productiesite. ([De Tijd](#))

Einde februari kondigde **Barry Callebaut** de intentie aan om 250 jobs van bedienden en 40 voor de arbeiders te schrappen. Donderdag 15 maart lieten de productiemedewerkers hun ongenoegen over het overleg blijken door spontane vertragsacties. Op dinsdag 9 april kon ACLVB, de grootste vakbond binnen Barry Callebaut, aan de pers mededelen dat door constructief overleg het aantal ontslagen van arbeiders beperkt zal worden tot vijf. ([HLN](#))

OPENBARE DIENSTEN

GEVANGENISSEN

De stakingen van de cipers halen nog nauwelijks de nationale pers.

De productie van houten paletten die normaal doorgaat met gedetineerden in de **gevangenis in Hoogstraten en Merksplas** kan niet doorgaan door staking van de cipers. Het is niet mogelijk hen tewerk te stellen zonder bewaking. Het werk wordt nu overgenomen door uitzendkrachten. ([Nieuwsblad](#))

COLLECTIEF ONTSLAG EN SOCIAAL OVERLEG

Het Europees Hof van Justitie heeft onlangs verduidelijkt en bevestigd dat krachtens de Europese richtlijn de werkgever de informatie- en consultatieprocedure op gang moet trekken van zodra hij een plan *overweegt* dat eventueel een **collectief ontslag** inhoudt. De verplichting ontstaat dus in een fase nog voor de *intentie*. ([Curia](#)) Een woordspeling die erop wijst dat de procedure verplicht is nog voor de werkgever in zijn gedachten tot het besluit gekomen is dat een collectief ontslag noodzakelijk is.

Nu **Van Hool** failliet verklaard wordt is het voor iedereen duidelijk dat er geen geld is voor een sociaal plan voor de werknemers die niet overgenomen worden. (Alle media)

Commentaar

Het faillissement van Van Hool met 2.500 betrokken werknemers zal de geschiedenis ingaan als het op een na grootste in termen van tewerkstelling. Na overname zou er nog werk zijn voor 650 à 950 personeelsleden. Het faillissement van SABENA in 2001 had betrekking tot 7.500 banen. Bij Makro gingen in 2023 1.800 jobs verloren.

Er zijn natuurlijk nog grotere banenverlies geweest door sluiting van onderneming zonder faillissement, m.n. Ford Genk in 2014 (4.300 jobs), Caterpillar in twee tijden, 2014 en 2016 (3.500 jobs), Renault Vilvoorde in 1997 (3.100 jobs), GM Antwerpen (2.600 jobs in 2010).

De grootste collectieve ontslagen zonder sluiting waren Volkswagen in Vorst in 2007 (3.500 jobs), ING in 2016 (3.150 jobs) en Carrefour in 2010 (1.700 jobs) en in 2018 (1.200 jobs).

De geciteerde cijfers zijn niet met een korrel zout te nemen. Ze houden geen rekening met de tewerkstelling bij onderaannemers en leveranciers. Bij faillissement kan een deel van de werknemers aangeworven worden door een overnemer, wat niet het geval is van een sluiting van onderneming of collectief ontslag zonder sluiting.

BUURLANDEN

NEDERLAND

Einde maart bereikten vakbond CNV en werkgeversorganisaties een akkoord over een nieuwe cao **industriële textielverzorging** (7.000 werknemers). ([Textielservice](#)) Vakbond FNV haakte halverwege de onderhandelingen af en kondigde begin april een reeks stakingen aan om kracht te zetten achter een looneis van 9 procent en tegen de flexibiliteit die werkgevers willen bedingen. ([FNV](#)) De werkgevers reageerden met een eis in kortgeding om de staking te laten stoppen. ([ND](#))

Na twee onderhandelingsrondes lag een sociaal plan klaar voor de 40-tal werknemers van **Paques Biomaterials** in Balk die ontslagen worden. ([FNV](#))

Vakbonden zijn teleurgesteld in de onderhandelingen met **ABN AMRO** om het koopkrachtverlies van de afgelopen twee jaar te herstellen. Zij consulteren de werknemers via digitale bevraging. ([Unie](#))

Van de onderhandelingen voor de **metalektro/grootmetaal** die de tweede ronde ingingen op 12 april hebben we nog geen nieuws, maar de huidige cao loopt nog tot einde mei (cfr onze weekberichten 12).

Maar in **Metaal en techniek/kleinmetaal** (360 000 werknemers en 36 000 werkgevers), waar de vorige cao is afgelopen, zijn de onderhandelingen nu vastgelopen. Vakbond dreigt met een ultimatum. De eisen voor een cao van 12 maanden vanaf 1 april zijn stevig: loonsverhoging met 10,1 % ter compensatie inflatieachterstand plus loonsverhoging 100 € per maand, invoering automatische prijscompensatie (APC), minimumloon naar 16 € per uur, verlenging RVU (vervroegd uittreden) ...- ([FNV](#))

Bij **Albert Heijn** zijn de vakbonden en de directie het eens geworden over een nieuwe cao voor de medewerkers van de distributiecentra. Het akkoord voorziet in een loonsverhoging van 4 % en een maandelijkse verhoging van 25 €. ([welingelichte kringen](#))

Nadat een vorige versie was weggestemd ([Greenkeeper](#)) is er een definitief akkoord 2024-2025 voor de **golfbranche** goedgekeurd. Het akkoord dat wellicht geldt voor enkele duizenden golfmedewerkers is zoals voordien sterk uitgewerkt en past de arbeidsvoorwaarden en lonen aan van de verschillende categorieën medewerkers (soorten functies: ballenrapers, greenkeepers, keuken- en restauratie-personeel, administratieven en

leidinggevend). De lonen stijgen minimum met 5 % in 2024 en 3 % in 2025. Door de impact van de stijging van het wettelijk minimumloon kan dit voor lagere lonen in 2024 oplopen tot 15 %. ([De Unie](#))

DUISSLAND

De onderhandelingen in de **bouwsector** (900.000 werknemers) zijn in een impasse geraakt. De bonden blijven een maandelijkse verhoging van 500 euro eisen terwijl de werkgevers een bod hebben gedaan van 3,3 procent in 2024 en 3,2 procent in 2025.

FRANKRIJK

Een 50-tal medewerkers van de **Monnaie** de Paris, het Franse muntbedrijf leggen al sinds 19 maart het werk neer. Ze eisen betere loonvoorwaarden. Door de stakingsactie loopt de productie van de medailles voor de Olympische Spelen mogelijk grote vertraging op. ([Le Parisien](#))

EUROPESE LUCHTVAART

Het cabinepersoneel van **Lufthansa** (19.000 stewardessen) zal dankzij een nieuwe collectieve arbeidsovereenkomst in de komende drie jaren tot 17,4 procent meer loon verdienen. Dit betekent dat er geen stakingen meer te vrezen zijn in de zomer. ([Tagesschau](#)) Met dit akkoord is er nu voor alle grote beroepsgroepen - het cabinepersoneel, de piloten en het grondpersoneel - een akkoord gesloten over de lonen. ([VRT](#))

Vakbond Verdi en werkgevers hebben na tussenkomst van een bemiddelaar een akkoord bereikt over een nieuwe CAO voor zo'n 25.000 **beveiligers van de Duitse luchthavens**. ([Zakenreis](#))

Het **cabinepersoneel van de Franse vliegmaatschappijen** legden het werk neer gedurende twee dagen, maandag 15 en dinsdag 16 april, om te protesteren tegen een [wetsvoorstel](#) om het stakingsrecht te beperken tot 60 dagen per jaar. De piloten waren dat ook van plan maar hebben ervan afgezien. ([c'estlagrève](#))

ELDERS IN DE WERELD

ITALIË

Op donderdag 11 april organiseerden de (vele) vakbonden een **algemene nationale stakingsdag**. Deze staking is een verwarrend mozaïek van acties. Emilia-Romagna werd geconfronteerd met een algemene vier-urenstaking. Het spoorwegpersoneel van Trenitalia doet niet mee op 11 april en legde het werk neer op 12 april, maar het personeel van Trenord in Lombardije

hield het toch op 11 april. Het stedelijk vervoer in Roma rukte niet uit tussen 20 en 24 uur. De verkeersleiders staakten van 13 tot 17 uur. De werknemers van de bouwsector en de energiesector staakten acht uren. Men kan moeilijk spreken van een gemeenschappelijk front van de vakbonden. Overal werd de minimum dienstverlening gerespecteerd. De stakers protesteren tegen het hoog aantal arbeidsongevallen en onderaanneming tegen de achtergrond van verzet tegen de hervormingen van de belastingen en gezondheidszorgen door de rechtse regering. (Eigen speurwerk)

ZWEDEN

De **Tesla**-monteurs blijven doorgaan met hun maandenlange staking, ook na het bericht van Elon Musk dat er geen leveringsproblemen zijn. De staking van de monteurs wordt omzeild door de auto's naar Zweden te brengen via vrachtwagen en trein. ([Welingelichte bronnen](#)) De storm is over gewaaid, meent Elon Musk. ([Business Insider](#))

WERKNEMERSAANDEELHOUDERSCHAP IN EUROPA

Recente gegevens over **werknemersaandeelhouderschap** in Europa bevestigen de belangrijkste trends van de afgelopen tien jaar. Het aandeelhouderschap van werknemers in grote Europese bedrijven gaat erop achteruit. De belangrijkste factor in deze achteruitgang is nu duidelijk geïdentificeerd. Het effect van fiscaal beleid in de Europese landen ter ondersteuning in de verschillende landen is uitgeput. Aan de andere kant lijkt werknemersaandeelhouderschap toe te nemen in KMO's. ([EFES](#))

Vakbond ACLVB stelt vast Barry Callebaut tezelfdertijd stevig snoeit in het personeelsbestand en flinke winstcijfers voorlegt. Werknemers, aldus de vakbond, verdienen een eerlijke beloning voor hun inzet en bijdrage in de winst. Dat kan door **werknemersdividenden** uit te keren. ([HLN](#))

DIXIT

Le bon sens méprise l'autorité quand elle ne fait pas son boulot.

François Michelin.

WEEKOVERZICHT VAN 2024/14 VAN 2 TOT 8 APRIL 2024

LOONVORMING EN COLLECTIEF OVERLEG

Volgens de HR dienstverlener Liantis zouden 6 procent van de werknemers in 2023 een **eenmalige collectieve bonus (cao 90)** gekregen hebben. Het gemiddeld voordeel zou 1.770 euro bedragen. Beide cijfers zouden hoger liggen dan de vorige jaren. Liantis baseert zich daarvoor op de loonberekeningen van 330 000 werknemers die vooral aan de slag zijn bij kmo's. ([De Tijd](#))

Commentaar.

Deze gegevens wijken sterk af van de cijfers van het jaar 2021 gepubliceerd door de [FOD WASO](#) o.b.v. RSZ gevalideerde gegevens. Die cijfers leren ons dat ongeveer 20 procent van de werknemers van de privésector een bonus gekregen hebben dat gemiddeld genomen 1.277 euro in 2021.

Het meer recent rapport van de [Centrale Raad van het Bedrijfsleven](#) doet vermoeden dat het aandeel werknemers gestegen is in 2022 en in 2023.

Wij komen hier op terug wanneer de nieuwe gevalideerde cijfers door de RSZ worden vrijgegeven.

FEDERAL LEARNING ACCOUNT

De tool om opleidingen van werknemers te beheren is nu online. ([FOD WASO](#))

OPENBARE DIENSTEN

Maandagavond 1 april, om 22 uur, startte de staking van onbepaalde duur in de **gevangnissen**. Vanaf de eerste dag laat de minister van Justitie personeel opvorderen om de minimale dienstverlening te waarborgen zoals de internationale rechtspraak eist. Vanaf maandag 8 april zal niet meer elke dag in elke gevangenis tezelfdertijd gestaakt worden. De vakbonden organiseren een estafettestaking volgens een schema met telkens vier stakingen van 24 uren per provincie. (Alle media)

Commentaar.

Wie de staking van de cipiers observeert en wil becommentariëren moet rekening houden met vele dimensies van het conflict.

De fundamentele redenen van het conflict zijn (1) de overbevolking (met een link naar de toepassing van het straf- en strafvorderingsrecht), (2) de onderbemanning (met een link naar de arbeidsmarkt) en (3) de gebrekkige infrastructuur (met een link naar de financiën). De staking zelf roept vragen op die verband

houden met (4) de grenzen van de stakingsvrijheid (met een link naar de rechten van gedetineerden), (5) het recht (of is het een plicht?) van de overheid om personeel op te vorderen (met een link naar de aard van de minimumdienstverlening, erkend door de Internationale Arbeidsorganisatie) en (6) de machtsverhoudingen.

Er is een gelijkenis met een dobbelsteen. Een teerling heeft zes vlakken maar je kan er hoogstens drie van tezelfdertijd zien.

Dit is een lange inleiding om uit te leggen waarom onze opmerkingen beperkt blijven tot de uitoefening van het stakingsrecht als één aspect van het conflict. Dat betekent niet dat we de complexiteit, die wij als niet specialisten niet kunnen vatten, negeren.

De minister van justitie zocht tevergeefs een compromis rond de wijziging van de wet van 2019 die de overheid toelaat cipiërs na 48 uren, en niet onmiddellijk, op te vorderen. Nu doet hij het zonder consensus. En het valt op dat de vakbonden relatief weinig in de pers komen om de opvordering te contesteren. Dat is ook een manier om zich neer te leggen bij een maatregel die nodig is voor het naleven van de mensenrechten van de gedetineerden. Wel zou er misbruik van gemaakt worden, zo zeggen ze, omdat cipiërs taken moeten uitvoeren die verder gaan dan het wettelijk minimum. De opmerking klinkt ironisch in onze oren omdat de vakbonden zelf als eerste meer eisen dan het minimum als de toepassing van een regel soms “onmenselijk” is.

Waarom de vakbonden overschakelen van een algemene staking naar een estafettestaking wordt uitgelegd in de pers. Het is een tactiek om de druk op de ketel te houden zonder dat te veel cipiërs te veel inkomens derven, ([De Tijd](#)) en om de organisatie van de opvordering moeilijker te maken.

Tip voor geïnteresseerden: het interview van Laurens Claes, expert strafrecht aan de Universiteit van Antwerpen. ([Radio1](#))

In Gent reden er op zaterdag 6 april nauwelijks bussen en trams. De bestuurders en controleurs gingen spontaan in staking na twee gevallen van agressie. De actie is niet gericht tegen **De Lijn** maar moet gezien worden als een signaal naar de maatschappij (sic) en de stad Gent. ([VRT](#))

ONDERNEMINGSOVERLEG

Decathlon wil het logistiek centrum in Willebroek sluiten. ACV Puls klaagt het totaal gebrek aan sociaal overleg aan, maar van een staking is er geen sprake. ([Pulsmagazine](#))

Het vakbondsfront bij **Audi Vorst** is verdeeld. ABVV en ACLVB reageerden met een stakingsaanzegging op het nieuws dat het contract van 371

uitzendkrachten niet verlengd wordt (zie Actua van vorige week). ACV meent verder te kunnen springen met overleg zonder het werk neer te leggen. ([De Tijd](#))

Bij zuivelbedrijf **FrieslandCampina** hebben de vakbonden en de directie een sociaal akkoord bereikt over de geplande herstructurering in de vestigingen van Lummen en Aalter. ([VRT](#))

De prijs van de kleinste staking in 2024 is reeds gekend. Het vermaarde **café Ranonkel** in Turnhout bleef zondagochtend dicht vanwege staking. ([GVA](#))

SOCIALE VERKIEZINGEN

Zoals geweten vinden de sociale verkiezingen plaats tussen 13 en 26 mei. Ongeveer 4.000 werkgevers hebben de procedure opgestart voor de ondernemingsraad en rond de 7.150 voor het comité voor preventie en bescherming op het werk.

Volgens HR-dienstverlener Acerta zijn 32 procent van de **sociale verkiezingen** stilgelegd omdat er te weinig kandidaten zijn, d.w.z. geen of minder kandidaten dan het aantal voorziene mandaten in OR of CPBW. Dat is vooral het geval in middelgrote bedrijven en voor de kandidatenlijsten voor jongeren, bedienden en kaderleden. Bij de arbeiders zijn er wel meer dan voldoende kandidaten. De vakbonden trekken deze cijfers in twijfel. ([DS](#))

Commentaar.

Het gebrek aan voldoende kandidaten met de stopzetting van de verkiezingen als gevolg betekent nog niet dat er geen OR of CPBW ingesteld wordt. Als het aantal kandidaten lager is dan het aantal zetels worden ze automatisch aangesteld. In sectoren met zeer gespreide tewerkstellingsplaatsen, zoals de bouw en de bewaking, komen de werkgevers en de vakbonden overeen dat de vakbonden geen kandidatenlijsten indienen maar de werknemersvertegenwoordigers benoemen.

Het cijfer dat Acerta citeert mag dus niet tot het besluit leiden dat in bijna een derde van de bedrijven groter dan 50 werknemers de werknemers geen interesse hebben in het ondernemingsoverleg en dat er geen sociaal overleg plaats vindt.

BUURLANDEN

FRANKRIJK

Voor de derde keer in drie maanden tijd protesteren de **leraren** tegen het groeperen van de scholen volgens leerniveau en voor hogere lonen en meer werkingsmiddelen. ([Le Monde](#))

De loketbedienden van de **Post** legden op dinsdag 2 april het werk neer om hun arbeidsvoorwaarden te verdedigen. ([Le Monde](#))

UK

Dat het **treinverkeer** over het Kanaal regelmatig verstoord wordt door staking blijkt uit de lijst van werkonderbrekingen die [News](#) en [iNews](#) bijhouden.

NEDERLAND

Vakbonden CNV en BVPP hebben ingestemd met de cao voor ongeveer 15.000 postbezorgers van **PostNL**. Zij krijgen, gespreid over twee jaar, een stapsgewijze loonsverhoging van 19 procent. ([FD](#))

DUITSLAND

In de sector van de drukkerijen (meer dan 110 000 werknemers) liep de socialevredeplicht af op 31 maart. De vakbonden vragen een loonsverhoging van 12 procent De werkgevers bieden 3 procent aan. Er vonden al twee onderhandelingsrondes plaats, de volgende is gepland op 16 april. Vakbond Ver.di roept op tot warnstreiks om de druk op te voeren. ([Ver.di](#))

EUROPESE LUCHTVAART

In Italië plannen de **luchtverkeersleiders** in Brindisi en Bari en het personeel van **Air Dolomiti** een staking op 8 april om hun eisen voor een nieuwe cao te ondersteunen ([Crisis24](#))

ELDERS IN DE WERELD

ITALIË

CGIL (Italiaanse vakbondsconfederatie met ongeveer 5,8 mio leden) en UIL (ongeveer 2,2 mio leden) plannen een nationale staking van vier uren op 11 april voor hogere lonen en tegen de hervormingen op vlak van de gezondheidszorg en fiscaliteit. ([Crisis24](#))

ZWEDEN

Soms is geen nieuws even opvallend als nieuws. Het laatste bericht dat in de pers verschenen is over het conflict tussen **Tesla** en de Zweedse vakbonden dateert van 15 maart II. Toen werd het bericht verspreid dat de Tesla zonder problemen auto's kon leveren aan zijn klanten. ([Sveriges radio](#))

FINLAND

De vakbond SAK hebben beslist de stakingen in havens, weg en spoorgoederenvervoer na vier weken te schorsen. (Zie overzicht 2024/13) Dat was een voorwaarde van de regering om de onderhandelingen op 18 april te openen. ([Loadstar](#) en [Le Figaro](#))

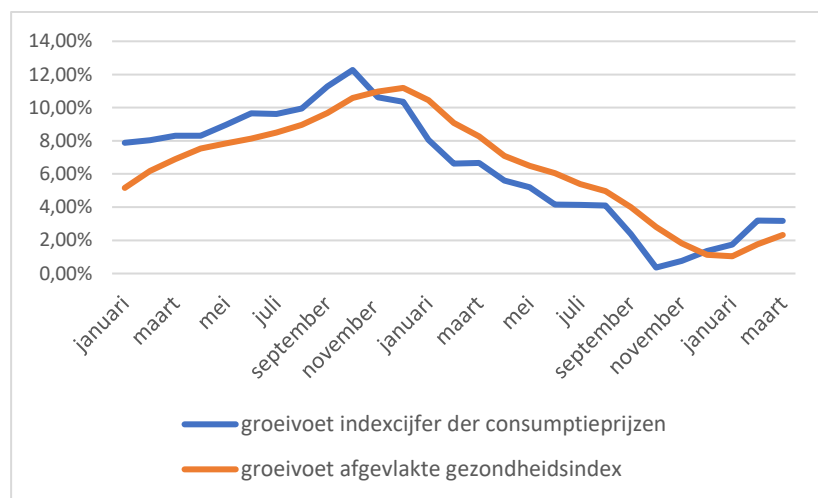
QUOTE VAN DE WEEK

A strike is not a crisis ([IndustriAll](#))

WEEKOVERZICHT 2024/13 VAN 27 MAART TOT 1 APRIL 2024

INFLATIE EN INDEXERING

In maart bedraagt de inflatie op jaarbasis 3,18 % tov 3,20 % in de voorbije maand. Op basis van de gezondheidsindex daalt de inflatie van 3,22 % naar 3,09 %. De afgevlakte gezondheidsindex, gebruikt voor de indexering van de lonen, bedraagt in maart 127,99 punten een stijging met 2,33 % op jaarbasis.

Figuur 7: groeivoet indexcijfer der consumptieprijzen en afgevlakte gezondheidsindex sinds 2022

INTERPROFESSIEEL OVERLEG

DRUKKE ACTIVITEIT IN DE NATIONALE ARBEIDSRAAD:

Op 26 maart werd een nieuwe cao gesloten over het nationaal minimumloon (cao 43/17). Vanaf 1 april zal dit 2.029,88 € per maand bedragen (*cfr rubriek fake news hieronder*) of een verhoging met 35,70 euro. (Door een lastenverlaging komt de verhoging uit op 50 euro netto.)

Die cao is een uitvoering van de afspraken op 25 juni 2021 in de groep van 10 waarbij een programmatie van het minimumloon werd voorzien over de periode van 2022 tot 2026. ([NAR](#))

De Raad bracht ook op 29 maart [advies nummer 2.414](#) uit over de gedeeltelijke omzetting via wet van de EU richtlijn van 19 10 22 over het minimumloon. Het belangrijkste punt van dit advies is dat de Raad erop aandringt dat de sociale partners wat het minimumloon betreft hun volledige autonomie behouden. ([NAR](#))

ONDERNEMINGSOVERLEG

Bij **Van Hool** (2.400 werknemers) lijkt een faillissement onafwendbaar. Op één na, Sabena (7.500 werknemers), is dit het grootste faillissement dat uitgesproken zal worden. Positief is dat een aantal kandidaten zich hebben gemeld voor al dan niet gedeeltelijke overname. De vakbonden plannen geen acties en hebben de belofte gekregen dat de lonen van de maand maart zouden worden betaald (dagelijkse pers)

Audi Vorst heeft aangekondigd het contract van 371 uitzendkrachten niet te verlengen omdat de productiesnelheid verlaagd wordt van 20 auto's er uur naar 15. Na de bekendmaking heeft ABVV een stakingsaanzegging ingediend, die ingaat op 8 april, de dag dat de tijdelijke werkloosheid eindigt. ([Bruzz](#))

Commentaar

De titels in sommige kranten zijn verkeerd. Het stopzetten van uitzendcontracten wordt op zeer verschillende onjuiste manieren voorgesteld. Het gaat van "ontslag" ([De Standaard](#), [HLN](#)), en "de laan uitsturen" ([Nieuwsblad](#)). Het wordt tijd voor een spoedcursus arbeidsrecht voor journalisten zodat zij het verschil kunnen leren tussen contracten van onbepaalde duur en uitzendovereenkomsten.

Even in herinnering brengen dat Audi Vorst in oktober vorig jaar, na een staking, verzekerd heeft dat er geen collectief ontslag komt in 2024. ([De Tijd](#)) Reeds in februari werd het duidelijk dat het productieritme van 24 auto's per uur verlaagd moest worden maar met een garantie van 20 wagens per uur. ([Vroom](#)) Vakbonden beschuldigen de directie haar woord niet te houden. ([ACLVB](#))

Het sociaal klimaat bij **SW WEB-Kringwinkel** in Turnhout, Hoogstraten en Retie loopt al een tijdje uit de hand. Na een staking van negen dagen in december heeft het personeel dinsdag opnieuw het werk gedurende een dag neer gelegd. Nu was de aanleiding het ontslag van een leidinggevende. ([Made in Kempen](#))

OPENBARE DIENSTEN

Tijdens het overleg tussen de minister van justitie en de cipersvakbonden om het probleem van de overbevolking en personeelstekort van de **gevangnissen** op te lossen is er iets misgelopen. Het laatste agendapunt was de minimale dienstverlening. Dat schoot de vakbonden in het verkeerde keelgat. Vrijdag ochtend gingen cipers 'spontaan', in een tiental gevangnissen, precies om zes uur 's morgens, in staking. De vakbonden

recupereerden de staking door een formele aanzegging van een [staking van onbepaalde duur](#) vanaf maandag 1 april. (Alle media)

Commentaar.

Op 1 april, oh ironie, startten de cipers een staking tot de finish tegen een minimum dienstverlening in de gevangenissen. Dit is geen banale staking maar een die aanzet tot nadenken over de grenzen van het stakingsrecht. Een debat dat de vakbonden nu net willen vermijden.

Tot nu confronteerden de cipers de minister van justitie met wilde stakingen van korte duur. Voor het eerst sinds lang betekenden de vakbonden de staking (van onbepaalde duur). Maar de (wettelijke) opzeggingstermijn is zeer kort en de aangekondigde staking bijzonder lang.

De (mislukte) onderhandeling legde de wonde open die met moeite genezen is na de discussies rond de wet van 23 maart 2019 betreffende de minimale dienstverlening in de gevangenissen. Deze wet verplicht het personeel bij een staking van meer dan 24 uur de directie 72 uur op voorhand te verwittigen. Een wet die grondwettelijk is geoordeeld ([Grondwettelijk Hof](#)) en conform de internationale rechtspraak van de Internationale Arbeidsorganisatie ([IAO](#)).

Hoe gevoelig de minimale dienstverlening en opvoeding ook zijn in het licht van de stakingsvrijheid, hoe belangrijker deze maatregelen zijn voor de veiligheid en de waarborg van menswaardige levensomstandigheden voor de gedetineerden. [Gedetineerden zijn mensen](#). Zij betalen de prijs van het conflict. Delinquenten, van hun vrijheid beroofd (ooit komt 99 procent vrij), worden gegijzeld en beroofd van basisrechten.

De zorgsector heeft een evenwicht gevonden tussen stakingsvrijheid, opvoeding en verzorging van zieken en opvang van hulpbehoeftigen. Waarom kan dit niet in de penitentiaire sector? Omdat de cipers weten dat ze vervangen worden door politieagenten en dat België, niet de cipers, veroordeeld kan worden voor het verwaarlozen van de rechten van gedetineerden? ([VRT](#)) Omdat zij niet geven om de leefomstandigheden van de gevangenen i.g.v. wilde staking? Omdat gedetineerden geen tegenmacht kunnen uitoefenen? Omdat zij het onwaarschijnlijk vinden dat gevangenen in kortgeding om hulp roepen bij een rechter?

Hoe kunnen de cipers uitleggen dat de wantoestand die ze terecht aanklagen een reden kan zijn om de situatie nog te verergeren? Is het drukkingsmiddel evenredig met het menselijk leed?

De hamvraag luidt: volstaat de procedure bepaald in de wet van 2019 om het rechtmatig doel, de menswaardige

leefomstandigheden van de gedetineerde burgers, te handhaven vanaf de eerste tot de laatste dag staking? Het antwoord zal gegeven worden door de staking zelf. Indien de toestand in de gevangenissen door de staking onhoudbaar wordt zal blijken dat de cipiers ongelijk hebben.

Drie van de vier **onderwijsvakbonden** gaan vijf dagen actie voeren tegen het rapport van de Commissie van Wijzen. Zij kunnen niet leven met de aanbevelingen in dat rapport. ([VRT](#))

Commentaar

Staken tegen een rapport. Is dat evenredig?

Opnieuw vond een wilde staking plaats in de stelplaats van **De Lijn** in Hasselt na geval van agressie. ([HLN](#))

Commentaar

Staken tegen agressie heeft geen effect. De tientallen (we zijn de tel kwijt) wilde stakingen in het openbaar vervoer hebben het aantal agressies tegen chauffeurs niet verminderd. Het wordt wachten op zelfrijdende autobussen.

BUURLANDEN

DUITSLAND

Deutsche Bahn en minderheidsvakbond van de machinisten Gewerkschaft Deutscher Lokomotivführer (GDL), bereikten een akkoord voor het grondpersoneel over een geleidelijke invoering van de 35-urenwerkweek met behoud van loon en verhoging van het maandloon met 420 euro. ([DS](#))

NEDERLAND

Vakbonden en de werkgever **Rijksoverheid** hebben een onderhandelaarsresultaat voor een nieuwe CAO Rijk bereikt. Onderdeel daarvan is een gemiddelde loonsverhoging van 9,7 procent. Samen met andere voordelen bedraagt de inkomensverbetering voor de jaren 2024 en 2025 gemiddeld 11,2%. Bovenop komen drie eenmalige uitkeringen om de inflatie te compenseren. Samen zijn die goed voor 2.350 euro.

([Rijksoverheid](#))

Er komt een nieuwe cao voor de **provincies** met looptijd tot 1 juli 2025. De salarissen worden met ingang van 1 januari 2024 nominaal verhoogd met een vast bedrag van 25 euro en procentueel met 4,25%. Op 1 september 2024 vindt een nieuwe salarisverhoging van 2,5% plaats.

([Binnenlandsbestuur](#))

De **loonafspraken in maart** bedragen 5,8. Daarmee zet de dalende trend voort. ([NU](#))

De **Regeling Vervroegd Uittreden** (RVU) is een maatregel die werknemers met een 'zwaar beroep' toelaat om drie jaar voor de pensioenleeftijd (67 jaar) te stoppen met werken. Er bestaat geen algemene definitie van 'zwaar beroep'. Het begrip wordt bepaald door cao's. Tussen het ontslag en de pensioenleeftijd betaalt de werkgever een overbruggingsuitkering gelijk aan het basispensioen van de Rijksoverheid (bruto 2.182 euro). Een 300-tal cao's hebben het systeem geactiveerd zoals voor de medewerkers van de metaal- en bouwsector, de provincies, ambulancediensten, machinisten, politieagenten, ... De regeling loopt af einde 2025. De vakbonden zetten zich al anderhalf jaar in om die te verlengen en te verruimen. Werkgevers willen meer aandacht voor duurzame inzetbaarheid van werknemers, maar die worden ongerust en betogen. Stakingen dreigen. ([NU](#))

FRANKRIJK

Sinds 22 december vorig jaar zitten de sociale partners aan de onderhandelingstafel voor een **pacte de vie au travail**. Het was een manier om het conflict rond de pensioenen te kanaliseren. De deadline was eerst einde 2023, dan einde maart 2024. Maar zelfs na tien vergaderingen zijn de onderhandelaars er nog niet uit. Werkgeversorganisaties en vakbonden

hebben elk hun standpunten geformuleerd. Naar verluid zou de situatie duidelijk moeten worden op 8 april. (diverse bronnen, e.a. [helloworkplace](#), [aef](#), [Le Monde](#))

EUROPEES LUCHTVERKEER

Lufthansa heeft een cao gesloten met de vakbond VERDI van het grondpersoneel en vermijdt daardoor stakingen in de paasvakantie. Blijft nog een oplossing te vinden voor het salarisconflict met het cabinepersoneel. ([NOS](#))

Na 17 gespreksrondes deed **Austrian Airlines** een eindbod van 18 procent extra salaris voor het cabinepersoneel. De vakbond ging niet akkoord en organiseerde vorige week twee dagen staking. ([Luchtvaart Nieuws](#))

ELDERS IN DE WERELD

De **Finse vakbonden** hebben hun stakingen in havens, spoorvervoer, procesindustrie, chemie, energie en bosbouwindustrie tegen de hervormingen (zie weekoverzicht 2024/7) met een derde week verlengd. ([Marketscreener](#))

FAKE NEWS

Pierre-Yves Dermagne, minister van werk, laat in een Franstalig bericht op X (voorheen Twitter) met een tevreden blik verstaan dat hij (en niemand anders) het interprofessioneel minimumloon heeft verhoogd tot boven de 2.000 euro per maand.

Commentaar.

Je l'ai dit. Je l'ai fait. Hoezo? Wat heeft de minister gedaan? In ieder geval niets voor wat de privé sector betreft. De minister zou moeten weten wat op de website van zijn eigen administratie staat, nl. dat in België de minimumlonen niet bepaald worden door de wet. ([FOD WASO](#)) Hij had ook [het advies nummer 2.197](#) van de NAR kunnen (laten) lezen. Het zijn de sociale partners die in de Nationale Arbeidsraad het gemiddeld minimummaandinkomen gewaarborgd in cao nummer 43 hebben verhoogd met 35,7 euro tot 2.029,88 euro. ([NAR](#)) Dit werd afgesproken in een sociaal akkoord in 2021 en geldt voor 96 procent van de werknemers.

Een minister van werk wordt geacht het sociaal overleg te borgen. Maar deze minister eigent zich zonder een minimum aan schaamte het lovenswaardig werk toe van de sociale partners.

Hoe komt dat dat de sociale partners zelf nagelaten hebben om fier te melden dat zij, en niet de minister, het minimumloon hebben opgetrokken tot een van de hoogste van Europa?

QUOTE

Wanneer er geld is om te herverdelen, kunnen we deals sluiten, maar tijdens grote crises kunnen we niet onze verantwoordelijkheid opnemen. Danny Van Assche (Unizo) over de Groep van Tien. ([Nieuwsblad](#))

PRO MEMORIE

Van 1 april tot 18 april 1964 ging bijna 95 procent van de Belgische artsen in staking tegen de wet Leburton met grondige hervormingen van de ziekte- en invaliditeitsverzekering. ([De artsenstaking van 1964](#); [Vlaams tijdschrift voor Gezondheidsrecht](#)).

OVERHEIDSDIENSTEN

Een staking bij overheidsdiensten treft, net zoals bij privé dienstverleners trouwens, onvermijdelijk de gebruiker van die diensten hoewel die geen directe invloed hebben op de beslissing die stakers willen afdwingen. Een staking van **cipiers** bijvoorbeeld treft in de eerste plaats de gevangenen omdat er te weinig personeel is om de basistaken in de gevangenis uit te voeren. ([VRT](#))

De drie vakbonden, ACV, ACOD en VSOA hebben een stakingsaanzegging ingediend voor alle **Belgische gevangenen** om een 'deftig' overleg over de overbevolking af te dwingen. De bedoeling is om de staking te laten starten op maandag 1 april om 22 uur. ([HLN](#))

Meer dan 20 **Vlaamse scholen in Brussel** zullen volgende woensdag staken om het lerarentekort aan te klagen. Het is een initiatief van schooldirecties en leerkrachten met de steun van de Nederlandstalige schepenen van de betrokken gemeentes. ([Bruzz](#))

Een examenvraag voor studenten in de rechten.

Als de woorden 'op initiatief van schooldirecties en leerkrachten' alleen betekenen dat directeurs en leraren staken, heeft dan niemand die onder hen staakt recht op loon?

Of moet men de woorden 'op initiatief van directie en leerkrachten' interpreteren als zou de directies de leraren de richtlijn geven om te staken? Is staken op aanzet en dus onder toezicht van een directie wel een staking dan wel de uitvoering van de arbeidsovereenkomst? In het eerste geval verliezen de werknemers hun recht op loon. In het laatste geval behouden de leerkrachten hun loon.

En wat met de directeurs? Ze mogen staken, natuurlijk, maar aanzetten tot staking is dit verenigbaar met de uitoefening van het gezag van de werkgever of is het een fout?

Laat ons dan terugkeren naar de vraag naar de situatie van de werknemers. Als zij foutloos het werk neerleggen in uitvoering van een foutieve richtlijn van de directie, werken zij of staken zij?

Of hebben wijzelf het verkeerd begrepen en is de actiedag niet meer dan een pedagogische studiedag?

Het Antwerpse stedelijk busnet werd woensdag in de war gestuurd door een wilde staking in de stelplaats van **De Lijn** in Zurenborg. De actie kwam er deze keer niet vanuit de vakbonden maar van het personeel dat de buitenwereld wil tonen dat er zoveel bussen niet kunnen uitrijden omdat

ze defect zijn. ([GVA](#)) Daardoor waren er dinsdag 25 chauffeurs onder bus. ([GVA](#))

Commentaar.

Een staking van werknemers die willen werken maar niet kunnen werken. De merkwaardige paradox van werkwillige stakers.

EUROPEES SOCIAAL OVERLEG

Op 20 maart vond de Europese tripartiete **sociale top** plaats. ([Europese Raad](#)) De EU-leiders en de sociale partners bespraken de volgende onderwerpen:

- een industriële strategie opgebouwd rond hoogwaardige banen als aanvulling op de Green Deal
- een eengemaakte markt waarvan ondernemingen en werknemers de vruchten plukken
- de aanpak van de tekorten aan vaardigheden en arbeidskrachten.

MULTINATIONAAL OVERLEG

Een aantal multinationale ondernemingen hebben **Global Framework Agreements** gesloten met internationale vakbonden. ([IndustriAll](#) en [Uni](#)) hebben die akkoorden opgelijst.

BIJ DE BUREN

NEDERLAND

Deze week werpen we een blik op de recente loonvorming bij onze Noorderburen.

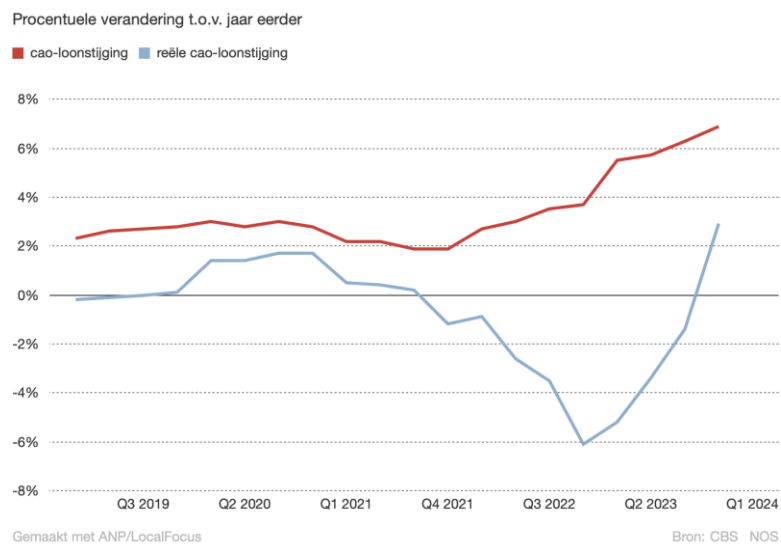
De Nederlandse wetgever heeft de regeling inzake **minimuminkomen** fundamenteel veranderd. Waar vroeger sprake was een minimum maandloon ongeacht de wekelijkse arbeidsduur, is sinds 1 januari 2024 een **minimumuurloon** van kracht, ongeacht de wekelijkse arbeidsduur. De vaste minimum maand-, week-, en daglonen zijn verdwenen. ([Salure](#)) Het minimumuurloon voor werknemers van 21 jaar en ouder bedraagt na de verhoging van 3,2 procent in 2022, 13,6 procent in 2023 en 3,75 procent per 1 januari 2024 13,27 euro. Per 1 juli gaat het nogmaals met 1,2 procent omhoog en wordt het bovendien geïndexeerd. ([Rijksoverheid](#))

De **loonafspraken** begin dit jaar liggen historisch gezien hoog maar de trend in vergelijking met vorig jaar blijft dalend, schrijft [AWVN](#). We lezen ook dat de vakbonden de druk van hoge looneisen aanhouden. ([NOS](#))

Figuur 8: loonontwikkeling 2021-2024

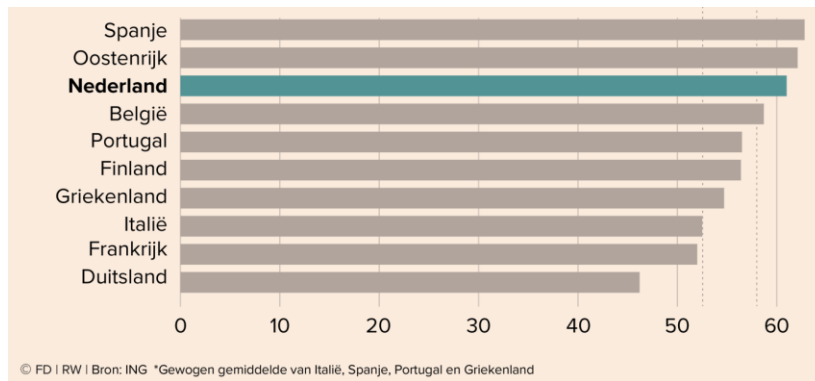
De recente loonstijgingen hebben intussen de inflatie ruimschoots bijgebeeld.

Figuur 9: cao-loonstijging en reële loonstijging (gecorrigeerd voor inflatie)

Uit ING-berekeningen blijkt Nederland te behoren tot de landen met de hardst stijgende arbeidskosten per eenheid product. (FD)

Figuur 10: Stijging loonkosten per eenheid product sinds 1999, in %

De onderhandelingen voor de sector **grootmetaal** (metalektro +/- 150 000 werknemers) zijn gestart. De lopende cao loopt af op 31 mei 2024. Vakbond FNV metaal en werkgeversvereniging FME hebben hun voorstellenbrieven uitgewisseld. Vakbond vraagt een loonverhoging van 7,5 % om de voorbije inflatie bij te benen en een APC (automatische prijscompensatie ofte indexering) vanaf 2025. Daarnaast stelt FNV voor het minimum uurloon op 16 € te bepalen, het vervroegd uittreden te verlengen en te verruimen (recht na 45 jaar carrière), het pensioenstelsel te verbeteren en 2 extra vacantedagen. De eerste onderhandelingsronde vindt plaats op 26 maart ([FNV](#))

Om kracht te zetten achter de loononderhandelingen bij **chipmaker NXP** gaan de medewerkers voor een tweede keer in een week staken. De eerste keer duurde de staking 24 uren. Deze keer is dat 48 uren. Het water is nog diep. De directie biedt een loonsverhoging aan van vier procent voor 14 maanden terwijl FNV Metaal negen procent eist en een bonus van acht procent. ([FNV](#))

Er is een akkoord bereikt over een sociaal plan bij **ijzergieterij VDL Castings** op de Koumen in Hoensbroek. Daarmee is een staking onder het personeel voorkomen. De ijzergieterij gaat na de zomer dicht en daardoor komen 120 medewerkers op straat te staan. De vakbonden wilden een hogere ontslagvergoeding, maar dat gaat niet gebeuren. Wel komt er een hogere doorwerkbonus en een transitievergoeding van minimaal twee maandsalarissen. ([ZNWS](#))

De leden van vakbond FNV hebben het sociaal plan bij Accell (zie vorige week) goedgekeurd. ([De Telegraaf](#))

FRANKRIJK

Sinds 4 maart zijn de technici van de nieuwszender **France24** in staking tegen de toegenomen druk op het werk zonder financiële tegemoetkoming. ([Le Monde](#))

De vakbonden van de **overheid** organiseerden op 19 maart 2024 een protestmars om een algemene loonsverhoging, indexering van de lonen en aanwervingen te eisen. ([Le Monde](#)) De vakbond FO diende een stakingsaanzegging in die loopt van 19 maart tot 8 september. ([FO](#)) CGT

betekende een reeks specifieke stakingen in de **gezondheidszorg** aan van 29 maart tot 4 april. ([CGT](#))

De redactiedirecteur van het regionaal dagblad **La Provence** werd geschorst omwille van een artikel met kritiek over de passage van President Macron in Marseille. Daarop ging het personeel van het dagblad vrijdag 22 maart in staking. ([Le Monde](#))

DUITSLAND

Stakingsgekte, zo omschrijft [The Newyork Times](#) de stakingsgolf in Duitsland. Terwijl de economie hapert (Duitsland kent de laagste economische groei in de Eurozone) en de burgers de inflatie voelen (de hoogste in 50 jaar) is het aantal stakingen in de laatste 25 jaren nooit zo hoog geweest. De kosten lopen op tot honderden miljoenen.

Producent van raamprofielen **Deceuninck** bereikte een sociaal plan voor zijn personeel in Bogen en Hunderdorf. ([Aandeelhouder](#))

EUROPESE LUCHTVAART

De directie van **Brussels Airlines** en de vakbonden hebben een voorakkoord bereikt met vier procent loonsverhoging voor al het **cabinepersoneel** dat in 2020 loon moest inleveren. Er moet nog verder onderhandeld worden over de verlaging van de werkdruk. ([VRT](#))

Het zijn woelige en harde onderhandelingen voor de **piloten** van **Brussels Airlines**. De inzet is de indexering van de voordelen gevat in het cafetariaplan en rusttijden. [Flightlevel.be](#) Tegen de verwachtingen in, want een akkoord leek binnen handbereik, zijn de besprekingen vorige week afgesprongen met als gevolg een stakingsaanzegging van vier dagen vanaf woensdag 27 tot en met zaterdag 31 maart. ([VRT](#)) Deze staking zou 20 miljoen euro of ruim een derde van de winst van Brussels Airlines kosten. ([De Tijd](#)) Maar zondagavond kwam witte rook uit de schoorsteen. De partijen bereikten een evenwichtig akkoord, waarmee de stakingsdreiging van de baan is. ([VRT](#))

De reeks luchthavenstakingen in **Duitsland** lijkt niet af te nemen: vooral passagiers van Lufthansa dreigen tot Pasen vluchten te moeten annuleren. ([DW](#))

ELDERS IN DE WERELD

Na de succesvolle Stand Up Strikes van de autovakbond UAW vorig jaar hebben de arbeiders van de **Volkswagenfabriek in Chattanooga** (USA) - de enige Volkswagenfabriek ter wereld zonder enige vorm van

werknemersvertegenwoordiging - een vakbondsverkiezing aangevraagd.
([IndustriAll](#))

QUOTE VAN DE WEEK

« We (nvdr, werkgeversorganisaties en vakbonden) staan voor vijftien cruciale jaren, met de klimaatverandering, de geopolitieke situatie, de handelsoorlog, AI, de vergrijzing en onze staatsschuld. Daar raken we alleen door als we samenwerken. Onze verantwoordelijkheid is te groot om elkaar hier te zitten uitkafferen.» Hans Martens, in [Humo](#) .

OPENBARE DIENSTEN

Door een staking van het **onderwijspersoneel** waren twintig scholen in **Gent** op dinsdag 12 maart gesloten. De actie was voorhand aangekondigd om te protesteren tegen “de verschuiving van de budgetten van administratief werk naar extra zorgleerkrachten”. ([DS](#))

Grote hinder op dinsdag 12 maart bij de **MIVB** door vakbondsacties in het kader van een breder protest “tegen het blinde Europese bezuinigingsbeleid”. ([VRT](#))

De **Brusselse sociale sector** heeft woensdagmiddag het werk symbolisch een uur neergelegd als noodkreet voor de kritieke situatie van de daklozen. ([DS](#))

Een vierentwintiguursstaking is donderdagavond losgebroken in talrijke **gevangnissen**. De reden is het ontbreken van adequate maatregelen om de overbevolking te bestrijden en de veiligheid te garanderen. ([VRT](#)) Dit is de twintigste staking in twee jaar tijd, hoorden wij vrijdag op de radio. ([Radio 1](#)) Sindsdien is er een bij gekomen. Zondagavond legde het personeel van de gevangenis van Lantin het werk neer voor 24 uren. ([RTBF](#))

ONDERNEMINGSNIVEAU

Maandagochtend heeft de directie van **Van Hool** (bouwer van bussen en industriële voertuigen) op een bijzondere ondernemingsraad de intentie van een ingrijpend herstructureringsplan meegedeeld. Daarop legden de werknemers het werk neer. Dinsdag ging zo goed als iedereen weer aan de slag. De vakbonden zijn ook niet van plan om op korte termijn acties te voeren. (Dagelijkse pers)

Commentaar.

Net zoals bij Makro valt het op dat het voor iedereen duidelijk is dat een staking geen drukkingsmiddel is als de werkgever (virtueel) failliet is.

Bij **ArcelorMittal** (5.000 werknemers) is de dagenlange staking van een 300-tal personeelsleden van de onderhoudsploeg (zie bericht 2024/10) niet overgeslagen naar een algemene staking. ([AVS](#))

Vakbond ACV-BIE voert acties om het gebrek aan overleg aan te klagen n.a.v. de sluiting van de vestiging van **Saint Gobain in Eupen**. ([IndustriAll](#))

Een deel van de werknemers van **Skytanking**, een bedrijf dat een deel van de vliegtuigen van brandstof voorziet op Brussels Airport, is in staking gegaan. De werkgever had meegedeeld zich onder een ander paritair comité te scharen. Daarop verspreidden de vakbonden de idee dat de werknemers minder zullen verdienen. De staking brak los zonder aanzegging. ([Nieuwsblad](#)) De dag nadien was de actie voorbij. “De overgang van het ene paritair comité naar het andere gaat wel gewoon door, maar aan de loon- en arbeidsvoorwaarden verandert niets. (...) “De actie is geslaagd.” ([HLN](#))

Commentaar.

Geslaagd? Dat is maar de vraag.

De vakbondsleiders hebben zich vergist. Zij stelden de situatie voor alsof de werknemers bij overgang van paritair comité (PC) zullen moeten inleveren. De vrees is niet terecht en getuigt van gebrek aan kennis. Artikel 27 van de cao-wet bepaalt dat wanneer de werkgevers en de werknemers van een PC overgaan tot een ander PC zij gebonden blijven door de in voorheen bevoegde PC gesloten overeenkomsten.

De staking was dus overhaast. De werknemers hebben onnodig het loon van een dag verloren.

Het was een wilde staking. De vakbonden leefden de procedure niet na die inhoudt dat zij pas na verzoening en stakingsaanzegging een staking mogen organiseren. Een procedure die, nota bene, de vakbonden zelf onderhandeld hebben in de cao betreffende de syndicale delegatie.

De rust is terug gekeerd bij **Ivago** na een wilde staking (zie weekoverzicht 2024/09) Directie en vakbonden bereikten na twee weken onderhandelen een akkoord over een visietekst. ([HLN](#))

EUROPESE ONDERNEMINGSRAAD

Het was aan onze aandacht ontsnapt. Op 24 januari 2024 bracht de Europese Commissie een voorstel naar voor tot wijziging van de Richtlijn betreffende de Europese ondernemingsraad (EOR). ([EC](#))

De belangrijkste voorgestelde wijzigingen hebben betrekking op:

- Vrijstellingen om een EOR op te richten,
- De definitie van *transnationaal*,
- De consultatieprocedure met de EOR,
- De vertrouwelijkheidsbepalingen,

- De sancties,
- De genderdiverse EOR-samenstelling.

Commentaar.

Het initiatief van de Europese Commissie is gebaseerd op een lang voorbereidend proces met ondermeer een belangrijke rol van het Europees parlement. Er is veel weerstand van de werkgeversorganisaties. De samenloop met de nationale wetgeving is onzeker.

We zijn benieuwd welk effect de voorziene wijziging kan hebben op [cao nummer 101](#) van de Nationale Arbeidsraad betreffende de instelling van een Europese ondernemingsraad.

EUROPESE LUCHTVAART

De piloten bij **Brussels Airlines** hebben beslist vanaf 23 maart te staken, en dat voor vier dagen aan een stuk en een tot twee keer per maand. Zoals vorige week werd vermeld draait het conflict rond het herstel van de loon- en arbeidsvoorwaarden die van toepassing waren voor de coronacrisis. ([DS](#))

Tip voor toeristen en andere reizigers. Wie van plan is in Europa een vliegtuig (of trein) te nemen en niet verrast wil worden door een staking kan terecht op de website van [euronews travel](#). Deze pagina wordt geopend met de zinsnede: *Strikes are a regular occurrence in Europe ...*

BUURLANDEN

NEDERLAND

Er is een ontwerp van akkoord tussen fietsenfabrikant **Accell** te Heerenveen en de vakbonden over de vergoeding van de ontslagen werknemers. Stakingen zijn voorlopig van de baan. ([Omrop Fryslân](#))

De loononderhandelingen bij telecombedrijf **Delta Fiber** (850 werknemers) lopen stroef. FNV eist niet alleen een cao voor een jaar met een loonsverhoging van 8,5 procent, maar ook de automatische prijscompensatie. ([Schiedam24](#))

Het cao-overleg **Metaal & Techniek** (zie weekoverzicht 2024/09) is in een impasse terechtgekomen. De derde onderhandelingsronde leverde niets op

tot ergernis van de vakbonden. De volgende onderhandeling vindt plaats op 28 maart. ([CNV](#))

De vakbonden blijven in diverse ondernemingen acties voeren voor handhaving van de **Regeling Vervroegde Uitreiding** (RVU). ([FNV](#))

FRANKRIJK

SNCF in zwaar weer. De agenten die tickets verkopen aan de reizigers hebben gestaakt op woensdag 13 maart voor verbetering van de arbeidsvoorwaarden. ([Libération](#)) Na de acties in februari heeft vakbond Sud op donderdag 14 maart een stakingsaanzegging betekend voor de ganse maand mei om druk te zetten op de onderhandelingen over einde loopbaan ([OuestFrance](#))

De Franse burgers zijn verwittigd dat de **ambtenaren** op dinsdag 19 maart het werk zullen neerleggen om druk te zetten op de looneisen. ([SNFOLC35](#))

De vakbond CGT heeft te kennen gegeven gebruik te maken van de Olympische Spelen in Parijs om collectieve acties te voeren. ([Le Monde](#))

DUITSLAND

Nieuwe **spoorwegstakingen** zijn voorlopig van de baan. Vakbonden en Deutsche Bahn melden dat ze er vertrouwen in hebben dat ze volgende week een resultaat zullen bereiken. De inzet is vooral de arbeidsduurvermindering. ([NOS](#))

De inwoners van **Bremen** mogen zich voorbereiden op een staking van het **streekvervoer** op 19 en 20 maart. ([Crisis24](#))

ELDERS IN DE WERELD

Een besluit van de raad van bestuur van de **Internationale Arbeidsorganisatie** (IAO) maakt de weg vrij voor verdere werkzaamheden van de IAO met betrekking tot het schatten en operationaliseren van het leefbaar loon en het nemen van initiatieven op het gebied van leefbaar loon. ([ILO](#))

Van maandag 11 tot maandag 25 maart organiseren de **Finse vakbonden** politieke stakingen gedurende veertien dagen. ([NCS](#)) Zij verzetten zich tegen de decentralisatie van het sociaal overleg, de beperking van politieke stakingen, besparingen in de welvaart en versoepeling van het ontslagrecht. ([Reuters](#)) De acties zouden het land 320 miljoen euro's kosten. ([Zonebourse](#))

INTERNATIONALE VROUWENDAG

De Internationale Vrouwendag is door de Verenigde Naties erkend als feestdag die elk jaar op **8 maart** plaats vindt. ([Amnesty](#))

Die dag is een unieke gelegenheid om alle actieve vrouwen te feliciteren. Zeker zij die zich inzetten voor de sociale dialoog en specifiek ook deze die meewerken aan onze wekelijkse rubriek.

Opvallend is wel dat die dag op verschillende wijze wordt beleefd en belicht in de pers. Voor sommigen is het de gelegenheid vrouwelijke Nobelprijswinnaars in beeld te brengen. ([HLN](#)) Voor anderen een reden om aan te zetten tot staken. ([ABVV](#))

Commentaar. De pers besteedde de dagen voordien veel meer aandacht aan de waarschuwingen voor de mogelijke stakingen op 8 maart dan achteraf aan een inventaris van de van de effectieve acties.

FEDERAL LEARNING ACCOUNT

De verzamelde federale en regionale werkgeversorganisaties (**Beci, Boerenbond, UCM, Unisoc, Unizo, UWE, VBO en Voka**) reageren in een gemeenschappelijke verklaring met scherpe bewoordingen tegen de wet die de Federal Learning Account (FLA)²⁴ invoert. Zij verwijten de administratieve uitvoeringsmaatregelen die ze als onuitvoerbaar bestempelen. Levenslang leren is een prioriteit maar de FLA heeft daarbij geen toegevoegde waarde. ([VBO](#)) Inmiddels raakte wel bekend dat de plicht om opleidingen te registreren uitgesteld zou worden tot 30 november. ([SD](#))

Commentaar.

Waarom we deze reactie van de werkgevers opnemen in ons weekbericht?

Omdat het heel uitzonderlijk is dat alle werkgeversorganisaties op interprofessioneel vlak, nationaal en gewestelijk, samen reageren. Omdat werkgeversorganisaties in de eerste plaats reageren met argumenten en niet met protesten op straat. En omdat we aan dit

---

²⁴ Wet van 20 oktober 2023 betreffende de oprichting en het beheer van een elektronische toepassing "Federal Learning Account", BS 1 december 2023. Voor een samenvatting: <https://www.law.kuleuven.be/arbeidsrecht/nieuwsbrieven/nieuwsbrief2023/nieuwsbrief-arbeidsrecht-2023-10>.

protest aandacht schenken net zoals we hebben bericht over vakbondsacties zoals de acties tegen het wetsontwerp met het betogingsverbod voor reischoppers. Dat ontwerp werd na betoging ingetrokken. Wat zal het resultaat zijn van deze geargumenteerde werkgeversreactie zonder betoging?

Een tweede reden voor onze aandacht voor deze wet is de regel van "naming and shaming". De lijst van werkgevers die hun verplichting niet nakomen zullen online gepubliceerd worden op de website van de FOD WASO en overgemaakt worden aan de Nationale Arbeidsraad en de paritaire comités. Wat deze overlegorganen daarmee zullen doen is nog niet voorspelbaar.

ONDERNEMINGSOVERLEG

Bij **Decathlon** hebben de vakbonden actie gevoerd, zonder te staken, aan het verdeelcentrum in Willebroek. Ze vrezen dat een deel van het depot zal verhuizen naar Nederland. Het conflict sleept al jaren aan. ([VRT](#), [SETCa](#) en [BBTK](#))

De staking (zonder vooropzeg) bij chemiebedrijf **Oleon** in Oelegem afgelopen na 10 dagen staking. Werkgever en vakbonden vonden een akkoord over de koopkracht. ([Nieuwsblad](#))

Bij **ArcelorMittal** Gent legden een 300 arbeiders van de onderhoudsploeg het werk neer. Het gaat over een spontane actie over de vergoedingen, aflossing en vakantie. Mensen van de productie sloten zich aan. ([AVS](#)) "Het blijft een spontane actie. Een officiële staking is misschien de volgende fase." ([VRT](#))

Commentaar.

De wereld van de staking is een wondere wereld vol met valse nuances. Zo proberen deze week de vakbonden het verschil uit te leggen tussen een spontane actie en een officiële staking. Paroles, paroles, paroles.²⁵

Tip voor journalisten: juridisch bestaat alleen het verschil tussen stakingen met of zonder aanzegging. Wilde stakingen kunnen al dan niet erkend worden door de vakbonden. Reguliere stakingen, d.i. met aanzegging, zijn per definitie erkend.

OPENBARE DIENSTEN

---

²⁵ Liedje van Alain Delon en Dalida.

Bij een onderaannemer van de **Lijn** Antwerpen was er een spontane kortstondige staking na agressie tegen chauffeur. ([HLN](#))

In afwachting van de aangekondigde staking op 10 en 11 maart weigerden de **cipiers** vorige week nieuwe gevangenen op te nemen in de Antwerpse gevangenis in de Begijnenstraat, om na enkele dagen met mondjesmaat nieuwe gedetineerden toe te laten. ([VRT](#))

EUROPEES LUCHTVERKEER

Sociale onvrede bij **Lufthansa**. De maatschappij wordt geconfronteerd met opeenvolgende korte stakingen, ofwel van het grondpersoneel ofwel van het veiligheidspersoneel ofwel van het cabinepersoneel. De ene keer wordt de luchthaven van Frankfurt plat gelegd, de andere keer Düsseldorf en München. Het overzicht is verwarrend maar telkens gaat het om druk te zetten achter de looneisen van 12 à 15 procent om de looninleveringen overeengekomen tijdens de corona terug te draaien en de koopkracht te herstellen na de hoge inflatie, nu de maatschappij winst maakt. ([Hessenschau](#))

Brussels Airlines kampt met sociale spanningen. De onderhandelingen voor het herstel van de loon- en arbeidsvoorwaarden van voor de corona schieten niet op. De directie wijst op de fragiele winstcijfers. De vakbonden sluiten nieuwe acties tijdens de Paasvakantie niet uit. ([Tijd](#))

BUURLANDEN

NEDERLAND

Bij chipmaker **NXP** in Nijmegen is een staking aangekondigd vanaf dinsdag 12 maart nadat de onderhandelingen over meer loon zijn vastgelopen. FNV vraagt 9 % meer loon plus bonus. De werkgever wil voorlopig niet verder gaan dan 2,5 %. (FNV 8 3)

De cao **Open Teelten** voorziet in een verhoging van de minimumlonen zonder verhoging van de feitelijke lonen. ([AGF](#))

Volgens de rechtbank vallen **e-commercebedrijven** die levensmiddelen leveren onder de toepassing van de supermarkt-cao. ([salarisvanmorgen](#))

Geen nieuws is soms nieuws. De **onderhandelingen tussen rennersvakbond VVBW en de profploegen** voor een nieuwe cao duren al 7 jaar. ([Wielersflits](#))

De vakbonden hielden op 6 maart acties bij zeven metaalbedrijven voor het behoud van de **Regeling Vervroegd Uittreden voor zware beroepen**. ([X](#))

Voor het jaar 2024 bedraagt de gemiddelde cao-loonstijging in de marktsector 7,3 procent. ([AWVN](#))

FRANKRIJK

De zeelieden van de **ferrymaatschappijen** La Méditerranéenne en Corsica Linea zijn opgeroepen om het werk neer te leggen van zondag 11 maart 2024 tot dinsdag 13 maart 2024. Vakbond CGT reageert hiermee tegen de geplande opening in april van een concurrerende dienst tussen Toulon en L'Île-Rousse door La Méditerranéenne. ([cestlagrève](#))

DUITSLAND

Treinstaking bij het personenvervoer vanaf donderdagochtend tot vrijdagmiddag. De staking duurde 35 uur als ondersteuning van de eis van de machinisten vakbond voor een 35-urige werkweek voor werknemers in ploegen. [Vakbondsleider Weselsky](#) kondigt nieuwe brutalere stakingstactiek aan, met **Wellenstreiks** zonder vooropzeg van 48 uren. ([Tagenschau](#))

Onderhandelingen in de **Bouwsector** (930 000 werknemers). Vakbonden vragen 500 € loonsverhoging voor alle medewerkers. Werkgevers beperkten tot nu hun aanbod tot 3 % ([igbau.de](#))

Bij **Ford Saarlouis** de fabriek waarvan de sluiting is gepland. IG Metall en werkgever sloten eind februari een pact met (1) verschuiving van de productie van Ford Focus met zes maanden naar november 2025, (2) werkzekerheid tot einde 2032 voor 1000 van de 3750 werknemers, (3)

afscheidsvergoedingen en (4) opleiding. ([wsws](#)) Nu volgt een stakingsaanzeg ingediend bij vijf toeleveranciers: Magna, Benteler, Tenneco, Rhenus, LMS and Lear. Daardoor ligt de fabriek van de autofabrikant stil. ([welingelichte kringen](#)) De voorstellen aan de vakbond zijn ondermaats volgens IG Metall. ([dpa](#))

CHATGPT

Bij wijze van vingeroefening hebben we een ChatGPT gelanceerd met het woord "loonnorm". Hieronder het geautomatiseerd antwoord.

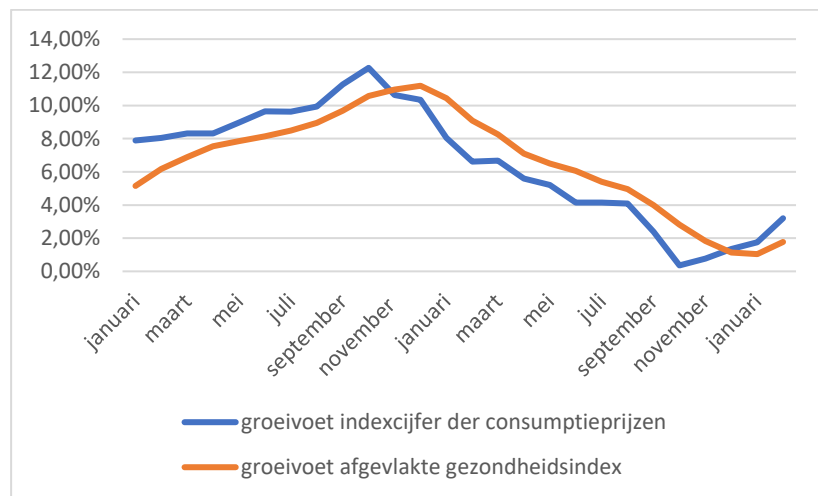
"Loonnorm" is a term used in Belgian politics referring to a policy aimed at keeping wage increases in line with productivity growth to control inflation. It's often a topic of debate among political parties, with some advocating for stricter enforcement of wage controls while others argue for more flexibility or even abolishing it altogether.

Zoek het verschil met de exacte definitie.

WEEKOVERZICHT 2024/09: VAN 27 FEBRUARI TOT 4 MAART

INFLATIE

In februari stijgt de **inflatie** van 1,75% naar 3,20%. De inflatie op basis van de **gezondheids-index** stijgt van 1,71% naar 3,22%. De **afgevlakte gezondheidsindex**, die gebruikt wordt voor de indexering van de lonen, bedraagt 127,21 punten, d.i. een stijging op jaarbasis van 1,77%. ([Statbel](#))

Figuur 11: evolutie van indexcijfer der consumptieprijzen en van afgevlakte gezondheidsindex 2022-2024

ONDERNEMINGSOVERLEG

Het is gemeen goed te stellen dat de **sociale verkiezingen** gepaard gaan met profileringsdrang van fracties en sociale onrust. Dat blijkt echter niet de berichtgeving in de pers. Deze week gaf de pers verslag uit van slechts één staking, nl. die bij **Brussels Airlines** (zie verder). Dat kan natuurlijk uitgelegd worden door het feit dat de loononderhandelingen 2023-2023 al achter de rug liggen. Als er stakingen dreigen uit te breken zal het eerder zijn n.a.v. herstructureringen.

EUROPEES LUCHTVERKEER

Ondanks het feit dat de onderhandelingen verder liepen bleven ACV Puls en CNE dreigen met een staking van het **cabinepersoneel van Brussels Airlines** op om van 28 februari tot 1 maart. Woensdag 28 februari 2024 werd er nog onderhandeld zonder dat er een akkoord uit de bus kwam.

BBTK en ACLVB sloten zich niet aan bij de actie. ([VRT](#)) De staking had een beperkt effect: acht op de tien vluchten gingen door. ([HLN](#))

Staking vrijdagmiddag bij het vliegend personeel van **Austrian Airlines** bij gebrek aan vorderingen in de cao onderhandelingen over de lonen. (Luchtvaartnieuws 1 3)

OPENBARE DIENSTEN

Vakbonden kondigen 24 uren stakingsactie aan op 14 maart in alle Belgische gevangenissen om aandacht te vestigen op de overbevolking (Dagelijkse pers 2 3)

BUURLANDEN

NEDERLAND

De onderhandelingen voor de branche van de **zuivelindustrie** worden opgestart. Vakbonden eisen o.a. een koopkrachtreparatie plus 1 procent koopkrachtverbetering per jaar en een extra feestdag. ([Unie](#))

De onderhandelingen over een sociaal plan met **Ausnutria** zijn stilgevallen. De werkgever heeft een eindbod gedaan dat de werknemers hebben afgewezen. Mogelijks zullen de vakbonden acties op touw zetten. ([Unie](#))

Tweede ronde in de onderhandelingen voor de **sector metaal en techniek** (kleinmetaal – ongeveer 330 000 werknemers) waarvan de cao op 31 maart afloopt. Nog geen concrete resultaten. Vakbond eist inzake koopkracht een loonsverhoging van 10,1 %, automatische prijscompensatie tijdens de loop van de cao en een sectorale koopkrachtverbetering van 100€ bruto per maand. Volgende onderhandelingsronde gepland op 14 maart. (FNV 1 3)

Staking bij technische groothandel **Santrade**, onderdeel van de Sandvik groep voor een aanvullende cao met 10 % loonsverhoging en automatische prijscompensatie. FNV reageert tegen de matige cao die de werkgeversvereniging van de technische groothandel met De Unie heeft gesloten, die ze als ‘gele vakbond’ beschouwt. FNV voorspelt meer stakingen in de toekomst in de technische groothandel (RODINL 29 2)

Staking bij fietsfabrikant **Accell** (met o.m. merken Batavus en Sparta) ingevolge de reorganisatie die leidt tot een vermindering van het aantal banen (100 à 150 op een totaal van 670). De onderhandelingen over het sociaal plan zijn vastgelopen. (NOS 1 3)

FRANKRIJK

De werknemers van de **RATP** hebben een stakingsaanzegging betekend van 5 februari tot 9 september. De bedoeling is om paretacties te organiseren gedurende heel die periode om druk uit te oefenen op de indexering van de lonen en een arbeidsduurvermindering tot 32 uren per week. ([Le Parisien](#))

Stemmen gaan op om de stakingen te verbieden tijdens de olympische spelen. ([Ouest France](#))

De diensten voor de weersvoorspelling blijven onderhevig aan stakingsacties, gepland tot en met 4 maart. (Cestlagreve 26 2)

DUITSLAND

Staking regionaal openbaar vervoer op donderdag en vrijdag in grote delen van het land zoals in de steden Berlijn, Keulen en Hamburg. (Duitslandinsituut.nl 29 2)

WOORDSPELING

Wat gebeurt er als een collectieve arbeidsovereenkomst afloopt? Na zijn geldigheidsperiode blijft een cao in België *doorwerken* en in Nederland *nawerken*. Je zou kunnen spreken van een bijwerking maar van overwerk is geen sprake.

LOONVORMING

LOONKOSTENEVOLUTIE

Uit het tussentijds verslag van de Centrale Raad van het Bedrijfsleven over de **loonkostenhandicap** kan men afleiden dat de loonnorm, berekend volgens de bestaande loonnormwet, geen ruimte zal geven voor loonsverhogingen in 2025-2026. ([CRB](#))

LOONKLOOF MANNEN-VROUWEN

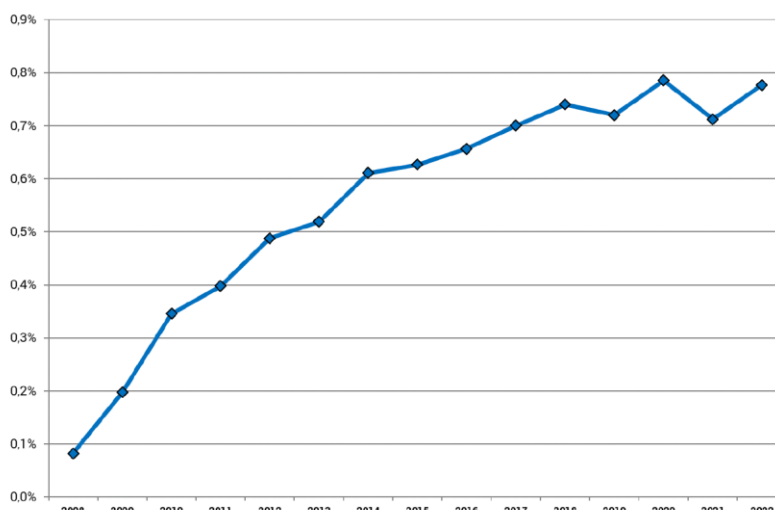
Verrassend op hoeveel manieren men de **loonkloof tussen mannen en vrouwen** kan berekenen. Er zijn verschillende bronnen en verschillende correctiemethodes. Wat zijn de resultaten? ([CRB](#))

- De loonkloof per gepresteerd uur bedraagt 8% o.b.v. administratieve gegevens en 5% o.b.v. een enquête.
- Omdat vrouwen minder werken dan mannen bedraagt de niet-gecorrigeerde loonkloof die geen rekening houdt met de genderverschillen op vlak van de gepresteerde arbeidsduur 21%.
- Het goede nieuws is dat de loonkloof, hoe men die ook berekent, vermindert en dat België beter scoort dan de meeste andere Europese landen.
- Alternatieve verloningsvormen worden vaker toegekend aan mannen dan aan vrouwen. Bij wijze van voorbeeld krijgen meer dan dubbel zoveel mannen een bedrijfswagen ter beschikking dan vrouwen.
- De loonkloof is groter in de privésector dan in de openbare sector, in grotere ondernemingen dan in kleinere, voor oudere werknemers dan voor jongere.
- Er zijn veel verklaringen en weinig rechtvaardigingen.

NIET-RECURRENTE RESULTAATSGEBONDEN VOORDELEN (CAO NUMMER 90)

De toepassing van cao nummer 90 betreffende niet-recurrente resultaatsgebonden voordelen schommelt sinds 5 jaren tussen de 0,7 en 0,8 procent van de brutolonen die aangegeven zijn aan de RSZ.

Figuur 12: aandeel van de niet-reurende resultaatgebonden voordelen: jaarlijks gemiddelde in percentage van het RSZ-brutoloon, privé-sector.

Eind 2023 waren er 9 sectorakkoorden van toepassing over niet-reurende resultaatgebonden voordelen. Op ondernemingsniveau telde men 2.484 bedrijfsakkoorden en 8.006 toetredingsakten. [\(CRB\)](#)

Commentaar

Jammer dat het verslag geen melding maakt van het aantal werknemers die dergelijke bonus genieten.

KOOPKRACHTPREMIES

83 paritaire (sub)comités die samen 1,9 miljoen werknemers tellen hebben een sectorale regeling voor het toekennen van een koopkrachtpremie uitgewerkt. 98 paritaire (sub)comités, goed voor 1,8 miljoen jobs, hebben dat niet gedaan. Deze cijfers zeggen nog niets over het aantal werknemers die effectief een koopkrachtpremie genoten.

De criteria waren zeer uiteenlopend (en mag zich afvragen waarom). De vaakst weerkerende criteria waren de operationele bedrijfswinst (code 9901) en winst van het boekjaar (code 9905). Om te bepalen of deze winst hoog of uitzonderlijk hoog werd de voor de berekening gekeken naar voorgaande jaren, of naar een bepaald niveau of nog naar beide criteria. [\(CRB\)](#)

SECTORAAL OVERLEG

De vakbonden van de **huishoudhulpen** voerden vrijdag 23 februari een protestactie in Brussel voor de deuren van BNP Paribas Fortis tegen het opzeggen van de cao betreffende de eindejaarspremie en de syndicale premie. De bank werd gevisieerd omdat die aandeelhouder van het grootste dienstenchequesbedrijf is. [\(Nieuwsblad\)](#)

Commentaar.

De vakbonden blijven de stelling verspreiden dat elke huishoudhulp gemiddeld 400 euro verliest omdat twee werkgeversorganisaties de cao hebben opgezegd. Ze doen de moeite niet om uit te leggen dat door het doorwerkingseffect van cao's enkel de werknemers die na 31 december van vorig jaar aangeworven zijn geen recht hebben op de eindejaarspremie. Het is geweten dat werkgevers van de sector op ondernemingsniveau toegezegd hebben dat ze hoe dan ook de eindejaarspremie aan al hun huishoudhulpen zullen betalen.

De Regering van het Brusselse Gewest heeft de hervorming van de **dienstenchequesector** goedgekeurd. Het regionaal kader voorziet dat vanaf 2025 de subsidiëring van dienstenchequesbedrijven afhangt van (1) voorafgaande bezoeken aan de werven en (2) een jaarlijkse opleiding van 16 uur per jaar.

Commentaar.

Opleiding in de sector wordt een hybriede systeem. De federale regeling geeft de werknemer het recht op 5 dagen opleiding en de Brusselse regeling verplicht de werkgever 16 uren opleiding te organiseren.

Met deze regeling treedt Het Brussels Gewest op in de federale bevoegdheden inzake arbeidsverhoudingen en ook inzake preventie en bescherming op het werk.

ONDERNEMINGSOVERLEG

In Merksem hebben de bedienden van de productiesite veevoeder van Aveve op dinsdag 20 februari het werk neergelegd om hun ongenoegen te uiten over de hoge werkdruk en het uitblijven van een premie van 750 euro. ([Nieuwsblad](#))

De saga van **Delhaize** is nog niet afgelopen. De vakbonden maken zich op om sociale verkiezingen af te dwingen bij de 'grote zelfstandigen' die meerdere winkels met het merk Delhaize uitbaten. ([DS](#))

OPENBARE DIENSTEN

De werknemers van **Le service d'Aide à la Vie Journalière de Liège** zijn dinsdag 20 februari in staking gegaan tegen het HR-beleid gevoerd door een privé consultant. ([RTBF](#))

EUROPEES LUCHTVERKEER

Op verschillende Duitse luchthavens heeft het grondpersoneel van **Lufthansa** het werk neergelegd van dinsdag 20 tot woensdagavond 21 februari. De staking komt er na mislukte onderhandelingen voor meer loon voor 25.000 personeelsleden. ([VRT](#))

ACV Puls en CNE roepen het **cabinepersoneel van Brussels Airlines** op om van 28 februari tot 1 maart te staken. BBTK sluit zich niet aan bij de actie. ([DS](#))

Op de luchthaven van Zaventem is maandag 26 februari een spontane staking uitgebroken bij bagageafhandelaar **Aviapartner** uit ontevredenheid over de werkomstandigheden. ([VRT](#))

IN DE BUURLANDEN

NEDERLAND

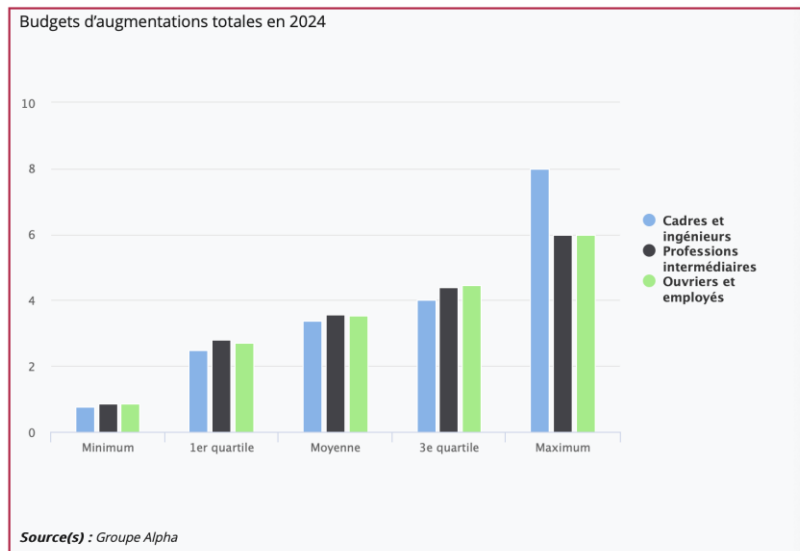
De rust komt niet terug bij **Aviko** in het Limburgse Lomm. De werknemers legden het werk neer van donderdag 22 tot zondag 28 februari om een betere loonsverhoging af te dwingen. Vakbond FNV eist een loonsverhoging van 5,3 procent en de automatische indexering van de lonen. ([NOS](#))

FRANKRIJK

Goed en slecht nieuws voor de toeristen. Na vijf dagen staking is de **Eifeltoren** weer toegankelijk. Maar de prijs voor de toegang wordt 20 procent duurder. ([La Tribune](#))

De totale verhogingen (algemeen en individueel) waarover in 2024 in de bedrijven in de steekproef wordt onderhandeld, zullen gemiddeld 3,5% bedragen, na 4,6% in 2023. ([Groupe Alpha](#))

ELDERS IN DE WERELD

De openbare ziekenhuizen en gezondheidsinstellingen van **Marokko** zijn op 23 februari getroffen door een staking. De vakbonden eisen dat de regering de afspraken nakomt die eerder zijn gemaakt. ([Marokko.nl](https://www.marokko.nl))

In Zuid-Korea staken de jonge artsen tegen de regeringsplannen om de instroom van artsen te verhogen met 60 procent. ([VRT](https://www.vrt.be))

Een politieke partij die het minimumloon wil verhogen. De bevoorrechte zetel van de Boerenbond in het interprofessioneel overleg. De vakbonden van de SNCF voorbijgestoken. Nederland zet zich op om de herinnering aan de gedurfde staking in 1941 levendig te houden. De aantrekkingskracht van Valentijn op stakers.

MINIMUMLONEN

De PS gaat de verkiezingsstrijd aan met een voorstel om het minimumloon te verhogen tot 2.800 euro. ([De Tijd](#))

Commentaar.

Anderen zullen het voorstel politiek kaderen en commentaar geven over de sociale en economische gevolgen van een verhoging van het minimumloon met 40 procent. Wat ons opvalt is dat een politieke partij met een imago het sociaal overleg genegen te zijn voorstelt dat de overheid het minimumloon zou bepalen.

Loonvorming in België is traditioneel een domein van het sociaal overleg. We zijn een land met een conventioneel minimumloon. De automatische indexeringsstaat in cao's geschreven. Zowel de Nationale Arbeidsraad als de paritaire comités hebben cao's gesloten over minimumlonen. De verhoging van het minimumloon is een van de laatste wapenfeiten van de Groep van Tien.

BOERENORGANISATIES

Zijn de boerenorganisaties representatief? De recente protesten van landbouwers bewijzen dat ze het vertrouwen van hun achterban verloren hebben. ([De Tijd](#))

Commentaar

Dit bericht was een aanleiding om een blik te werpen op de rol van de landbouworganisaties in het sociaal overleg.

Op sectoraal niveau tellen we vier erkende representatieve werkgeversorganisaties: de Boerenbond, AVBS Sierteelt- en groenfederatie, Fédération wallonne de l'agriculture (FWA) en de Nationale centrale voor ondernemingen van technische land- en tuinbouwwerken. Het Algemeen Boerensyndicaat (ABS) behoort niet tot deze groep.

Deze vier vertegenwoordigen de werkgevers in drie paritaire comités: PC 132 voor de ondernemingen van technische land- en

tuinbouwwerken, PC 144 voor de landbouw en PC 145 voor de tuinbouw. Deze drie paritaire comités zijn goed voor 42.000 jobs.

Op interprofessioneel niveau zijn de landbouwers als enige sectorale organisatie aanwezig. De Boerenbond heeft een zetel op de werkgeversbank in de Nationale Arbeidsraad (NAR) naast het VBO, de KMO-organisaties (Unizo en UCM) en de vereniging van niet-commerciële organisaties (Unisoc). In de Groep van Tien²⁶ zetelen dezelfde organisaties m.u.v. de socioprofit.

De Groep van Tien, met de Boerenbond en zonder Unisoc, hoe kan dat uitgelegd worden? Wiskundig zeker niet. De Boerenbond is een Vlaamse feitelijke vereniging die 16.000 leden telt wat goed is voor zeven op de tien land- en tuinbouwbedrijven in Vlaanderen waaronder talrijke gerund worden door zelfstandigen zonder personeel. Unisoc vertegenwoordigt de quataire sector die goed is voor één miljoen jobs.

In het interprofessioneel akkoord van de Groep van Tien voor de jaren 2007-2008 (NAR) liet de Boerenbond zijn enige zichtbare voetafdruk achter in wat ingewijden de champignonclausule noemen. Op het allerlaatste moment kon de onderhandelaar een clausule in de tekst lassen die belangrijk was voor de piepkleine champignonteelt en totaal onbelangrijk voor de de andere spelers. Het ging om de oproep van de Groep van Tien om deze sector vrij te stellen van de doorstorting van de bedrijfsvoorheffing van de lonen van de arbeiders.

SECTORAAL OVERLEG

Op 1 januari 2024 waren in de 162 paritaire comités en subcomités 5.228 mandaten te begeben. Deze mandaten werden bezet door 2.898 personen, waarvan 1.907 mannen en 991 vrouwen. ([FOD WASO](#))

ONDERNEMINGSOVERLEG

Als gevolg van een collectief ontslag bij **Friesland Campina te Lummen** zullen de lokale HR-diensten verdwijnen. Dat maakt de mensen ongerust, zegt ACV, omdat de ze dan geen aanspreekpunt hebben voor hun vragen. De informatie- en consultatieronde loopt nog door en de actie is beperkt tot het uitdelen van flyers. ([VRT](#))

---

²⁶ De Groep van Tien is de groep van de toponderhandelaars van de sociale gesprekspartners. Hoewel deze groep op geen enkele juridische basis rust is dit orgaan feitelijk het beslissingscentrum voor de belangrijkste sociale vraagstukken, zoals de loonvorming. Hier worden interprofessionele akkoorden (IPA) gesloten. Deze akkoorden zijn in feite politieke akkoorden zonder juridische waarde. Ze worden omgezet in cao's gesloten in de NAR of vertaald door de wetgever in wetten of besluiten. De Groep van Tien functioneert niet meer sinds enkele jaren.

Alle 128 winkels van **Delhaize** hebben een koper gevonden. ([Le Soir](#)) Het syndicaal verzet tegen de franchisering van de winkels kostte de werkgever 250 miljoen euro. ([De Standaard](#))

Commentaar

Bij de franchisering van de 128 winkels zijn er 9.000 bedienden betrokken. De geciteerde kosten komen neer op 27.777 euro per bediende.

OPENBARE DIENSTEN

De **speciale eenheden van de federale politie** dreigen wegens hun aanhoudende onderbemanning met stakingsacties tot eind deze maand. ([Nieuwsblad](#))

BUURLANDEN

NEDERLAND

De automatische loonindexering mag dan geen algemeen geldende cao-afspraken zijn zoals in België, op ondernemingsniveau wordt er wel om gestreden. Enkele voorbeelden uit de actualiteit van de laatste weken. De werkgever van **Cosco Shipping Lines & Cross-Ocean** wil af van de bestaande automatische prijscompensatie (APC). ([CNV](#)) Een cao voor de werknemers van **Koole**, een tankopslagbedrijf in de haven van Rotterdam, voorziet in een APC met bovenop een loonsverhoging van 8 procent gespreid over vijf jaar. ([PZC](#)) De APC was ook de inzet in de onderhandelingen bij **Wilhems Port Services** ([CNV](#)) en **Aviko in Lomm** ([FNV](#)) en **Aviko in Steenderen** ([FNV](#)). Bij **LC Glass** is er een akkoord over een kliksysteem: als de inflatie hoger uitvalt dan 5% in 2024 dan gaan de sociale partners in overleg passende afspraken maken. ([CNV](#)) Bij **Blue Amigo** bleef de collectieve afspraak beperkt tot een eenmalige indexering. ([CNV](#))

De leden van CNV en FNV hebben het eindbod van de werkgevers voor een nieuwe cao **Tuinzaadbedrijven** met een ruime meerderheid verworpen. Zij vinden een loonsverhoging van 5% te laag om de inflatie van de afgelopen jaren mee te compenseren. ([CNV](#))

Nieuws bij NS (**Nederlandse Spoorwegen**): de onderhandelaars bereikten een voorakkoord met een loonsopslag van 6,6 procent. 51 procent van de ondervraagde vakbondsleden van FNV zegt achter de nieuwe cao te staan. De leden van spoorvakbond VVMC stemden tegen. Onvoldoende draagvlak, vindt vakbond FNV en roept deze reden in om opnieuw te onderhandelen over een loonsverhoging die de inflatie compenseert. ([Treinreiziger](#))

Bij **Zeeland Refinery** is de loonsverhoging beperkt tot 6,2 procent. ([FNV](#)) De fabrieksmedewerkers van **AkzoNobel** zullen 10 procent meer verdienen, het kantoorpersoneel 9 procent. ([FNV](#))

Er is een akkoord in de **groothandelbranche van banden en wielen** (7.000 werknemers) ([CNV](#))

Volgens [AWVN](#) vallen de loonafspraken in januari wat lager uit.

De Nederlanders bereiden zich voor op de herdenking van de **Februaristaking**. In februari 1941 gingen de werknemers in staking uit protest tegen de anti-joodse maatregelen van de Duitse bezetter. ([Oost-online](#))

Commentaar. Ook in België werd er in 1941 gestaakt. Het begon op 10 mei met een betoging van vrouwen tegen het voedseltekort. Op 12 mei legden 70.000 metaalarbeiders het werk neer gedurende 21 dagen, ondanks het uitdrukkelijk verbod van staking van de militaire bezetter. Het verzet sloeg over naar het Limburgse steenkoolbekken. I.t.t. Nederland draaide het open conflict niet om de Jodenvervolgung maar om materiële eisen, nl. voldoende voedselvoorziening en lonen. Dit open verzet was het startsein voor de uitbouw van de clandestiene communistische vakbeweging, meer in Brussel en Wallonië dan in Vlaanderen. (Voor meer informatie: Dirk Luyten, [Stakingen tijdens de tweede wereldoorlog in België](#))

FRANKRIJK

De controleurs van de **SNCF** staken van donderdagavond 15 tot maandagmorgen 19 februari voor beloofde nieuwe loonvoordelen. De actie ging uit van de bestuurders zelf en niet van de vakbonden. ([Franceinfo](#)) Het gevolg is dat de vraag naar carpoolen en bussen zoals Flixbus (n.b. een filiaal van SNCF) en binnenlandse vluchten explodeert. ([Le Point](#))

Commentaar

Een staking die de treinen gedurende meer dan drie dagen doet stil staan is op zich al een bijzondere actie. Maar achter deze staking schuilt nog een opmerkelijk fenomeen: de staking die het spoorverkeer in de war stuurde werd op gang getrokken door een kleine groep controleurs (5.000 controleurs van de 145.000 medewerkers van de SNCF) en niet door de vakbonden.

Omdat werknemers het individueel recht hebben om te staken konden zij het conflict ontketenen buiten de structuren van het sociaal overleg. Er kwam geen vakbond bij te pas om het verzet te coördineren. Dat kon wel via WhatsApp en Facebook. Eén vakbond, SUD Rail, recupereerde het verzet. Deze vakbond vertegenwoordigt minder dan 20 procent van de medewerkers van de SNCF.

Na de gele hesjes en het boerenprotest is deze staking een signaal voor het middenveld. In deze conflicten slagen de zgn. representatieve organisaties er niet in om belangentegenstellingen te kanaliseren in ruil voor hun erkenning als gesprekspartner. Omdat het hen niet lukt geven zij ruimte aan grotere groepen om een algemeen protest te uiten of aan kleinere groepen om op te komen voor louter eigenbelang zonder rekening te houden met het geheel.

Dergelijke corporatistische acties, zoals we ook kennen bij de Belgische spoorwegen, bezorgen hoofdbrekers voor de overheid die de plicht heeft een minimum dienstverlening van de vitale sectoren te organiseren. Ze lokken onbegrip uit bij de burgers, die de ongemakken ondergaan. Volgt de publieke opinie die sommige politici overhaalt om initiatieven te nemen om het stakingsrecht strenger te regelen.

Stakingen door een revolterende achterban volgen niet de geijkte procedures die vakbonden geacht worden te volgen vooraleer ze hun achterban oproepen om het werk neer te leggen. Elke wilde staking is een contestatie van het gezag van de syndicale leiders en ondermijnt de legitimiteit van de vakbonden zelf. Dat was het risico dat de vakbonden beseften tijdens de ongecontroleerde [stakingen van de Limburgse mijnwerkers in 1970](#).

(Dit commentaar is geïnspireerd door [Le "Breaking Bad" de la SNCF](#), geschreven door Stephanie Matteudi-Lecocq en [Vers de nouvelles articulations entre syndicalisme et action politique?](#) geschreven door Michèle Tallard.)

Zo'n 10.000 werknemers in de Duitse **retailsector** hebben vrijdag het werk neergelegd om druk uit te oefenen op de loononderhandelingen. Met deze eerste waarschuwingsstaking werden vooral de landelijke warenhuisketen Edeka gevisieerd. De vakbond Verdi bereidt zich voor op stakingen in de volgende weken. ([Frankfurter Rundschau](#))

EUROPESE LUCHTVAART

De voormalige **Martinair-vliegers** die overgenomen zijn door KLM zetten hun acties door om gelijke rechten en arbeidsvoorwaarden te bekomen als hun collega's van KLM. ([Up in the sky](#))

De sociale onrust bij **Brussels Airlines** neemt weer toe. Het sociaal overleg hapert bij het cabinepersoneel. De vakbonden van de piloten hebben, zoals het moet, een verzoening aangevraagd omdat de partijen het oneens blijven over de indexering van de voordelen uit het cafetariaplan. ([Le Soir](#))

De Duitse vakbond Verdi heeft het grondpersoneel van luchtvaartconcern **Lufthansa** opgeroepen tot een nieuwe grote staking op dinsdag 20 februari. ([Ver.di](#))

ELDERS IN DE WERELD

De sociale onrust blijft aanslepen in **Finland**. Honderddertigduizend Finnen staakten op vrijdag 16 februari tegen de arbeidsmarkthervormingen van de regering. ([Crisis24](#)) Het ziet ernaar uit dat het land in transitie is. Het traditioneel tripartiet en sterk gecentraliseerd sociaal overleg, gebaseerd op samenwerking en vertrouwen, is op de helling komen te staan. ([Social Europe](#))

Staken op Valentijn, dat is bijzonder. In de States hebben de chauffeurs van Uber, Lyft en Doordash juist die dag voor een stakingsactie uitgekozen (Marketscreener 12 2) en in de UK zijn het die dag de maaltijdbezorgers en het Amazon-personeel die actie voerden (MSN 13 2). Maar een Nederlandse rechter dwingt de stakers om bloemen te leveren. (Zie vorig weekoverzicht).

OP DE KEPER BESCHOUWD

Moegetergerde cipers, revolterende poetshulpen, onrustige postbodes, ontevreden politiemensen, onbegrepen treinbestuurders, onzekerheden bij Arcelor-Mittal in Zelzate en Audi in Vorst, hopeloze boeren, wilde stakingen bij het streekvervoer. Het jaar 2024 wordt precies een woelig jaar voor de politiek, een verkiezingsjaar bovendien. ([DS](#))

SECTORAAL OVERLEG

De vakbonden van de sector van de dienstencheques wouden de aandeelhouders een poets bakken. “Tijd voor grote schoonmaak” zeggen de vakbonden. In hun nieuw actieplan zetten de vakbonden de aandeelhouders “die het meeste geld opslokken” persoonlijk onder druk, met name door hun namen en woonplaatsen te publiceren op een website. Het is ook de bedoeling om acties te organiseren op die adressen. “Ze moeten weten dat ze vroeg in de ochtend gewekt kunnen worden, dat we naar hen thuis kunnen gaan”, zo vuurden de bonden hun militanten aan. ([Nieuwsblad](#)) De adressenlijst werd na twee dagen van het internet verwijderd. (Eigen informatie)

Commentaar.

Wat is de stand van zaken van het gesubsidieerde model van profitbedrijven die 150.000 poetshulpen (80.000 voltijds equivalente jobs) inschakelen om 1 miljoen gezinnen te ontzorgen?

De werkgevers klagen aan dat ze de stijgende kosten niet kunnen doorrekenen aan de klanten. Ze zeggen een winstmarge te hebben van amper een half procent op de omzet. 37 procent van de werkgevers, vooral kleinere en sociale organisaties die samen 20 procent van de huishulpen tewerk stellen, zijn verlieslatend volgens een studie van GraydonCreditsafe. Vakbonden wijzen naar de winstcijfers op kapitaal van de grootste werkgevers.

De bevoegde inspectiediensten stellen vast dat het welzijnsbeleid bij vele werkgevers ondermaats is.

De prijs van een cheque verschilt per regio: negen euro in Vlaanderen, tien à twaalf in Wallonië en Brussel.

Administratieve kosten doorrekenen aan de klant kan in Vlaanderen, niet in Wallonië. Werkgevers stellen dat dit verbod de vrijheid van ondernemen wurgt.

De fiscale aftrekbaarheid verschilt van regio tot regio.

De werkgeversorganisaties hebben de cao opgezegd met in dezelfde tekst de modaliteiten van de eindejaarspremie en de syndicale premie (beide premies worden betaald door het sociaal fonds). Om de werknemers niet te treffen stellen ze de vakbonden voor om een nieuwe cao te sluiten met alleen de eindejaarspremie. Tot nu toe zijn de vakbonden niet ingegaan op dit aanbod.

De scène wordt bezet door drie partijen die vertegenwoordigd zijn door tien organisaties: (1) de werkgevers vertegenwoordigd door drie federaties, (2) de werknemers vertegenwoordigd door drie vakbonden en (3) de belastingbetalers, die twee derden van de factuur betalen, vertegenwoordigd door de drie regionale overheden (directe subsidie) en de federale overheid (fiscale aftrekbaarheid). De vierde partij, die minder dan een derde van de kosten betaalt, bestaat uit de klanten die geen aparte vertegenwoordiging hebben maar die wel door de politiek ontzien wordt. Elke partij vindt dat de andere partijen de factuur moeten betalen. Deze complexiteit verklaart de patsituatie die de zwakste partij, de poets hulpen, gijzelt.

De inzet is de toekomst van het model. Bij ongewijzigd beleid worden de kleinere spelers van de kaart geveegd en wordt op langere termijn het privé initiatief versmacht. De bal ligt bij de overheden die moeten bepalen wat hun (kern)taak is in dit dossier.

OPENBARE DIENSTEN

Een aanhoudend dispuut tussen het personeel en de directeur van de afvalintercommunale **Incovo** in Vilvoorde leidde tot een spontane staking. ([HLN](#))

Licence to strike bij Bpost. De vakbonden dienden een formele stakingsaanzegging in bij de directie van Bpost zonder de leden op te roepen tot een algemene neerlegging van het werk. Een signaal of oproep tot redelijkheid (sic) omdat er geen plan van aanpak is om het verlies van contract voor de verdeling van kranten op te vangen. ([DS](#)) Een derde van de postkantoren in Brussel en Wallonië gingen dicht, in Vlaanderen vijf. Bijna alle krantenrondes werden uitgevoerd. ([VRT](#)) De minister bevoegd voor de Post lanceert in een gesprek met kranten de idee om de postbodes de job van gevangenisbewaker aan te bieden. ([De Tijd](#))

De oproep tot een estafette-staking van de **cipliers** (zie vorige week) lijkt goed opgevolgd te zijn. ([Nieuwsblad](#))

Dankzij een plan van aanpak voor hun veiligheid hebben de chauffeurs van de TEC van Luik en Verviers na een staking van een week het werk weer aangevat. ([RTBF](#))

De chauffeurs van de **TEC** met stelplaats Baulers (Waals Brabant) gingen donderdag 8 februari in staking om veiligheidsmaatregelen te eisen. ([RTL](#))

NEDERLAND

Harde loononderhandelingen bij **Zeeland Refinery** ([CNV](#))

Een sociaal plan maakte een einde aan de acties bij melkpoederbedrijf **Ausnutria**. ([NOS](#))

EUROPESE LUCHTVAART

Boven Europa hangt altijd een staking van piloten of cockpitpersoneel in de lucht.

Vakbond Verdi heeft op woensdag 7 februari het grondpersoneel bij **Lufthansa** opgeroepen gedurende 27 uren het werk neer te leggen om de druk op de loononderhandelingen op te voeren. ([Tagesschau](#)) De reactie van de maatschappij dat de staking onverstandig is heeft niet veel invloed gehad. ([MarketScreener](#))

Een rechter vindt dat het recht op liefdesverklaring voorrang heeft op de vrijheid van staking. De voormalige Martinair-vrachtpiloten mogen doorgaan met hun staking bij **KLM**. De rechter ging niet in op het verzoek

van de werkgever om de staking te verbieden maar hij legt wel een voorwaarde op: de vakbond moet minstens acht uren voor vertrek van betreffende vlucht de staking aankondigen. Pikant detail: de rechter oordeelde dat de staking de vluchten met bloemen tot Valentijndag niet mogen verstoren. ([De Telegraaf](#))

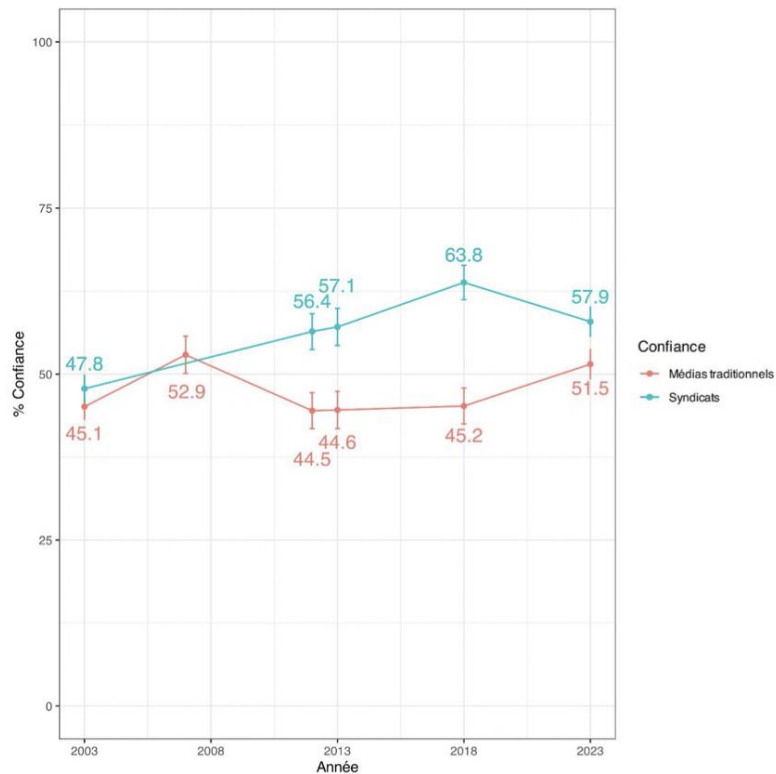
ELDERS IN DE WERELD

Werknemers van **Anheuser-Busch** die vanaf 1 maart in de VS in staking gaan kunnen rekenen op een stakingsvergoeding betaald door de Teamster-vakbond van 1.000 dollar per week. De vakbond zegt 300.000.000 dollar in kas te hebben om de staking te financieren. ([Beursduivel](#))

GRAFIEK VAN DE WEEK

Het totaal van het middelmatig en totaal vertrouwen van de Waalse burgers in de vakbonden bedraagt 57,9 procent en ligt hoger dan het vertrouwen in de politieke instellingen. Dat leert ons [Le baromètre social de la Wallonie 2023](#) uitgegeven door l'institut wallon de l'évaluation, de la prospective et de la statistique.

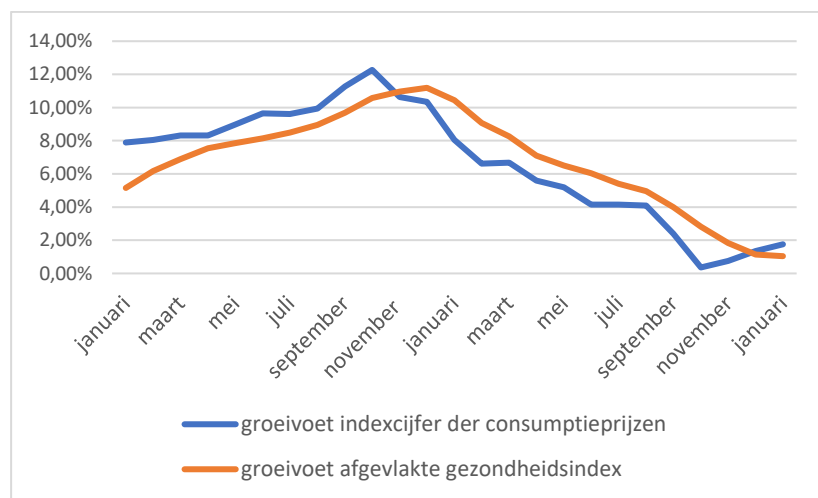
Graphique 4.9 : Évolution de confiance dans les médias et syndicats (2003-2023)

Source et calculs : Enquête BSW 2023 IWEPS

INFLATIE

In januari komt de **index der consumptieprijsen** op 130,08 punten en bedraagt de **inflatie** 1,75%. De inflatie op basis van de **gezondheidsindex**, die in december 130,19 punten bedraagt, stijgt van 1,28% naar 1,71%. De **afgevlakte gezondheidsindex**, die gebruikt wordt voor de indexering van de lonen, bedraagt 126,56 punten, d.i. een stijging op jaarbasis van 1,04%. ([Statbel](#))

Figuur 13: evolutie van de inflatie in de laatste 24 maanden

EUROPA

TOP VAN DE SOCIALE DIALOOG

De Europese Commissie, het Belgische voorzitterschap van de Raad van de EU en de Europese sociale partners hebben op 30 januari in Hertoginnedal een **tripartiete verklaring voor een bloeiende Europese sociale dialoog** ondertekend. Dit is een plechtige verklaring die het belang van de sociale dialoog benadrukt om de uitdagingen voor onze economieën en arbeidsmarkten aan te pakken. ([beEU](#))

Blauw overheerst: blauwe achtergrond, mannen in blauwe pakken (m.u.v. twee Belgen, Rudi Delarue, voorzitter van de Nationale Arbeidsraad, en federaal minister Frank Vandenbroucke), blauwe dassen voor de heren en blauwe sjaal van Esther Lynch, secretaris generaal van ETUC. Ursula von der Leyen in paars (of is het magenta?) valt hiermee op.

BOERENPROTEST

Het boerenprotest domineerde de Belgische actualiteit maar is eigenlijk een Europees fenomeen. (Alle media)

Commentaar. Toegegeven, de belangen van de boeren mogen dan niets te maken hebben met arbeidsverhoudingen en wijzelf zijn geen specialisten in landbouw. Maar wij vinden dat een vergelijking met collectieve acties van werknemers en vakbonden een interessante oefening is.

1. *Het boerenprotest heeft iets anarchistisch, zoals de acties van de gele hesjes. De landbouworganisaties type Boerenbond en lobbygroepen zoals het Algemeen Boerensyndicaat houden zich stil. Dat is ondenkbaar bij werknemersprotest waar de vakbonden de onmisbare schakel zijn omdat zij ofwel stakingen organiseren ofwel spontane stakingen erkennen.*
2. *Het verzet vindt tezelfdertijd plaats in heel wat Europese landen en vertaalt een diepe en breed gedragen malaise.*
3. *In België alleen al kost het protest 100 miljoen euro, schade die gedragen wordt door burgers en bedrijven die niet betrokken zijn bij het landbouwbeleid([DS](#)).*
4. *De landbouwers hebben vele en diverse redenen om te protesteren. Je vindt nergens een eisenbundel maar kan via de pers druppelsgewijs de klachten inventariseren. In Nederland komen boeren in actie om hun onvrede over de*

stikstofregels uit te spreken, in Frankrijk protesteren ze tegen een verbod op bestrijdingsmiddelen, in Spanje gaat het over watergebruik, in België laten ze van zich horen over dalende inkomsten, bergen administratie en strengere milieuregels, in Duitsland klagen ze de dieseltaks aan. Europa is overal de kop van Jut omdat de internationale handelsverdragen de import van goedkope voedingsmiddelen vergemakkelijken, het een onhaalbare bureaucratie oplegt en de boeren verplicht vier procent van de grond braak te laten liggen. Komt daarbij dat Vlaamse boeren Colruyt en voedingsbedrijven verwijten de prijs van de akkers op te drijven. Het is wachten totdat ze Natuurpunt viseren. De agro- en de voedingsindustrie en de voedingshandel worden verweten de prijzen te drukken. De consument gaat vrijuit.

5. *Het protest van de landbouwers is geen klassenstrijd maar een opstand tegen de overheid (zoals de boerenopstand tegen de hervormingsplannen van Europese commissaris Sicco Mansholt in 1971), of beter tegen overheden: de Europese Unie (die terloops gezegd 30 procent van zijn budget besteedt aan landbouw), de nationale regering en de regionale regering.*
6. *Vakbondsleiders riskeren bij blokkering van de openbare weg een strafrechterlijke vervolging en onbekende boeren bij baldadigheden een burgerrechtelijke eis tot schadevergoeding. ([De Tijd](#))*
7. *Rekken in de supermarktketens geraken leeg. Retailbedrijven stappen naar rechters om bevelschriften te bekomen tegen actievoerders die hun distributiecentra versperren. ([De Tijd](#))*
8. *Boeren protesteren niet door het werk neer te leggen of door te weigeren hun producten te verkopen.*
9. *Zij stappen niet te voet om in brede kolonnen te betogen maar rijden met indrukwekkende trekkers in lange kolonnen.*
10. *Blokkades en vuurhaarden gaan altijd samen.*
11. *Er zijn drie kleuren van trekkers: (in volgorde) groen, blauw en rood. ([DS](#))*

SECTORAAL OVERLEG

DIENSTENCHEQUES

Verskillende dienstenchequebedrijven factureren de klant hogere administratieve kosten. De gemiddelde marge per uur poetshulp bedraagt 0,55 procent. 37 procent van de bedrijven zijn verlieslatend ([De Tijd](#)) De vakbonden beraden zich over stakingen van poetshulpen, nadat opnieuw is gebleken dat 3 op de 4 gecontroleerde dienstenchequebedrijven de welzijnswet niet naleven. ([De Tijd](#)) Die vaststelling komt boven op de

opzegging van de cao betreffende de eindejaarspremie (zie weekoverzicht 2024/01).

Commentaar.

Het gebrek aan winstgevendheid, betwist door de vakbonden, wordt uitgevochten door druk te zetten op de werknemers. De poetshulpen die aangeworven worden na 31 december 2023 (en niet alle zoals in de pers staat) hebben geen recht op een eindejaarspremie. De inspectie stelt vast dat de welzijnswet op grote schaal niet wordt nageleefd. Op die manier willen de werkgeversfederaties de vakbonden aan de onderhandelingstafel brengen om het verdienmodel van de sector te herijken.

Deze sector is zwaar gesubsidieerd en is sinds vorig jaar uit de lethargie gestapt om de prijs voor de klant te verhogen in plaats van de loononderhandelingen te blokkeren en hogere subsidies te eisen. Dit lost het conflict tussen werkgevers en vakbonden niet op. Volgens de sectorale prijzencontrole mag de prijsverhoging niet dienen om de lonen te verhogen. De Regering weigert de faciale waarde van de dienstencheque te verhogen die zou toelaten de loonvoorwaarden te verbeteren.

De toekomst zal uitwijzen of de al bij al beperkte prijsverhoging en een eventuele afschaffing van de fiscale aftrekbaarheid een drempel zullen zijn voor de middenklasse om nog beroep te doen op gesubsidieerde dienstverlening. Als de prijselasticiteit groot zou blijken, dan kunnen we spreken van een subsidiëring van de hogere middenklasse en van een Mattheuseffect.

ONDERNEMINGSOVERLEG

Werkgever en vakbonden van **Vasco** in Dilsen-Stokkem ondertekenden een sociaal plan voor 64 ontslagen werknemers. ([VRT](#))

Het ontslag van een werknemer die een blikje bier vanop de band pakte was de druppel die de emmer van frustraties bij de werknemers van **AB InBev in Leuven** deed overlopen. 400 werknemers gingen in twee dagen staking. ([Leuven Actueel](#))

De staking van vorige week in de brouwerij van **Hoegaarden** bloedde leeg zonder akkoord. ([Leuven Actueel](#))

OPENBARE DIENSTEN

Collectieve werkweigering. Het personeel van de Antwerpse **gevangenis** in de Begijnenstraat in Antwerpen sluit voorlopig de deuren voor nieuwe gedetineerden door overbevolking. ([Nieuwsblad](#))

Volgende week gaat elke dag het personeel in verschillende **gevangenissen** het werk neerleggen omdat een anti-agressieplan uitblijft. ([HLN](#))

De vakbonden dienen bij **Bpost** een stakingsaanzegging in voor volgende donderdag omdat ze zich zorgen maken over de toekomst van hun bedrijf en omdat de Regering geen plan van aanpak heeft. Toch is het niet echt de bedoeling om te staken (sic). ([Nieuwsblad](#))

Spontane acties op maandag 29 januari bij de stelplaatsen van de **TEC** Luik-Verviers in Robermont, Rocourt en Jemeppe. De reden is een reeks gevallen van agressie tegen chauffeurs. ([Krantenkoppen](#))

De onderhandelingen tussen de politievakbonden en de politiek verlopen moeizaam. De bonden willen een loonsverhoging afdwingen, maar de lokale besturen zien het niet zitten om in het jaar van de verkiezingen extra budget te beloven. ([De Tijd](#))

EUROPESE LUCHTVAART

1.100 vluchten vanop elf **Duitse luchthavens** werden donderdag 1 februari geannuleerd door een staking van het veiligheidspersoneel dat een hoger loon eist. ([De Tijd](#))

KLM en **Martinair** vragen de rechter in kort geding om de staking van 150 voormalige Martina-piloten uitgeroepen door vakbond AVV te verbieden. (Zie weekoverzicht 2024/03) ([NU](#))

De vakbond Vereinigung Cockpit van **Lufthansadochter Discover** heeft de piloten opgeroepen zondag 4 en maandag 5 februari te staken om druk te zetten op de cao-onderhandelingen. ([MarktScreener](#))

BUURLANDEN

NEDERLAND

Soms zijn wij verbaasd over het aantal paritaire comités en versnippering van het sectoraal overleg in België. Wat dacht je van de sector van de Banden- en Wielenbranche in Nederland? ([FNV](#))

Wie op zoek is naar de resultaten van recent ondernemingsoverleg kan terecht op de website van [FNV](#) en [CNV](#). Deze week kan je een verslag lezen over onderhandelingen bij TUI fly, Leerdam Cristal Glass, Royal Talens, DHL, Gunvor, Ausnutria e.a.

Onderhandelaars van de branche van **woningcorporaties** bereikten een akkoord met 10 procent loonsverhoging. ([FNV](#))

De gesprekken over de verlenging van de maatregelen voor vervroegd pensioen voor zware beroepen verlopen moeizaam. ([RTL](#))

FRANKRIJK

Einde van de drie maanden durende staking in het Parijse **Centre Pompidou**: directie en twee vakbonden sloten een akkoord over de tewerkstelling in het museum, dat vanaf 2025 vijf jaar de deuren sluit voor renovatie. ([Le Monde](#))

DUITSLAND

Vakbond Verdi riep vrijdag 2 februari de 90.000 chauffeurs van het **streekvervoer** in alle deelstaten op om 24 uur lang te staken voor betere arbeidsvoorwaarden. ([NU](#))

Duitse **artsenpersoneel** staat klaar om op 8 februari te staken om de cao-onderhandelingen voor beter loon los te trekken ([De specialist](#))

UK

ASLEF, de vakbond van de **treinbestuurders**, houdt vol met de aanslepende estafettestaking (reeks van korte stakingen die elkaar opvolgen op diverse locaties) voor een hoger loon. ([ASLEF](#))

Unite en **Hitachi Rail** bereikten op 29 januari een akkoord na dagenlange staking. ([Unite](#))

ELDERS IN DE WERELD

Een loonsverhoging van 50%. De piloten van de Amerikaanse vliegtuigmaatschappij **Southwest Airlines** hebben een akkoord

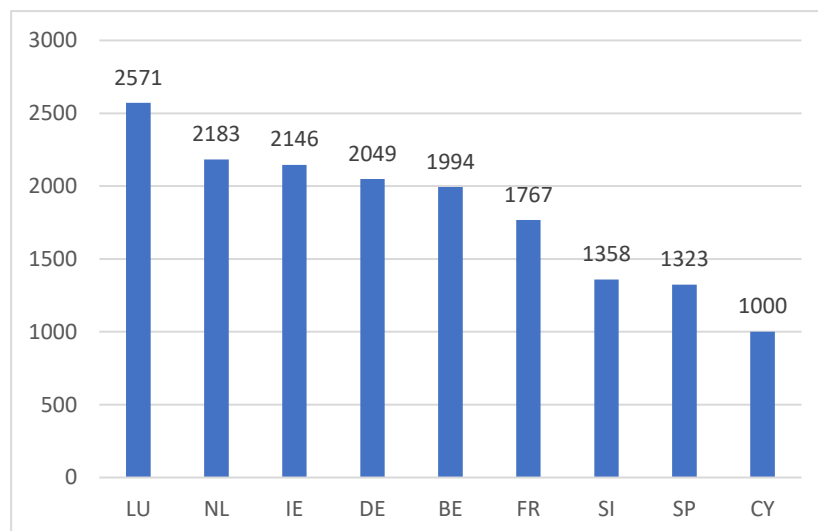
goedgekeurd met een onmiddellijke loonsverhoging van 30% en van nog eens 20% in de vijf komende jaren. ([De Tijd](#))

Staken tegen de beperking van het stakingsrecht. In **Finland** zijn woensdag grote stakingen gestart vanwege onvrede over voorgestelde wijzigingen in rechten van werknemers en bezuinigingen op uitkeringen. ([The Guardian](#))

De pers is opvallend stil rond het conflict tussen **Tesla** en de Zweedse vakbonden.

STATISTIEK VAN DE MAAND

[Eurofound](#) publiceerde de gemiddelde maandelijkse minimumlonen die van toepassing zijn in januari 2024 in de Europese Unie. In de grafiek hieronder staat de rangschikking van de negen landen die een maandelijks minimumloon kennen dat minstens gelijk is aan 1.000 euro. Voor een goed begrip van deze cijfers is het belangrijk om te weten dat vijf EU-landen geen nationaal minimumloon kennen, nl. Denemarken, Finland, Italië, Oostenrijk en Zweden.

Figuur 14 : de hoogste maandelijkse minimumlonen in de EU (januari 2024).

CITAAT VAN DE WEEK

Zonder sociale dialoog zullen we er niet in slagen onze economieën om te vormen (Nicolas Schmit, Europees Commissaris voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid).

KOOPKRACHTPREMIE

SD Worx berekende dat 26 procent van de arbeiders en 21 procent van de bedienden een koopkrachtpremie kregen. Het mediaanbedrag schommelt tussen 275 en 500 euro naargelang de provincie ([SD Worx](#))

Percentage werknemers met een koopkrachtpremie uitgereikt op 31 december 2023, met het mediaanbedrag per provincie

Provincie	% werknemers in deze regio	Mediaanbedrag
Antwerpen	20,79%	€ 375.00
Brussel Hoofdstedelijk gewest	17,10%	€ 440.00
Henegouwen	23,80%	€ 500.00
Limburg	32,51%	€ 259.62
Luik	26,53%	€ 498.00
Luxemburg	23,57%	€ 300.00
Namen	18,30%	€ 275.00
Oost-Vlaanderen	19,04%	€ 375.00
Vlaams-Brabant	25,45%	€ 350.00
Waals-Brabant	17,49%	€ 450.00
West-Vlaanderen	29,55%	€ 375.00

Bron: SD Worx • Gecreëerd met [Datawrapper](#)

ONDERNEMINGSOVERLEG

Een wilde staking in de brouwerij van **Hoegaarden** begon maandagavond 22 januari na het schrappen van een functie in het brouwproces. Tot maandag 29 januari leek het nog altijd vechten tegen de bierkaai. De onderhandelingen over de arbeidsorganisatie zitten muurvast. ([VRT](#))

SECTORAAL OVERLEG

In het Aanvullend paritair comité voor de non-profit (PC 337) hebben de sociale partners een akkoord gesloten dat de werknemers van de kleinste organisaties recht geeft op vorming. ([Unisoc](#))

OPENBARE DIENSTEN

Buschauffeurs in alle Henegouwse stelplaatsen van de **TEC** legden vrijdag 24 januari het werk neer na een agressie tegen een collega. ([RTBF](#)) Het

negatief beeld van het streekvervoer door frekwente stakingen contrasteert met de toenemende tevredenheid van de klanten ([RTBF](#)).

De vakbonden van het personeel van de **gevangnissen** in Vlaanderen klagen de escalatie van agressie aan en dreigen met een nieuwe reeks stakingen in februari. ([V-nieuws](#))

Commentaar. Je kan je de vraag stellen tegen wie de cipers actie voeren. Een staking van cipers treft per direct het confort van de gevangenen. Een staking na een agressie kan bekeken worden als een vergelding. Waarop de gedetineerden reageren met rechtszaken tegen de Belgische staat omdat hun rechten geschonden worden. ([DS](#))

Douaniers voerden donderdagmorgen 25 januari strenge controles op het kruispunt van de E411 met de chaussée des collines. Zo protesteerden ze tegen een nadelige vervanging van een premie door maaltijdscheques. De stiptheid van de douaniers in volle spits veroorzaakte vertraging voor honderden automobilisten. ([RTBF](#))

BUURLANDEN

DUITSLAND

De staking van de treinbestuurdersvakbond GDL (40.000 leden) zou zes dagen het binnenlands en ook het buitenlands **spoorverkeer** verstoren. De dienstverlening van Deutsche Bahn was herleid tot twintig procent van de ritten. Maar de machinisten stopten een dag vroeger na zware kritiek en omdat de onderhandelingen op 5 februari worden hervat. (Alle media)

Context of enkele feiten om de in Duitsland ongeziene harde actie te situeren. De corporatistische vakbond GDL ligt al maanden in de clinch met Deutsche Bahn. De machinisten eisen o.a. een arbeidsduurvermindering zonder loonverlies die vergelijkbaar is met de 35-urenweek in de industrie. Deutsche Bahn is bereid om de werkweek te beperken tot 37 uren maar niet minder omdat compenserende aanwervingen niet mogelijk zijn. Na een aantal kortere stakingen sinds november kondigde GDL de staking van zes dagen aan. De machinisten begonnen dinsdagavond bij DB Cargo en woensdag bij het reizigersverkeer. Vijf miljoen pendelaars bleven in de kou. De logistieke keten van industrie en handel zat in de knoop, niet alleen in Duitsland maar ook in de buurlanden. Deutsche Bahn verloor 25 miljoen euro per dag. De bredere spoorwegvakbond EVG volgde niet. Er gingen stemmen op om het stakingsrecht te beperken. ([FD](#), [Le Monde](#))

NEDERLAND

De vakbonden CNV, FNV en de ondernemingsraad van **Zeelandia** hebben een akkoord bereikt met de directie over een sociaal plan. ([PZC](#))

Commentaar. Wat ons opvalt in dit bericht is de rol van de ondernemingsraad bij een sociale onderhandeling. De werkgever moest niet alleen met de vakbonden onderhandelen maar ook met de ondernemingsraad. In Nederland is de ondernemingsraad geen paritair orgaan maar autonome vertegenwoordiging van het personeel. Werknemers kunnen zich onafhankelijk kandidaat stellen voor de sociale verkiezingen wat betekent dat de vakbonden niet de exclusiviteit hebben van de kandidatenlijsten.

Het personeel van **Ausnutria**, producent van baby- en kindervoeding, in Kampen Zwolle, Leeuwarden, Heerenveen en Ommen staakte voor een goed sociaal plan voor de banen die verloren gaan. ([Vechtdalcentraal](#))

EUROPESE LUCHTVAART

De jaarlijkse cao-onderhandelingen waren aanleiding van een staking van één dag zonder voorafgaande stemming van de piloten en cabinemedewerkers van **Discover Airlines**, een dochter van Lufthansa. ([MarketScreener](#)).

Op dinsdag 23 januari kwam een nieuwe operationeel directeur van de afdeling 'maintenance en engineering' van **Brussels Airlines** (ook een dochter van Lufthansa) zich voorstellen op de werkvloer. Toen hij geen antwoord kon geven op vragen over de toekomst, zoals de vervanging van verouderd materiaal, brak een wilde staking uit. Na enkele uren ging het conflict landen. ([Nieuwsblad](#))

BOERENPROTEST

Boeren voeren actie in Europa nu hun inkomen onder druk staat door hogere prijzen voor diesel, veevoeder en meststoffen, goedkope import van graan en vlees, onaangepaste regels voor braakland, maatregelen om de stikstof te beperken en andere milieuregels. In de loop van de maand januari waren er boerenblokkades in Polen, Roemenië, Nederland, Duitsland, Frankrijk en België (eerst in Wallonië en nu ook in Vlaanderen). (Alle media)

ELDERS IN DE WERELD

In Marokko staken de notarissen. Gevolg? Huwelijken moeten gedurende een week uitgesteld worden. ([Drimble](#))

In Argentinië wordt de nieuw verkozen president geconfronteerd met een nationale staking tegen zijn hervormingen. ([De Tijd](#))

In Mexico zijn de werknemers van autofabrikant Audi begonnen aan een staking voor loonsverhogingen. ([Markscreen](#))

ONDERNEMINGSOVERLEG

McThree Carpets gaat failliet en sluit z'n deuren zonder sociaal plan voor 278 werknemers. ([DS](#))

Delhaize heeft geen wetten of cao's overtreden wanneer zij de franchisering van de winkels in de ondernemingsraad aankondigde, aldus het arbeidsauditoraat ([Le Soir](#)).

OPENBARE DIENSTEN

De stakingsdreiging bij de **NMBS** uitgeroepen door enkel ACOD-spoor is (tijdelijk) geweken. Staken wordt gestaakt. De driedagenstaking voorzien op maandag 29 januari tot donderdag 1 februari is geschorst omdat de vakbond zich herkent in het sociaal overleg om talrijke problemen op te lossen. (Alle media).

Commentaar. Waar ACOD eerst wou staken omwille van een verandering van de procedure bij de aanvang van een uurrooster, kaart hij nu andere thema's aan: welzijn op het werk, werkdruk, statutaire aanwervingen, kwaliteit van de dienstverlening en de afschaffing van 244 medewerkers die in de stations werken. Dat allemaal om de actie te verantwoorden.

Een spontane staking, *en raison d'un mouvement d'humeur*, is uitgebroken op de stelplaats van de **TEC** van Omal, Wanze en Verlaine. ([Sudinfo](#))

Hommeles bij **De Lijn**. Vanwege een conflict tussen chauffeurs en een teamcoach kwam deze week een stakingsbeweging in gang in de Vlaamse rand rond Brussel. ([RingTV](#)) Terwijl de staking uitbreidt zegt ACV het verzet van de werknemers niet te steunen ([DS](#) en [VRT](#)) De partijen kwamen tot het volgend akkoord: er zal een tweede teamcoach worden aangesteld in de stelplaats van Asse, er komt een extern onderzoek van IDEWE naar het functioneren en de bekwaamheid van de leidinggevende en de man krijgt extra ondersteuning. Als uit dit onderzoek blijkt dat de teamcoach naar behoren functioneert, zal het ACOD zich erbij neerleggen dat hij blijft werken in Asse. ([Nieuwsblad](#))

Commentaar. Af en toe gebeurt het: werknemers revolteren zich tegen een leidinggevende.

Op eerste zicht een banaal conflict. Bij nader zicht een symbolisch dossier, een conflict dat principes van het sociaal overleg op de helling zet. Het is de aanleiding voor een lang commentaar.

“Het gaat om een groepje ontevreden chauffeurs die veel vrijheden verloren hebben en waarvan sommigen al een stevig dossier bij De Lijn hebben. Nu is er een correcte teamcoach, die de mensen aanspreekt op wat kan en niet kan.” Dat zijn de woorden van de ACV-secretaris.

Duidelijker kan het niet zijn, dit is geen staking meer maar een opstand tegen het werkgeversgezag. Het werkgeversgezag dat erkend is door de vakbonden (artikel 2 van cao nummer 5).

De staking was een wilde staking. De vakbonden hadden er bedenkingen bij maar waren de controle van de achterban blijkbaar verloren. Respect voor ACV die de staking niet steunde.

In een poging om de chauffeurs weer aan het werk te zetten werden eerst drie aparte oplossingen naar voor geschoven: de aanstelling van een tweede coach, de overplaatsing of een audit. Uiteindelijk hebben werkgever en vakbonden de drie ideeën op een hoop gegooid.

Met het akkoord in de hand konden de bonden de actievoerders overtuigen om de staking te stoppen. Maar, zo beweert ACOD, als de directie de overeenkomst nalaat uit te voeren dan zal een stakingsaanzegging volgen.

Dit conflict laat een wrange nasmaak achter.

Hoe komt het dat de ‘correcte’ teamcoach niet de onvoorwaardelijke steun van de directie krijgt waarop hij zou moeten kunnen rekenen? Moest de consistente managementbeslissing wijken voor druk door stakeholders en vrees voor publieke imagoschade? Hoe komt het dat de vakbonden toch ‘een groepje werknemers met veel vrijheden’ tegemoet komen en zo feitelijk twee basisregels van het sociaal overleg niet eerbiedigen, nl. het noodzakelijk werkgeversgezag en de procedure om een staking te ontketenen? Sociale verkiezingen?

Dit is de Belgische overlegcultuur van het compromis op zijn slechtst. Dit akkoord is zelfs geen compromis meer maar een eerloos arrangement in een brutaal machtspeel. Te vergelijken met het conflict een jaar geleden bij Engie waar de directie onder druk van vakbonden de sancties voor bewezen fraude introk.

Dit is een aanfluiting van alle leidinggevenden die hun mandaat correct uitoefenen en proberen recht in hun schoenen te staan in een verwaarloosde organisatie.

De staking bij pachter **Keolis/De Reys** in Tisselt (zie vorige week) duurde drie dagen. De chauffeurs gingen terug aan het werk met de mondjesmaat herstelde bussen. ([Nieuwsblad](#)).

Dinsdag 16 januari hebben de verpleegkundigen van de dagkliniek van het **Erasmusziekenhuis** het werk neergelegd uit onvrede over de aanslepende personeelstekorten. ([BRUZZ](#))

BUURLANDEN

DUITSLAND

De **treinbestuurdersvakbond** GDL heeft voor de vierde keer opgeroepen tot een staking, nu vanaf woensdag 24 januari en gedurende zes dagen. Het voorstel van de werkgever, 4,8 procent loonsverhoging in augustus en 5 procent in april volgend jaar en een arbeidsduurvermindering van 38 naar 37 uur, vond hij onvoldoende. ([Nieuwsblad](#))

FRANKRIJK

Het personeel van de **Centre Pompidou** is nu al drie maanden in staking voor werkzekerheid gedurende werken die vijf jaren zullen duren. ([RTL](#))

Politieagenten protesteren voor betere voorwaarden als compensatie voor het extra werk dat hen te wachten staat bij de olympische spelen. ([BFMTV](#))

FSU-SNUipp en CGT éducation, twee vakbonden van **leerkrachten**, willen met een staking op 1 februari druk zetten achter de eisen voor loonsverhoging en een betere arbeidsduurregeling. Komt daar boven op de eis tot ontslag van de nieuwe minister van onderwijs. ([SNUIPP](#), [SNES.EDU](#) en [CGT](#))

NEDERLAND

Na intensieve onderhandelingen hebben de vakbonden en de directie van de **Nederlandse Spoorwegen** (NS) een cao bereikt, waarbij NS-personeel een loonstijging van gemiddeld 6,6% ontvangt. Voor het eerst werd een menstratieverlof afgesproken. ([Pitane.blue](#))

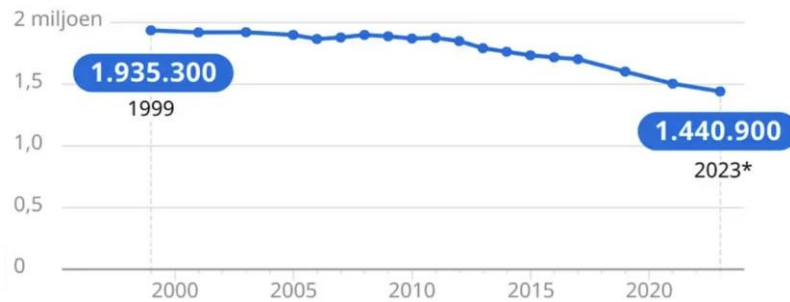
Net zoals vorig jaar gaan onderhandelingen in sectoren en ondernemingen gepaard met stakingsdreigingen. Dit was vorige week het geval bij de **woningcorporaties** ([ND](#)), **AkzoNobel** ([FNV](#)), **Ausnutria** ([De Stentor](#)) en glasfabrikant **QSIL** ([FNV](#)).

Zware beroepen moeten eerder kunnen stoppen met werken, zegt FNV. Na acties bij Scania en ASML was het de beurt aan de politie. Met een symbolische blokkade van VNO-NCW en Sociale Zaken. ([FNV](#))

De vraag of de sectorale cao van supermarkten van toepassing is op **platform- en onlinebedrijven** wordt voor de rechter uitgevochten. ([FD](#))

Sinds 2000 is het **aantal vakbondsleden** in Nederland gedaald met 25 procent. FNV is de sterkste vakbond met bijna 1 miljoen leden. In 2023 was er een stijging van het ledenaantal, voor het eerst sinds jaren. Dit

succes hadden de vakbonden te danken aan het verschil die zij maakten aan de onderhandelingstafel in de periode van hoge inflatie. ([NU](#))

NU.NL, BRON: CBS *VOORLOPIG CIJFER

Figuur 15: aantal vakbondsleden in Nederland (2000-2023)

GROOT BRITANNIË

De **treinbestuurders** aangesloten bij ASLEF zullen acties voeren bij 16 treinmaatschappijen van donderdag 30 januari tot maandag 5 februari. Elke dag zullen stakingen verschillende operatoren treffen. Daarnaast zullen ze weigeren overuren te presteren. De inzet zijn loonsverhogingen. ([BBC](#))

EUROPESE LUCHTVAART

Voormalig Martinair-piloten die tegenwoordig in dienst zijn bij **KLM**, willen gaan staken. Vakbond AVV, die de circa 150 vliegers vertegenwoordigt, zegt dat er voor de piloten niets anders opzit dan acties, omdat de luchtvaartmaatschappij ze nog altijd niet volwaardig in dienst genomen zou hebben. ([Luchtvaartnieuws](#))

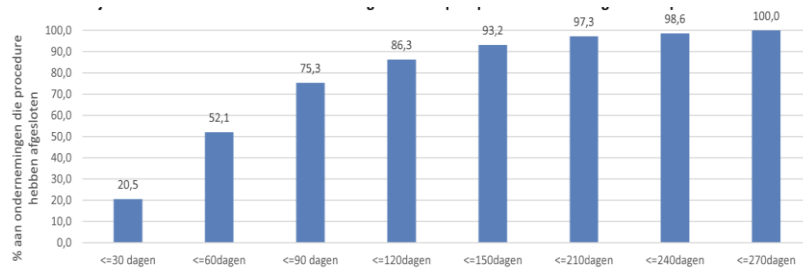
ELDERS IN DE WERELD

Noord Ierland wordt geconfronteerd met de grootste staking ooit van de ambtenaren voor hogere lonen. ([BBC](#))

HERSTRUCTERERINGEN 2023

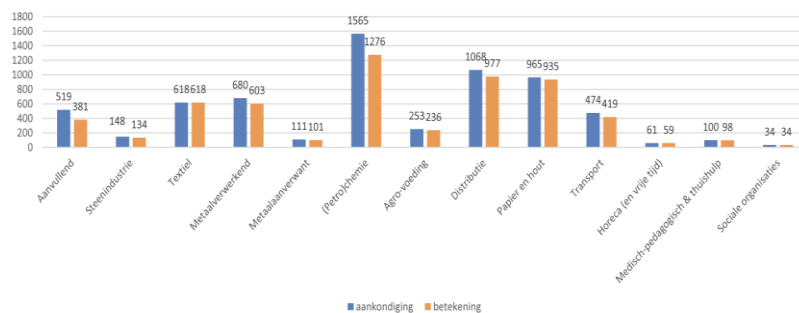
In 2023 hebben 83 technische bedrijfseenheden een informatie- en consultatieprocedure opgestart.

Wat is de duur van de informatie- en consultatieprocedure? Iets meer dan de helft van de procedures wordt afgerond binnen de 60 dagen na aankondiging van de intentie tot collectief ontslag.

Figuur 16: duur van de informatie- en consultatieprocedure in 2023

Wat is het resultaat van de informatie- en consultatieprocedure? Een manier om dat te berekenen is het verschil te meten tussen het aantal werknemers dat vermeld werd bij de aankondiging van het voornemen van het collectief ontslag en het aantal werknemers betrokken bij de betekening van het collectief ontslag.

Figuur 17: Vergelijking per sector van het aantal werknemers betrokken bij een aankondiging van het voornemen tot collectief ontslag en het aantal werknemers betrokken bij de betekening van collectief ontslag in 2023.

Van de oorspronkelijke 6.617 werknemers betrokken bij de aankondiging worden er na de informatie- en consultatieprocedure 5.892 werknemers ontslagen. Gemiddeld is dat 89 procent. ([FOD WASO](#))

PROFITSECTOR

INTERPROFESSIONEEL OVERLEG

Het is geweten, de vakbonden willen de loonnormwet op de schop. Zij hebben in november 2022 de Internationale Arbeidsorganisatie doen zeggen dat de Regering, in overeenstemming met de algemene principes van de vrijheid van onderhandelen, de sociale partners zelf de vrijheid moet geven om de loonnorm te bepalen ([ILO](#))²⁷. Nu starten ze een procedure voor het Europees Comité voor Social Rechten²⁸. ([DS](#))

SECTORAAL OVERLEG

Vorige week meldden we dat de werkgeversfederaties van de **dienstenchequesbedrijven** de cao betreffende de dertiende maand hebben opgezegd. Het was de bedoeling de vakbonden aan tafel te krijgen om in overleg de rendabiliteitsproblemen van de sector aan te pakken. Als reactie op deze “oorlogsverklaring” en “eeuwige klaagzang” kregen ze een aanzegging van een staking op 7 februari ([DS](#)).

Commentaar. Dit conflict is niet gespeend van desinformatie. De stelling dat 90.000 poetshulpen hun eindejaarspremie zullen verliezen ([HLN](#)) klopt niet. Elke cursus collectief arbeidsrecht leert ons dat cao's nog blijven doorwerken na de opzegging ervan.

ONDERNEMINGSOVERLEG

De sector van de retail schiet de hoofdvogel deze week.

Arbeiders blokkeerden woensdag 10 januari het **distributiecentrum van Lidl** in La Louvière. De vakbonden hadden maandag ervoor een stakingsaanzegging betekend. Aanleiding was het ontslag op de maandag van een lid van de ondernemingsraad en het ontslag op dinsdag van een kandidaat voor de komende sociale verkiezingen ([RTBF](#)).

De werknemers van een winkel van **Action** in La Louvière gingen twee dagen in staking om te protesteren tegen het ontslag van een collega. ([Sudinfo](#))

²⁷ De Centrale Raad van het Bedrijfsleven publiceerde een [advies](#) betreffende de aanbevelingen van het Comité voor Vakbondsvrijheid.

²⁸ Het Europees Comité voor Sociale Rechten (ECSR) controleert of de aangesloten landen de regels van het Europees Sociaal Handvest (ESH) respecteren. Het ESH is een mensenrechtenverdrag opgesteld door de Raad van Europa, een instelling die los staat van de Europese Gemeenschap.

Omdat de uitbetaling van de lonen vaak mis loopt hebben enkele werknemers van de **Jumbo**-supermarkt in Beveren actie gevoerd. ([VRT](#))

Twee dagen voor de herstart van de competitie weigeren vrijdag 12 januari de spelers van **KV Oostende** te trainen omdat hun loon niet betaald is ([Sporza](#)).

OPENBARE DIENSTEN

STREEKVERVOER

De buschauffeurs legden het werk neer omdat er problemen zijn met het rollend materieel bij **De Reys, een onderaannemer van De Lijn**, in de provincie Antwerpen. ([Pickx](#)) De stakers zijn vastberaden en zeggen te staken tot de bussen in orde zijn ([RTV](#)).

Commentaar.

De triestige en terugkerende ongerijmdheid: een onaangekondigde, plotse staking n.a.v. een aanslepend probleem. Vakbonden die een spontane staking steunen respecteren niet hun eigen woord dat neergeschreven staat in de cao's betreffende het statuut van de vakbondsafvaardiging.

De werknemers van De Lijn die willen staken moeten hun intentie meedelen twee dagen op voorhand volgens een [Vlaams decreet](#) goedgekeurd door het Grondwettelijk Hof (zie weekoverzicht 2023/20). Maar dit decreet is niet van toepassing op de onderaannemers, de zgn. pachters. ([Verslag plenaire vergadering van 26 mei 2021](#))

In de stelplaats van Sint-Truiden heeft een tiental chauffeurs van **De Lijn** vrijdag spontaan het werk neergelegd. Aanleiding is een nieuw geval van agressie ([VRT](#)).

GEVANGENISWEZEN

Donderdagavond 11 januari startte het personeel van de **gevangnissen** een 24-urenstaking. Die lijkt goed gevolgd te zijn ([BRUZZ](#), [WTV](#)). De redenen zijn al lang gekend: de overbevolking, het tekort aan personeel en alle gevolgen van dien zoals het geweld tegen de cipiers ([RTBF](#)). De gevangenisdirecteurs hebben nu zelf aan de minister van Justitie enkele maatregelen voorgesteld ([VRT](#))

Commentaar. Een staking verergert de volgens het Europees Mensenrechtenhof "onmenselijke en vernederende behandeling" van gedetineerden. Een wet van 2019 voorziet in een minimale dienstverlening, maar de provinciegouverneur kan personeel pas

opvorderen als een staking langer dan 48 uren duurt. Die voorwaarde is in de wet geslopen op vraag van de vakbonden. ([DS](#))

DOUANE

De pers meldde tot nu toe dat de collectieve acties sinds vorige maand van de **douaniers van de luchthaven van Luik** gingen om de vermindering van nachtarbeid (zie weekoverzicht 2023/51). Nu kunnen we lezen dat zij strijden voor de aanpassing van hun statuut om de gelijkwaardigheid te bekomen met dat van de politieagenten. ([RTBF](#) en [Todayinliège](#)).

Een stiptheidsactie van de **douaniers van de luchthaven van Charleroi** uit solidariteit met hun collega's van de luchthaven van Luik zorgde voor lange wachtrijen van passagiers. ([Le Soir](#))

Pro memorie. Een stiptheidsactie mag dan een collectieve actie zijn, zij is in België geen staking in de arbeidsrechtelijke zin van het woord. Het recht op staken is beperkt tot het neerleggen van het werk. Er bestaat geen recht om de bedongen arbeid gedeeltelijk uit te voeren als drukkingsmiddel. Werken of stoppen met werken, dat is de kwestie. Men kan niet een beetje staken. De stiptheidsacties en slow down lijken op stakingen maar zijn geen stakingen. Ze vinden plaats buiten alle regels. Ze zijn valse stakingen. Zij zijn een foutieve uitvoering van de arbeidsovereenkomst. De werknemers handelen te kwader trouw en negeren het gezag van de werkgever. De werkgever kan tuchtmaatregelen toepassen of zelfs overgaan tot ontslag. Kan de werkgever weigeren om loon te betalen of kan hij het loon proportioneel verminderen, het is een open vraag voor juristen.

IN DE BUURLANDEN

FRANKRIJK

De vakbonden klagen de karikatuur van het sociaal overleg bij electriciteitsproducent **EDF** aan. Zij eisen een loonsverhoging van 4 procent boven op de sectorale loonsverhoging van 2 procent terwijl de werkgever 1,5 procent voorstelt. Het resultaat van de spanning is een stakingsaanzegging. ([20 minutes](#))

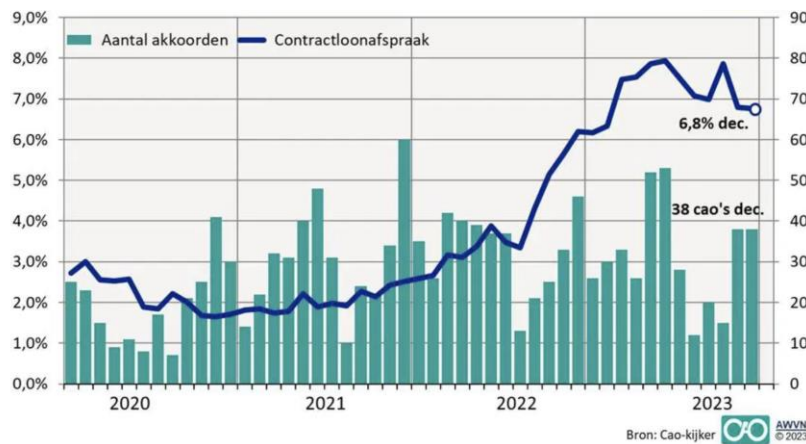
DUITSLAND

Gedurende drie dagen rijden er bijna geen **treinen** van de Deutsche Bahn en andere spoorwegmaatschappijen. Het is de derde staking van de machinisten om druk te zetten op de loononderhandelingen. Deutsche Bahn was naar de rechter gestapt om de staking tegen te houden, tevergeefs. ([Treinreiziger](#)) Tezelfdertijd blokkeren boeren overal in het

land wegen. Ze zijn boos omdat de Regering van plan is landbouwsubsidies te schrappen.

NEDERLAND

In december 2023 kwamen nieuwe loonafspraken uit op gemiddeld 6,8 procent. De gemiddelde loonafpraak in heel 2023 is uitgekomen op 7,3 procent. ([AWVN](#))

Commentaar: In Nederland slaagt AWWN erin de vinger aan de pols te houden van de loonakkoorden omdat die als dienstverlener aan werkgevers betrokken is bij ongeveer alle 800 Nederlandse cao's.

De ruim 20.000 werknemers van de **Nederlandse Spoorwegen** krijgen dit jaar een loonsverhoging van gemiddeld 6,6 procent. Dat staat in een rechte cao. De dreigende stakingen zijn van de baan. ([AD](#))

FNV dreigt met een staking van de **buschauffeurs** vanwege 'onacceptabel' hoge werkdruk van chauffeurs sinds Arriva het vervoer overnam van Keolis ([AAVisie](#))

Het zijn moeilijke onderhandelingen voor een sociaal plan voor ontslagen personeel bij **Ausnutria** ([Drimble](#)) en glasfabriek **QSIL Winschoten** ([RTV Noord](#)) en **Zeelandia** ([AD](#)).

In Nederland kan de werkgever een cao sluiten met de ondernemingsraad of de vakbond. Nu rijst de vraag of een vakbond het recht kan afdwingen - zonder een staking te moeten organiseren - om aan de onderhandelingstafel te schuiven. M.a.w. kan een werkgever weigeren om met een vakbond te onderhandelen? In de zaak **TUI** wordt de vraag aan het Hof van Cassatie voorgelegd. ([Hogeraad](#)) Het is wachten op een uitspraak.

Commentaar.

Deze zaak doet denken aan een vergelijkbare zaak in België. De arbeidsrechtbank van Brussel oordeelde in een [vonnis van 18 mei 2017](#) dat KBC te goeder trouw alle fracties dient uit te nodigen om

te onderhandelen, ook als hij beslist heeft dat hij een akkoord kan sluiten met slechts één vakbond.

Blijft de vraag of de overheid wel een partij kan verplichten om met een andere partij te onderhandelen. Het antwoord is niet evident na lectuur van de internationale principes van vrije onderhandelingen (Alinea's 1313 e.v. van [Freedom of association. Compilation of decisions of the Committee on Freedom of Association](#)).

GROOT BRITTANIË

De zesdaagse staking onder **jonge artsen in Engeland** en later ook Wales die dinsdag afliep, heeft nog geen doorbraak geforceerd. Wel is de stemming grimmiger geworden, zowel tussen de nationale gezondheidsdienst NHS en de vakbonden, als tussen de regering en de artsenvakbond BMA. ([Medisch contact](#))

De onderhandelingen over een loonakkoord voor de werknemers van de Londense metro dreigden te ontsporen maar de situatie is weer genormaliseerd. ([MSN](#))

EUROPESE LUCHTVAART

Een vertrouwensbreuk tussen piloten en directie van **Brussels Airlines** leidde zaterdag tot een 24 urenstaking zonder naleving van de verzoeningsprocedure. Hoe is het zo ver gekomen? Een meningsverschil over de indexering van het cafetariaplan overeengekomen in een cao werd voorgelegd aan de rechter. Volgens de vakbonden heeft de directie gezegd het vonnis in eerste aanleg te respecteren, d.w.z. niet in beroep te gaan. De rechter oordeelde in het voordeel van de stelling dat de voordelen van het cafetariaplan volgens de cao geïndexeerd moeten worden. Nu de directie zegt in beroep te gaan zegt de vakbond dat de werkgever zijn woord niet houdt (alle media).

INTERNATIONAAL OVERLEG

Het internationaal sociaal overleg gebeurt in de schaduw. Op vraag van lezers hebben we in het begin van het nieuwe jaar het goede voornemen er meer aandacht aan te besteden.

Internationale fora zijn voortrekkers om de rol van het sociaal overleg te benadrukken voor de **groene transitie van de economie en de arbeidsmarkt**. Enkele voorbeelden van teksten met internationaal gezag:

- De Internationale Arbeidsorganisatie en de OESO benadrukken het als volgt: *A strong social consensus is crucial for transformative change and avoiding disruptions of social fabric.* ([ILO](#))

- Eén van de thema's van het Europees semester 2024 is *Green collective bargaining for a fair green transition*. ([Raad van de Europese Unie](#))
- De vertegenwoordigers van de regeringen en de sociale partners van de Scandinavische landen onderschreven op 1 december 2023 het principe van de tripartite dialoog voor de groene transitie van de arbeidsmarkt. ([Memorandum](#))

WETGEVING

BESCHERMDE WERKNEMERS WORDEN LANGER BESCHERMD

Om rekening te houden met de verhoogde pensioenleeftijd past een wet van 3 december 2023 de leeftijd aan tot wanneer de bijzondere ontslagbescherming van kandidaten bij de sociale verkiezingen van toepassing is. De nieuwe leeftijd wordt 66 jaar vanaf 2025 en 67 jaar vanaf 2030. De wet werd gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 14 december 2023.

NIEUWE DEADLINE VOOR KOOPKRACHTPREMIE

In het Belgisch Staatsblad van 28 december 2023 verscheen het KB van 18 december 2023 met de volgende wijzigingen betreffende de koopkrachtpremie:

- De cao die een koopkrachtpremie toekent moet gesloten en ondertekend zijn voor 1 januari 2024, maar, en dat is nieuw, kan later neergelegd worden bij de griffie van de FOD WASO;
- De koopkrachtpremie moet uitgereikt worden ten laatste op 31 maart 2024 waar dit vroeger 31 december 2023 was.

PROFIT SECTOREN

DIENSTENCHEQUES

Twee van de drie werkgeversfederaties uit de **dienstenchequesector**, Federgon en DCO Vlaanderen, hebben de sectorcao's over de eindejaarspremie en de economische werkloosheidstoeslag opgezegd. ([DS](#))

Commentaar.

De opzegging van sectorale cao is een zeldzaamheid.

Het juridisch effect van de opzegging van de cao's in kwestie is beperkt. De doorwerking van cao's zorgt ervoor dat deze voordelen ingeschreven zijn in de individuele arbeidsovereenkomst van alle werknemers die in dienst zijn op het moment dat deze cao's ophouden werking te hebben. De opzegging treft dus enkel de nieuwe werknemers.

Maar dat is niet het doel, zeggen de federaties. Zij willen druk zetten op de vakbonden om een ander overleg te voeren omdat die al vier jaar lang weigeren rekening te houden met de

ontroerende subsidies door de gewesten. Dit zou een signaal moeten zijn voor een nieuw driedig overleg van de federaties met de vakbonden (voor de loonvoorwaarden) en de drie gewesten (voor de structurele subsidies en erkenningsvoorwaarden). Niet te vergeten dat ook de federale regering een rol speelt (voor de fiscale aftrekbaarheid). De werkgevers vragen dat hierover een nieuw sociaal contract overeengekomen wordt.

Een nationaal overleg wordt bemoeilijkt door de regionalisering. Vlaanderen, Wallonië en Brussel voeren een ander beleid inzake de prijs van de dienstencheque, de subsidiëring van de bedrijven en de plafonnering van de kosten die de bedrijven doorrekenen aan hun klanten.

Blijft nog een open vraag. Waarom hebben de twee betrokken werkgeversfederaties de maand december gekozen om de cao op te zeggen. Juist op het moment dat de eindejaarspremie betaald wordt.

FLEXIJOBS ALS NIEUW ONDERHANDELINGSTHEMA?

In sommige paritaire comités is het mogelijk dat er een discussie op gang komt om hun sector toe te laten of uit te sluiten van **flexi-jobs** (systeem van opt-in en van opt-out).

OPENBARE DIENSTEN

TEC

Een wilde staking is uitgebroken in de opstelplaats van de Bussen te Jemeppe. Aanleiding was een bekogeling van een bus. ([RTBE](#))

SPOORVAKBOND ACOD: EEN TEGEN ALLEN

Spoorvakbond ACOD klaagt het gebrek aan overleg aan en dreigt met een driedaagse staking van de spoorweglui tegen een verandering in taken die de productiviteit ten goede komt. ACV Transcom en liberale VSOA sluiten zich niet aan bij de actie. (Alle media)

Commentaar.

De spoorstaking is contraproductief ([DS](#)). Hoe valt uit te leggen dat een vakbond tegen productiviteitsverbetering is die volgens het sociaal pact de basis is voor goede loon- en arbeidsvoorwaarden? De enige reden schuift ACOD zelf naar voor: het gebrek aan productiviteit betekent meer tewerkstelling.

ACOD verantwoordt de actie met het argument dat er geen operationele meerwaarde is ten gunste van de reizigers. Maar sinds wanneer krijgt de vakbond mandaat van de reizigers om het spoor lam te leggen?

750.000 dagelijkse reizigers, waaronder studenten onder examenstress, moeten zich dus voorbereiden op miserie van maandag 29 januari om 22 uur tot donderdag 1 februari om 22 uur omwille van een machtsstrijd tussen een vakbond en de directie.

ACOD Spoor spreekt van succesvolle acties in november en december. De vraag is wat succes betekent. De verstoring van het treinverkeer of invloed op het overleg? Dat laatste is het in geen geval. ACOD stelt immers zelf vast dat de directie geen uitnodiging tot overleg opstuurde terwijl de twee andere vakbonden dialogeren met de directie.

ACOD kiest voor conflict. ACV Transcom en VSOA blijven aan de onderhandelingstafel. Wie zal het meest uit de brand halen? Wie zal de sociale verkiezingen winnen?

ONDERNEMINGEN PROFITSECTOR

Na een staking van 5 dagen is een oplossing gevonden voor 26 werknemers uit de weekendploeg van luiersproducent **Ontex** zonder dat er ontslagen vielen. ([HLN](#))

De 70 technici van **Fluvius West** in Torhout gingen vrijdag 22 december spontaan in staking om de arbeidsdruk en onderbemanning aan te klagen. ([Focus](#))

Er is een sociaal plan voor de werknemers die hun werk verliezen door de sluiting van de papierfabriek **Sappi** in Lanaken. ([VRT](#))

Delhaize geeft een koopkrachtpremie van 100 euro aan zijn personeel in dienst. De bedienden van winkels die al zijn overgenomen zijn verontwaardigd omdat ze deze premie niet krijgen. ([GvA](#))

Commentaar. Of de ene bediende een koopkrachtpremie krijgt of de andere niet is niet de keuze van de ene of de andere werkgever. De voorwaarden en modaliteiten van de koopkrachtpremie zijn bepaald door de cao's gesloten in het paritair comité 202 (foodketens) resp. 201 (zelfstandige kleinhandel).

Lidl is geconfronteerd geweest met stakingen op vrijdag 22 december en vrijdag 29 december. De werknemers klagen de arbeidsomstandigheden en de werkonzekerheid aan. ([RetailDetail](#) en [RTBF](#))

Taxichauffeurs, zowel werknemers als zelfstandigen, op Brussels Airport hebben vrijdag 2,5 uur lang hun werk neergelegd. Ze protesteerden tegen het voornemen van de Vlaamse overheid om in 2024 het behalen van een Nederlands taalexamen verplicht te stellen. (Alle media)

IN DE BUURLANDEN

NEDERLAND

Glasfabriek QSIL te Winschoten sluit. Onder dreiging van een staking eisen de werknemers én een loonopslag van 4 procent én een goed sociaal plan. ([Drimple](#))

FRANKRIJK

Na een staking van drie weken bij **ArcelorMittal Duinkerke** voor betere loonsvoorwaarden moet vakbond CGT op 28 december vast stellen dat ze niets bekomen hebben. ([Le Monde](#))

Vakbonden van de **lokale politie** hebben de leden opgeroepen om op Kerstavond en Oudejaar te staken voor betere loonvoorwaarden. Op Kerstavond lag de opkomst niet hoger dan 25%. ([Le Monde](#)) Op Oudejaarsavond zou 80% van de politiemensen gestaakt hebben. ([BFM](#))

Door een staking stonden op dinsdag 2 januari de **treinen** stil tussen Marseilles - Toulon – Les Arcs – Cannes ([Le Figaro](#)) en op zondag 7 en maandag 8 januari tussen Agen en Bordeaux ([Actu.fr](#)), tussen Bordeaux en Limoges ([ICI](#)) en op de lijnen van Centre-Val de Loire ([ICI](#)).

Commentaar. Lokale stakingen van het spoorpersoneel zijn in België niet gekend, maar wel in Frankrijk.

Toeristen staan in de kou. De **Eiffeltoren** was woensdag 27 december gesloten wegens staking. Vakbond CGT protesteert hiermee tegen de manier waarop de toren wordt beheerd. (Alle Franse media) Werknemers van de **Mont-Saint-Michel** zijn al sinds 26 december in staking. Het monument is sindsdien ofwel gesloten ofwel gratis toegankelijk. ([RTL](#)) Sinds 23 december zijn de medewerkers van het **Centre Pompidou** in staking voor het behoud van hun rechten. ([Le Monde](#))

DUITSLAND

Spoorvakbond GDL had aangekondigd om vanaf maandag 8 januari 2024 stakingen van drie tot maximaal vijf dagen te organiseren. Deutsche Bahn (DB) houdt vast aan zijn aanbod om de lonen te verhogen met elf procent en een inflatiecompensatiebonus van 2.850 euro voor een looptijd van 32 maanden. Bovendien stelt DB een systeem voor dat de werknemers in ploegdienst kunnen kiezen tussen een 35-uren- of een 40-urenweek.

Daarop reageerde GDL door de staking op te schorsen tot woensdag. ([N-TV](#))

Die zullen gepaard gaan met lokale en regionale demonstraties en blokkades o.a. van boeren tegen bezuinigingen van de overheid. De economie sputtert. Het doembeeld van de zieke man van Europa duikt op.

UK

Vanaf woensdag leggen '**junior doctors**' - dokters in opleiding - zes dagen het werk neer. Zij eisen een loonopslag van 35 procent om de koopkracht van in 2008 te evenaren. Deze actie volgt op de staking van drie dagen net voor kerst. Het is de langste continue syndicale actie in de 75-jarige geschiedenis van de geliefde, maar chronisch ondergefinancierde National Health Service. ([De Tijd](#)) Deze staking is uiteindelijk een uiting van een fundamentele malaise in de gezondheidszorg. ([l'Humanité](#))

Het personeel van de **metro van London** begon op zondag 7 januari een vierdagenstaking voor hogere lonen. ([Le Monde](#))

EUROPEES LUCHTVAART

Acht uren duurde de staking van het grondpersoneel van de luchthaven van **Genève** op kerstavond met de afschaffing van 6 vluchten als gevolg. Meer was niet nodig om betere loonsvoorwaarden te bekomen van hun werkgever. ([BFM](#))

De piloten van **Discover Airlines**, een filiaal van Lufthansa, staakten gedurende 24 uren om de directie te dwingen te onderhandelen. ([Crisis24](#))

De sociale vrede in het luchtruim boven Frankrijk tijdens de Olympische Spelen is gewaarborgd. Dat staat geschreven in een akkoord tussen de belangrijkste vakbonden van de **Franse luchtverkeersleiders** en directie dat voorziet in een loonsverhoging. ([BFM](#)) De Franse overheid heeft intussen de stakingswetgeving voor luchtverkeersleiders aangepast. Personeelsleden met een essentiële rol moeten voortaan minimaal twee dagen vooraf aangeven of zij meedoen met een staking. ([Up in the sky](#))

Bij luchtverkeersleider **Skeyes** hebben de directie en de vakbonden een sociaal akkoord bereikt omtrent het wegwerken van overuren en het aanpakken van het structureel overwerk. ([VRT](#))

Het grondpersoneel van **Iberia** staakte van vrijdag tot maandag 8 januari tegen de uitbesteding van de handling aan Aviapartner. De vakbonden vrezen voor verslechtering van de arbeidsomstandigheden na de overgang van onderneming. ([HLN](#))

Het securitypersoneel van de **luchthaven van Alicante-Elche** staakt elke dag gedurende twee uren van 1 tot 14 januari voor betere loon- en arbeidsvoorwaarden. ([Observatoire de l'Europe](#))

De 250 werknemers van **Menzies Cargo op Schiphol** gaan er in 2024 gemiddeld 10,4% op vooruit. Dat is het resultaat van het akkoord tussen directie en vakbond FNV ([FNV](#)).

ELDERS IN DE WERELD

Een Finse vakbond sluit zich aan bij een havenblokkade die **Tesla** zal verhinderen zijn voertuigen naar Zweden te importeren. Een Zweedse rechtbank oordeelde in beroep dat PostNord voorlopig geen nummerplaten hoeft te leveren aan de autofabrikant die worden geboycot door de werknemers van het postbedrijf. ([Reuters](#))

De vakbond United Auto Workers (UAW) heeft een loonakkoord bereikt met de maker van auto-onderdelen **Allison Transmission Holdings Inc.** De vierjarige overeenkomst garandeert voor UAW-werknemers betere loonvoorwaarden ([Reuters](#)).

BELANGRIJKSTE BRONNEN

Google Alert om de geschreven pers te volgen.

België

FOD WASO: <https://werk.belgie.be/nl/nieuws>

NAR: <https://cnt-nar.be/nl/pers/persberichten>

Media: websites van Belgische kranten

Social media: Twitter en LinkedIn

<https://abvv-experten.be/werken/>

Frankrijk:

Les clés du social: <https://www.clesdusocial.com/>

Metis: <https://www.metiseurope.eu/dialogue-social/>

<http://www.dialogue-social.fr/>

<https://www.cestlagreve.fr/>

<https://www.rds.asso.fr>

Nederland:

AWVN: <https://www.awvn.nl/>

UK

<https://strikemap.org/submit>

Internationaal

Eurofound: <https://www.eurofound.europa.eu/news>

ETUC: <https://www.etuc.org/en/news>

ETUI: <https://www.etui.org/fr/themes/dialogue-social-et-negociation-collective>

Industrial Relations Share: <http://www.irshare.eu/>

<https://www.worker-participation.eu/>.

ILO: <https://www.ilo.org/global/about-the-ilo/newsroom/news/lang--fr/index.htm>

IndustriAll: <https://www.industrialall-union.org>

<https://wageindicator.org/labour-laws/collective-bargaining>